

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 00447

DRAMEN

David Pinski

*Permanent preservation of this book was made possible by
Sarah Waxer Goldsmith & Risha Waxer Levinson
in memory of
their mother*

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

דוד פינסקי דראמען

סערלאַג "פּוּעלי ציון"

ניו יאָרק

1920

Copyright by David Pinski, 1919

PINSKI-MASSER PRESS
84 BOWERY, New York

פינאטער באַנד

אינחאלטמערצייכנים פון פינפטען באנד :

דוד הסלף און זיינע ווייבער, פינף איינשקטער.
אדניהו, פראגעדיע אין איין שטק.
מרים פון מנדל'ה, דראממע אין דריי אקטען.
נינא מארדען'ס ליעבעס, פיער עפיוזאדען.
געוויסען, א סצענע אין איין אקט.
די בערגשטייגער, א שפיעל אין פיער אקטען.

רוד המלך און זיינע ווייבער

פינף איינזאקסער.

מ י כ ל

(11—12 אפריל, 1914.)

שמואל א, י"ז—י"ח.

פערזאנען:

דוד.

מיכל.

יונתן.

שאל.

שאל'ס סוויטע.

א בלומענפלאץ אין שאול המלך'ס גארמען. פערשיעדענע שטעגלעך רעכטס
און לינקס צווישען געדיכטע בוימער. אין מיטען דעם ווילדריפערוואַק-
סענעם הויכען, פעלזיגען הינטערגרונד — אַ שמאַל שטעגעל, צו וועלכען
עס פיהרען אַ סך אין דעם פעלזען אויסגעהאַקטע טרעפּלעך. — עס איז
זונאוּסגאַנג אין אַ פּריחלינגספּאַן.

ד ר ד (שמעתי אויף דעם אויבערסטען טרעפּעל, ווי איינגעראמט
אין גרינס, אָנגעשפּאַרט אָן זיין הארפע, די אויגען אויסגעהויבען צום
ווייטען, אַלץ העלער ווערענדיגען היטעל מיט אַ בעגייסטערטען, גליק-
זעליגען, התלהבות'דיגען בליק. זיינע סינגער זוכען-אויף די סטרונגעס
פון דער הארפע און ברוינגען אַרויס אין פּאוזען עטליכע שטאַרקע,
ווארמע אַקאָרדען, און באַלד העכט ער אָן לאַנגזאַם צו דעקלאַמירען). די
הימעלען דערצעהלען דעם כבוד פון גאָט, און די מעשים פון זיינע
הענד זאָגט אָן דעם הימעל'ס אונטערצוג. איין טאָג רעדט צום
אַנדערען און נאכט צו נאכט לאָזט עס וויסען. אָהן נערעד און גאָה
אָהן ווערטער, מען הערט נישט זייער קול. איבער דער נאַנצער ערד
צונעהט זיך זייער שטראַל און ביז עס וועלט זייער וואָרט, דער זון
האָט ער געמאַכט דאָרט איהר געצעלט.

מ י ב ל (בענוויזט זיך רעכטס, זי בעהאַלט זיך תיכּפּער אַ בוים
און הערט-צו מיט פּערבאַשטען אָטעם, אויגען און פּוּסטען שליסענדיג
אין ליידענדיגער עקסטאַזע).

ד ר ד (בעמערקט זי נישט און דעקלאַמירט אונגעשטערט און מיט
גרעסערער בעגייסטערונג). ווי אַ חתן געהט זי אַרויס פון אונטער
איהר חופּה, פּרעהט זיך ווי אַ העלד צו לויפּען אויף איהר וועג. פון
אין עק וועלט קומט זי אַרויס און ביים אַנדער עק איז איהר פּער-
קעהר, און נישטאָ קיין פּערבאַרנענער פון איהר היץ...

מ י ב ל (מיט אַלץ נאָך געשלאָסענע אויגען, האָט זיך אַרויסגע-
רוקט פון איהר בעהאַלשעניס, גאַנץ בלייך, און שווער אָטמענדיג).

דוד (ווערט זי געוואָהר, איידער ער דערזעהט זי, זיין האַנט צושטרעם, אַ פּאַלשער, שוואַכער אַקאַרד רייסט אָב זיין שפּיעלען. ער טאַכט צו די אויגען און בלויבט שטעהן ווי פּערגלייכערט).

מיכל (עפענט די אויגען ביים לעצטען אַקאַרד, נעמט אַן אַ האַרטען, קאַלטען אויסדרוק אויפ'ן געזיכט און וויל זיך צוריקציתען).
דוד (פּליסטערט אַרויס). מיכל?

מיכל (שטאַלץ און קאַלט). איך האָב מיין מאָרגענשפּאַציה געמאַכט.

דוד (עפענט אויף די אויגען און קוקט זי אָן. אין רותיגען טאָן). דעם קעניג'ס טאַכטער גאנץ אליין?

מיכל. דארף מיכל שומרים? מוז זי געהיט ווערען אויף יעדען שריט? איך ליעב, אליין און אונגעשטרעט צו זיין.

דוד (העכט לאַנגזאַם אויף זיין האַרפע און מאַכט אַ בעוועגונג אַוועקצוגעהן אויף דאָס שטאַלע שטענגעל הינטער איהם). איך פּער-שטעה דיין וואונק, און דייטליכער וועסטו עס מיר נישט דארפּען זאָגען. זיי געגרייסט, קעניגסטאַכטער.

מיכל (שניעל). דיך האָב איך נישט געמיינט. איך גלויב, איך האָב דיר געשטרעט און אַיך גאָר דארף אוועקגעהן. דוד. דו ביזט די העררין, און דעם פּלאַץ מוז איך פּערלאָז-זען. (פּערבויגט זיך און וויל געהן).

מיכל. דו האָסט דיין ליעד אין מיטען אַבגעריסען — וויל-סטו עס נישט ביז צום סוף דערזינגען?

דוד (שרויעריג, מיט צוגעמאַכטע אויגען). איך וועל נישט קאַנען מעהר.

מיכל. איך וועל אוועקגעהן, איך וועל דיר נישט שטרען.

דוד. מיין האַרץ איז נישט מעהר ביים זינגען.

מיכל. דו האָסט דעם טאַג בעזונגען און די זון, גאַטס

גרויסקייט און זיין הערליכקייט.

דוד. דאָס איז געוועזען בעפּרייאונג — אויף אַ רנע נאָר.

מיכל. בעפּרייאונג?

דוד (שנעל). לעב אין פריעדען, מיכל! (דעהט זיך אום
שוועקצוגעהן.)

מיכל (שרויט אויף). דוד!

דוד (בלויבט שטעהן, ווענדט זיך אום, און זיי קוקען זיך אן א
וויילע גאנץ שטום. ווי היפנאטיזירט, נישט אראַכעמענדיג פון איהר
די אויגען, געהט דוד לאַנגזאַם אַראַב די טרעפלעך און קומט צו
מיכל. יעצט שטעהען זיי נאָהנט איינס ביים אַנדערען, מיט דורכ-
דרינגענדיגע בליקען).

מיכל (ברעכט ענדליך אַב דאָס שווייגען, שטיל און פערלעגען).
דו האָסט געזאָגט: בעפרייאונג.

דוד (זעהר טרויעריג). פערצווייפלונגספול בין איך די
נאנצע נאכט געלעגען אויף מיין געלעגער —

מיכל. פערצווייפלונגספול?

דוד. ביז ענדליך מיט דעם ערסטען גרוי אויף טאָג האָב
איך געפאסט א בעשלוס.

מיכל. א בעשלוס?

דוד. און איך האָב אויפגעזוכט מיין הארף און שטיל
ארויסגע'גנב'עט זיך פון מיין צימער און דעם קעניג'ס שלאָס.

מיכל (מיט אַ פערלעגענעם לאַכען). נישט שטיל גענוג.

דוד. איך האָב דיך אויפגעוועקט?

מיכל. אויך מיינ שלאָף איז — אונרוהיג — געווע-

זען. (שנעל). דאָך דו דערזעהל מיר פון דיין פערצווייפלונג און
דיין בעשלוס און דיין בעפרייאונג.

דוד. פינסטער איז נאָך געוועזען, ווען איך בין ארויס, און
מיינע אויגען און מיין גאנג זיינען צוגעווענדט געווען צו מערב,
וואו אלץ איז איינגעטונקט געוועזען אין טיעפסטער דונקעלהייט.
עס איז מיר געוועזען, ווי איך וואָלט אריינגעטראָטען אין אים פון
פינסטערניס, און שווארצע כוואליעס וואָלטען זיך איבער מיר צו-
נאָסען. אָבער אין מיר איז נאָך פינסטערער געוועזען. שווער און
ביטער האָט אין מיר מיין געמיט געוויינט, און שווער און ביטער

האָט מיין האַרף מיר אָבגעקלונגען, די סטרוגעס פון דער פינסטער־
נים בעווענט.

מִיכָל (קעהרט אַוועק דעם קאַפּ, די אויגען פול טרערען).

דוד. אָבער אז איך בין אַרויף אהער אויף דאָס לעצטע
טרעפּעל און איידער די גרעסערע פינסטערנים פון דעם שמאַלען
שמענעל האָט מיך געזאָלט פּערשלינגען, האָב איך אומגעקעהרט
מיין געזיכט צו מזרח, צום וועג, וועלכען איך בין אָבגעגאנגען, צום
פּאלעז פון דיין פּאַטער, און וואָס איך האָב דערזעהן, האָט מיר
מיין טרויער געמאַכט פּערגעסען.

מִיכָל (נייגיריג־פּערוואונדערט). אה!

דוד. איך האָב דערווארט צו זעהן דיזעלבינע געדיכטע
פינסטערנים, אָבער מיינע אויגען האָבען זיך אָנגעשלאָגען אָן אַ
שטראָם פון פּריהמאָרנענדיגער ליכטיגקייט. דאָס האָט מיך אַיִ-
בערראַשט, געמאַכט מיך גאַנץ ערשטוינט און מיינע געדאַנקען פון
מיין טרויער אוועקגעריסען. איך האָב מיינע אויגען אויפּגעהויבען
צום הימעל און אַ דונקעלער וואָלקען, קוים בערויטעלט, האָט מיין
בליק געפּאנגען. איך האָב צוערסט נישט בעגריפען, וואָס איך
זעה, און די בערויטעלטע דונקעלהייט איז מיר אַ רעטענים געווען-
זען. איך האָב מיך שאַרפּער צוגעקוקט און באלד מיך אויף צו-
שמייכעלט אין גליקליכער פּערגעסענהייט און גליקליכען געניסען:
אויפ'ן וואָלקען איז געלעגען די ערסטע בעריהרונג פון דער אויפ-
געהענדיגער זון. ווי אין פּרעהליכען טאָג זיינען מיינע אויגען זיך
פּעראַנדערגעלאָפּען איבער דעם ווייטען הימעל און האָבען די רויטע
פּלעקען אויפּגעזוכט, די צייכען פון דער זון. מיט יעדער מינוט
האָבען זיי זיך געמעהרט, און מיט יעדען אויגענבליק איז דאָס דונ-
קעלרויט אין העל און העלער איבערגעגאנגען. און באלד איז די
זון אליין ערשיענען פון הינטער דעם קעניגס פּאַלעז אין איהר גאַנ-
צער גאַלדען־רויטער פייער־פּראַכט. מיין האַרץ איז מיר איבער-
געפּילט געוואָרען, און פון מיינע ליפּען האָט זיך אָנגעהויבען צו
גיסען דער געזאַנג —

מיכל. דאן בין איך געקומען.

דוד (לאָזט אַראָב דעם קאַפּ).

מיכל (שטיל, נאָך אַ קלוינעם שווייגען). וואָס איז געוועזען

דיין בעשלוס?

דוד. דעם קעניגס פאלעץ אויף אייביג צו פערלאָזען.

מיכל. אה, דאָס האָב איך מיר געדאכט!

דוד. מעהר קאָן איך דאָ נישט בלייבען.

מיכל. איך ווייס, דעם קעניגס האַס פערטרייבט דיך.

דוד (ווענדט אָב זיין געזיכט).

מיכל. אָבער דוד דארף זיך פון דעם קעניג נישט אוועק-

ננכ'ענען. ער זאָל ווי א מאַן פון איהם אוועקגעהן.

דוד. שאול וועט צופרידען זיין, ווען איך וועל מיך פאר

איהם מעהר נישט בעווייזען.

מיכל (איינדרוינגליך). איך גלויב, דער קעניג איז דיין בעל

חוב. דו האָסט א פאָרדערונג צו איהם.

דוד. דער קעניג איז מיר נאָרנישט שולדיג.

מיכל. נאָרנישט שולדיג? (לאַכט פערלעגען אויף.) האָט

ער דען נישט גרויסען רייכטום אָנגעבאָטען דעם זיעגער איבער

גלית?

דוד. איך האָב גלית נישט פאר געלט געטויט.

מיכל. נישט פאר געלט?

דוד. נישט פאר די גרעסטע אוצרות און נישט פאר אלע

פרייהייטען צו מיין פאָטער'ס הויז.

מיכל (מיט אויפלוכטענדיגען געזיכט). דאן האָסטו איהם

— — — דאן האָסטו איהם — — — (פלוצלונג האַרט.) פאר וואָס

פאָרדערסטו מיך נישט פון דעם קעניג?

דוד (פאלט פאר איהר אויף די קני און בעתאָלט זיין געזיכט

אין איהר קלויז). מיכל!

מיכל (מיט וויעדער אויפלוכטענדיגען געזיכט, טריאומפיר-

רענד). אההה! ... האָסט נישט דעם קעניג'ס פרייז געוואָלט —

דו האָסט געוואָלט מיין ליבע! אה, פאר וואָס האָסטו די גאנצע
 צייט געשוויגען? פאר וואָס האָסטו מיך זאָגאר אויסגעמירדען?
 איך ליבע דיך לאנג שוין, איך ליבע דיך, ווי איך האָב דיך דער-
 זעהן. איך בין אין קעניג'ס לאַגער געוועזען, ווען ער איז געשטא-
 נען אין פעלד געגען גלית'ן און די פלשתים, און מיך, נאָר מיך
 אליין פון אלע דעם קעניג'ס טעכטער האָט שאול אלס פרייז פאח
 גלית'עס קאָפּ אָנגעבאָטען. איז ווער דען פון דעם קעניג'ס טעכ-
 טער שענער פאר מיר? בין איך דען נישט די אינגסטע? האָט
 מיך דען דער קעניג נישט ליבער פון אלע זיינע טעכטער? בין
 איך דען נישט ווערט דעם פלשתי גלית'עס קאָפּ? ווי האָט עס מיך
 געקריינקט, וואָס פון אלע העלדען ישראל'ס האָט זיך קיינער נישט
 בעוויזען געגען גלית'ן! ווי האָט עס מיך בעליידיגט, וואָס קיינער
 האָט דעם מוט אין זיך נישט געפונען, כאָטש איך בין דער פרייז
 געוועזען! אָבער דאן ביזטו ארויס, יונג און שוין, מיט בלאַנדע
 האָר און רויטע באַקען — ווי האָט מיין האַרץ ווילד אָנגעהויבען
 צו קלאַפען, ווי האָט עס אין מיר אויפגעיובעלט! און איך האָב
 גאָט געדאַנקט, וואָס קיינער האָט דעם וועג דיר נישט פּערקאָפּט.
 און אז דו האָסט זיך געשטעלט געגען דעם ריעז, בין איך אויף די
 קני געפאלען און האָב צו גאָט פאר דיר געבעטען. אה, ווי האָב
 איך איהם געבעטען! און איך האָב מיר די זיכערהייט געוואונען,
 אז דו וועסט זיענען, ווייל דו קעמפסט פאר מיר אלס פרייז, און
 דאן וועסטו קומען און מיך פון מיין פאָטער פאָרדערען. אה, דאָס
 האָסטו געדאַרפט! דאָס האָסטו דו געדאַרפט! אָבער דו ביזט
 נישט געקומען, אדך, דו האָסט מיך פון מיין פאָטער נישט געפאָר-
 דערט. און איך האָב אויף דיר געווארט!

דוד (ווי פריער). מיכל!

מיכל (לאָזט זיך צו איהם אַראָב און נעמט זיין געזיכט אין
 איהרע הענד). איך האָב אויף דיר געווארט און נישט געקאָנט זיך
 דערקלערען, וואָס האַלט דיך אָב. וואָס פאר אַ שרעק האָב איך גע-
 האט, ווען דער קעניג האָט מיין שוועסטער מרב דיר אָנגעבאָטען,

און ווי האָב איך געױבעלט, ווען דו האָסט זיך אָבגעזאָגט פון איהר, און שווערער נאָך איז מיר געפאלען, פאר וואָס דו קומסט נישט און פאַרדערסט מיך נישט אלס דיין ריכטיגען פרייז. אה, דוד, ווי האָב איך דורך דיר געליטען! דו האָסט מיר אוועקגערויבט מיין רוה ביי טאָג און מיין שלאָף ביי נאכט. אָבער דאָס איז געוועזען נוט, וואָס איך בין נישט געשלאָפען און צו דיר מיך צוגעהערט. אזוי האָב איך היינט פערנומען, ווי דו ביזט פון דיין צימער און דעם פאלעץ ארויס, און איך בין גלייך דיר נאָכגעגאנגען אין די שפורען פון דיינע פיס. אה, ווי האָסטו נאָר געוואָלט ענטלויפען! ווי האָסטו מיך געוואָלט פערלאָזען! דאָך יעצט ווייסטו עס! איך ליעב דיך! אה, ווי איך ליעב דיך, און דיר געהערט מיין לייב און לעבען! יעצט קום צום קעניג און פאַרדער דיר דיין פרייז! קום, דוד, קום, מיין העלד און גבור!

דוד (וויינט אויף, פערגראַבענדיג זיין געזיכט אין זיינע חנינד). איך קאָן נישט, מיכל! איך קאָן נישט!

מיכל (רוקט זיך אָב מיט שרעק). דו — קאָנסט — נישט? יונגתן (קומט געאױלט). אה, איהר זייט דאָ! שנעל, דער קעניג זוכט אייך! (קוקט זיי ביידען אָן פערוואונדערט). ווי זייט איהר עפעס ביידע? וואָס איז פאַרגעקומען צווישען אייך? — האָט איהר געהערט? דער קעניג זוכט אייך און ער איז אין זיין גרעסטען כעס! מען האָט איהם דערצעהלט, אז איהר זייט ביידע פריה אויפגעשטאנען און דעם פאלעץ שטיל פערלאָזען. ער איז גלייך אין זיין ווילדען כעס אריינגעפאלען, אין דעם כעס, וועלכען דער בייזער נייסט שיקט אויף איהם יעצט אזוי אָפט אָן, האָט אלע דינער געזידעלט און געשאַלטען, און דאן מיט ווילדע זידעל-ווערטער פון מיין שלאָף ארויסגעריסען: איך מוז וויסען, וואו איהר זייט, וואוהיין איהר זייט ענטלאָפען, וואָס איהר האָט אָבגע-רעדט צווישען אייך. און אז ער האָט פון מיר גאָרנישט געקאָנט דערוויסען, ווייל איך אליין ווייס גאָרנישט, דאָך איבערצייגט גאנץ, אז איך וויל איהם בלויז נישט זאָגען, האָט ער צושיקט

זיינע דיענער, מען זאל אייך געמינען און צו איהם בריונגען טויט
אָדער לעבעדיג. — האָט איהר עם געהערט? — וואָס שטעהט
איהר אזוי?

מ י כ ל (שטעהט גאנץ אונבעוועגליך אין איהר גרויסען שרעק,
נישט אַראָפּגעמענדיג די אויגען פון דוד'ן, ווי זי וואָלט פֿאַר געוואַרט
אויף אן ערקלערונג פון איהם אויף זיינע ווערטער. עם איז, ווי זי
וואָלט גאַרנישט געהערט יונתן'ס רעד און נישט געמערקט אַפילו זיין
אָנרעדענדיג.)

ד ו ד (האָט זיך בוי יונתן'ס ערשויבען לאַנגזאַם אויפגעחויבען,
האַלט אָבער דעם קאָפּ אַראָפּגעלאָזען און שטעהט, ווי ער אויך וואָלט נישט
געהערט יונתן'ס רעד אָדער נישט אויסגעמאַכט זיך פון זי.)

י ו נ ת ן. אין גאָטס נאָמען, וואָס איז צווישען אייך פאַר-
געקומען?

ד ו ד (שמיל, מיט אַראָפּגעלאָזענע אויגען). איך האָב דיין
שוועסטער ערסט געזאָגט, אז איך קאָן זי מיר פאַר א ווייב נישט
נעמען.

י ו נ ת ן. דו קאָנסט נישט?

ד ו ד (מיט אַ שווערען זיפּן). ניין.

י ו נ ת ן. דו ז ט דאָך התונה האָבען מיט דעם קער-
ניג'ס טאַכטער. זי איז פּערשפּראַכען געוואָרען יענעם, ווער עם
וועט הרג'ענען גלית דעם פּלשתי — ביזטו דאָס אַמשר נישט,
וועלכער האָט אונז פון גלית'ן און די פּלשתיים בעמרייט? האָט
דאָס אַמשר נישט ד י י ן שפּוין דעם ריעז אַ טוימען אַוועק-
געלעגט? דעם קעניגס טאַכטער געהערט דיר.

ד ו ד. נישט פון איהר'ט וועגען בין איך ארויס געגען גלית'ן,
נישט פון וועגען צו ווערען דעם קעניג'ס איידיים האָב איך דעם
ריעז נעמויט. איך האָב עם געטאָן, ווייל ער האָט נאָט געלעסטערט
און גאָטס פּאָלק. איך האָב בלויז פאַר גאָט און זיין נאָמען גע-
קעממט.

מ י ב ל (עטעמט שטארק, קרעמפמט מיט די פינגער און גיט אַרויס
 אַ טאָן שוין גרויסען שמערץ).

י ו נ ת ן. דאָך דיין שכר איז דעם קעניג'ס טאָכטער.
 ד ו ר. איך טאָר דעם שכר נישט אָננעמען. וואָרים עס ווע-
 לען קומען די לאַכער און וועלען זאָגען: דוד האָט געזאָגט, אז ער
 נעמט זיך אָן פאר גאָט, אָבער אין דער אמת'ן האָט ער געמיינט
 דעם קעניגס טאָכטער און דעם קעניגס רייכטום.
 י ו נ ת ן. וואָס ארט עס דיך? גאָט זעהט דיין הארץ און
 ווייס דעם אמת.

מ י ב ל (לאַכט אויף).

ד ו ר. מיין טאט מוז זיין ריין פאר מענשען, ווי פאר גאָט.
 עס מוזען אלע וויסען און קיינער טאָר נישט צווייפלען: גאָר די
 ליעבע צו גאָט האָט געגעבען קראַפט מיין האַנד, נישט די ליעבע
 צו דעם קעניגס טאָכטער און נישט דאָס יאָגעניס גאָך געלד און
 כבוד. ווי וועלען זיי עס וויסען, ווען איך וועל ווערען דעם קעניג'ס
 איידים?

י ו נ ת ן. ווילסטו דיין ליעבע מקריב זיין אויס מורא פאר
 ביזע מענשענצינגער?

ד ו ר. איך וויל זי מקריב זיין גאָטס גאָמען, ווי איך האָב
 איהם מיין לעבען מקריב זיין געוואָלט.

מ י ב ל (קרעכצט אויף, מיט שרעק אין קול).

י ו נ ת ן (גאָר אַ קלוינעם שווייגען, אַנקוקענדיג דוד'ן מיט אַ
 פּאַרשענדען בליק). פאר וואָס זשע ביזטו אזוי טרויעריג? פאר וואָס
 זעהסטו אזוי אונגליקליך אויס?
 ד ו ר (ווענדט זיך אָב).

י ו נ ת ן. דיין לעבען האָסטו איינגעשטעלט מיט שמחה,
 ביזט געגען גלית'ן גענאנגען ווי צום טאנץ — וואָס מאַכט דיין
 ליעבע־סרבן דיך אזוי טרויעריג? טוסטו עס פאר גאָט, דארפסטו
 דאָך פרעהליך זיין.

דוד (ביטער). אה, לאך נישט פון מיר און גיב נישט צו קיין שפאָט צו מיינע שמערצען!

יונתן. איז נישט אמת, וואָס איך זאָג דיר?

דוד. דו האָסט נישט געליעבט.

יונתן. דאן הער מיך און נעם מיכל דיר פאר א ווייב. גיב דיין האנד מיר, גיט מיר אייערע הענר, איך וועל אייך פער- אייניגען און איינשטעהן אויך פאר אייך ביי דעם קעניג. איך וועל איהם זאָגען, אז זיין בכור האָט דעם חוב בעצאָהלט, וועלכען ער האָט נישט געוואָלט בעצאָהלען. (צו דוד'ן.) קום און זיי גע- בענשט. די מענשענצינגער — זיי וועלען זיך נישט דערוועגען געגען דיר צו רעדען. עס האָט דאָס גאנצע פאָלק געהערט דעם קעניג'ס אויסרוף, און דאָך האָט קיינער נישט דערוועגט זיך גע- גען גלית'ן אויפצוטרעטען. נאָר דער, וועלכער איז געוועזען בע- וואפענט מיט דער לייעבע צו גאָט, האָט דאָס זיך געקאָנט דערווע- גען, און איהם האָט גאָט אויך די קראפט געגעבען. דאָס מווען אלע איינזעהן און אלע מווען עס בעגרייפען.

דוד. דו האָסט נישט געליעבט.

יונתן. וואָס וויל עס זאָגען?

דוד. אויך די, וועלכע לייעבען, וואָלטען דעם מוט אין זיך געפונען.

יונתן. דו מיינסט אזוי?

דוד. איך ווייס עס גאנץ געוויס. זאָל היינט וויעדער א גלית אויפטרעטען און דער קעניג זאָל מיכל אויסשטעלען אלס פרייז, איך וועל זיין אָנבאָט אָננעמען און איהם פאר דעם גאנצען פאָלק דערקלערען: מיינ קעניג, איך לייעב דיין טאָכטער מיכל און שטעל פאר איהר מיינ לעבען איין.

יונתן. דו מוזט נאָך א גלית האָבען צו דיין גליק. האהא! דאָך איך לייעב דיך צו שטארק און וואָלט נישט געוואָלט דיר אין א צווייטער גלית-געפאר זעהן. קום און זיי נישט איינגעשפארט. דו זעה דיר מיכל אָן — דו טאָרסט זי נישט אזוי ליידען לאָזען.

מיכל. רעד נישט פון מיינע ליידען, יונתן. איך וועל נישט ליידען מעהר.

יונתן. די שטאָלצע מיכל רעדט עס. זיי געדולדיג, שוועסטער, רעד גאָרנישט נאָך גענען דיין לייעבע.

מיכל. מיכל דעם קעניג שאול'ס טאָכטער וויל זיך אין דער לייעבע נישט טיילען אפילו מיט גאָט.

יונתן. דאָס זיינען שטאָלצע ווערטער, דאָך וואָס זאָגט דיין הארץ דערצו? אד, איך האָב נישט געליעבט, דאָך ווייס איך די וועגען פון דער לייעבע בעסער פיעל אלס איהר. לאָזט די בלום; וועלכע גאָט האָט אין אייערע הערצער איינגעפלאַנצט, דאָך נישט פערדארבען. קומט, איך בין דער עלטערער און איהר מוזט מיך ביידע פאָלגען. גיב דיין האַנד מיר, דוד, און לאָז די מענשענ-צינגער — מענשענצינגער זיין. קום, שוועסטער, און לאָז דיר נישט פון דיין שטאָלץ דיין הארץ פערבלוטען. אָדער זאָל אונזער פאָטער'ס וואָרט בלייבען נישט געהאלטען? דער קעניג האָט אַ וואָרט געגעבען, דעם קעניג'ס קינדער וועלען עס פאר איהם האַלטען.

שאול (גנב'עט זיך פלוצלונג אַרויס רעכטס פון צווישען די כווימער מיט עטליכע דיענער). האהאהאהא, דו ווידערשפעניגער און זוהן פון א ווידערשפעניגערין! האָסט פריער מיר אַ ליגען געזאָגט, אז דו ווייסט נישט, וואו זיי זיינען און וואָס זיי האָבען אָבגעטראַכט, און לייגסט יעצט וויעדער אין דיין טיעפען האַלז אריין, ווען דו זאָגסט, אז איך האָב מיין וואָרט נישט געהאלטען.

יונתן. דו קאָנסט מיך זידלען און מיין מוטער, דערפאר ביזטו פאָטער און מאן, קעניג און הערשער נאָך דערצו. אָבער איך האָב קיין ליגען נישט געזאָגט. איך האָב זיי דאָ צופעליג גע-טראַפען און ערסט דאָ אַרויסגעפונען, וואָס צווישען זיי קומט פאָר. און האָסט דו דיין וואָרט געהאלטען, וואָס דו האָסט פאר דעם גאַנצען פאָלק געגעבען? האָט דער גלית-זיענער דיין טאָכטער פאר א ווייב?

ש א ו ל. אונווירדיגער זוהן, דיין ליגען זאָל ווי זורני בליי
דיין האלז פערשטמאָפּען! האָב איך דען דיין גלית־זיעגער נישט
אַנגעבאָטען מיין טאָכטער מרב? ער האָט זיך אָבגעזאָגט פון איהר,
און איך בין פון מיין וואָרט פריי.

י ו ג ת. האָסטו מרב אלס פרייז פאר גלית'עס קאָפּ אויס־
געשטעלט? דו האָסט א טאָכטער אַנגעבאָטען: וויל ער די איינע
נישט, מוזטו איהם די צווייטע געבען.

ש א ו ל (ווילד מיט פויסטען צו איהם). אההה!
מ י ב ל (שנעל). דער קעניג איז פון זיין וואָרט פריי! (אל־
געטויבע פּערוואונדערונג.)

ש א ו ל (האַלט זיך איין אין זיין ווילדקייט און דרעהט לאַנגזאַם
צו זיין קאָפּ צו מיכל). ווי?!

מ י ב ל. דער גלית־זיעגער האָט דעם קעניג'ס בעדינגונג נאָר
נישט אַנגענומען.

י ו ג ת. שוועסטער!

ש א ו ל (אומפיהרענדיג זיין ווילדען בליק פון מיכל צו דוד'ן
און פון דוד'ן צו מיכל). ער האָט מיין בעדינגונג נישט אַנגענו־
מען?!

מ י ב ל. ער האָט זיך נאָר אַנגענומען פאר גאָט, און נאָר אום
אַבצורייניגען גאָטס נאָמען האָט ער זיך געגען גלית'ן געשטעלט.
ש א ו ל (ווילד). דו ליגנערישער פאסטור, דאָס איז דיין
ענטפער מיר נישט געוועזען, ווען איך האָב דיר מרב אַנגעבאָטען!
האָסט דיר ווי א וואָרים געקרימט, אין דרייען זיך איינגעדעהט
און זיך גאנץ קליין געמאכט. דאן האָט עס געהייסען, אז דו ביזט
צו קליין און שפּל און דער שידוך איז פאר דיר צו גרויס. אה, ווי
האם איך דיר, דו נישטיגער צעהנטויענד־טויטער, מיט אלע דיינע
ליגען און שווינדעלייען!

ד ו ד. ווייל שאול גלויבט מיר נישט, האָב איך איהם דעם
ענטפער געגעבען, וועלכער זאָל ליבער זיין זיינע אויערן. אָבער
גאָט איז מיין עדות, איך לייעב דיין טאָכטער מיכל הייס און הייליג

און האָב זי פון דיר נישט געפאָרדערט. איך האָב איהר ליעבע אויך און דאָך קאָן איך זי מיר פאר א ווייב נישט נעמען. איך האָב בעסער געוואָלט פון דיין הויז ענטלויפֿען, דיין טאָכטער'ס ליעבער אָנבליק זאָל מיך נישט דערדריקען. איך האָב גלית'ן נאָר פאר נאָט נעטויט.

מ י כ ל. גיב איהם אן אנדער גלית, און ער וועט איהם פאר מיר טויטען.

י ו נ ת ן (מיט גרויסען שרעק). שוועסטער!

ש א ו ל. ווי?

מ י כ ל. דאָס האָט ער אליין געזאָגט.

י ו נ ת ן. שוועסטער, וואוהין טרייבסטו?!

ד ו ד. יא, איך האָב דאָס אליין געזאָגט. שאף מיר אפילו א גאנצען גלית-חיל, אין נאָמען פון מיין ליעבע צו דיין טאָכטער שמעל איך מיך געגען איהם.

י ו נ ת ן. דוד, רעד דאָך נישט אזוי. דער קעניג איז דיר

זיין טאָכטער שולדיג.

ש א ו ל. שווייג! איך וועל דיר גלייך דערמאנען, וואָס דו ביזט דעם קעניג שולדיג און וועל דיר פערשליעסען דיין מויל אויף אייביג. (צו דוד'ן.) בין איך דיר וואָס שולדיג, הארפענשפיעלער? דוד. גאָרנישט.

ש א ו ל. האָב איך דיר וואָס פערשפראַכען און עס נישט

געהאלטען, שטיינווארפער?

ד ו ד. האָסט מיר פערזענליך קיינמאָל גאָרנישט פערשפראַך

בען, און וואָס דו האָסט אין דיין אויסרוף פערשפראַכען, איז גע- וועזען נישט פאר מיר.

ש א ו ל (צו יונתן). הערסטו, וואָס דער פאסטוך זאָגט?

מאָן דו פון מיר נישט, וואָס ער מאָגט נישט פון מיר! העהעהע...

(צו מיכל.) און דו ליעבסט דעם גלית-טויטער?

מ י כ ל (מיט שווערען אַטמען). ניין, נישט דעם גלית-

טויטער.

ש א ו ל. אההה, האהאהאהה! די שטאָלצע קעניגסמאָכט-טער! קום אין מיינע אָרמס. דו ביזט מיין אמת בלוט. נישט אומזיסט האָט שאול דיך פון אלע קינדער ליעבער. די אנדערע זיינען נישט פון איהם. דו זעהסט די שמאטע דאָרט: זיין טאטע און דער טראָן זיינען איהם וועניגער ווי דער פאסטוך!... האהאהה, „ניין, נישט דעם גלית־טויטער!“ האהה... דאָך א י ה ם — א י ה ם ליעבסטו? דעם הארפענשפיעלער, די בלאַנדע לאַקען — די רויטע באַקען — דעם שלאַנקען קערפער — דעם שיינעם — דעם הערליכען — דעם וואָרים — דעם פיפערנאָטער? א י ה ם — איהם ליעבסטו? יא, דו ליעבסט! דו ליעבסט! ביים דין דינע שיינע ליפען נישט! פרעג נישט ביי דין שטאָלץ, פערדיים דיין קאָפּ דיר נישט! דו ליעבסט — איך זעה. איך בין אלט און ליעבסט זי, שעפסענטרייבער? ליעבסט זי, פלוי?

וויילר און ביזו, דאָך איך געדענק נאָך גוט, ווי ליעבע קוקט, ווי ליעבע טרייבט דאָס הארץ. דו ליעבסט — דו ליעבסט איהם — ביזט נישט בעסער פאר דיין ברודער! געה פון מיר! האהאהה! און ער ליעבט דיך? „היים און הייליג“ ליעבט ער דיך! האַא, מיכל. פאָטער!

ש א ו ל. האהאהה, עס האָט אָנגעריהרט! ליעבסטו זי, בערענשלעגער?

ד ו ד. דו האָסט מיין ענטפער שוין געהערט. און אויך אויף דינע זידלערייען, קעניג, האָב איך דיר און אונזער פאָלק נישט איינמאָל שוין געענטפערט.

ש א ו ל. ווי שטאָלץ! דער ווייבערהעלד! דער גבור אין די געזאנגען פון אלטע אויסגעלעבטע זונות! דאָך מיר וועלען גלייך זעהן דיין העלדישקייט און וואָס דיין וואָרט איז ווערט. הערט אלע יעצט מיין וואָרט, און קעניג שאול ה א ל ט זיין וואָרט: ישׁ'ס זוהן קריגט מיין טאָכטער מיכל פאר א ווייב, ווען ער בריינגט מיר פאר איהר הונדערט פלשתיס־קעפּ אין נדן.

יונתן (מיט גרויסען שרעק). פאָטער! (פערדעקט זיך
 דעם קאָפּ).
 מיכל. אההה! (קוקט אָן דוד'ן אין גרויסער שפּאַננונג.)
 געמור מעל (פון איבערראַשונג און שרעק אין דעם קעניג'ס
 סוויטע).

דוד (מיט התפעלות). איך נעם דיין וואָרט, מיין קעניג!
 מיכל (לאַכט אויף, אויפֿלויכטענדיג אין גאַנצען געזיכט).
 שאַל. און איך וועל מיין וואָרט האַלטען. הונדערט
 פֿלשתיים־קעפּ, און דו האָסט זי!
 דוד. גאָט זאָל דיך בענשען, מיין קעניג! דו האָסט מיין
 דוה מיר צוריקגעגעבן, יעצט וועל איך גענעזען! דארף איך גלייך
 דיך פֿערלאָזען, מיין קעניג?
 שאַל. אָבער גלייך.

דוד. דאן געה איך שוין, און גאָט זאָל דיר אומקעהרען
 דיין פֿרעהליך געמיט, ווי דו האָסט מיינס מיר אומגעקעהרט. זיי
 געזונד, מיין קעניג! — דעק אָב דיין קאָפּ, מיין יונתן! זעה, אין
 דיין דוד זינגט און יובעלט אלץ, פול כח און גבורה איז דיין דוד!
 קום קום מיך און העלף מיר יובלען. גלויבסטו נישט אין מיר?
 איך וועל דער זיעגער זיין. — גלויבסטו דו אין מיר, מיכל? זיי
 געזונד, מיין כלה! גיב דיין האַנד מיר צום דרוק, אָבער איך וועל
 נאָך דינע ליפּען ביינקען, און די פֿלשתיים וועלען מיר דארפֿען מיין
 ביינקענים בעצאָהלען. האַרא, מיין ליעבע איז בעפֿרייט געוואָרען
 און האָט שמשונ'ס קראַפט געוואונען. איך געה! ציטערט, איהר
 פֿלשתיים! (ווענדט זיך צום געהן.)

מיכל (דערשראָקען). דוד! פאָטער!
 דוד (בלויבט שמעהן און קוקט זיך אים).
 יונתן (העכט אויף דעם קאָפּ).
 שאַל. וואָס איז דער טאָן? איך דערקען די שטימע נישט.
 מיכל (געפּאָסט). גאַרנישט — — — איך האָב נע-
 מיינט — — — הונדערט פֿלשתיים זיינען דאָך צופיעל.

ש א ו ל . פאר דיר ?

דוד. הונדערט פלשתיים פאר מיין מיכל ? ! צוויי הונדערט
וועלען עם ווערען ! מיין מיכל, איך ליעב דיך ! (געהט אוועק מיט
געשלאסענע אויגען, הויך אַטמענדיג, און מיט אַרמס, פערנאַנדערהע-
שפּרויטע, ווי צום אומארמען.)

ש א ו ל . האהאהא, דאָס ליגנערמויל ! האהאהא ! ער קומט
נישט צוריק !

יונתן (מיט פערצווייפלונג). שוועסטער, וואָס האָסטו
געטאָן !

מיכל (גאַנץ פּערקלערט, בעגייסערט, מיט אַ גליקליכען אויס-
דרוק אויפ'ן געזיכט, שווער אַטמענדיג). ער—ליעבט—מיד ! ... ער
וועט זיענען ! ...

אביגיל

(אפריל-יוני, 1914.)

שמואל א, פ"ת.

פערזאנען:

דוד.
אביגיל.
נבל, איהר מאן.
יואב } די זיהן פון צרויה, דוד'ס שוועסטער.
אבישי }
עשהאל }
אביתר, דער כהן.
אחישלף, דער חתיער.
איונג, פון אביגיל'ס דיענער.
איונג, פון נבל'ס מחנה.
דוד'ס מענשען, אביגיל'ס דיענער, נבל'ס קנעכט.

דוד'ס לאָגער אין אַ פעלזענפלאַץ אין מדבר פארן. אויף אַ גרויסען שטיון, וועלכער געפונט זיך אין מיטען פלאץ, זיצט דוד, מיט זיין שווערט אויף די קנין. פאר איהם אויף דער ערד זיצען יואב, אבי תח און אחימלך. עשהאל לועגט אויסגעצויגען ביי זיבע פיס, כמעט בעריהרענדיג מיט'ן קאפ דוד'ס קנין. ארום און ארום שטעהען, לועגען און זיצען זונע לויט — אויסגעמאָטערטע, אויסגעהונגערטע; איבער זיי די שרפענדיגע מיטאָגסזון. אַלע אויגען זייגען געווענדט נאָך לונקס, ווי זיי וואַלטען פון דאָרט אויף עמיצען געווארט.

עשהאל (צו אחימלך'ן, אויסשטרעקענדיג צו איהם ביידע אין פויסען געלאָסענע הענד). טרעף, וואו האלט דאָס שטיינרעל איך. טרעפסטו, האָט גבל אונזער בקשה בעפריעדיגט, טרעפסטו נישט, האָט ער פון דוד'ס ווערטער זיך נישט אויסגעמאכט.

אחימלך (אָנגערוקט). וועט עס מיר מיין הונגער שטילען?
עשהאל. דאָס איז א צייטפערטרייב, און איז דיין מאָגען ביין, בערוהיג איהם מיט שפיעלען. ווילסטו נישט? — הם — אביתר, כהן, דו — דו ביזט דאָך א טרעפער.
אביתר. האלט ברויט אין דיין פויסט, וועל איך שוין ריכטיג טרעפען.

עשהאל. דאָס וואָלט בעסער נאָך א מויז. אך, איהר זייט מיר אלע אָנגערוקטע מענער, מיט אייך איז נישט קיין שפיעל. (רוקסצו דעם קאָפ צו דוד'ן). וואָס זיצסטו אזוי פערקלערט, מיין פעטער? וואָס טראכסטו יעצט? וואו וויילען דייןע געדאנקען? קוקסטו אין די פערגאנגענהייט? זעהסטו יעצט די צוקונפט? איך האָב ליעב צו זעהן דיך פערטראכט — איך האָב קיין אייגענע געדאנקען נישט, וויל איך דייע טרעפען, און טראכט, און טראכט...

דוד (לאַכט שטיל אויף). האהא!

עשהאל. האָסטו געטראכט פון שאול'ן יעצט? אָדער פון יונתן? אָדער — אָדער פון מיכל דיין ווייב? — אה, איך האָב דיר זעה געטאָן! — ווילסטו פיעלייכט דיין הארה? (בייזער געלעכטער אין דעם אַרום. עשהאל קרימט נאָך דעם לאַכען.) העהעהע... (צו דוד'ן.) זינג עפעס פאָר. (ווייערער לאַכען.)

דוד (לעגט ארויף זיין האַנד אויף עשהאל'ס קאָפּ פול לאַסקע). יואָב. בעט איהם בעסער, ער זאָל זיין שווערד אָנגורטען. געדארפט מיר פריער פאָלגען. אָנשטאָט צו שיקען צעהן פון אונז, האָבען מיר אלע געדארפט געהן, און אָנשטאָט בקשה-ווערטער גבלין פאָרצורעדען, האָבען מיר זיך געדארפט דאָרטין דורכרעדען מיט איהם מיט אונזערע שפיוען. מיר וואָלטען יעצט נישט געדעסען און צוגעהערט זיך צו דער מוזיק פון אונזערע לעדיגע מאָנעם.

געמורמעל. געווים — נאטירליך — יאָ — יואָב. איך ווייס פון בעטען נישט. מען זאָל קיינמאָל נאָרנישט בעטען.

אחילך. איך וואָלט שוין בעסער געשיקט צו זיין ווייב. זי, זאָנט מען, איז אזוי גוט, ווי שיין, ער אָבער איז אן אויסווארף. עשהאל. ער וועט זיך נישט דערוועגען אָכצוזאָגען פאר דאָס גוטס, וואָס ער האָט פון אונז געהאט.

יואָב. האהא... אויך שאול האָט פון אונז גוטס געהאט, שמענדיג גוטס געהאט, און אָט — האהא — דארפען מיר זיין פער-וואָגעלט אין מדבר פארן, פון הונגער ליידענד און פון דורסט. ווען מיר וואָלטען אָבער אָנגעלאָזען אמאָל פון גוטס טאָן, וואָלטען מיר יעצט געדיענט דעם קעניג פון יהודה.

דוד (שטריינג). יואָב!

געמורמעל. דעם קעניג פון יהודה — יאָ! דעם קעניג

פון יהודה!

דוד. דערמאנט דאָס וואָרט מיר נישט! כל זמן ער לעבט, איז שאול אונזער קעניג, און איך און קיינער, ווער איז מיר טריי,

וועט איהם א האָר נישט קרימען. ער איז דער געזאלבטער פון גאָט. צרוייה'ס זוהן מיינט, ער איז מיר טריי און ליבעט מיך, ווען ער רעדט מיר פון קעניגטום. ער ווייס נישט, ווי ער בעלידיגט מיך.

יואָב. מיר וועלען אונז קיינמאָל נישט פערשטעהן.

דוד. דאן שווייג, און לערן דיר, מיך צו בעגרייפן.

יואָב. דערקלער מיר דען, צו וואָס די צעהן שלוחים צו נבל'ן? ער איז דאָך נישט שאול, פון גאָט נישט געזאלבט. צו וואָס די ווייכע שפראך און דער תפלה-לשון? „שלום דיר און פריעדען דיין הויז, און פריעדען מיט אלץ, וואָס געהערט דיר!“ און צום סוף נאָך: „דיין זוהן דוד“... פוי!

דוד. דו ווילסט, איך זאָל קעניג ווערען אין יהודה, און פאָר דערסט, איך זאָל מיך בענעמען, ווי א רויבער.

יואָב. בענעם דיר ווי א קעניג. פאָרדער! בעפעהל!

היים!

דוד (שטריינג). דאן הייס איך דיר שווייגען. מאך מיר

די יונגענס נישט אונגעדולדיג.

עשהאל. איך האָב געזאָלט געהן. מיך האָסטו גע-
דארפט שיקען, דעם פלינקפיסיגען. איך וואָלט שוין לאנג געווע-
זען דאָ צוריק.

שטימען (לינקס). זיי קומען! זיי קומען! — — זיי

קומען לעדיג! — זיי קומען מיט לעדיגע הענד!

יואָב. האהאהאהא...!

דוד. מיט לעדיגע — — (גרייפט אַן זיין שווערד, שמעהט

אויף פון שטיין און רופט צו די אַנקומענדיגע.) געהט גיכער! איך

ווייל דעם ענטפער וויסען!

שטימען. גיכער געהט! דוד ווייל דעם ענטפער וויסען!

אבישי (און זיינע לויט קומען אַן פון לינקס).

דוד. איהר קומט מיט לעדיגען?

אבישי. ווי דו זעהסט.

דוד. האָט ער אפשר אייך וואָס נאָכגעשיקט?
א ב י ש י. זיין שפּאַט.

דוד. דו האָסט געוויס מיט עפעס איהם בעליידיגט. דו
האָסט דיין שארפע צונג נישט געקאָנט איינהאלטען און, איידעם
דו האָסט אויפגעפענט דיין מויל, האָסטו שוין דיין געדולד פּער-
לאָרען. ביזט דאָך יואָב'ס ברודער.

א ב י ש י. זיי אלע זיינען מיינע עדות. איך האָב וואָרט
אין וואָרט איהם איבערגעגעבן דיין בקשה, ווי דו האָסט זי מיר
אַנגעזאָגט. איך האָב זי מיר דעם גאנצען וועג גע'תור'ט און אויף
א בקשה'טאָן מיר איינגעלערנט. איך האָב קיין איין וואָרט פון
דיינע נישט פּערפּעהלט — זיי זיינען מיינע עדות — און האָב קיין
וואָרט נישט צוגעלעגט — זיי לאָנען דיר עס זאָגען. איך האָב
מיין געדולד נישט פּערלאָרען, אפילו ווען ער האָט דיר און אונז
בעליידיגט — זאָג איך אמת, פריינד?

ד י ב ע ג ל י ט ע ר. ליידער!

א ב י ש י. מיר האָבען דאָך אונזערע שווערדען ביי זיך נישט
געחאט, דו האָסט זיי ביי אונז דאָך אוועקגענומען.

דוד (אונגעדולדיג). דערצעהל!

א ב י ש י. מיר זיינען געקומען אין כרמל צו נבל'ן —
געמורמעל. נבל! ... נבל! ... נבל און מנוול! ...
דוד. שטיל!

א ב י ש י. און איך האָב צו איהם געזאָגט: „מיר קומען צו
דיר מיט א שלום-גרום פון אונזער האר דוד דעם זוהן פון ישי.“
ער האָט זיין זויער געזיכט גלייך זויערער געמאכט, אָבער איך האָב
דיין אָנזאָג געדענקט, און איך האָב ווייטער גערעדט, און מיין
שטימע איז אַ האָר נישט אומפריינדליך געוואָרען: „אזוי האָט דוד
אונז געהייסען דיר זאָגען. לעבען זאָלסטו — (כייזער געטורמעל).
און שלום דיר און פריעדען דיין הויז, און פריעדען מיט אלץ, וואָס
געהערט דיר.“

י ו אָ ב (צולאָכט זיך).

א ב י ש י. „איך האָב געהערט, אז דו שערסט יעצט דיין שאָף, טאָ זיי וויסען, אז דייןע פּאָסטיכער זיינען געוועזען מיט אונז, און מיר האָבען זיי נישט בעליידיגט, און נאָרנישט איז זיי פּערלאָרען גענאָנגען פּאַר דער צייט, וואָס זיי זיינען געוועזען אין כּרמל. פּרעג דייןע יונגענס און זיי וועלען דיר זאָגען. זאָלען דער פּאַר מיינע יונגענס געפינען חן אין דייןע אויגען, ווייל מיר קומען אין אַ גוטען טאָג. גיב נאָר, וואָס דייןע הענד וועלען געפינען, צו דייןע קנעכט און צו דיין זעהן דוד.“

י ו אָ ב. דיין זעהן דוד! דיין זעהן דוד!

א ב י ש י. אזוי האָב איך איהם געזאָגט, וואָרט אין וואָרט און מיט דעם אונטערטעניגסטען בקשה־טאָן. (צו די בעגלייטער.) איז עס נישט אמת?

א ב ע ג ל י י ט ע ר. מיר האָבען אונז געשעמט, אזוי בע־טעלדיג האָט ער עס געמאכט.

א ב י ש י (צווישען די צוויינער). און ווי האָט עס געקאָכט אין מיר?

ד ו ד (אונגעדולדיג). און נו?

א ב י ש י. ער האָט זיך אָבגעקעהרט פון אונז און איז מיט אַ בייזען ליפּען־טשמאק צוועקגעגאָנגען פּול פּעראכטונג. ד ו ד (שלאָגט אויף מיט זיין שווערד).

א ב י ש י. וואָרט, עס קומט נאָך ערגער. מיר האָבען אונז אַראָבגעלאָזען אויף דער ערד און בעשלאָסען, אַ קלערערען און ווערט־רייכערען ענטפּער אָבצואוואַרטען. און זעה — דער ענטפּער איז אויך געקומען. מיר האָבען זיך גוט אויסגערופּט פון אונזער גאָנג, ווען ער האָט אונזער אָנבליק מעהר שוין נישט גע־קאָנט פּערטראָגען, און איז מיט גרויסען כּעס צו אונז צוגעגאָנגען און האָט זיך בייז צושריען: „ווער איז דוד און ווער איז ישׁים זעהן? עס מעהרען זיך יעצט די קנעכט, וועלכע שטעלען אויף גע־גען זייער האַר!“

י ו אָ ב. ווי? דאָס האָט ער געזאָגט?

אבישי. „און איך זאל נעמען מיין ברויט און מיין וואסער און מיין פלייש, וואָס איך האָב געשאַכטען פאר מייע שערער, און זאל עם אוועקנעבען צו מענשען, וועלכע איך ווייס נישט, פון וואָ נען זיי נעמען זיך?...“ (ווערט ענטשוויגען.)

דוד (מיט הייזעריגער שטימע). נו, ווייטער!

אבישי. דאָס איז אלץ. ער איז אוועק פון אונז, און מיר — מיר האָבען דיך געפאַלגט. מיר זיינען אוועק איהם נישט בעשטראַפענדיג — מיר האָבען דאָך אונזערע שווערדען —

דוד (שרויט אויף מיט זיין גאַנצער קראַפֿט). די שווערדען אָנגורטען! (גרויסע בעוועגונג אין לאַגער. גערויש פון דעם איבער-גע'חזר'טען בעפעהל און די אָנגעגורטע שווערדען. צו יואָב'ן, אָנגור-טענדיג דאָס שווערד.) פיערהונדערט געהען מיט, צווייהונדערט ווע-לען בלייבען דאָ, דאָס לאַגער אונז צו היטען. קלייב אויס די שטארקערע, די וועניגער מידע און הונגעריגע, און לאָז זיי דאָ.

יואָב. וואָס זאל דאָס בעדייטען? דיין בעפעהל איז גאנץ פערקערט.

דוד. דו וועסט מיך קיינמאָל נישט פערשטעהן. די מעהר מידע און הונגעריגע מוזען די ערסטע דאָך צום עסען קומען.

יואָב (קלאַפט זיך אויפ'ן שטערן). בעגריפען! (ווענדט זיך צו אבישי, אחימלך און אביתר.) קומט, מיר קלייבען אונז די שטריו-טער און די בלייבער אויס. (ער און זיי פערמישען זיך צווישען דעם עולם.)

דוד. דער הונד! דער הונד! דער הונד!

עשהאל. ער וועט שוין מעהר אויף דיר נישט בילען.

דוד. קיין שריד ופליט וועט פון איהם און פון די זייניגע

נישט בלייבען. טויט אלע! טויט אלע!

עשהאל. אויך זיין שיינע ווייב?

דוד. טויט! טויט! מענער און פרויען, קיין געדעכנים

זאל פון איהם נישט בלייבען! דער אָרט אליין, וואו מיין בעלי-

דיגונג איז ארויסגעזאָגט געוואָרען, מוז פּערוויסט און חרוב ווערען!
טויט! טויט! אלע און אלץ!
שטימען. א קאראוואן קומט אָן! — א קאראוואן קומט
אָן!

יואָב (איילט צו). א קאראוואן פון אייזלען, אָנגעלאָרען
מיט עסענווארג, קומט אָן —
דוד. דורכלאָזען! פארביילאָזען! קיינעם נישט אָנריה-
רען! מיר וועלען אונז היינט נאָך זאט אָנעסען מיט נבל'ס גוט
און בלוט.
עטליכע יונגענס (לויפען אָן און ווארפען זיך אויס'ן
געזיכט פאר דוד'ן).

דוד. ווער זיינען דאָס?

אביתר. לויפער פאר דעם קאראוואן.

דוד. שטעהט אויף. געהט בשלום אייער וועג.

א יונג. מיר זיינען געלאָפּען פאַראויס דיר אָנצוואָגען, אז
אונזער העררין קומט.

דוד. אייער העררין? ווער איז אייער העררין? קומט זי

צו מיר?

דער יונג. צו דיר. זי איז אביגיל די פרוי פון נבל.

דוד. ווי?! אוועק פון מיר! נעמט זיי אוועק פון מיר!

טוט זיי זייער רעכט! (דרעהט אוועק דעם קאַפּ.)

די יונגענס (ווארפען זיך פאר איהם אויף די קני און
כאַפּען זיך אָן מיט געיאָמער פאר זיינע קליידער. דוד'ס מענשען ווילען
זיי אוועקרויסען פון איהם).

דוד (ווענדט זיך אום צו די יונגענס). איך האָב אומזיסט
געהיט דאָס זייניגע אין דעם מדבר און נאָרנישט איז נישט אוועק-
גענומען געוואָרען פון איהם, און ער האָט מיט שלעכטס בעצאָהלט
מיר פאר דאָס גוטס.

אביגיל (קומט אנגערישען אויף אן אייזעל).

דוד (בעמערקט זי נישט, רעדענדיג צו די פאר איהם פויגענדיגע

קעכט מיט א דערהעכערטער שטימע). זאָל גאָט אזוי טאָן דאָס און
 נאָך מעהר צו דוד'ס פיינד, אויב איך וועל ביז אין דער פריה איך
 בערלאָזען פון די זייניגע כאָטש איין לעבעדיג... (בעמערקט פלוצלונג
 אביגיל, כלויבט שמעחן, ווי געטראָפּען פון איהר שיינטייט, און ענדיגט
 גשנץ צושישט און אין אַ ניעדעריגערען טאָן.) כאָטש — איין —
 מענליך וועזען. (די אַרומיגט העמערקען זיין בליק און צומושמקייט.
 זיי קוקען זיך אום, דערזעהט, אביגיל, מרעמען פערנאָנדער, לאָזען אַכ
 איהרע קעכט, וועלכע וואַרמען זיך צו איהר נאָך שוין. עס ווערט שטיל.)
 אַ ב י ג י ל (רוקט זיך אַראָב פון איהר אייזעל און ציחט זיך
 אויס אויף איהר געזיכט האַרט פאַר דוד'ס פּיס).

דוד (רוקט זיך פון איהר אַב).

אַ ב י ג י ל (רוקט זיך צו. א דריקענדיג שווייגען).

י ו אָ ב (קאָמאנדירט פלוצלונג אויס). צו נבל'ן! (בעוועגונג).

אַ ב י ג י ל (העכט זיך שנעל אויף אויף די קני. מיט אויסגע-

שרויטע הענד צו דוד'ן). אה, מיין האר, איך בין די שולדיגע!

דוד (איראָניש-בייז). הא-א!

אַ ב י ג י ל. אה, לאָז דיין דיענסט רעדען צו דייע אויערן!

— אה, הער אויס די רעד פון דיין דיענסט!

דוד. נבל מוז אומקומען!

אַ ב י ג י ל. אַה, זאָל דער האר נישט אויסמאכען זיך פון דעם

שלעכטען מענש, פון נבל'ן. ווי זיין נאָמען, אזוי איז ער. נבל

הייסט ער און א נבלה צו בעגען איז זיין געווענהייט. האָסטו

פון איהם אנדערס געקאָנט דערוואַרטען? האָסטו זיך געקאָנט ריכ-

טען פון איהם אנדערס ווי אן אַבזאָג? אָבער איך — —

דוד. האָסטו אויך בעלידיגט מייע מענשען און אַכנע-

שיקט זיי מיט לידיגען?

אַ ב י ג י ל. אה, איך, דיין דיענסט, האָב נישט געזעהן די

יונגענס, וועלכע דו האָסט געשיקט.

דוד. איז דאָס דיין שולד?

אַ ב י ג י ל. אה, מיין האר! אזוי וואָהר, ווי גאָט לעכט,

און אזוי וואָהר, ווי דיין נשמה לעבט, ווי דו ביזט שוין נישט איינ-
מאָל אָבגעהאַלטען געוואָרען פֿון בלוט צו פֿאַרגיסען און פֿון דעם,
אז דיין אייגענע האַנד זאָל דיר העלפען. גיט נישט שאול אין דיין
האַנד געוועזען?

דוד. דער קעניג!

אביגיל. דיין גרעסטער פיינד, און דאך האָסטו איהם
נישט געטויט. און זאָלען אלע דייע ווייטערע פיינד און אַלע,
וועלכע ווינשען דיר שלעכטס, קיין גרעסערען ווערט נישט האָבען
ווי נבל.

דוד. די לייז מוז איך צורדיקען.

אביגיל. זעה די מתנה, וועלכע דיין דיענסט האָט גע-
בראַכט צו איהר האר: זאָל זי געגעבען ווערען צו די יונגענס,
וועלכע דיענען דיר.

דוד. דו ווילסט מיך קויפען? ווילסט מיינ בעליידיגונג
מיט דיין מתנה אָבווישען?

אביגיל. אה, פערניב די זינד פון דיין דיענסט! ווארום
נאָר יעט אויפשטעלען מיינ האר א פעסט הויז, ווייל מיינ האר
פיהרט גאָטס מלחמות, דארף קיין שלעכטס אין דיר נישט געפונען
ווערען דיין לעבען לאנג.

דוד. איך טו קיין שלעכטס נישט, ווען איך בעשטראָף.

אביגיל. אה, לאָז עס צו גאָט! און ווען עמיצער וועט
אויפשטעהן דיר צו פערפאָלגען און דיין לעבען צו נעמען, וועט די
נשמה פון מיינ האר זיין געבונדען אין דעם בונד פון לעבען מיט
יהוה זיין גאָט, און די נשמה פון דייע פיינד וועט געהן אין כּף
הקלע.

דוד. ווייב, וואָס פאר א שפראך פיהרסטו?

אביגיל. און עס וועט זיין, ווען גאָט וועט טאָן צו מיינ
האר דאָס גוטס, וואָס ער האָט דיר פערשפראַכען, צו מאַכען דיר
פאר א הערשער איבער ישראל, וועט זיכער מיינ האר נישט פער-
ריסען, וואָס ער האָט קיין אומזיסט בלוט נישט פערנאָסען און

וואָס זיין האַנד אליין האָט איהם דאָ נישט געהאַלפּען. און גאָט וועט דיר גוטס טאָן, און דו וועסט געדענקען דיין דיענסט. (ציהט זיך אויס גאַנץ אונטערמיט אויפ'ן געזיכט מיט ווייט פּערנאַנדערגעד שפּרוימע אַרמס. איהרע קנעכט רוקען זיך צו איהר מיט אַ שטילען געד יאָמער און גרויסען שרעק.)

דוד (מאַכט אַ בעוועגונג אויפצוהעבען זי).

עשהאל (פּערכאַפט איהם דעם וועג, שטעלט זי אויף אויף די קני, לעגט אַרויף איהר אַרם אַרום זיין האַלז און שטעלט זי אויף).
יואָב. די יונגענס ווארטען, דוד. איך געה מיט זיי.
דוד (ענטפּערט נישט, נישט אַראַכנעמענדיג די אויגען פון אביגיל).

אביגיל (שוידערט אויף ביי יואָב'ס ווערטער, עפענט ווייט פּערנאַנדער די אויגען און קוקט אָן דוד'ן מיט שטומען געבעט).
דוד (נאָך אַ וויילע שטומען בעטראַכטען זי). דו ביזט נישט — געשיקט —

אביגיל (העכט אויף צו איהם מיט שרעק די הענד).

דוד. דו זאָנסט, דו ווילסט, איך זאָל...

אביגיל (וויל זיך וויעדער אַראַבלאָזען אויף די קני).

עשהאל (האלט זי אָב).

דוד (נאָך אַ וויילע שטומען קוקען). געבענשט זאָל זיין יהוה דער גאָט פון ישראל, וואָס האָט דיך היינט געשיקט צו מיר. און געבענשט דייע רעד און געבענשט ביזט דו, וואָס דו האָסט מיך אַבגעהאַלטען היינט פון בלוט־פּערגוס און פון העלפּען זיך מיט אייגענער האַנד.

אביגיל (דערפרעהט, פרוי אויפאַטמענדיג). אה, מיין האַר!

דוד. אָבער אזוי וואהר ווי גאָט לעבט, דער גאָט פון ישראל, וועלכער האָט מיך אַבגעהאַלטען פון טאָן דיר שלעכטס, און אויב דו וואָלסט דיך נישט אונטערגעאיילט און נישט געקומען צו מיר, וואָלט ביי נבל'ען נישט איבערגעבליבען ביז אין דער פּריה קיין איין... איין... מענליך וועזען.

אביגיל (לאַזט אַראָב די אויגען, עטעמט אַרויס). געבענשט איז גאָט! — (העכט אויף צו איהם די אויגען.) וועסטו מיין מתנה יעצט אָננעמען פון מיר?
דוד. מיט דאנק.

אביגיל. צווייהונדערט לאבען ברויט האָב איך דיר געדבראכט — וועט עס גענוג זיין? איך האָב דאָך נישט געוואוסט, ווי גרויס איז די צאָהל פון דינע לייט — און צוויי קרוג וויין — די וועלען זיכער וועניג זיין. פינף צוגעגרייטע שעפסען, פינף מאָס מעהל, הונדערט האַזינקעס־קוכען און צווייהונדערט פייגענ־קוכען — דאָס איז אלץ, וואָס איך האָב אין דער איילע געקאָנט ארויפלאָדען אויף די אייזלען.

דוד. עס וועט גענוג זיין. (שרויט אויס.) יונגענס, עסען! מאכט א מאַלצייט זיך! (מיט געשרייען און געמורמל „עסען! עסען!“ לאַזט זיך דער עולם לינקס צו אביגיל'ס אייזלען.)
יואָב (בייז). דער קלוגער נבל! מיט דעם ביסעל וויל ער דאָס גאנצע ראטעווען.

אביגיל (דערשראָקען). אה, איך שווער דיר, נבל ווייס נישט פון איין לאבען ברויט אפילו און דענקט נישט, אז איך בין דאָ ביי דיר.

דוד. איך גלויב דיר, דארפסט דיר נישט שרעקען. יואָב איז אונצופרידען בלוויז, וואָס די געשיכטע איז אָהן בלוט אָבגעגאנגען. (צו יואָב'ען.) געה שטיל דיין דורסט מיט וויין. קאָנסט אויך מיין חלק האָבען.

יואָב (אָכגעהענדיג). און דו מיט וואָס ביזט זאט?
עשהאל (געהענדיג נאָר יואָב'ען). באלד בין איך אויך גאנץ זאט.

דוד. (עסט זיך איין מיט די אויגען אין אביגיל'ען.)
אביגיל (לאַזט אַראָב די אויגען פערשעמט).
דוד. איך האָב נישט קיין שטול דיר אָנצובאָטען און נישט

קיין טעפיד. אויף דעם שטיין בין איך פריער געזעסען.
וויילסטו איהם נישט?

אביגייל. זאל מיין האר זיצען, דיין דיענסט וועט שמעחן
פאר איהם. דאך דו ביזט הונגעריג, זאג, וואס וויילסטו האַבען און
איך וועל דיך בעדיענען.

דוד. איך בין זאט, ווען מייע יונגענס האַבען וואָס צו
עסען — און איך בין זאט, ווען — — זעץ דיך דאָך, און איך ביי
דיר צופוסען. זעץ דיך, אז נישט מוז איך אלץ שמעהן. — ווארט,
איך נעם אראָב מיין פעל פון מיר און ברייט עס אויפ'ן שטיין
אויס —

אביגייל. אה, ניין — דו דארפט עס נישט — איך וועל
אויך רייטען צוריק א הויס.

דוד (אויסשפרייטענדיג דאָס פעל זויבער'ן שטיין). דאָך, דאָך.
— און דו וועסט דאָך ניט גלייך צוריק. וועסט אַבווארטען, ביז
דיינע אייזעלען וועלען אַבגעלאָרען ווערען. און מוזט דיך דאָך אויך
פעררוהען. אָדער בין איך דיר אונאנגענעם און דו האָסט מורא
פאר מיר?

אביגייל. אה, מיין האר! — איך וויל בלויז א הויס
שנעל צוריק, נבל זאל —

דוד. דערמאן מיר נבל'ן נישט, איך זאל מיך אָן מיין כעס
נישט דערמאנען. קום זעץ דיך. (נעמט זי אַן פאַר ש האַנד און זעצט
זי אַרויף אויפ'ן שטיין. ער ציחט זיך אויס ביי איהר צופוסען, קוקט
צו איהר אַרויף, פּרובט זי מיט זיינע אויגען.)

אביגייל (זיצט פערשעמט, פערלאָרען, קוקט אַרום זיך מיט
שנעלע בלוקען, אַכשטעלענדיג זיי קורץ אויף דוד'ן, ווי זי וואַלט גע-
וואָלט איהם גוט אַנקוקען, נאָר נישט דערוועגט זיך).

דוד (רייסט איבער דאָס דרוקענדיגע שווייגען. לאַנגזאַם רעדענ-
דיג). דו הייסט דאָך אביגייל?

אביגייל. יאָ, מיין האר.

דוד (ווי פאר זיך, לאסצענדיג דאס ווארט). אביגיל...
(פאזע.) אביגיל!...

אביגיל. וואס, מיין האר?

דוד. דער נאמען קלינגט סוד שיין.

אביגיל (מיט א שמויכעל). עס פרעהט מיך, וואס מיין
נאמען געפעלט דיר.

דוד. דיין נאמען און — (עסט זיך איין אין איהר פיש די
אויגען.)

אביגיל (לשזם אראב איהרע אויגען).

דוד (פלוצלונג). זאג מיר, ליעבסטו דיין מאן?

אביגיל (פערלוערט זיך גאנץ, וויל אויפשטעהן).

דוד (האלט זי ארויס מיט א בעוועגונג פון זיין האנט. פאזע).

ליעבסטו איהם?

אביגיל (זאגט ענדליך קוים ארויס). ער איז מיין מאן.

דוד. דו האסט פריער געזאגט, ער איז א שלעכטער מענש.

אביגיל. מינע עלטערן האבען מיך איהם פאר א ווייב
געגעבען.

דוד. און דו ליעבסט איהם נישט. — פאר וואס זאל איך

איהם אייגענטליך נישט בעשטראמען? ער פערדיענט דעם
טויט.

אביגיל (דערשראקען). אה!

דוד. ווי? ליעבסט איהם דאך!

אביגיל. ער איז מיין מאן.

דוד. האחא!

אביגיל. און מיין האר דארף זיך נישט אויסמאכען פון

אזעלכע פיינד.

דוד. א ווארים צומרעט מען.

אביגיל. ניין, נישט טוימען! נישט טוימען!

דוד. האהא! — ווי, אייגענטליך, האסטו זיך דערוועגט צו

מיר צו קומען?

אביגיל. איך האָב געוואוסט, דו קאָנסט פּערגעבען דייע פיינד.

דוד. און ווי, ווען איך וועל דיך נישט אָבלאָזען צוריק?
אביגיל (שפּרינגט אויף. גאַנץ דערשראָקען). אה, מיין האר!
דוד. פאר וואָס זאָל נבל האָבען אַזאַ אבן טוב? ווי קומט
צום אויסוואורף אַזאַ ווייב?

אביגיל. אה, דו וועסט מיך אָבלאָזען!

דוד. צו דיין שלעכטען מאַן?

אביגיל. צו מיין מאַן. אַה, דו וועסט דאָך געגען גאָט
נישט געהן און נישט עובר זיין אויף זיינע געבאָטען.

דוד (פּערגראַכט זיין געזיכט אין זיינע הענד).

אביגיל. דו ביזט גאָטס טרייער קנעכט און וועסט קיין
געוואַלט נישט געברויבען געגען דער פרוי פון א פּרעמדען.

דוד (שטעהט אויף). ביזט גערעכט. געה מיט פּריעדען
צו דיר א היים.

אביגיל (פּערבויגט זיך טיעף).

דוד (מיט אַ טרויעריגען שמויכעל). זעהסט, איך פּאַלג דיך
אין אלץ און האַלט דיך עהרליך.

אביגיל (פּערבויגט זיך וויעדער טיעף). איך וועל עס דיר
נישט פּערגעסען. (זיי קוקען זיך אַן מיט טרויעריגע, ביינקענדיגע
בליקען. פּאָוזע.)

דוד. און מיך אויך נישט פּערגעסען?

אביגיל (לאָזט אַראָב דעם קאַפּ, רויט ווערענדיג, און העכט
אַן אַכצוגעהן אויף הינטען. — בעוועגונג לינקס. נבל'ס אַ קנעכט
לויפט אַן, געפּאַלגט פּון עשהאל'ן און נאָך אוינגע.)

דער קנעכט. אה, הערדין, דיין מאַן נבל קומט!

אביגיל (ציטערט אויף). אה, וועה!

דוד. דו ביזט אין מיין שוץ.

אביגיל. ער דאַרף מיך דאָ נישט געפינען.

דוד. אזוי האָסטו מורא פאַר איהם?

אביגיל 5. ניין, פאר זיין געזונד האָב איך מורא און פאך זיין לעבען. ער איז דיק און פולבלוטיג: ווען ער דערזעהט מיך דאָ און דערווייטט זיך, וואָס איך האָב געטאָן צו זיין האָב און גוטס, קאָן עס איהם נאָך קראַנק מאַכען, קאָן עס איהם נאָך טויטען. דוד. ער מוז עס דאָך שוין וויסען, אויב ער קומט אהער. אביגיל 5. אה, וואו בעהאלט איך מיך? — אה, לאָז איהם מיך נישט זעהן און פערלייקען, בעהאלט פון איהם מיין מתנה! דוד (צום קנעכט). ווי ווייט איז נבל נאָך פון דאנען? איך זעה איהם נאָך נישט אויפ'ן וועג.

דער קנעכט. ווייט נאָך. איך בין פאַראויסגעלאָפּען. דוד (צו עשהאל'ן). לויף דורך דורך די רייהען פון אונז זערע לייט און זאָג זיי אָן, זיי זאָלען אויפהערען דאָס עסען און טרינקען. בעהאלט דאָס עסענווארג, פערשטעקט נבל'ס קנעכט אין אייערע רייהען, און ווען נבל קומט אָן, זיצט מיד און אָבגעמאד טערט און לאָזט איהם רוהיג דורך, קיין האָר זאָל איהם נישט געדרימט ווערען.

עשהאל 5. פערלאָז דיך אויף מיר. דאָס שפיעל וועט גוט אראָב. (געהט אַוועק מיט'ן קנעכט און מיט די אַנדערע.) דוד (צו אביגיל). דו בעהאלט דיך הינטער דעם שטיין. ער וועט דיך נישט דערזעהן.

אביגיל 5 (אַבטרעטענדיג הינטערן שטיין). אה, איך זעה איהם שוין. דו זעהסט? דער דיקער, וועלכער רייט צוערסט פאר דער גאַנצער מחנה קנעכט.

דוד (זעצענדיג זיך אויפ'ן שטיין). ער זיצט נישט זיכעך אויף זיין אייזעל. איך וואָלט שווערען, ער איז שיכור.

אביגיל 5. דו קאָנסט עס רוהיג. דאָס איז ער אָפּט.

דוד (אַנבויגענדיג זיך צו איהר). און דער איז דיין מאן?

אביגיל 5. אזוי האָט גאָט געוואָלט.

דוד. און פאר זיין לעבען ציטערסטו?

אביגיל 5. איך האָב זיין לעבען שטענדיג אָבגעהויט.

דוד. דו טרייע נשמה! — און ווי שיין דו ביזט. —
 בעהאלט דיך נאך נישט. ער איז נאך ווייט. לאָז מיך דיך אָנקוסען.
 — שמעה רוהיג. זיי דאָך נישט אזוי דערשראָקען. לאָז מיך
 קוסען אין דיינע אויגען. — רוהיג. — רוהיג. — ער איז נאָך
 ווייט. — ווי שיין דו ביזט.

אביגיל (שרויט אויף). אה! (וויל זיך בעהאַלטען).

דוד (כאַפט זי אָן). ניין, בעהאלט דיך נאָך נישט. ער
 איז נאָך ווייט, ווי דו זעהסט. אָדער ווילסטו פון מיר דיין שיינ-
 הייט בעהאַלטען? (קוקט זי שטאַרק אָן).

אביגיל (בעהאַלט האָט געזיכט אויפ'ן שמיין).

דוד. אביגיל, לאָז נבל שטאַרבען.

אביגיל (דערשראָקען). אָה, ניין!

דוד. אביגיל, קוק מיך אָן.

אביגיל (מיט אַראָבעלאָזענע אויגען). איך וויל נישט
 שולדיג זיין אין זיין טויט. — אה, ער איז נאָהנט שוין! אָה,
 שווער מיר, אז דו וועסט איהם גאָרנישט טאָן!

דוד (נאָך אַ לוינגערן שווייגען). איך שווער עס דיר.

אביגיל. ווי דאנק איך דיר! — ער זאָל מיך דאָ נאָך
 נישט ענטדעקען!

דוד. ער זועט דיך נישט ענטדעקען.

אביגיל (שרויט פלוצלונג אויף). אָה, ער איז אַראָבעפאַר-
 לען פון דעם אייזעל! זיי האָבען איהם אַראָבעשלעפט! דיינע
 לייט —

דוד (שפּרינגט אַראָב פון שמיין). זיי וועלען עס מיר בער
 צאָהלען!

נבל (קומט אָן, קוים האַלטענדיג זיך אויף די פיס, אַרומגערינג-
 געלט פון עשהאל'ן, אביתר'ן, אחימלך'ן און נאָך אוינגע, וועלכע ס'איז
 כען סאַר איהם קאַמישע בעוועגונגען).

אביגיל (לאָזט זיך שנעל אַראָב הינטערן שמיין).

נב 5. בעטלער! הונגערליידער! היישעריקען אויף פרעמד
דע פעלדער!
דוד (שמרוינג צו זיינע לויט). איהר האָט איהם אראָבגע-
וואָרפען פון זיין אייזעל?

עשהא 5. ניין, דער האר איז אליין אראָבגעפאלען. מיר
זיינען צו איהם צוגעטרומען און האָבען געבעטען, ער זאָל אונז
וואָס געבען, אונזער הונגער צו שטילען, האָט ער אונז געוואָלט
שלאָגען און איז דערביי ארונטערגעפאלען. (מיט פערבויגונג צו
נב'ו.) אה, דער האר האָט זיך דאָך נישט וועה געטאָן! דער
האר האָט דאָך קיין שאַדען נישט געטאָן זיינע גליעדער?
אביתר. וועה צו דעם אייזעל, וועלכער האָט זיין האר
נישט געקאָנט איינטראָגען! מיר וועלען איהם פערשטייניגען.
דוד. טרעט אָב פון איהם!

עשהא 5. מיר ווילען מעהר נישט, דער האר זאָל אונז
עטוואָס געבען, אז נישט וועלען מיר אויסנעהן פון הונגער פאר
איהם דאָ אין די אויגען.

נב 5. איהר האָט שוין לאנג געמאָנט קרעפירען. פון מיר
קריגט איהר נאָר מיט'ן שטאָק. אוועק, איהר גאסענהינד! קייט
די ערד, אויב איהר ווילט.
עשהא 5. און די אנדערע (מיט פערבויגונגען). אָה,
האָב רחמנות!

נב 5 (ווארפענדיג זיך אויף זיי מיט'ן שטאָק). מיט מיין
שטאָק — גלייך וועט איהר דערפיהלען נב'ס רחמנות! רחמנות!
אויף רויבער און גנבים, האהא! ... איך שלאָג איך איינס און
שלאָג איך צוויי.... (זיי צולויפען זיך פון איהם, ער נאָד זיי. גלייך
קעהרט ער זיך אום און קוקט אָן דוד'ן.) און דו ביזט דאָס דער
דוד? דו ביזט דאָס דער הויפטבעטלער? זאָל איך דיך אויף
מיט'ן שטאָק? דו — איז מיין ווייב דאָ ביי דיר? מען האָט מיר
דערצעהלט, זי איז צו דיר אוועק מיט עסענווארג א סך. מען האָט
מיר פאלש דערצעהלט — איך וועל די דערצעהלער די צינגער לאָ-

זען אויסשניידען. זיי האָבען מיר פאלש דערצעהלט — זיי האָד
בען אויסגעטראכט אַ בלבל. איהר הונגערט דאָך ווי פריער...
ווי פריער בעטעלט איהר אויף אלע וועגען... הונגערליידער...
פוסטע בייכער... אָבער מיין ווייב — מיין ווייב וואו איז? זי
איז אין דער היים נישטאָ... איך האָב מיין ווייב ערגויז נישט גע-
קאָנט געפינען... איז זי ביי דיר דאָ נישט געוועזען? ... רעד,
קנעכט, האָסטו מיין ווייב נישט געזעהן? העי, ווען איך טרעה זי
דאָ ביי דיר! ... פאר דיר דאָ אין די אויגען וואָלט איך זי נאקעט
אויסגעטאָן! — דו האָסט מיין ווייב דאָך נאקעט נישט געזעהן?
איהר לייב איז זעהר זיס צו קוסען, העהע!

א ב י ג י ל (פון הינמערן שטיון). פוי!

נ ב ל (קוקט זיך ארום). הע? (מאכט אַ בעוועגונג צום שטיון).
דוד (שמעט איהם אין וועג).

נ ב ל. העהע... איך וואָלט זי דאָ נאקעט אויסגעטאָן און
אויפ'ן הוילען לייב אַט מיט דעם שטאָק... איך טו עס איהר אָבער
סיי ווי סיי... זי איז אין דער היים נישט געוועזען... די זונה, די
אַרומשלעפערקע... אויפ'ן נאקעטען לייב מיט שטאָק און לעדער...
דוד (כאַפט איהם אָן פאר'ן האַלז און העכט איהם אָן צו
ווערנען).

ע ש ה א ל, א ב י ת ר, א ח י מ ל ד (טרעטען צו און העבען
אָן צו שמעקען אין איהם מיט זייערע שווערדען).

א ב י ג י ל (העכט זיך לאנגזאם אויף פון הינמער'ן שטיון, ווער-
לענדיג זעהן, וואָס איז דאָ מיט אַ מאָל אזוי שטיל געוואָרען, און אין
גרויסען שרעק איבער דאָס, וואָס זי זעהט, עמעמט זי שטאהק אויף,
אוינהאלטענדיג אן אויסגעשרוי, אַרויפלעגענדיג די האַנד אויפ'ן מויל).
דוד (וואַרפט אָב פון זיך נבל'ן).

א ב י ג י ל (מיט די אויגען געווענדט אויף נבל'ן, לאַזט זיך
לאַנגזאם אַראָב צוריק).

נ ב ל (פאלט פון דור'ס שטויס אין זיין גאַנצער גרויס, העכט
זיך אָבער באלד אויף, פיהרט זיך מיט דער האַנד איבער'ן געזיכט,

אויסזעהנדיג יעצט אויסגעניכטערט. צולעצט שמעלט ער אָן זיין בליק אויף דוד'ן און אַרבייט זיך אַרײַן אין אַ העלישען כּעס, צונױסדריי-קענדיג די פּױסמען. דו קענסט מיין ווייב! ... זי איז דאָ ביי דיר נעוועזען! ... דו אשת-איש'ניק! דו אויסוואורף! דו קנעכט, וועל-כען זיין האר האָט נישט גענוג געשמיסען! ...

ע ש הא ל, א ב י ת ר, א ח י מ ל ך (ווארפען זיך אויף איהם מיט די שווערדען).

דוד. צוריק! קיין האָר זאָל איהם נישט געקרימט ווערען! איך האָב'ס געשוואָרען! ...

נב ל. דו פייגלינג! דו נאכטרויבער! דו אנטלאָפּענער שקלאַף!

א ב י ג י ל (שפּרינגט אויף). הער אויף! הער אויף! הער אויף! הער אויף צו זידלען איהם! ...

נב ל (מיט אויסגעלאָצטע אויגען). זי איז דאָ... זי איז דאָ ביי דיר...

א ב י ג י ל (טרעט לאַנגזאַם אַרויס פון הינטערן שטײן מיט אַראַבעלאָזענע אויגען). ער האָט דיין דאַנק פּערדיענט און דיין ברכה, נישט דינע זידעלווערטער.

נב ל (גאַנץ אויסגעניכטערט). זי איז דאָ, די... א ב י ג י ל. אויך מיך זידעל נישט, רוף מיך נישט קיין גע-מען.

איך בין דאָ פון דיינעטוועגען. איך בין געקומען אהער דיך אָבצוראַטעווען פון זיין נקמה, צו ראטעווען דיין האָב און נומס און אונזער אלעמענס לעבען.

נב ל. האָסטו ד י ך איהם געבראַכט פאַר אַ מתנה?

דוד (מאַכט אַ דראַהענדע בעוועגונג).

א ב י ג י ל. ווי קאַנסטו אזוי רעדען? שעם דיך, מיר אזוינס צו זאָגען!

נב ל. ביזטו געקומען מיט לעדיגע הענד און גלאַטע ווער-טער איהם איבערצובעטען?

א ב י ג י ל. איך האָב איהם מתנות געבראַכט.

נב ל. מתנות? ! אַלזאָ דאָך אמת!

אביגיל! אה, רעג דיך נישט אויף, דארפסט נישט אזוי
אין כעס ווערען.
נבל! מתנות? !
אביגיל! א קליין ביסעל. אן אונבעדייטענדען טייל פון
דעם, וואָס דו בעוויצסט.
נבל! מתנות? ! וואָג מיר, וועלכע, וואָס, וויפיעל!
אביגיל! צווייהונדערט לאבען ברויט...
נבל! צעצווייהונדערט לאבען? !... — — ווייטער!...
אביגיל! צוויי קרוג ווין...
נבל! נאָך!
: ביגיל! פינף שעפסען...
נבל! שעפסען!... שעפסען!... און נאָך? !
אביגיל! פינף מאָס מעהל...
: נבל! הא! ...פינף אלץ... פינף... פינף מאָל פינף
פיעלייכט!
אביגיל! אזוי וואהר ווי גאָט לעבט...
נבל! ווייטער! ווייטער! צעהל אויף אין גאנצען! וואָס
נאָך? וויפיעל אַקסען? וויפיעל בהמות? וויפיעל ציעגען? און
מילך? און פוטער? ...
אביגיל! אָה, ניין! אָה, ניין!... גאָרנישט פון די אלע
נאכען. נאָך הונדערט ראַזינקעסקוכען און צווייהונדערט...
נבל! צעצווייהונדערט? !... וואָס? !...
אביגיל! פיינענקוכען.
נבל! פיינענקוכען! צווייהונדערט פיינענקוכען! פיינענ-
קוכען! פיינענקוכען! צווייהונדערט! דו!... דו!...
אביגיל! (כאַפּט אַ בעוועגונג צו בעהאַלמען זיך פאר איהם
חינפער דור'ן).
נבל! דו!...! (עס פערפעחלט איהם אַמעס, עס שמוקס איהם,
ער כאַפּט זיך פאַר'ן האַלז).
עשה אַל, אביגיל, אחימלך (רינגלען איהם אַרום

מיט ברויט און פלויש און קוכען און וויין, שמופען עס איהם אין געד
 זיכט, שטעקען איהם מיט דעם אין די אויגען). זעהסט, דיין ברויט
 עסען מיר! ... דיין וויין טרינקען מיר! ... דיין פלויש... דיין קוכען...
 דיין פייגענקוכען! פייגענקוכען!....
 נבל (גיס פלוצלונג א פאל אויף דער ערד).

אביגיל (שרויט דערשראקען אויף און געחט צו איהם פאר
 זיכטיג צו). נבל! (ער בעוועגט זיך נישט און זי בויגט זיך איבער
 איהם איבער.) נבל! (זי לאזט זיך אראב אויף די קני און טאפט איהם
 שרום.) נבל!... (דערשראקען אומקוקענדיג זיך צו דוד'ן.) ער איז
 טויט!

דוד (בויגט זיך אויך איבער). ער איז טויט. (שפיל.
 ווי פאר זיך.) געלויבט איז נאָט, וואָס ער האָט זיך אָבערעכענט
 פאר מיין בעליידיגונג מיט נבל'ן און האָט מיך אָבנעהאלטען פון
 שלעכטס. נבל'ס רשעות איז געפאלען אויף זיין קאָפּ. (צו
 אביגיל'ן.) דו קאָנסט אויך לויבען נאָט.
 אביגיל. ער איז טויט.

דוד. און דו ביזט פריי און אויסגעלייזט פון די הענד פון
 אַ רשע.

אביגיל. נאָט איז מיין עדות, איך האָב זיין טויט נישט
 געוואָלט.

דוד. דו נוטע, טרייע נשמה!

אביגיל. אָבער ער האָט דיך אזוי געזידעלט...

דוד (לעגט לאַנגזאָם שרויף זיין האַנד אויף איהר קאָפּ און גלעט
 איהרע האַר).

אביגיל (צופאָט צינדיג און טאָכט צו די אויגען. באלד עפענט
 זי זיי און קוקט אַן דעם שויטען). איך שעם מיר, וואָס איך קאָן
 נישט וויינען... ניין, איך קאָן אויך וויינען...
 דוד (צו עשהאל'ן און זיינע חברים). נעמט איהם אוועק,
 בריינגט איהם אויף זיין ערד ביים כרמל און בענראָבט איהם דאָרט
 ביי זיינע עלטערן.

א תימלך. איך וואָלט פאר הינד איהם...

דוד. שטיל!...

עשהאל. א החמנות אויף די הינד. אזא הארטען מענש...

(זיי טראָגען איהם אַוועק.)

אביגיל (אויפשמעקענדיג, מיט טרערען). נבל!

דוד. דו האָסט זיין נאָמען צום לעצטען מאָל אויסגע-

שפראַכען.

אביגיל (שאַקעלט מיט'ן קאָפּ). ניין. ער איז מיין מאן —

דוד. געוועזען. יעצט—ווייל—איך—

אביגיל (אויפשמעקענדיג אויף איהם די אויגען). ווילסט דו?

דוד. זיין אָרט פערטרעטען.

אביגיל. אה!

דוד. ווילסטו מיין ווייב זיין? אויב ס'איז אמת, וואָס איך

האָב פון דיינע אויגען ארויסגעלייענט...

אביגיל (לאַזט אַראָב דעם קאָפּ, בויגט זיך אַלץ מעהר איין

און לאַזט זיך פלוצלונג אַראָב פאר איהם אויף די קני). דיין דיענסט

ווייל א דיענסט זיין צו וואשען די פיס פון מיין האר'ס קנעכט.

דוד (העבט זי אויף און נעמט זי אין זיינע אַרמס). מיין

טויב! מיין פרומע טויב!

בת שבע

(22 אפריל, 1913)

שמואל ב, י"א—י"ב.

*

פערזאנען:

דוד.

בת שבע.

אוריה דער חתיער, איהר מאן.

דער נביא נתן.

א דיענער.

וואכסאלדאטען.

דאָס דאָך פון דעם קעניג'ס פאלעץ. פאַרנט רעכטס דעם קעניג'ס געלעד-
גער; אַ טיש, אָנגעשטעלט מיט וויין, שמעהט פאַר דעם געלעגער. עס
ליכע בוימערשפּיצען דערטרױכען אַרויף און נאָך העכער. ווייט אויפ'ן
האַרזאָנט געבלען זיך די יהודה־בערג. דער קעניג דוד שמעהט האַלב
זיצענדיג אויף דער באלוסטראדע רעכטס הינטען ביים ברעג דאָך, די
הענד צונויפגעלעגט אויף דער ברוסט; פאַר איהם שמעהט נתן דער
נביא, ביים אַרויפגאַנג וואַכסאַלדאמען.

נתן. ...און זיין גענאָד וועט ער נישט אָבטאָן פון דיר, ווי
ער האָט זי אָבגעטאָן פון שאול', וועלכען ער האָט אָבגערוימט פון
דיין וועג.

דוד (בויגט זיך איבער און עסט זיך איין מיט די אויגען אין
עפעס אונטען צווישען די בוימער).

נתן. דיין הויז און דיין מלוכה וועלען שמענדיג זיין, דיין
שטול וועט... דו הערסט מיך נישט, מיין קעניג. וואָס האָבען
דיינע אויגען דאָרט דערזעהן?

דוד (העכט לאַנגזאַם אויף די לינקע האַנד צו אַן אַבוועדערענ-
דיגער בעוועגונג, בלויבט אָבער ווי פּערגליווערט).

נתן (קוקט זיך איין אין דערזעלביגער ריכטונג און ציטערט
פּלוצלונג אויף). אַ זיך באַדענדיגע פרוי! קוק נישט, קעניג!

דוד (נישט אַבוועדענדיג די אויגען). ווי שיין זי איז!

נתן. מיין קעניג, דו טאָרסט נישט קוקען!

דוד. ווער איז זי, דאָס פּראַכטווייב?

נתן. דאָס איז בת שבע, די טאָכטער פון אליעם, די פרוי
פון אוריה דעם התיער — זי איז אן אשת איש. דו טאָרסט זי
אין איהר נאָקעטקייט נישט זעהן. דו זינדיגסט מיט דיינע אויגען.

דוד. איך נעם די זינד אויף מיר נאנץ גערן.

נתן. ווענד דינע אויגען צו מיר. איך בין נעקומען צו
דיר מיט גאָט'ס וואָרט.

דוד. אָבער איך האָב דערזעהן גאָט'ס טאט. שמער מיר
איצט נישט, נביא. איך וויל בעוואונדערן גאָט'ס טאט.

נתן. דו לעסטערסט, קעניג!

דוד. ווי הערליך זי איז! איך האָב אזא נעשטאלט און
קערפער נאָך נישט געזעהן.

נתן. קום צו דיר, מיין קעניג, ווענד אָב דינע אויגען און

געדאנקען — — —

דוד. זאָל איהר מאן רייכער זיין פאר מיר? איך מוז דער

ערסטער זיין אין יהודה און ישראל.

נתן. שוין ווערען זינדיגע פערלאנגען געבאָרען אין דיין

ברוסט. שלים דינע אויגען צו און — —

דוד. איך שלים מיינע אויגען צו און זעה זי דאָך. — —

העי, וואך, געהט און בריינגט מיר בת שבע, די טאָכטער פון אליעם,

די פרוי פון אוריה דעם חתיער. זי באָדט זיך אונמען דאָ

אין טייך.

נתן (אויפֿשרייענדיג). קעניג!

דוד (צו דער וואַך). געהט און טוט, וואָס איך האָב אייך

געזאָגט. (צו נתן'עז). אויך דו קאָנסט איצט געהן.

נתן. פערטרייב נישט גאָט פון זיך!

דוד (קוקענדיג אַראָב, ווינקט איהם מיט דער חשניד). געה

איצט, נתן, געה!

נתן. מיין קעניג!

דוד. דו זעהסט דאָך, איך בין אונגערוֹלדיג.

נתן (דערזעהנדיג זיין שטימע). מיין קעניג, הער מיך אויס!

צוויי מענשען האָבען געלעבט אין א שטאָדט, איינער רייך, דער

אנדערער אָרם. דער רייכער האָט געהאט שאָף און רינדער זעהר

פיעל, און דער אָרמער האָט געהאט נישט מעהר ווי אן איינציג

כליין שעפעלע, וואָס ער האָט געקויפט און אויפגעצויגען, און זי

איז אויסגעוואקסען מיט איהם און זיינע קינדער. פון זיין ברויט האָט זי געגעסען, פון זיין בעכער האָט זי געמרונקען, אין זיין שוים איז זי געלעגען און איז איהם געוועזען ווי א טאָכטער. איז אָנגער־קומען א גאסט צו דעם רייכען, און עס האָט איהם וועה געמאָן דאָס הארץ צו נעמען פון זיינע אייגענע שאַף און רינדער פאר דעם אָנ־געקומענעם גאסט, און ער האָט גענומען דעם אָרממאנס שעפעלע און צוגעגרייט זי פאר זיין גאסט.

דוד (נישט אָבווענדענדיג די אויגען, צושטרויט). פוי איר בער דעם מאן! פוי איבער איהם! ער מוז געטויט ווערען.

נתן (ארויסרונערנדיג). דו ביזט דער מאן!

דוד (אויפֿיבלענדיג). זיי האָבען זי! זיי האָבען זי גער־נומען! ווי דערשראָקען זי איז! ווי זי צאפעלט זיך! גיך און ניכער דעקט זי זיך איין! האהאהא! דעס צודעק וועט זיין לייכט אראַבצורייסען! האהא!... זיי פיהרען זי! זיי געהען מיט איהר! (ווענדט זיך צו נתן'ען). איצט געה! איצט געה! (כאַפּט זיך עפעס). ווארט, וואָס האָסטו מיר דאָ פון דעם מאן גערעדט! איך גלויב, איך האָב מיך אליין צום טויט פערמשפּט!

נתן. און דיין משפּט איז געווען גערעכט. הער! אזוי האָט געזאָגט יהוה, גאָט פון ישראל: איך האָב דיך געזאלבט פאר אַ מלך איבער ישראל און איך האָב דיך געראטעוועט פון שאול'ס האַנד. און איך האָב דיר אוועקגעגעבען דאָס הויז פון דיין האַר און זיינע ווייבער...

דוד (אויפֿשטורמענדיג). איך וויל נישט הערען מעהר! איך ווייס אלץ, וואָס דו קאָנסט מיר זאָגען, און איך ווייס נאָך מעהר. פערשפּאַר די טרחה דיר!

נתן. אזוי האָט גאָט געזאָגט: איך וועל אויפֿשטעלען א פיינד דיר פון דיין הויז...

דוד. בריינג מיך נישט צו גרעסערע זינד! געה!

נתן. ...און ער וועט אוועקנעמען דייןע ווייבער...

דוד. מיין שווערד! מיין שווערד! (ווארפט זיך צו
 נתן'ען מיט זיינע פויסטען.) געה!
 נתן (אויסווייכענדיג איהם). אזוי האסטו דיך פערגעסען!
 (פערדעקט זיין קאפ מיט זיין מאנטעל, פערברעכט די הענד איבערן קאפ
 און געהט אַוועק מיט לאַנגזאַמע טריט.)
 דוד. אַהיה, ענדליך! בעפרייט! (ווארפט זיך אויף זיין
 געלעגער.) נו, וואָס קומען זיי נאָך נישט? ווארום פערשפעטיגען
 זייערע טריט? קריכען זיי דאָרטין? האָבען זיי דאָרט פערגעסען,
 ווי צו געהן? (הערט זיך צו.) נו, נו דאָך! אַהיה, זיי קומען!
 זיי קומען!
 בת שבע (קומט אַרויף, געשלעפט פון די סאַלדאטען. זי
 רייסט זיך פון זיי אַרויס און לויפט אָב ביז אין מימען דאָך. אויף
 דוד'ס וואונק פערשווינדט די וואַך).
 דוד (קוקט זי שארף אָן). האַהאָהאָ! דער קאָפּ שטאַלץ
 אויפגעהויבען, די אויגען פול האַס, פון שרעק די קלענסטע שפור
 נישט. דאָס פראַכטווייב! — בת שבע, דער קעניג טראָגט
 נאָך דיר פערלאַנגען.
 בת שבע. איך בין פעהרייראט.
 דוד. האַהאָהאָ!
 בת שבע. און איך ליעב מיין מאַן.
 דוד. וואָס וויל עס זאָגען?
 בת שבע. איך וועל דעם קעניג נישט צו ווילען זיין.
 דוד. מיר נישט צו ווילען זיין?
 בת שבע. דיר נישט צו ווילען זיין.
 דוד. דיין קעניג?
 בת שבע. איך קני און בוק מיך פאר מיין קעניג, דאָך אלס
 ווייב געהער איך נאָר דעם מאַן, וועלכען איך ליעב.
 דוד. העי, דו וועקסט אין מיר דאָס בלוט, ווי ווען איך
 האָב מיט דעם לייב געראַנגעלט און מיט דעם בער. ווייב, דו
 שטעהסט איצט פאר דעם אייביגען זיעגער!

בת שבע. דו האָסט געטויט, ווען דו האָסט געזיענט.
 אויך מיך וועסטו נאָר מיט טויט בעזיעגען.
 דוד. דאָס איז מיין זיעג איבער פרויען נישט געוועזען.
 קעניגסטעכטער האָבען ליעבע צוגעוובעלט מיר.
 בת שבע. איך ליעב מיין מאן. מיין ליעבע יובעלט נאָר
 איהם צו. פאר איהם אָטעמט פייערדיג מיין ברוסט. פאר איהם
 צוגעהט מיין נשמה אין ליעדער און געזאנג.
 דוד. דו מוזט די מיינע זיין.
 בת שבע. דאָס וועל איך קוינמאָל נישט.
 דוד. ווייב, דו פערגעסט, דו ביזט אין מיינע הענדר.
 בת שבע. דו ביזט געוועהנט, פרויען זאָלען דיר ליעבע
 צוויבלען. דו וועסט נישט געברויכען קיין געוואלט.
 דוד. זאָל איך דיר מיך ליעבען לערנען? איך בין אונט-
 געדולדיג. דו האָסט א פייער אָנגעצונדען אין מיר. ווי זאָל איך
 דיין ליעבע שנעל געווינען? זאָג, וועלכע מעלות האָט אוריה,
 וועלכע איך האָב נישט אין מיר?
 בת שבע (לאַכט אויף). האַהא! (דערשרעקט זיך און
 טראַגט דערשראָקען די האַנד צום מויל).
 דוד. ווי? איז אוריה אזוי מעהר פון מיר?
 בת שבע (ציטערנדיג). איך ווייס נישט, מיין קעניג.
 דוד. זאָג איהם מיר דען פאָר.
 בת שבע. איך קאָן איהם דיר נאָר פאָרוינגען. הויך איז
 ער ווי א צעדער פון לבנון, ווי די קרוין פון בוים ליעגען איהם
 זיינע שווארצע האָר איבער דעם ווייסען נאָקען, זיינע אויגען זיי-
 נען ליכטיגער פאר שטערען, זיין געזיכט איז א געפלעכט פון זונענ-
 שטראַלען, און יונג און הערליך איז ער, ווי אדם אין גן-עדן.
 דוד. עפען דייןע אויגען אויף אויף דיין קעניג.
 בת שבע. איך זעה נאָר אוריה'ן.
 דוד. אין אלץ גלייך איך מיך צו איהם, נאָר בין איך נישט
 גאנץ יונג מעהר. דאָך איך בין דער קעניג, איך בין דוד.

בת שבע. און וואָלסטו נאָך פיעל מעהר געוועזען, איך
ליעב דאָך בלויז אוריה'ן.

דוד (קלאַפט אונגעדולדיג מיט ביידע פּוּסטען אויף זיין זיין).
זאָג עס מיר נישט מעהר!

בת שבע. מיין קעניג, לאָז מיך געהן.
דוד. געהן? האהא! קום זען דורך צו צו מיר. דאָ
שטעהט וויין, מיר וועלען איהם טרינקען. איך בין בערוישט גענוג
פון דיר, איך וויל נאָך בערוישטער ווערן. און דו טרינק און גים
דיך אָן מיט פייער, וואָס זאָל דורך פּערגעסען מאכען דיין אוריה'ן.
קום, הערליך ווייב! דוד, דער שמאַרקער פּאַסטוך און דער נאָך
קרעפטיגערער קעניג, לאַדט דורך איין! קום, דו זיסע, דער דיכ-
טער און זינגער פּערגעהט און ליעבע נאָך דיר! (טרינקט.)

בת שבע (העבט אויף די אויגען צום הימעל און לעגט
צונױף די הענד אין געבעט). יהוה, מיין פעלז, מיין פּעסטונג, מיין
רעטער, מיין גאָט, די קראַפט, אויף וועלכע איך פּערלאָז מיך;
מיין שוץ, מיין אָנהאַלט און דערהויבער. דעם געלויבטען רוף איך,
יהוה'ן, און איך ווער פון מיין פיינד געהאַלפּען.
דוד (קוקט זי אָן גאַנץ ערשטוינט מיט גרויכע אויגען). מייןע
ווערטער — — מיין געבעט — — מיין לויבגעזאַנג צו
גאָט — —

בת שבע. ...עס נעמען מיך ארום די שטריק פון טויט,
און די טייכען פון פּערדערבנים טוען מיך שרעקען...

דוד. הער אויף, ווייב, הער אויף! דאָס וועט דיר נישט
העלפּען. דו ווילסט מיך גאָט דערמאַנען און מיין דאַנקבאַרקייט
צו איהם, דאָס וועט דיר נישט נוצען. איך ברעך זיין וואָרם, זיין
געבאָט, זיין געזעץ, איך בין שכור פון דיר. זאָל ער מיך בעשטראַך-
פּען, זאָל זיין האַנד רוהען האַרט און שטאַרק אויף מיר, דורך מון
איך האָבען! עס קאָכט מיין בלוט, איך וויל קיין אויבערהאַר נישט
האַבען איצט. קום, דו הערליך ווייב, אין מייןע אָרמס! דער
קעניג דוד האָט פון דיינעמוועגען מיט זיין גאָט געבראַכען. ציטער

נישט, זיי שמאָלץ! שריי אויף, יובעל אויף! (ער לאָזט זיך צו איחר.)

בת שבע. אוריה! אוריה!

אוריה (קומט אַרויף. בעגרייפּענדיג וואָס עס קומט פאַר, ציטערט ער אויף, ווי פון דונער געטראָפּען; בעגענענדיג אָבער דעם קעניג'ס בליק, פּאַלט ער אויף די קני פאַר דעם קעניג).

בת שבע (קוקט זיך אים, דערזעהט דעם קניענדיגען אוריה און שרייט אויף). אָה, אוריה! מיין אוריה! מיין געליעבטער! מיין בעפרייער!

דוד. איז דאָס אוריה? שמעה אויף. (נעמט זיך פאַר זיין שווער.)

אוריה (שמעהט אויף).

בת שבע (דריקט זיך צו איהם צו).

אוריה (בעפרייט זיך פון איחר און שמעהט אויסגעצויגען פאַר דעם קעניג).

דוד (מוסטערט איהם). ווער האָט דיך גערופּען? ווי אזוי ביזטו צו מיר געקומען?

אוריה. נתן האָט מיר געזאָגט, איך זאָל צו דיר אַרויף, דו ווילסט מיך זעהן.

דוד. דיין בלוט זאָל פאַלען אויף זיין קאָפּ.

אוריה. וואָס וויל פון מיר מיין האר?

דוד. וואָס איך וויל פון דיר? וואָס איך — אַך, יאָ. ווארט

אָב דאָ. איך האָב פאַר דיר אַ שליחות.

אוריה. דיין קנעכט וועט טריי זי טאָן.

דוד (קוקט איהם שאַרף אָן און צולאָכט זיך). דאָס איז אַ

וואָרים בלוז! (געהט אַראָב.)

בת שבע (פאַלט צו צו אוריה'ן מיט שרעק און שרערען).

אוריה!

אוריה (שמעהט ווי פּערגליווערט).

בת שבע. דו ביזט ביז אוריה מיר, דיין הארץ איז פּער-

שטיינערט געגען מיר. דו ווילסט מיך נישט אָנזעהן. אָבער איך האָב נישט געזינדיגט, נישט געגען גאָט און נישט געגען דיר, אוריה. איך בין אהער נישט פרייוויליג געקומען. אוריה, הערסט מיך? ! דעם קעניגס ווילען האָט מיך אהער געבראכט. ער האָט דערזעהן מיך נאקעט אין מיין באַדען־זיך, און זיינע קנעכט האָבען מיך אהער ארויפגעטריבען, ארויפגעשלעפט. דאָך בין איך איהם ווידערשטאַנען און דער קעניג האָט מיך נאָך נישט אָנגעריהרט. איך האָב איהם פון מיין ליבע צו דיר גערעדט און האָב צו גאָט גערופען און צו דיר. און דו ביזט געקומען אין מיין גרעסטער נויט. אוריה! גלויב מיר, איך זאָג דעם אמת דיר. אוריה, וואָס שטעהסטו אזוי? אוריה, קום מיך אָן! אוריה, ראטעווע מיך און דיר!

אוריה. דער קעניג וויל דיר! דעם קעניגס ווילען וועט געשעהן!

בת שבע (שרייט אויף). אוריה!! — — אוריה, דאָס איז דיין ערנסט נישט. קום צו דיר, וואָך אויף! דו ביזט שטארק און קרעפטיג, דו מוזט דיר און מיר העלפען.

אוריה. געגען דעם קעניג?

בת שבע. מיינט דעם קעניג!

אוריה. בת שבע!

בת שבע. דו האָסט דיין שווערד ביי דיר, בעשטראַף

איהם.

אוריה. דעם קעניג?

בת שבע. דעם פערברעכער! דעם פערנוואלטיגער פון דיין פרוי! דעם בעשמוצער פון דיין נאָמען! דעם זינדיגער געגען גאָט! אך, ווי אזוי האָסטו דאָ איהם פריער נישט בער שטראַפט? ווי האָסטו נאָך געקאָנט פאלען פאר איהם אויף די קני?

אוריה. ער איז מיין קעניג!

בת שבע. אוריה! ווי קאָנסטו אזוי רעדען? ביזט דו

נישט מאן גענוג? דער קעניג וויל מיין ליעבע פון דיר אוועק-
נעמען — ארט דיר מיין ליעבע נישט? ליעבסטו מיך נישט
מעהר? אוריה, זאג, האָב איך דיין ליעבע גאָר פערלאָרען?
אוריה. איך ליעב דיר, בת שבע!

בת שבע. דו ליעבסט מיך און — לאָזט דעם קעניג
אַהן קאמפּף מיך אָב?!

אוריה. איך קעמפּף נישט מיט מיין קעניג. (ברעכט אויס
אין ווילדען שמערץ.) אָה, ווען דאָס וואָלט אן אנדערער געוועזען,
— אן אנדער מאן און אפילו פון דעם קעניגס שטארקסטע. מיינע
פינגער וואָלטען זיך ווי שווערע שטריק ארום זיין האַלז ארומגענו-
מען און פון איהם זיין לעבענסאַטעם ארויסגעדריקט. ער וואָלט
זיך אין א זייל ביי מיר פערוואנדעלט און מיט דעם אייזען פון
מיינע פויסטען וואָלט איך איהם אין דער ערד אריינגעהאמערט.
אַה, עס איז נאָך קיינער אזא טויט נישט געשטאַרבען, ווי דער
בעלידיגער וואָלט געשטאַרבען פון די מעכטיגע הענד פון אוריה
דעם חתיער און לאַנג נאָך וואָלט מען געשטוינט איבער זייער
קראַפּט... ווען דאָס וואָלט נאָר אן אנדערער געוועזען...

בת שבע. אָבער פאר דעם קעניג האָסטו מורא? צי-
טערסט פאר זיין קראַפּט? פיהלסט שוואכער דיר?

אוריה. מיין האַנד וועט זיך קיינמאָל נישט אויפהעבן
געגען מיין קעניג.

בת שבע. אוריה! אוריה! הער! איך האָב דיין
תאוה־קעניג דאָ אָן גאָט דערמאָנט. זיין אייגענע תּפּלה, וועלכע ער
האָט געזונגען, ווען ער איז געראטעוועט געוואָרען פון שאול'ס
האַנד, האָב איך דאָ צו גאָט געשיקט, דאָך האָט ער פון זיין תאוה
נישט אָבגעלאָזען, און אָפען מורד געוועזען אין גאָט און גאָטס גע-
באָטען. אוריה! אוריה! דער קעניג האָט זיך פאר גאָט נישט
דערשראָקען אין זיין זינדיגער תאוה, און דיר קאָן דיין עהרליכע
ליעבע נישט אויפהעבען געגען דעם קעניג?

אוריה. איך קאָן נישט, בת שבע!

בת שבע. אין נאָמען פון אונזער גרויסער ליעבע, אוריה!
 אוריה. איך קאָן נישט, בת שבע!
 בת שבע. קאָנסטו נישט דעם פערברעכער געגען דיר
 און דיין ווייב בעשטראָפּען, בעשטראָף דאָן דעם פערברעכער גע-
 גען נאָט!

אוריה (שמעהט ווי פּערגליווערט).

בת שבע. אין נאָמען פון נאָט, אוריה! נתן האָט דיר
 דערפאר אהער געשיקט, דו זאָלסט דעם נאָטלעסטערער און אשת-
 איש'ניק דאָ בעשטראָפּען.

אוריה (שווייגט).

בת שבע. האָסטו מורא אזוי פאר'ן טויט? אוריה, איך
 שטארב מיט דיר צוזאמען. איך וויל שטארבען בעסער, ווי מיין
 שאנדע איבערלעבען. נעם דיין שווערד און דערשטעך מיך. ווי
 זיס וועט זיין דער טויט מיר פון דיין האנד! ווילסטו שטארבען
 מיט מיר צוזאמען? דער טויט וועט מיר א טאנץ זיין! וואָס
 שמעהסטו אזוי? ווי ביזטו פּערגליווערט געוואָרען? אוריה, איך
 וויל שטארבען מיט דיר צוזאמען!

אוריה (אָטעמט שווער, העכט אָן אַרויסצוציהען זיין שווערה
 פון דער שויד, און פּלוצלונג שטויסט ער עס צוריק אַרײַן). מיין קעניג
 ברויכט מיך.

בת שבע. ווי? אוריה! אוריה! רעד נישט מעהר
 אזוי! וועסטו א מאָרד בעגעהן אין מיר! וועסטו מיין נשמה אין
 מיר טויטען! וועסטו מיין ליעבע אין מיר טויטען! האָט דער
 קעניג דיין ווילען אזוי אוועקגערויבט? ביזטו אזוי גאנץ קנעכט?
 אוריה, דו ביזט געווען מיין שטאַלץ — עם האָט אלץ אין מיר
 געשריען פאַר שטאַלץ, וואָס איך ליעב דיך און ווער פון דיר גע-
 ליעבט — און דאָס זאָל אין מיר יעצט פּערטיליגט ווערען? איך
 וועל א וואָרים ווערען, אוריה! איך וועל מיך אליין פּעראכטען,
 אוריה! אוריה, מיין נשמה פּלאַטערט אויף צו דיר! העלף דיר

און מיר! העלף דיר און מיר אין דאָפעלט גרויסע נויטען! — —
 דו שווייגסט, אוריה, דו — —

דער דיענער (קומט אַרויף מיט אַ שריפט אין דער האַנט
 און גיט עס איבער אוריה'ן). דער קעניג שיקט דיך דערמיט צו
 יואב'ן אין דער מלחמה און זאָגט דיר אָן, דו זאָלסט גלייך אַהין
 אוועק. (געהט אָב.)

אוריה (נעמט די שריפט, בעהאַלט זי אין זיינע קלוינדער און
 מאַכט אַ בעוועגונג אוועקצוגעהן. מיט אַ טרערען־צויטער אין קול).
 לעב אין פריעדען, בת שבע!

בת שבע. דו געהסט? דו געהסט אוועק און לאָזט
 מיך אליין איבער אין די הענד פון דעם פערגוואַלטיגער? ! אזוי
 ליעבסטו מיך? !

אוריה. איך קאָן נישט אנדערס, בת שבע!
 בת שבע. דו קאָנסט נישט אנדערס? !
 אוריה. איך קאָן איין טויט נאָר שטארבען — פאר מיין
 קעניג.

בת שבע. בין איך דיר גאָרנישט? איז דער קעניג דיר
 טייערער פיעל פאר מיר? ווייסטו, וואוהין דער קעניג שיקט דיך?
 אוריה. צו יואב'ן, וועלכער בעלאַגערט איצט די שטאָדט
 רבה.

בת שבע. ווייסט דו, פאר וואָס ער שיקט דיך אַהין?
 אוריה. איך דארף, איך וויל עס אויך נישט וויסען.
 בת שבע. ער שיקט דיך אין דעם טויט! ער וויל דיך
 אַבראמען פון זיין וועג! ער וויל דיך צוטרעטען ווי אַ וואָרים!
 זעהסטו עס נישט איין? בעגרייפסטו עס אליין נישט?
 אוריה. איך געה אין דעם קעניגס שליחות, פערשטעל
 דעם וועג מיר נישט.

בת שבע (ראַנגעלט זיך מיט איהם). אוריה! אוריה!
 וועסט נישט געהן! וועסט מיך אליין נישט לאָזען! (כאַפט ביי
 איהם אַרויס די שריפט.)

אוריה. ווי דערוועגסטו דרך! די שריפט ניב מיר צוריק!

בת שבע (ענטלויפט פון איהם הינטער דעם געלעגער, ברעכט אויף דעם קעניגס זיעגעל און אַטעמלאַז, לויפענדיג פון איהם, לייענט זי די שריפט). „שטעלט אוריה'ן דאָרטין, וואו די שלאכט איז אַם שטארקסטען, און טרעט אָב פון הינטער איהם און ער וועט נע-שלאָגען ווערען און שטארבען.“ אוריה!

אוריה (שטעהט בלייך און שוידערנדיג, שווער אַטמענדיג).
בת שבע. דו האָסט געהערט? אוריה, דו געהסט אין דיין טויט! איז עס נישט גלייכער פיעל צו שטארבען דאָ מיט מיר צוזאמען? אַטעם אויף, אוריה! אַטעם מוט דיר איין!
דונער אויף! ווער מיין העלד מיר וויעדער!

אוריה (דונערט אויף). ניב מיר די שריפט צוריק!
בת שבע. ווי? געגען מיר? געגען מיר ווענדט זיך דיין כעס? אָה! (צורייסט די שריפט).
אוריה. בת שבע!

בת שבע (שמיסט איהם די שטיקער אין געזיכט). יעצט געה! יעצט טו דעם קעניגס שליחות.
אוריה (צונופקלויבענדיג די שטיקער). איך קען זי אויך אויף אויסוועניג. איך געה שטארבען אין דער מלחמה פאר מיין קעניג, און טייער וועלען מיר די עמונים מיין טויט בעצאָהלען!
(געהט אַראָב).

בת שבע. אוריה! ער געהט! ער געהט אוועק! (אין העכסטער אויפרעגונג). איך שפיי אויף דיר! איך שיק דיר נאָך מיין גיפטיגע פּעראכטונג! איך האס דרך! דו טויטער וואָרים! פוי, וועמען איך האָב געליעבט! ארויס, ארויס פון מיין הארצען, פון מיין נשמה! ארויס! ארויס! איך וועל דאָס הארץ מיר ארויסרייסען, וואו די ליעבע האָט אין מיר גענעסטעט! איך וועל די ליפען מיר אוועקבייסען, וועלכע האָבען איהם געקוסט! אהחה, און דוד האָט זיך מיט איהם פּערגלייכען געוואָלט און האָט דעם

פערנלייך ביי מיר נישט אויסגעהאלטען! האהאהא... איך לאך
 איבער מיר, איך לאך מיך אויס! איך האָב א קנעכט געליעבט,
 האהאהא... איצט מוז איך צום קעניג! ער מוז מיך אָברייניגען
 פון מיין טומאה! ער מוז מיך הייליגען! אההה! איך האָב א
 קנעכט געליעבט, אצינד וועל איך א קעניג לייעבען! (ווענדט זיך
 צו די מדעס).

דוד (בעגעגענט זי טריאומפירענד מיט אַפענע אַרמס).

פ א ר ה א נ ג

אין הארעם

(17—19 יולי, 1914.)

פערזאנען:

דור.
מיכל.
בת שבע.
אביגיל.
אחינעם.
מעכה.
חגית.
אביטל.
עגלה.
בת שוע,
און נאך ניין.

זיינע ווייבער.

צעהן קעכס-ווייבער.
חוי.
א די ענער.

דער גרויסער האַרעם-זאַל. — לינקס אונטער אַ חופּה דוד'ס טראָן, צו וועלכען עס פיהרען אַרויף מיט אַ טעפּיך איבערגעדעקטע טרעפּלעך. לינקס און רעכטס פון איהם, אין האַלבען קרוין, זיך-בעמלעך פאַר די ווייבער, אַנטקעגען — אַ טעפּיך-בעדעקטע פּלאַטפּאָרמע פאַר די קעכט-ווייבער. די וועגד זיינען בעדעקט מיט שווערע טעפּיכער. — רעכטס חיטמען עפענט זיך אַ טעפּיך, און איינע נאָך דער אַנדערער העכען-אַן אַרוינצוקומען דוד'ס צעהן קעכט-ווייבער, וועלכע ער האָט איבערגעלאָזען צו היטען דעם פּאלעץ און וועלכע זיינען געשענדעט געוואָרען פון אבשלום'ען: פּערטרויערטע געשמאַלטען, די קעפּ אַראָבגעלאָזען; איי-ניגע פון זיי וויינען. זיי טרעטען אַרויף אויף דער פּלאַטפּאָרמע און לאָזען זיך אַראָב אויף די קני, אין וואַרטענדיגער שטעלונג, מיט'ן גער-זיכט צום טראָן. באַלד העכען-אַן אַרוינצוקומען די ווייבער, אויך איינע נאָך דער אַנדערער, געפיהרט פון מיכל, בת שבע, אביגיל, אַכט-צעהן אין צאָהל. זיי צוזעצען זיך אויף די זיצבעמלעך רעכטס און לינקס פון טראָן, און געמליך רעכטס: מיכל, אביגיל, מעכה, אבימל, בת שוע און נאָך פיער; לינקס: בת שבע, אחינעם, תּגית, עגלה און נאָך פינף. אַחינעם, די טוטער פון דעם דורך אבשלום געטויטעמען אמנון, און מעכה, די טוטער פון אבשלום, זיינען אָנגעטאַן אין שוואַרצען. אַ ב י ג י ס. שוועסטער מעכה, און דו, שוועסטער אחינעם, פאַר וואָס זייט איהר געקומען אָנגעטאַן אין שוואַרצען?

מ ע כ ה. דו פרענסט?

אַ ח י נ ע ם. איך וועל מיין טויטען זוהן קיינמאַל נישט פּערגעסען.

אַ ב י ג י ס. דאָך אונזער מאן דער קעניג וויל יום-טוב'ען אונזער אומקעהר צוריק אין ירושלים און וועט קיין טרויער ארום זיך נישט וועלען זעהן.

מ ע כ ה. ז י י ן פּרייד איז י י ן טרויער. איך קאָן

מיך נישט פרעהען מיט דעם אומקעהר. מיך קאָסט ער מיין זוהן,
מיין אבשלום.

א ח י נ ע ם. און אויך מיר פרישט ער אויף די וואונדען.
מיין אמנון שטעהט מיר אויף פאר מיינע אויגען.

מ ע כ ה (ביטער אויפלאכענדיג). אויף ד ע ם נאָך קלאָנען!
א ח י נ ע ם. אויף ד ע ם ? ! ער איז געוועזען דער ערסט-
געבאָרענער זוהן פון קעניג דוד און איז קיין פאָטער־פערפאָלנער
נישט געוועזען !

מ ע כ ה. דער פערטוואַלטיגער פון מיין טאָכטער !
א ח י נ ע ם. ער האָט עס געטאָן אין רויש פון ליידענשאפט,
פער'כשוף'ט גאנץ פון דיין טאָכטער'ס שיינהייט. דאָס האָט ער
געהאט אין זיין בלוט פון זיין קעניגליכען פאָטער. דאָך וואָס זיין
מערדער, דיין אבשלום, האָט געקאָנט טאָן, מיט קאלטען בלוט, גע-
טריבען פון נקמה און ווידערשפענסטיגקייט, דאָס בעווייזען די
די דאָזיגע צעהן טרויעריגע געשטאלטען. (די קעכטווייבער קאָר-
משען זיך נאָך מעהר אויך). ווען מיין זוהן — —

מ ע כ ה. די סיבה פון אלע צרות איז דיין זוהן. אן אויס-
וואורף איז ער געוועזען און ווי אן אויסוואורף האָט ער געהאט-
דעלט.

א ח י נ ע ם (אויפשטעהענדיג, שטרענג). דו וועסט מיין
טויטען זוהן, דעם קעניג'ס ערסט־געבאָרענעם, נישט רופען אויס-
וואורף, הערסטו !

מ ע כ ה. ער האָט מיר מיינע צוויי קינדער פערניכטעט.
מיין תמר פינסטערט יעצט נאָך אָב איהר לעבען און מיין אבשלום
— מיין אבשלום —

א ח י נ ע ם (וויעדער זעענדיג זיך). ער האָט זיך אליין בע-
גראָבען, דער אויפשטעהער געגען פאָטער און קעניג. זיין נאָמען
וועט אייביג זיין פערשאַלטען.

מ ע כ ה (שפרינגט אויף). וואָס האָסטו געזאָגט ?
א ב י ג י 5. רהיג, שוועסטער ! יעדען מאָמענט קאָן דער

קעניג אריינקומען. לאָזט די טויטע רוהיג שלאָפֿען אין זייערע
 כברים. דאָס געשעהענע וועט איהר נישט אונגעשעהען מאכען.
 יהוה'ס ווילען איז דאָך אויך דערביי געוועזען. און איך זאָג אייך,
 איהר האָט נישט געדארפט אהער אין טרויער קומען.

מ ע כ ה (וויעדער זיצענדיג). מיין אבשלום! מיין אבשלום!
 מיין זוהן! מיין איינציגער! ז י י נ נאָמען וועט אייביג זיין
 פערשאַלטען! דער שענסטער מאן איז ער געוועזען אין גאנצן
 ישראל, ער האָט אין שיינהייט צו זיך קיין גלייכען נישט געהאט.
 פון די פים ביו'ן קאָפּ איז קיין איין פעהלער אין איהם נישט גע-
 וועזען, יעדעס גליעד אין איהם איז געוועזען אַ לויכגעזאנג צו גאָט.
 זיין האַרואוקס — ווער האָט נאָך ווען אזא געזעהן? אַבגעשאַר-
 רען, האָבען זיינע האַר צוויי הונדערט שקל געוואָגען נאָך דעם
 קעניגס וואָג. און ער איז טויט!

א ח י נ ע ם. ווי זאָל איך שוין מיין אמנונ'ען בעקלאָגען?
 ווען ער וואַלט געלעבט, וואַלט ער אַלס בכור דעם קעניגס טראָן
 גע'ירש'נט און קעניג געוואָרען איבער יהודה און ישראל.
 ב ת ש ב ע (לאַכט אויף). האַהא!

מ ע כ ה. מיין אבשלום איז ביים קעניגס לעבען קעניג שוין
 געוואָרען.

א ח י נ ע ם. דער מורד! בעריהם דיך נאָר דערמיט פאר
 דעם קעניג, ווען ער וועט קומען.
 ח נ י ת (צו בת שבע'ן). דו האָסט אויפגעלאַכט, שוועסטער
 בת שבע. — וואָס מיינט דען דיין געלעכטער? מאָג איך'ס
 וויסען?

ב ת ש ב ע. אזוי זיך אין געדאנקען.
 ח נ י ת. דו האָסט זיי שלעכט פערבאָרענען, דייןע געדאנקען.
 איך קען זיי.

ב ת ש ב ע. וואָס טוט דיין פרעגען דען, שוועסטער חנית?
 ח נ י ת. דו דענקסט, דיין שלמה וועט קעניג ווערען.
 ב ת ש ב ע. איך דענס מיר, וואָס איך דענס.

חגית. דו מאך נאך נישט קיין טעות. מיין אדניהו איז יעצט דער נאָהנטסטער יורש פון דעם קעניג'ס טראָן. אביגייל. דו האָסט מיין כלאב גאנץ פערגעסען, שוועס-טער חגית. ער איז נאך אמנונ'ען דער עלטסטער. דאָך וואָס דארפט איהר אייך שוין טיילען. דער קעניג לעבט נאך. און דאָס זייט וויסען: וועמען ער וועט וועלען, יענער וועט קעניג זיין נאָך איהם.

בת שבע. דאָס דענק איך.

חגית. מיין אדניהו איז נישט מיאוסער פאר אבשלום'ען און נאך אבשלום'ען קומט איהם דער טראָן. אביטל. ווען פאר שיינקייט זאָל מען קרוינען, דאן מוז מיין שפטיה קעניג זיין.

עגלה. איך גלויב, אז יעמאָלט קומט מיין יתרעם'ען די קרוין.

מיכל (טרויעריג). האהא, ווי מען טיילט זיך מיט מיין פאָטער'ס ירושה, און איך, די עקרה, קאָן קיין וואָרט נישט אַריינ-רעדען. האהא! ... (צו די אַנדערע ווייבער.) וואָס שווייגט איהר? איהר האָט דאָך אויך זיהן און שיינע. (צו איינער לעבען אביטל.) בת-שוע, דו: שמוע מוז קעניג זיין! (צו אַ צווייטער לעבען בת-שוע.) און דו רופ יבחר אויס! (צו דער דריטער.) און דו: אלישע דאָך געוויס! (ווענדט זיך נאָך לינקס.) און פאר וואָס נישט נפג אָדער יפיע? אלישמע? אלידע? אליפלט? שטעהט, מאמעס, פאר די רעכט פון אייערע זיהן! איהר זייט אלע גלייך דעם קע-ניגס ווייבער, און אייערע זיהן זיינען דעם קעניגס זיהן, די אַב-שטאמונג פון דוד'ס לענדען! האהא!

בת שוע. נאטירליך, ווען חגית וועט אויפשטעלען איהר אדניהו...

חגית (מיט שטאַלצער פּעראַכטונג). אייערע זיהן זיינען דאָך בלויז קנעכט ביי מיין אדניהו.

די ווייבער (מיט דער אויסנאַם פון מיכל, בת שבע,

אביגיל, אחינעם און מעכה, שפּרינגען אויף מיט קולות און ליארם און טרעטען צו חגית צו). קנעכט? — דעם קעניגס זיהן? — די העזה! — זי איז משוגע! — זי רעדט ווי איינע פון דעם מארק! — דאָס מאז דער קעניג וויסען!

א ב י ג י ל (שמעהט־אויף און פּראַווט זיך די ווייבער צו בער־רוהיגען און פּערנאַנדערקעמען). שטיל דאָך, שוועסטער, זייט דאָך רוהיג!

ד ו ד (קומט אַרײַן אין הינטערגרונד דורך אַ פּערנאַנדערקע־עפענטען טעפּיד, בלויבט שמעהן און בעקוקט די גרופּע שרייערקעס). די קעבס ווייבער (בעמערקען איהם און ציהען זיך אויס פאַר איהם אויף די געזיכטער. פּלוצלונג ווערט שטיל. די ווייבער האָבען בעמערקט דעם קעניג. זיי טרעטען אָב שנעל יעדע צו איהר בער־טעל און לאָזען זיך אַראָב אויף די קני און ציהען זיך אויס אויף די פנים־ער. מיכל און בת שבע בלויבען שמעהן מיט אַ טיעפּער פּער־כויגונג).

ד ו ד (געהט לאַנגזאַם אָב פון טעפּיד). שמעהט אויף! זעצט זיך!

די ווייבער (שמעהען אויף און צוועצען זיך; די שריי־ערקעס — פּערשעמט, פּערלאָרען, מיט אַראָבגעלאַזטע קעפּ). די קעבס ווייבער (בלויבען אויף זייערע קני).

ד ו ד (געהט אַרויף אויף זיין טראָן, זעצט זיך און בעקוקט די ווייבער). אזוי האָט איהר מיך אָבגעוואַרט? איז דאָס אייער אויפנעם? וואָס איז געווען דאָס שרייען? וואָס איז דאָס אזוינס, וואָס איך דארף וויסען? — רעד דו, מיכל!

מ י כ ל (שטאַלץ). מיך האָסטו נישט געהערט. איך בין צווישען די שרייערקעס נישט געוועזען.

ח ג י ת. האָט בלויז צום שרייען אויפגערייצט.

ד ו ד (צו חגית). דיך האָב איך נישט געבעטען רעדען. (צו אביגיל.) ווילסטו מיר נישט זאָגען, וואָס דאָס שרייען איז גע־וועזען?

אביגיל. אָה, קעניג, יעצט איז עס שטיל, פערנעס אויך
דו דאָס שרייען און לאָז אונז פּרעהען זיך מיט דעם אומקעהל
צוריק אהיים.

דוד. דאָך איך בין נייגיריג. דארף איך מיין נייגיריגקייט
נישט שטילען? זאָל איך נישט וויסען, וואָס איך דארף?
אביגיל. אָה, קעניג!

דוד. זאָג דו עס מיר, בת שבע.
בת שבע. אַ נאָרישקייט בלויז, מיין קעניג. אַ נאָריש
וואָרט איז אַרויסגעזאָגט געוואָרען. דארפסט נישט האַכען קיין
פאראיבעל.

דוד. די הקדמה איז גוט. יעצט בין איך נייגיריג נאָך
מעהר. בין איך געוועזען די אורזאך פון די קולות? איז דאָס
נאָרישע וואָרט געגען מיר געפאלען? (פּראָטעסט־געווענגונג פון בת
שבע, אביגיל'ען און נאָך עמליכע.) רעד ווייטער, בת שבע, האָסט
אויסגעצייכענט אָנגעהויבען.

בת שבע. אויך איך בין צווייזען די שרייערקעס נישט
געוועזען — — —

דוד (אונגעדולדיג). דאָך! דאָך! אביטל, דיין שטימע
איז עס געוועזען. זאָג מיר, וואָס מוז איך אזוינס וויסען.
אביטל. עס האָט חגית אָנגערופען אונזערע זיהן איהר
אדניה'ס קנעכט.

דוד. דאָס איז אַ בעלידיגונג. גאנץ געוויס. ווי קומסטו,
חגית, דאָס צו זאָגען? זיינען זייערע זיהן נישט מינע זיהן?
זיינען זיי מיר וועניגער ווי אדניה?

חגית. מיר איז ער פיעל מעהר.
עגלה. זי זעהט אין איהם דעם יורש פון דיין טראָן.

דוד. אזוי? — אזוי. — יעצט ווייס איך אלץ. יעצט
שמעל איך מיר די גאנצע זאך צוזאמען. — איהר זעהט מיך אַ
טויטען שוין —

די ווייבער. אָה, ניין!

דוד. און קומט איהר אייך צונויף, צומיילט איהר די ירושה.
אביגיל. דארפסט נישט ביטער ווערען, קעניג. דאָס איז
צום ערסטען מאל —

דוד. רוהיג, אביגיל. פערענטפער קיינעם נישט און נאָר
נישט. רוהיג, טוב, יעצט פיהר איך דאָס וואָרט. (קוקט אָן די
ווייבער מיט אַ ביטערען שמויכעל אויף די ליפען.) מאמעס! — איך
זעה אלטע מאמעס נאָר פאר מיר, וואו זיינען מיינע ווייבער?
מאמעס! מאמעס! וואָס זייט איהר מיר? וואָס בין איך אייך?
איך בין געגאנגען צו אייך און האָב אייערע יאָהרען פערנעסען.
און פלוצלונג — אזויפיעל אלטקייט! און אזויפיעל קעלט! דאָס
זייט איהר, וועלכע האָט מיר אזויפיעל פריידען פערשאפט און
שטארקער מיין הארץ געמאכט מיר שלאָגען? מיכל, ווי זעהסטו
אויס! אלט און צו אייז פערנגליווערט.

מיכל. איך ווינש, איך זאָל שוין טויט זיין. דאן בין איך
בעפרייט פון מיין דערנידערונג.

דוד. דיין דערנידערונג?

מיכל. א גאנץ ווינציגער טייל אין דוד'ס לעבען צו הייסען.

דוד. און דו האָסט געוואָלט זיין מיין אלץ.

מיכל. מיכל, קעניג שאול'ס טאָכטער, האָט זיך אין איהר

ליעבע נישט געוואָלט טיילען אפילו מיט גאָט.

דוד. יא, יא. — דאָך ביזטו אוועק צו פלטי דעם זוהן פון

ליש דעם גלים'ער.

מיכל (מיט כעס). דו ווייסט אליין, מיין פאָטער האָט מיך

איהם אוועקגעגעבען! און אויסערדעם —

דוד. אויסערדעם? —

מיכל. האָסטו דיך שוין געהאט פערפיהרט מיט אנדערע

צוויי. (צייגט אָן אויף אביגיל און אחינעם.)

דוד. ביידע גרויסע שיינהייטען. ווי האָב איך געקאָנט זיי

דורכלאָזען פאר מיר?

מיכל. יעצט ווילסטו וויציג ווערען. דאָס איז דיין ענט-
פער מיר. און איך זאָל דיך נישט — —
דוד. פּעראַכטען? רעד'ס ארויס!
מיכל (דרעהט אַוועק דעם קאַפּ).

דוד. האהא! אזויפיעל שיינהייט האָב איך איהר געזאָלט
אלס קרבן ברײנגען — אה, וואָס וואָלט איך דאָן פּערלאָרען! יעדע
איינציגע פון אייך איז פאר מיר געוועזען דער אָנהעב פון א נײעם
לעבען, יעדע נייע לעבע אַ נייער פרייהלינג, פול אויפֿלעבונג און
געזאָנג. אביגיל, דו געדענקסט? ביים ערסטען בליק אויף דיר
האָב איך מיין הארץ פּערלאָרען. דיין נאָמען אליין האָט מיך שוין
צוגעצויגען, און פון דינע אויגען זיינען שטראַלען ווי פייערשטריק
ארויסגעגאנגען און האָבען מיך צו דיר צוגעצויגען, צוגעבונדען!
איך האָב מיך אוועקרייסען נישט געקאָנט און — נישט געוואָלט.
נאָט האָט דיך און מיך צונויפגעבראכט — ווי האָט מיכל געקאָנט
דאָ שטעהן צווישען? און ווי שוין ביזטו געוועזען, אחינעם — די
שענסטע בלום ביזטו געוועזען אין יזרעאל. האָב איך דיך געקאָנט
לאָזען אונגעפליקט? איך וואָלט אַ זינד בעגאנגען. און דו,
מעכה, דו וואונדערשיינע קעניגס טאָכטער — — דו האָסט
מיר אויך דעם שענסטען זוהן געגעבען.
מעכה (צוואוינט זיך).

דוד. וויין נישט, וויין נישט. דיין זוהן איז שוין גענוג
בעוויינט געוואָרען. פאר וואָס ביזטו אין טרויער אהער געקומען?
אויך דו, אחינעם, ווי קומסטו צום אלטען טרויער-קלייד? דאָס
אלטע מאכט דיך עלטער נאָך. — אַה, מאמעס! מאמעס! —
אויך דו, בת שבע, דו אויסברוך פון מיין ליידענשאפט, ביזט בלויז
מאמע יעצט.

בת שבע. און באָבע שוין, מיט אייניקלעך א סך. דאָך
ערלויב מיר דיר צו זאָגען: אויך דו ביזט אינגער נישט געוואָרען.
דוד. האהא... בין גרוי, נאנץ גרוי. נרוי דער באָרד, דער
קאַפּ גרוי, קנייטשיג דאָס געזיכט. אַה, יא, איך בין נישט מעהר

דער יונגער דוד, נישט מעהר דער בלאַנדער העלד. (שמעחט אויף).
 דאָך! (ציהט זיך אויס, שמעלט אויס די ברוסט און געהט אַראָב די
 טרעפ מיט פעסטע שריט. מיט געשיקטער, יוגענדליכער בעוועגונג שמעלט
 ער זיך פאר די ווייבער.) דאָך — בין איך נאָך מאן! דאָס גרויע
 האָר ביי מיר איז נאָך קיין אייז און שניי נישט. איך בין נאָך
 נישט פערנגליווערט און פערפראָרען. מיין הארץ און בלוט, זיי
 ברענען נאָך מיט א זודיגען פייער, און אלערליי פערלאנגען רוישען
 נאָך אין מיר.

מיכ ב. זייט פּרעהליך, קעניג דוד וועט זיך נעמען נייע

ווייבער!

דוד. דו האַסט'ס געזאָגט. פאר די לעצטע יאָהר האָב איך
 מיך נישט פּעראינגט, און העב עס אָן צו פיהלען. אבשלום, דער
 האָט מיר פיעל געקאָסט, העהע... א פּינד פון מיין אייגענעם הויז;
 ווי דער נביא האָט מיר פּערשפּראַכען. דאָס איז דער פּרייז, וועל-
 כען איך האָב פאר דיר בעצאָהלט, בת שבע.

בת שבע. בין איך איהם נישט ווערט געוועזען?

דוד. האַהאַהאַ! דו ביזט! דו ביזט!... אַה, איך דאַנק
 אייך אלעמען פאר די גרויסע פּריידען, וועלכע איהר האָט מיר
 פּערשאַפט, און איך דאַנק אויך גאָט, וואָס ער האָט אייך מיר אין
 מיין וועג געשיקט — א הערליכער בוקעט פון בלומען. דאָך —
 דאָך גלייך אויך ווי די שענסטע בלומען זייט איהר שוין פּערוועלקט
 געוואָרען. אָבער איך בין געבליבען דער פליקער. מיט גרויע האָר
 און קנייטשיגען געזיכט — דאָך אלץ נאָך פליקער, בלומענרייסער.
 אַה, איך בין נאָך מאן, און וויל ליידענשאפט און פייער ארום זיך,
 איך וויל מיין מאן-צייט אין לוסטיגקייט פּערבריינגען. מייע
 יונגע קעבסווייבער, איך לאד אייך איין צום טאַנץ. (ער לויפט
 צוריק ארויף אויף זיין טראָן. שמעהענדיג דאָרטין, פאַטשט ער אין די
 הענד צום צייכען.)

א די ענער (קומט אַרױן דורכ'ן טעפּיך אין הינטערגרונד
 און ציהט זיך אויס אויפ'ן געזיכט).

דוד. מוזיק וויל איך. הייס אויפשפיעלען צום טאנץ, ווילך
און הייס און ליידענשאפטליך. איך וויל א ווילדפייערדיגען
טאנץ זעהן.

דער דיענער (שטעהט אויף און רוקט זיך ארום).
די קעבסווייבער (זיינען דערווילע אויפגעשטאנען,
אבער זיינען גאנץ איבערראשט פון דער איינלאדונג און שטעהן גאנץ
פערלארען. — הינטער'ן טעפיד העכט אן א ווילדע טאנץ-מוזיק).
דוד (צו די קעבסווייבער). נו? וואס אזוי פערצאָנט אַ
טאנצט!

די קעבסווייבער. אָה, קעניג!
דוד. טאנצט, ווען איך האָב אייך געהייסען!
די קעבסווייבער (געהען אַראָב פון דער פלאַמפּאַרטען
און העכען אָן צו טאנצען. צושרסט אונגענמשלאָסען, ביסלעכווייז פער-
געסען זיי זיך און געהען איבער אין פייער און ליידענשאַפט).
דוד (קוקט צו זייער טאנץ און קערפער-בעוועגונגען מיט
הונגעריגע, פערשלינגענדיגע בליקען. פלוצלונג שפרינגט ער אויף).
הערט אויף! הערט אויף! מיר ווערט גאנץ שווינדליג! געהט!
אבשלום האָט אייך געשענדעט און איהר זייט טויט פאר מיר!!
געהט, איהר האָט צום לעצטען מאָל געטאנצט פאר אייער קעניג!
די קעבסווייבער (ציהען זיך אויס אויף די געזיכטער).
אָה, קעניג!

דוד. איהר זייט מיר א גרויסער שאָד, איהר יונגע ווייבער.
דאָך דאָס מוז זיין. איהר קריגט פאר זיך א בעזונדער היים, און
מיך וועט איהר מעהר נישט זעהן. געהט — אלמנות חיות!
די קעבסווייבער (געהען אַוועק גאָד דעכטס מיט אייני-
געהאַלטענעם געוויין).

דוד. אַ שאָד אזויפיעל יונגע ווייבער! די נונה, און פועה,
און מרומית — וואָס פאר א הערליכקייט! — יא. — נו, יעצט
בין איך מיט אייך אליין געבליבען. ווער פון אייך האָט יונגע

נאָך אין קערפּער? ווער פון אייך וויל שווינדליג מאכען אייער
 מאַן? — ניין! ניין! געהט! איך וויל אליין יעצט זיין.
 די ווייבער (העבען אָן אַרויסצוגעהן מיט טיעפער פּער-
 בויגונג אין אומגעקעהרטער אַרדנונג, ווי זיי זיינען געקומען).
 מיכל (די לעצטע, בלויבט נאָך שמעהן ביים טעפּיך, קוקט אָן
 דוּר'ן מיט קאָפּשאַקלען, צולאַכט זיך מיט חוזק און געהט אַוועק).
 דוד (זיצט אַ ווילע גאַנץ אוינגעגראָבען אין טראַן און זעהט
 פּיעל עלטער אויס. דאַן פאַטשט ער אין די הענד).
 דער דיענער (קומט אַרײַן און ציהט זיך אויס אויפ'ן
 געזיכט).

דוד. שיק מיר חושי'ן אַרײַן.
 דער דיענער (שמעהט אויף און רוקט זיך אַרויס).
 דוד (געהט אַראָב פון טראַן און העכט אָן אַרומצוגעהן איבער'ן
 צימער, ווי עס וואָלט איהם געפּראָרען).
 חושי (קומט אַרײַן אין הינטערגרונד, מיט טיעפער פּערבוו-
 גונג). האָסט געוואָלט וואָס, מיין קעניג?
 דוד. חושי, מיר איז קאַלט.
 חושי (מיט אַ לוסטיגען שמייכעל אויף די ליפּען און אין די
 אויגען, טראַגט לאַטגזאַם די האַנד צום באַרד).

א ב י ש ג

(6—8 יולי, 1915.)

מלכים א, קאפיטעל א. א—ד.

פערזאנען:

דוד.
אבישנ.
חושי דער ארכער.
יהודע.
דער דיענער.
וואכסאלדאטען.

דאָס שלאָפצומער פון קעניג דוד. נאָכט. דאָס צימער איז בעלויכטען
פון פיעל ליכט. פאַר אַ מיט, אָנגעשטעלט מיט געטרוינק און שפּיז,
אויף אַ גרויסען שטול זיצט דער קעניג, אוינגעדעקט מיט אַ סך קלוי-
דער, די אויגען צוגעמאַכט, ווי ער וואָלט געשלאָפּען. פאַר איהם שמעהט
חוישי דער אַרכער. ביי דער טיר און הינטער דעם שטול שמעהען דיענער.

דוד (עפענט ענדליך אויף די אויגען און קוקט אָן דעם אַרכער.
מיד, אָבעשפּאַנט און טרויעריג).

חוישי (מיט פערבויגונג). וואָס בעפעהלט מיין קעניג?
דוד. נאָך נישטאָ? האָט זיך קיינע נאָך נישט אָבגעזוכט?
ווי קיינע מיך נישט דערווארמען?
חוישי. נאָך איז קיינער פון די שלוחים נישט צוריק-
געקומען.

דוד. דער קעניג דוד לעבט נאָך נאָך אין די מיידעלשע גע-
זאַנגען, אין וואָרט און ליעד בין איך נאָך העלד און גבור. מיינע
פּים זיינען גלייך ווי הירשען, זיי טראָגען מיך אויף גרויסע הויכען.
מיינע הענד זיינען געלערנט צו מלחמה און ווי אייזערנע בויגענס
זיינען מיינע אָרמס. מיינע טריט זיינען גרויס און ברייט און
מיינע קנעכעל ציטערען קיינמאָל נישט — האַהא — עס קלינגט
נוט דאָס ליעד, דאָך וויל קיין איינע זיך נישט לעגען אין מיין שוים,
ווי אין דעם שוים פון אַ טויטען.
חוישי. איך האָב בעפּאַהלען פון די שענסטע אויסצוזוכען,
און דאָס נעמט צייט.

דוד. העהע, פון די שענסטע — —
חוישי. דו זאָלסט בעסער זיך דערווארמען.
דוד. יא, יא... דיין עצה, ארכער, איז געוועזען גוט, און

זעהר קלוג דיין געדאנק, אָבער ביז... ביז זי וועט אויפגעזוכט ווערען, וועל איך פערפראַרען ווערען.
 חושי. לאַז דער געדאנק וועגען איהר דיך דערווילע ווארם האלטען.

דוד. יא, יא... דער געדאנק... פון די שענסטע...
 חושי. פון די שענסטע אין די גרענצען פון ישראל.
 דוד. פאר וואָס שוין נישט די שענסטע?
 חושי. דאָס וואָלט נישט קלוג געווען פון מיר.
 דוד. נישט קלוג פון דיר?
 חושי. וועמען וועל איך זוכען, ווען די שענסטע וועט דעם קעניג אויפהערען צו ווארמען?
 דוד. האָהא... קלוגער חושי!
 חושי. פון די שענסטע איינע זאָל זי זיין, און מיר וועלען קאַנען רוהיג בייטען.

דוד. ביז ענדליך די שענסטע פון אלע...
 חושי. די בעקומסט דו קיינמאָל נישט.
 דוד. ווי?
 חושי. מיט דער וועל איך דיך רייצען בלויו. דאָס רייצען וועט דיך ווארם האלטען און יאָגען דיר די לעבענסכחות.
 דוד. און איך זאָל שטארבען און די שענסטע נישט האָבען אויסגענאָסען?

חושי. וואָס וועט זיין דיין לעבען דיר, ווען דו האָסט די שענסטע אויך שוין אויסגענאָסען?

דוד. יא, יא. דו דערסט טרין, מיון טרייער חושי. דאָך נישט קלוג, העהע, גאָר נישט קלוג. בעגרייפסט דו דען נישט, איך וועל קיינמאָל דיר נישט גלויבען, אז איך האָב די שענסטע שוין געהאט? איך וועל דענקען, ערגעץ-וואו לעבט די שענסטע, אלער-שענסטע נאָך, נאָר האָבען דינע שלוחים זי נישט געפונען. איך וועל דענקען, די שענסטע איז ערסט געבאָרען געוואָרען, און ווען זי וועט ווערען גרויס, וועל איך נישט זיין מעהר. זעהסטו,

דו קאנסט די שענכטע רוהיג צו מיר בריינגען. איך וועל זי בע-
וואונדערען און נאך א שענערער ווייטער ביינקען.

ח ו ש י . זאָל יעדע איינע די שענסטע אין דיינע אויגען זיין.
ד ו ר . ווי דו דרעהסט דיך אויס, דו כיטרער חושי! —

דאָך פאַרלויפּיג האָסטו נאָך איינע נישט. איך האָב מורא, זיי
וויילען נישט צום אַיטען קאַלטען קעניג קומען. זיי האָבען זיך בע-
האַלטען, דיינע שנינסטע, ווי פון אַ גרויסער שטראַף, ווי פון אַ
גרויסען אומגליק. — דו... קומען דיינע שלוחים אליין, ווי זיי זיי-
נען אוועק, וועל איך דיך בעשטראַפען. און איך זאָג דיר גלייך
דיין פּסק אָן, זיי איהם וויסען: קומען דיינע שלוחים אָהן איינער,
וועלכע זאָל מיך וואַרמען, קאָנסט דו געהן און, ווי דיין אַלטער
געגנער אחיתפל, מיט אַ פליישביין זיך דערווערנען.

ח ו ש י . איך ווייס, מיינע שלוחים וועלען זייער שליחות
ריכטיג שוין דערפילען. דאָך אויס פאַרזיכטיגקייט וועל איך מיך
יעצט פּערשווערען, פון היינט אָן זאָל קיין ביסען פלייש איבער
מיינע ליפען מעהר נישט קומען.

ד ו ר . האַהאַ. — ווי קומסט דו איבערהויפט צו דיין
עצה? פאַר וואָס האָסטו קיין מלחמה נישט אויסגענוכט פאַר
מיר, וועלכע זאָל מיך אויפרייצען און אונטערוואַרמען? איה
וואָלט נאָכגעיאָגט נאָך מיינע פיינד און זיי פּערטיליגט, איך וואָלט
נישט אומגעקערט מיך, ביז איך וואָלט זיי נישט פּערניכטעט. איך
וואָלט זיי אומגעבראַכט און צושמעטערט. זיי מוזען פאַלען אונ-
טער מיינע פיס. פאַר וואָס האָסטו מיט מלחמה נישט געוואָלט
מיך שטאַרקען? מיט קאַמפּף נישט קרעפטיגען מיינע אָדערן?
ח ו ש י . עס הערשט שלום צווישען דיר און אלע אַרומיגע
פּעלקער, אויף וועלכע דיין שרעק איז אָנגעפאַלען, און יהודה און
ישראל רוהען פּריעדליך אויף זייער ערד. וואָלט איך נישט גע-
זינדיגט גענען גאָט און פּאַלק, ווען איך וואָלט דיך צו מלחמה צו-
געטריבען? און אויסערדעם — שיקסט דו אין מלחמה שוין לאַנג
בלויז דיינע אויפּזעהער אויפ'ן חיל.

דוד. פאר וואָס האָסטו דו נישט געזוכט צו דערוואַרמען מיך מיט גאָט'ס וואָרט? יהוה איז שטענדיג מיין ליכט געוועזען; יהוה האָט שטענדיג מיין פינסטערניס בעלויכטען. ער איז געווען מיין שטארקייט, זיין וואָרט איז מיר געוועזען מיין גאנצע לעבענסקראַפט. פאר וואָס האָסטו ביי איהם נישט געזוכט קיין וואַרמקייט פאר מיר, ביי איהם, וואָס האָט מיך שטענדיג געמונדטערט און געוואַרמט?

חוש י. עס האָט יהוה דיך קיינמאָל נישט פערלאָזען און שטענדיג טראָנסטו אין זיך יהוה'ס וואָרט, און דאָך ביזטו דו קאלט געוואָרען און דיינע אברים ציטערען פון פראַסט. און וואָלסטו געוואָלט זיך מיט גאָט'ס וואָרט דערהיצען, האָסטו געוואָלט נישט מיך, נאָר גוד און נתן, די נביאים, רופען.

דוד. דו ביזט א צונויפפיהרער, צו פרויען ציהט דיין הארץ און ווייבער ליגען דיר אין קאָפּ.

חוש י. און בין דער ריכטיגסטער רופא צו דיין שוואכ־קייט. דער מאַן דוד איז אלט און קאלט, דער מאַן דוד מוז פּעראַינגט און דערוואַרמט ווערען.

דוד. דאן שאַף מיר די רפואה ש נ ע 5.

חוש י. געדולד, מיין קעניג!

דוד. געדולד! און מיינע טעג זיינען פיעלייכט געצעהלט, דער טויט לויכערט הינטער מיין רוקען. איך וויל נישט פון אלטער־שוואכקייט שטארבען!

א דיענער (קומט אַרײַן און ציהט זיך אויס אויפ'ן געזיכט).

דוד. וואָס איז? וואָס בריינגסטו מיר פאר א בשורה?

דער דיענער. יהודע איז געקומען.

חוש י. יהודע!

דער דיענער. און האָט מיט זיך געבראַכט — — —

חוש י. (איילענדיג צו דער טיר). די רפואה יונג און שוין! דוד. שמעה, חושי, וואַרט! בריינג זי מיר נאָך נישט

אריין. נעמט פון מיר די בנדים און די דעקען צו. (מיט דער הילף פון די דיענער קריכט ער ארויס פון די פיעלע דעקען און שטעהט אויף.) איך וויל מיך פריי בעוועגען, מיינע פיס בעפרייען פון זייער שטייפקייט. איך וויל נישט, זי זאל זיך דערשרעקען פאר מיין אלטקייט, און מיין אָבגעשפאנמקייט זאל איהר בלוט צו איין פער-גליווערן. טוט מיך קעניגליך אָן. (די דיענער ווארפען זיך נאָך די קלוידער.) זאל א קעניג זי בעגענגען. און זאל זי זעהן, איך בין קרעפטיג נאָך, איך בין נישט קיין מת, וואָס מוז אין דער ערד שוין ליגען. (די דיענער העכען און איהם אָנצושאַן.) קעניג דוד דארף נאָר שותפות מאכען מיט דער יוגענד, און ער איז דער גאנ-צער דוד, פול ווארמקייט און לעבען, פול בעוועגליכקייט און שירה. געהט רופט מיר אריין יהודע'ן אליין.

ד ע ר ד י ע נ ע ר (געהט ארויס).

ד ו ד. איך וויל איהם אויספרעגען. איידער איך זעה זי, וויל איך זי מיר פאָרשטעלען, און ער זאל מיר דאָ העלפען. איך וויל וויסען, צי קאָן די ווירקליכקייט מיין פאנטאזיע אריבעריאָגען. איך וויל זעהן, צו איז מיר מיין פאָרשטעלונגס-קראפט מיט די יאָהרען אָבגעשוואכט געוואָרען.

י ה ו י ד ע (קומט אַריין און ציהט זיך אויס אויפ'ן געזיכט).

ד ו ד. שטעה אויף, יהודע, און זאָג מיר, וואָס דו האָסט מיר געבראכט. ווי זעהט זי אויס, ווי איז איהר געשטאלט, אין וואָס בעשטעהט איהר שיינהייט?

י ה ו י ד ע (וועלכער האָט זיך געהאַט אויפגעהויבען, פאלט

וועדער אויף זיין געזיכט).

ד ו ד. שטעל דיך אויף און שטעה, האָב איך דיר געזאָגט, און רעד און ענטפלעק מיר די רייכקייט פון דעם אוצר, וואָס דו האָסט אויסגעזוכט פאר מיר.

י ה ו י ד ע. אָה, קעניג, איך האָב קיין ווערטער נישט!

ד ו ד. איך זאָג דיר, דו זאלסט זי מיר ארומדערצעהלען!

י ה ו י ד ע. זיי מוחל מיר, מיין קעניג! דיין קנעכט וויל
נישט בענעהן קיין גאָטלעסטרונג.

דוד. חושי, געה דו און טו א קוק, און קום צוריק און זאָג
זי מיר.

חושי. איך בין שוין ווירקליך אויך געשפאנט. (געהט צו
דער טיר.)

י ה ו י ד ע (צום אוועקגעהענדיגען חושי). אָה, חושי, דו
נעהסט א קוק טאָן אין דער זון. זיי פאָרזיכטיג מיט דייע אונגען.

דוד. דו ביזט דאָך נאָך אויך נישט בלינד געוואָרען.
י ה ו י ד ע. דאָך. איך וועל מיין אייגען ווייב מעהר נישט
קאָנען זעהן.

דוד. דו מאכסט מיך אָבער נייגיריג גאנץ בעזונדערס.
וואו האָסטו זי געפונען?

י ה ו י ד ע. אין שונם.

דוד. ווי הייסט זי?

י ה ו י ד ע. אבישג איז איהר נאָמען.

דוד. יונג?

י ה ו י ד ע. דער פריהלינג איז קיינמאָל נישט אזוי יונג
געוועזען.

דוד. איהרע ליפען?

י ה ו י ד ע. ווען דו וועסט דייע ליפען קאָנען אוועקרייסען
פון זיי, וועסטו וויסען, אז דו ביזט ווירקליך אלט.

דוד. הויך? קליין?

י ה ו י ד ע. אָה, פרעג מיך נישט, מיין קעניג! איך גלויב,
זי איז הויך גענוג, זי זאָל פון דיר די גאנצע וועלט פערשטעלען,
און קליין גענוג, דו זאָלסט זי קאָנען אויפהעבען אויף דייע אַרמס
מיט א דאנק צו גאָט, וואָס דו האָסט זי דערלעבט.

דוד. וואו איז חושי שוין?

י ה ו י ד ע. נעם איהם נישט פאר אומגוט, קעניג, ווען ער
קאָן זיך נישט אָבווענדען פון איהר.

דוד. איך וועל איהם זיינע אויגען — —
 חושי (קומט אריין, אריינגלאזענדיג פאר זיך אבישג).
 דוד (האקט אָב זיין בייזער, ווי געבלענדט און איבערראשט פון
 אבישג).

אבישג (וויל זיך אויסציהען אויפ'ן געזיכט).
 חושי (האלט זי אָב). ענטשולדיג מיר, מיין קעניג, וואָס
 איך האָב זי אריינגעבראכט אונגעפרעגט. איך האָב נישט געוואָלט,
 דו זאָלסט מיין וואָרט־אַרמקייט צום שפּאַט פון קליינע קינדעך
 מאכען.

יהודע. יעצט זעהסט דו, מיין קעניג!
 דוד (נאָך אַ ווילע שווייגען, ווי אויפגעוואכט פון זיין ער-
 שטויבונג). יעצט — זעה — איך.
 יהודע. האָב איך זי דיר איבערטריבען מיט מיין
 שטומקייט?

דוד. איך האָב נישט געוואוסט, אז מיין לאַנד איז אזוי רייך.
 יהודע. איך האָב דעם גאנצען וועג געזוכט ווערטער, מיין
 בעוואונדערונג איינצוקליידען, דאָך —

חושי. גענוג! מיר וועלען לאָזען דעם קעניג אליין זי צו
 בעוואונדערן. ער וועט די ווערטער שוין געפינען, די שענסטע
 און התפעלות־דינסטע. פיעליכט קומט ארויס ביי איהם אַ נייער
 געזאנג, אַ נייער שיר המעלות. געה, יהודע, דו האָסט דיין פליכט
 זעלטען גוט דערפילט.

יהודע. גאָט האָט מיר דעם וועג בעווויזען און מיר מיינע
 פיס געלענקט.
 חושי. און דער קעניג וועט גאָט'ס חסד דיר קעניגליך
 בעלוינען.

יהודע (ציהט זיך אויס אויפ'ן געזיכט). זיי געבענשט,
 מיין קעניג! (שמעהט אויף און געהט ארויס אויף הינטען).
 חושי (צו דער וואָך). געהט אויך איהר און האַלט שמירה
 פאר דער טיר.

די די ענער (ציהען זיך אויס אויף די געזיכטער, שטעהען אויף און געהען ארויס).

חוישי. אויך איך, מיין קעניג, וועל דיר א גוטע נאכט יעצט ווינשען. איך האָף, מיין וואונש וועט אויך מקוים ווערען און די נאכט וועט גוט דיר זיין. (צו אבישג.) דו וויסט, דו שיינע, וואָס דיר האָט אהער געבראכט —

דוד (ווי אויפגעוואַכט פון זיין קוקען, אונגעדולדיג). געה, חוישי! דיין צונג וואקסט דיר לאנג און לענגער, און פון איין נאַר רישקייט געהסט דו צו אַ גרעסערער נאָף איבער. געה אין פריערען!

חוישי (מיט פּערהויגונג). זיי מיר מוחל, מיין קעניג! גוטע נאכט דיר און פריערען מיט דיר און פריערען דער, וואָס איז מיט דיר. (געהט ארויס.)

דוד (קוקט אָן אבישג, ווי פריער, און העכט אָן צוצוגעהן צו איהר).

אבישג (לאָזט זיך אַראָב לאַגנאָס אויף די קני און העכט אויף די הענד, ווי צום געבעט. איהר געזיכט איז גאַנץ פּערקלערט, התלבות'דיג, און איהרע ליפּען בעוועגען זיך).

דוד (ערשטוינט). דו טוסט תפילה, אבישג! דו קניסט!

אבישג. איך דאַנק יְהוָה, וואָס ער האָט מיך געבראכט דורך צו זעהן מיט מיינע אויגען!

דוד. ווירקליך? פּרעהט עס דורך אזוי?

אבישג. אָה, קעניג, דאַרפסט דו עס גאָר פּרעגען?

דוד (העכט זי אויף). קום שטעה אויף און זעץ זיך לעבען מיר און דערצעהל מיר, פאַר וואָס פּרעהט עס דורך אזוי. (נעמט זי ארום און פּוּטירט זי צו זיין שטול, וואו ער זעצט זיך אַוועק און זעצט זי איין ביי זיך צו פּוּסען, צומוליענדיג זי האַרט צו זיינע קני. ער נעמט איהר קאַפּ צווישען זיינע הענד, בויגט איהם ארויף און קוקט זיך אין איהר אויגן.) נו, זאָג מיר, פאַר וואָס האָסטו דורך געפּרעהט.

אבישג. וועמען וועט עס דען נישט פרעהען, דעם קעניג דוד'ען צו זעהן?

דוד (אבלאזענדיג איהר קאפ). נוט צו הערען! דאך איך וויל דיין פרייד הערען.

אבישג. פון קינדהייט אָן בין איך געוואקסען מיט דיין נאָמען אין מיינע אויערען, און דיינע מעשים האָבען מיט וואונדער אָנגעפילט מיין זעל. ווי איך האָב נאָר אויסגעלערנט „טאטע-מאמע“ צו זאָגען, האָב איך שוין אויך געשטאמעלט „קעניג דוד“, און ווי גאָט האָט מען מיך געלערנט אויך דך צו ליעבען און צו פירכטען.

דוד. צו פירכטען?

אבישג. און צו ליעבען.

דוד. וואָס האָסטו דו מעהר?

אבישג. געליעבט.

דוד. דו קליינע חנפ'ערין, דו זאָנסט דאך מיר דעם אמת נישט.

אבישג. איך זאָג דעם אמת דיר, מיין קעניג. דו ביזט מיין העלד געוועזען, דו ביזט געווען מיין גבור. ביים טאנץ האָב איך פון דיינע זיעגען פיעל געזונגען, און ביים שפיעל דיינע ליע-בעס פאָרדערצעהלט. דיינע פיינד בין איך געווען דער גרעסטער שונא, דיינע פערפאָלגער האָבען מיך אויסגעלערנט קללות צו גע-ברויכען. מיט דיינע שמערצען האָב איך מיטגעוויינט, אָבער מיט דיינע פריידען האָב איך מיטגעיובעלט, און העכער און פּרעהליכער און נשמה'דיגער פאר אלעמען האָב איך געקאָנט שרייען: דוד, קעניג פון ישראל, לעבען זאָל ער אייביג!

דוד (בלעט זי אַ וויילע איבער'ן קאָפּ). ווי האָסטו דיר מיה

פאָרגעשטעלט?

אבישג. אָט ווי דו ביזט... ווי איך האָב דך יעצט גע-

טראָפּען.

דוד. מיט א גרויסען גרויען באָרד און גרויסע גרויע ברעמען?

אבישג. מיין פאָטער האָט דיך מיט אייניגע יאָהר צוריק געזעהן, און ער האָט דיך דאן מיט שטאַלץ און פרייד בעשריעבען אין קרייז פון זיין הויזגעזינד און זיינע פריינד. מיר האָבען פון זיין מויל מיט גרויסער שפאָנונג דיין גרויסקייט און שיינהייט גע-זויגען און איהם מקנא געוועזען, וואָס ער איז דער גליקליכער גע-וועזען דיך צו זעהן. און פון זיינע ווערטער האָב איך דיך איינגע-פרעסט אין מיין זכרון, און קלאָר האָט אין מיר דיין בילד געלעבט. דוד. מיט די ווייסע האָר, מיט די קנייטשען אין געזיכט, אלט און קאלט —

אבישג. אלט און קאלט?!

דוד. מיט אלע זיעבציג יאָהר אויף מינע שולטער? אבישג. ווער צעהלט דען קעניג דוד'ס יאָהרען! קעניג דוד איז — קעניג דוד! ניטאָ קיין העלדישערען מאן פון איהם אין גאנץ ישראל און ניטאָ פאר איהם קיין אינגערען. דרייסיג גרויסע העלדען צעהלט דוד אין זיין חיל אָן, און אלע דרייסיג קומען צו איהם נישט. זיינע פיס זיינען גלייך ווי הירשען, זיי טראָגען איהם אויף גרויסע הויכען. זיינע הענד זיינען געלערנט צו מלחמה, און ווי אייזערנע בויגענס זיינען זיינע אַרמס — דוד. העהע — ווייסט דו, פאר וואָס מען האָט דיך אהער געבראכט?

אבישג. איך זאָל א דיענסט זיין ביי מיין קעניג.

דוד. א דיענסט נישט, נאָר א ווייב.

אבישג (אין עקסטאזע). אָה! (פערדעקט זיך דאָס געזיכט.)

דוד. ביזט דו דערפרעהט? ביזט דו דערשראָקען? (ווייל

אַראָבנעמען איהרע הענד פון איהר געזיכט.)

אבישג (אליוו אַראָבנעמענדיג די הענד). אָה, ווי דאנק איך נאָט, וואָס פון אלע טעכטער ישראל'ס בין איך די אויסגעוועהלטע!)

יעצט ווייס איך, פאר וואָס ער האָט מיך אזוי שיין געמאַכט. אָה, קעניג דוד'ס ווייב צו זיין!

דוד (קוקט זי אַ וויילע אָן, מיט שמאַרקען אַטעם, דערוואַרמט).
גיב מיר אַ קום, דו שענסטע פון די טעכטער!

אבישג (מיט צוגעמאַכטע אויגען, ליידענשאַפטליך, שטרעקט אויס צו איהם איהר קאַפ און ליפען). אָה! (גיסען זיך צונויף אין אַ לאַנגען קום).

דוד. באַלד גלויב איך אויף, אז קעניג דוד איז נישט אלט. — קום, איך וויל יעצט יום־טוב'ען מיין חתונה מיט דיר. דער וויין שטעהט אָנגעגרייט — קאַנסט דו טרינקען, דו זיסע?

אבישג. און וועל איך שיכור ווערען, שטעהט דאָס בעט נישט ווייט.

דוד. אַה — האַהא! טרינק, דו פלאם, און צינד מיך מעהר נאָך אָן!

אבישג. אָה, קעניג, ווי בין איך גליקליך! ווי קלאַפּט מיין האַרץ, און מיינע פולסען פיהרען אויס אַ ווילדען האַכצייטס־טאַנץ! (טרינקט שנעל).

דוד (ליידענשאַפטליך). דו! (כאַפּט זי אַרום, בויגט איהר אויגן דעם קאַפ צום נאַקען און קוסט זי שנעל אויף די ליפען, הערט פלוצלונג אויף). זאָג מיר, האָט ווער פון דינע קוסען שוין גענאַשט?

אבישג. ניין, זיי זיינען אלע אויפגעוואַרט געוואָרען פאר דעם קעניג.

דוד. און האָסט קיין ביינקענים נאָך נישט אין דיין האַרצען?

אבישג. ביינקענים?

דוד. נאָך עמיצען, וואָס איז שיין און יונג און הערליך.

אבישג (פערשעמט). בלויז נאָך דיין אומאַרמונג.

דוד (העכט זי וויעדער אָן צו קוסען און מיט זיינע ליפען אויף איהרע העכט ער זי אויף אין זיינע אַרמס). קעניג דוד איז נישט

אלט! קעניג דוד האָט זיין פייער און זיין וואַרמקייט געפונען!
 (טראַגט זי צום בעט. פלוצלונג בלויבט ער שטעהן, מאַכט די אויגען צו,
 טראַכט, לאַזט זי ביסלעכווייז אַראַב, עפענט אויף אויף איהר די אויגען,
 רוקט זי אָב פון זיך, האַלטענדיג זי אויבען ביי די אַרמס, און זאָגט
 ענדליך אַרויס.) יא, אזוי זאָל עס זיין.

א ב י ש ג (דערשראָקען). וואָס איז דען מיין קעניג?
 דוד (נאָך אַ וויילע שווייגען). דו וועסט מיין ווייב נישט
 ווערען.

א ב י ש ג. האָב איך מיך מיט וואָס פערזינדיגט, מיין קער-
 ניג? האָב איך מיך שלעכט און מיאום אויפגעפיהרט? וועסטו
 מיך אוועקשיקען פון דיר? אָה, וואוהין זאָל איך מיין שאַנרע
 טראַגען? וואו זאָל איך מיך בעהאַלטען מיט מיין חרפה?

דוד (ציהט זי ליידענשאַפטליך צו און דריקט זי). ניין, דו
 וועסט מיך נישט פערלאָזען, דו וועסט זיין מיט מיר. טאָג און
 נאכט וועסטו ארום מיר זיין, מיך צוועהן און מיך וואַרמען. דו
 וועסט מיר די זון זיין, וואָס וועט מיט איהרע שטראַלען מיר די
 אויגען אויפגעפענען אין דער פריה, און דו וועסט זיין די לעצטע,
 וועלכע דער שלאָף אויף מיינע אויגען וועט פון מיר בעהאַלטען.
 וואו איך וועל אויסשטרעקען מיין האַנד, זאָל דער סאַמעט פון
 דיין לייב מיר באלזאם גיסען דורך מיינע פינגער, דער דופט פון
 דייןע האָר זאָל פון היינט אָן און ווייטער די איינציגע בשמים
 זיין, וואָס וועלען דערמינטערן מיר מיין האַרץ, און דיין ליפּען-קוס
 זאָל דער שליכעל צו מיינע ליפּען זיין. נאָר וועסט דו מיין ווייב
 נישט ווערען?

א ב י ש ג. אָה, איך בין עס נישט ווירדיג?

דוד. זוך די סיבה נישט אין דיר, דו הערליכע. קעניג דוד
 האָט דיך שפעט געטראַפּען. יעצט דערווענט ער זיך נישט, דאָס
 גאַנצע גליק אויסצוגעניסען.

א ב י ש ג. איך בין צו נאָריש, מיין קעניג, איך פערשטעה
 דיך נישט.

דוד. איך בין מיין לעבען-לאנג געוועזען פייער און בעווער-
 גונג און האָב געמיינט, איך וועל דער סנה זיין, וועלכע ברענט
 און ווערט נישט פערברענט. ווי דו, האָב איך אליין געגלויבט, אז
 איך קאָן אלט נישט ווערען, און מיין קערפער וועט לייכט פער-
 טראָגען די שווערע משא פון די יאָהרען. דאָך זעה — דיין העלד
 איז אלט און קאלט, קעניג דוד'ס יוגענד און קראפט זיינען ווי
 דער מאָרגען פערפלויעגען און ווי דער פרייהלינג. נאכט איז יעצט
 און ווינטער, מען דעקט מיך מיט בגדים צו און עס ווארמט מיך
 נישט, און דער גאנצער לעבענסמוט האָט מיך פערלאָזען. דו
 ביזט געבראכט געוואָרען מיך צו ווארמען. דיין ווייבליכקייט,
 די יונגע, הערליכע, זאָל מיין מענליכקייט צו נייער קראפט אויפ-
 וועקען, דיין גרויסע יוגענד זאָל מיך פעראינגען. דאָס איז שנעל
 געשעהן, דאָך האָט זיך פלוצלונג אויפגעטאָן פאר מיר: נאָך דער
 פערלאנג דער פערלאנג קאָן מיך ווארם האלטען.
 אבישג. דער פערלאנג נאָך מיר — וואָס זאָל עס

בעדייטען?

דוד. עס איז, ווי ווען א שווערע רעטענים ווערט דיר פער-
 געבען. דו געהסט ארום און טראכסט און טראכסט, און קאָנסט
 קיין רוה דיר נישט געפינען אין זוכענים נאָך דעם ענטפער. עס
 פאלט דיר אָב די לוסט צום עסען, און ביי נאכט ווערט דער שלאָף
 פערוואָגעלט פון דינע אויגען. אלץ אין דיר איז אָנגעשטריינגט,
 דו פיהלסט די אָנגעשפאנטקייט אין יעדעם גליעד. דאָך טרעפסטו
 ענדליך די שווערע רעטענים, ווערט דיר לייכט אין קאָפּ און האר-
 צען, די אָנגעשפאנטקייט לאָזט דיך אָב, און אן אָבערלאָזענקייט
 צולעגט זיך ברייט אין דיר.

אבישג. דו פערגיסט א שווערע רעטענים מיר — וואָס
 זאָל איך מיט איהר מאכען?

דוד. דו ביזט זי מיר. דער פערלאנג נאָך דיר וועט
 אלע קרעפטען אין מיר וועקען, וועט אויפהיצען מיין בלוט, וועט
 דעם האמער אין מיין הארץ מעכטיגער בעוועגען. די ביינקענים

נאָך דיר וועט א שארפער שפיץ מיר זיין, וואָס וועט מיך נישט
לאָזען איינשלאָפּען און נישט איינגעפראָרען ווערען. ווערסט דו
אַבער מיין ווייב, דאן ביזט דו מיר א געטראָפּענע רעטעניס, און
וואָס וועט דאן דעם קעניג דוד ווארמען?

א בישג. אָה, קעניג, איך וויל אויך אלס דיין ווייב דיין
אייביג פייער זיין.

דוד. דאָס וויל איך אויך, דו זאָלסט מיין אייביג פייער
זיין. דאָך דאן מוזט דו מיר גרויסע ביינקעניס בלייבען, קיינמאָל
נישט דערפילונג ווערען.

א בישג. ביינקעניס — דערפילונג — מיין קעניג, איך
ווייס נישט, וואָס דו מיינסט.

דוד (קומט זי לוידענשאַפּטליך). דו ריינע!

א בישג. דאָך דו וועסט מיך נישט אוועקשיקען פון דיר?
דוד. ניין. דו האָסט עס פון מיר געהערט. איך זעל דיר
צובינדען צו מיר און זיין צו דיר צוגעבונדען.

א בישג. ווי א מאן איז צו זיין ווייב?

דוד. ווי א מאן צו זיין ווייב און שטארקער.

א בישג. דאן בין איך דאָך דיין ווייב! דאן בין איך דאָך
דיין ווייב!

דוד. מיין אונבעריהרטע, אונבעפלקטע, מיין אייביג
פייער, וואָס טאָר נישט אויסגעלאָשען ווערען.

א בישג (אין עקסטאַזע). האַ-אַ-אַ, בין איך דאָך דעם קעניג
דוד'ס ווייב! (העכטאָן צו טאַנצען ווילד און לוידענשאַפּטליך).

דוד. טאַנץ, דו ריינע! טאַנץ, דו הערליכע! שיט הייסע
קויהלען אין מיר מיט די בעוועגונגען פון דייע יונגע גליעדער.

א בישג (טאַנצט ווילדער און לוידענשאַפּטליכער, זיך אליין
צוזינגענדיג).

דוד (שפּרויט אויס די אַרמס, ציהט פּערנאַנדער די ברוסט
שטאַרק אַטמענדיג). דערפאר דאַנק איך דיר, גאַט, און צו דיין
נאַמען טו איך זינגען!

א ד נ י ה ו

טראגעדיע אין איין אקט.

(18—22 יוני, 1919).

מלכים א, א—ב.

פערזאנען:

ארניהו, דער זותן פון הגיח.

יואב.

אביתר, דער כהן.

אבישג.

בת שבע.

שלמה.

בניהו, דער זותן פון יהוידע.

א צימער אין דוד המלך'ס פאלעץ. טעפֿיך־טירען אין דער הינטער־וואַנד
און לינקס.

י ו א ב און א ב י ת ר. (קומען ארויס פון דער הינטער־וואַנד
טיר, צושטרויט, פערטראַגען. אַבגעהענדיג עטליכע טריט, קוקען זיי זיך
אום מיט אומגעדולד, ווי זיי וואַלטען אויף עמיצען געווארט, וועלכע
דאָרף ארויסקומען פון דערזעלביגער טיר. דער עמיצער בעווייזט זיך
נישט, און זייער אומגעדולד שטייגט).

י ו א ב (אין גרויסער אומגעדולד). וואָס קומט ער נישט
ארויס? וואָס איז ער דאָרט געבליעבען!

א ב י ת ר. ער האָט זיך דאָרט פערקוקט, דער נאָר! — אַך,
דאָס איז געוועזען אן אומגליקליכע מינוט פאר אונז ביידען, ווען
מיר האָבען זיך מיט איהם אריינגעלאָזען. מיר ביידע אלטע נאָרען.
וואָס האָבען מיר אין איהם דערזעהן? זיין שיין געזיכט האָט אונז
פערפיהרט.

י ו א ב. האָ! אַ כישוף איז עס געוועזען, אַ פערבלאָנדרזשע־
נים פון געפיהלען. ווייס נאָט, איך האָב דעם יונג פון שטענדיג
זעהר ליעב געהאט. זיין שיין געזיכט — ניין, אבשלום איז שענער
געוועזען, און דאָך האָב איך מיט מיינע אייגענע הענר געהאָלפֿען
איהם צו טויטען. אָבער אין אדניה'ן איז מיר אלץ ליעב, ווי אין
שלמה'ן איז מיר אלץ פעהראסט.

א ב י ת ר. ווי האָס איך דעם!

י ו א ב. ער איז אונז ביידען צו קלוג. ער דארף אונז ביידען
נישט האָבען. דאָס איז אַ שווער געפיהל. איך האָב געהאָלפֿען
דוד'ס הויז גרויס און שטארק צו מאכען, מיין נאנץ לעבען האָב
איך מיין רוקען געהאלטען אונטער דוד'ס וואַגען, און ווי דער אונז־
טערטעניגסטער קנעכט געשטופט איהם אין פאָראוים. געליטען

מיט דוד'ן, ווען ער איז ענטלאָפּען פון שאול'ען, מיט איהם צוואַ-
מען נע ונד געוועזען אין וויסטען מדבר. געליטען הונגער און
היץ און קעלט און קריינק. פון דוד'ס וועגען אלץ, פאר דוד'ס
גרויסקייט, פאר דוד'ס זיכערהייט — אף, דיר דארף איך עס
נישט דערצעהלען. דו וויסט דעם אָנהעב — האָסט איהם מיט-
געמאכט. קענסט די פּאַרטזעצונג — ביזט אין איהר געוועזען.
און איצט ביזטו מיט מיר אין דעם פּערדראַסיגען סוף.

א ב י ת ר. מיר האָבען געדארפט זיין קליגער. מיר האָבען
געדארפט קענען אדניהו'ן און מיט איהם זיך נישט פּערכינדען.
האָבען מיר נישט געהאט קיין אנדערן פון דוד'ס זיהן? אביגיל'ס
זוהן, צום ביישפּיעל...

י ו א ב. עס איז פּילייכט, ווייל דוד האָט אדניהו'ן אזוי גע-
ליעבט און אין אלץ איהם נאָכגעגעבען. אַך, יאָ, אַ ליעבער יונג
איז ער שוין, ווייס נאָט. דאָס לאַנד וואָלט גליקליך געוועזען אונ-
טער איהם. און ווי וואָלט מיין עלטער געבענשט געוועזען! —
ווען ער וואָלט נאָר מעהר האַרץ געהאט, מעהר פּעסטיקייט און מעהר
שטאַלץ.

א ב י ת ר. ווען ער וואָלט אזוי לייכטזיניג נישט געוועזען!
י ו א ב. וואָס איז ער דאָרט געבליעבען?
א ב י ת ר. האָסטו דען נישט בעמערקט? ער האָט זיינע
אויגען נישט אָבגעווענדט פון אבישג, האָט אלץ און אלעמען פּער-
געסען.

י ו א ב. הם... אבישג... פּילייכט... פּילייכט...

א ב י ת ר. וואָס האָסטו אָבגעטראכט?

א ד נ י ה ו (קומט אַרויס אויף הינטען פון דער הינטערונאַנד-
טיר, ווי ער וואָלט נישט געקאָנט אַברויסען זיך פון עפעס אַ זעטונג,
און בלויבט שטעהן אין דער עפענונג ווי פּערגליווערט).

י ו א ב (בעמערקט איהם און צייגט אביתר'ן אויף איהם מיט אַ
טרויעריגען שמייכלעל און קאַפּשאַקלען).

א ב י ת ר (גלאַצט פּערצווייפעלט מיט די אויגען).

י ו א ב (גנב'עט זיך צו צו אדניהו'ן פון דער זייט, ווי ער וואָלט זיך געהיט, מען זאָל איהם פון דעם אַנדער צימער נישט בעמערקען).
אדניהו! — אדניהו!

א ד נ י ה ו (ווי אויפגעוואַכט, לאַזט אָב דעם טעפיד און קוקט זיך אום).

י ו א ב. וואָס איז מיט דיר? האָסטו אונז פּערגעסען?

א ד נ י ה ו. אבישג — דאָס איז דאָך א ב י ש ג? די אינגסטע דאָרט, די....?

א ב י ת ר (אונגעלדולדיג). און מעהר געהט דיר איצט

נישט אָן?

א ד נ י ה ו. ווי? — איז דאָס אבישג. די שענסטע איז

גאנצען לאַנד.

י ו א ב. קום צו זיך. פּערגעס זי יעצט. מיר האָבען וויכט

טיגס איבערצורעדען, אדניהו.

א ד נ י ה ו. אָך, יאָ. דו ביזט גערעכט. איך האָב'ס האַלב

געוואוסט, האַלב פּערגעסען. איך האָב עפעס געדענקט: דו האָסט

מיר צוגעפליסטערט, איך זאָל ארויסקומען נאָך דיר און אביתר'ן.

דאָך ווי א נעפעל וואָלט מיין מאַרד בערעקט און מיך צום שלאָפּ

וואַנדלער געמאכט. אונקלאָר האָט עס מיך געצויגען ארויס פון

צימער, און אונקלאָר האָט עס מיך געצויגען צוריק אריין. —

איז — דאָס איז זי. אבישג. פון שונם.

י ו א ב. אדניהו!

א ד נ י ה ו. אָך, יאָ! אָך, יאָ! (לאַכט איבער דעם פּער-

צוויפעלט-אונגעלדולדיגען אביתר.) ביזטו אָבער אונגעלדולדיג, כהן!

— נו, וואָס איז דאָס וויכטיגס?

י ו א ב. דער קעניג דוד איז טויט...

א ד נ י ה ו (טרויעריג). יאָ, טויט דער קעניג. מיין פאָטער

איז געשטאָרבען. נישטאָ מעהר דוד. איך האָב מינע אויגען

נישט געוואָלט גלויבען, האָב איך ארויסגעשיקט שלוחים מינע

פינגער, און די אייזיגע קעלט פון פאָטערס קערפער האָט מיר זיין טויט ביז אין טיעפסטען האַרץ בעריכטיגט.

י ו א ב. און דו ביזט געזאַלכט —

א ד נ י ה ו (ציטערט אויף). דערמאָן מיך נישט וועגען דעם!
א ב י ת ר. איך אליין האָב דיך געזאַלכט.

א ד נ י ה ו. איך געדענק עם גוט. איך געדענק אויך, ווי אַלע זיינען זיך פון מיר צולאָפּען, ווי מען האָט נאָר דערהערט, אז דער קעניג האָט אויסגעקליבען שלמה'ן פאר זיין יורש.

י ו א ב. אָבער דוד איז טויט, און דאָס פאַלק וועט אומפּעהר רען זיך צו דיר. דו ביזט בעליעבט, און דו ביזט דער עלטערער.

א ד נ י ה ו. איך גלויב עם דיר נישט. און וואָלט איך'ס דיר געגלויבט, איך שטרעק דאָך נישט אויס מעהר מיין האַנד נאָך דעם קעניגס שטול. איך וועל נישט געהן געגען מיין פאָטערס ווילען.

י ו א ב. דאָס איז נישט געוועזען מעהר זיין ווילען. דאָס איז געוועזען דער ווילען פון בת שבע'ן. שלמה'ס מוטער האָט עם אין איהם אריינגערעדט.

א ד נ י ה ו. זי האָט איהם דערמאָנט, וואָס ער האָט איהר לייגנסט פּערשפּראַכען. אַה, הער מיר אויף דערמיט! שלמה איז קעניג, און איך האָב טרייהייט איהם געשוואָרען, און דאָס גאנצע פאַלק איז הינטער איהם.

י ו א ב. דאָס פאַלק! דאָס פאַלק וועט פון איהם ענטלוי-
פּען, ווי דאָס איז ענטלאָפּען פון דיר. ווילסטו, בריינג איך עם דיר צוריק — ט ר י ב איך עם דיר צוריק.

א ד נ י ה ו. זאָל איך מיט גוואַלד מיר נעמען דוד'ס שטול?
זאָל איך מיט בלוט דעם וועג צו איהם בעפלעקען?

י ו א ב. שלמה אָבער וועט איהם מיט בלוט בעפעסטיגען.

א ד נ י ה ו. מיין ברודער? מיט בלוט?

י ו א ב. מיט דיין בלוט, מיט מיין בלוט, מיט זיין בלוט.

מיינסטו, שלמה האָט פּערגעסען, אז דו האָסט פאר א קעניג זיך דערקלערט? ער וועט נישט פּערטראַגן אזא איינעם לעבען זיך. א ד נ י ה ו. מײן ברודער שלמה וועט האַלטען זײן וואָרט, ווען איך וועל מײן וואָרט האַלטען. איך וויל קײן קעניג נישט זײן. איך וויל דעם קעניג א טרײער ברודער זײן.

י ו א ב. זאָנסטו זיך אָב?

א ד נ י ה ו. איך זאָג מיך אָב.

י ו א ב. פון אלץ?

א ד נ י ה ו. פון — וואָס הייסט, פון אלץ?

י ו א ב. פון אלץ, וואָס האָט בעלאַנגט צו דוד'ען. אלץ, וואָס איז געוועזען דעם קעניגס, וועט דעם נייעם קעניגס בלייבען.

א ד נ י ה ו. ווי דען אנדערס?

י ו א ב. אבישג, צום ביישפּיעל.

א ד נ י ה ו. וואָס — אבישג?

י ו א ב. זי וועט דעם קעניגס זײן.

א ד נ י ה ו. שלמה'ס?

י ו א ב. ווען שלמה וועט קעניג בלייבען.

א ד נ י ה ו. זי איז דאָך נישט קײן קעניגס זיגעלרינג, פון

אײן קעניגס פינגער אראָב, אויף דעם אנדער קעניגס פינגער ארויף.

פּיליכט וויל זי גאָר נישט שלמה'ס זײן.

א ב י ת ר. האַהאָ!

י ו א ב. דאָס ווייסטו גוט. ווען דער קעניג וועט זי וועלען,

וואָס מאַכט איהר ווידערווילען אויס? האָט מען נאָך איהר ווילען

געפּרעגט, ווען מען האָט זי צו דוד'ען גענומען?

א ד נ י ה ו. דאָרף שלמה זי דאָך וועלען!

א ב י ת ר. האָ, צו שלמה וועט זי וועלען! ווייסטו נישט,

ווי שלמה איז צו פּרויען? זאָל איך דיר וואָס דערצעהלען? פּער-

שפּאַר עס מיר, דעם אלטען מאַן און כּהן.

י ו א ב. דו האָסט דיינע אויגען פון איהר נישט אָבגעווענדט

און נישט בעמערקט דערפאר, ווי שלמה האָט אויף איהר געקוקט.

א ד נ י ה ו. מיינסט, אז איך — אז איך האָב אין אבישנ'ן
מיך פערליעבט? פאר וואָס פון אלץ און אלעמען האָסטו זי אליין
דערמאָנט?

י ו א ב. מיך האָט זי נישט בענעפעלט און אביתר'ן האָט זי
צום שלאָפּוואַנדלער נישט געמאכט. אָבער די שענסטע מיידעל
אין די גרעניצען פון ישראל וועט דייע זיין, ווען דו וועסט קעניג
ווערען.

א ד נ י ה ו. אההה, זי זאָל דיר אַ בייטש זיין, מיך אונטער-
צוטרייבען, מיך אויפצורייצען, איך זאָל מיך איהר צוליעב לאָזען
אין גאלאָפּ צום קעניגס שטול! איך בין ביים זינען נאָך. איך
לאָז מיך נישט פערפיהרען. איהר אלטע פוקסען! איך זאָל אייער
רעטונג זיין פון שלמה'ס צאָרן. וואָס ארט אייך דאָס וואָרט, וואָס
איך האָב שלמה'ן געגעבען!

י ו א ב. טו, ווי דו פערשטעהסט. איך האָב דור'ען געדיענט
און געוואָלט יעצט דיענען מיר דעם ליעבסטען פון אלע זיינע זיהן.
עס וועט מיך פרעהען, מיין שיקזאל מיט דייענס גלייך צו טיילען.
איך בין אלט — מיך ארט נישט, ו ו י איך וועל מיין לעבען של-
סען. און איך בין נישט פערליעבט — האָב נישט וואָס צו פערל-
רען. אביתר, מיינסטו נישט דאָסזעלבע? קום, אלטער פוקס —
דאָס האָסטו פאר דיין טרייהייט. זיי צופריעדען, עס האָט געקאָנט
אן ערגערע חיה זיין. קום, מיר וועלען נאָך ווארפען א לעצטען
בליק אויף דעם טויטען דוד און אַבשליסען דערמיט דעם גרעסטען
טייל פון אונזער לעבען. וואָס ס'וועט ווייטער זיין, זאָל אונז גאנץ
גלייכגילטיג זיין. (ביידע אָב צוריק דורך דער הינטערוואַנדטיר.)

א ד נ י ה ו (לאַכט אויף, צושטרויט, אויפגערעגט, מאַכט אַ פאַר-
שריט איבער'ן צימער, לאָזט זיך צו דער הינטערוואַנדטיר, איבערלעגט
זיך, בלויבט שמעהן, געהט זיך, וויעדער דורך איבער'ן צימער און לאָזט
זיך ענדליך וויעדער צו דער הינטערוואַנדטיר.)

א ב י ש ג (קומט איהם אַרויס ענטגעגען).

א ד נ י ה ו (טרעט-אָב, ווי געבלענדט).

א ב י ש ג (אָרומקוקענדיג זיך). יואב האָט מיר צוגעפליי-
סטערט, עס ווארט דאָ עמיצער אויף מיר, וואָס וויל מיך נויטיג
זעהן.

א ד נ י ה ו (קומענדיג צו זיך, לאַכטראויף). האַראַ!
א ב י ש ג. ביזטו עס, וועלכער האָט געוואָלט מיך נויטיג
זעהן?

א ד נ י ה ו. איך האָב יואב'ן אזא שליחות צו דיר נישט
איבערגעגעבען.

א ב י ש ג. דאן איז דאָס אן אנדערער געוועזען, וועלכער
האָט זיך נישט דערווארט אויף מיר.

א ד נ י ה ו. קיין אנדערער איז דאָ נישט געוועזען.

א ב י ש ג. פילייכט דאָרטין, אין דעם פאָרצימער.

א ד נ י ה ו. יואב האָט אהער דיך דאָך געשיקט.

א ב י ש ג. האָט יואב — שפּאַס מיט מיר געטריבען?

א ד נ י ה ו. ניין, ער האָט אמת דיר געזאָגט. עס האָט דאָ
עמיצער געווארט אויף דיר, וואָס האָט שטארק געוואָלט דיך זעהן.
האָסטו בעמערקט, ווי איך האָב צו דער טיר געאיילט? דאָס האָט
מיך געטראָגען דיך נאָך א מאָל צו זעהן.

א ב י ש ג. ווי קאָנסטו אזוי רעדען?

א ד נ י ה ו. האָב איך שלעכט גערעדט?

א ב י ש ג. דו זינדיגסט געגען קעניג דוד.

א ד נ י ה ו. ווען איך וואָלט דיך געזעהן ביים פאָטערס לע-
בען, וואָלט איך אפשר די אויגען מיר בלינד געמאכט, איך זאָל דיך
נישט זעהן מעהר. איך וואָלט מורא געהאט פאר זינדיגע געדאנ-
קען און פאר נאָך זינדיגערע מעשים. אָבער דוד איז טויט, האָבען
מיינע אויגען זיך דערלויבט אזויפיעל צו טרינקען פון דיין שיינ-
הייט, ביז איך בין גאנץ שיכור געוואָרען. אבישג, ווייסטו, וועד
איך בין?

א ב י ש ג. אדניהו.

א ד נ י ה ו (מיט צוגעמאכטע אויגען). זאָג עס נאָך אַ מאָל.

א ב י ש ג. אדניהו.

אדניהו. ווי גוט מיין נאָמען האָט געקלונגען אויף דיינע ליפען. אזוי ארויסגערעדט מיין נאָמען האָט אפילו נישט מיין מוטער. פון וואנען ווייסטו, איך בין אדניהו? האָסט מיך ביז היינט דאָך נישט געזעהן.

א ב י ש ג. איך האָב דיך שוין געזעהן: ווען דו ביזט אלס קעניג פאר דעם פאלעץ דורכגעריטען.

אדניהו. אָה, אין דעם נארישסטען טאָג פון מיין לעבען! א ב י ש ג. דו האָסט זעהר שיין אויסגעזעהן. אזוי, זאָגט מען, האָט דוד אויסגעזעהן, ווען ער איז יונג געוועזען. דערפאר בין איך אויף צום פענסטער צוגעגאנגען דיך אָנצוקוקען.

אדניהו. האָסט דעם יונגען דוד אין מיר זעהן געוואָלט?

א ב י ש ג. ווייל איך האָב דעם אלטען אזוי געליעבט.

אדניהו. ווי וואָלטסטו דעם יונגען שוין געליעבט!

א ב י ש ג. דאָס ווייס איך נישט.

אדניהו. און קוקסט מיך אָן, ווי דו וואָלטסט עם יעצט

געוואָלט דערוויסען. דאָך איך בין נישט דער יונגער דוד, איך בין אדניהו. פערגעס עם נישט, איך בעט דיך. קוק אדניהו'ן אָן מיט דיינע זונענאוויגען און נעם זיך אָן מיט איהם, ווי ער איז פול גע- וואָרען מיט דיר. איך האָב דיך היינט צום ערסטען מאָל געזעהן — איז עם מעגליך, אז איך האָב דיך ערסט היינט צום ערסטען מאָל געזעהן? — און קאָפּ און הארץ זיינען פון דיר אויסגעפילט גע- וואָרען, וזי איך וואָלט קיינמאָל נישט געהאט קיין אנדערע געדאנ- קען, קיין אנדערע געפיהלען.

א ב י ש ג. און דו ביזט דאָך געשמאנען ביים טויטענבעט פון

דיין פאָטער.

אדניהו. איך האָב מיין פאָטער הייס געליעבט און שטארק

געאַכט, בין צו זיין טויטענבעט מיט שרויעריגען הארץ געקומען און מיט טרערען אויף די אויגען. אָבער ווי שטארקער וויין, וועל- כער מאכט פערגעסען יעדע טרויער, אזוי האָט דיין אָנבליק אויף

מיר געווירקט. איך האָב טרינקען נישט געוואָלט און בין בער
טרונקען געוואָרען. און אַ בעטרונקענער האָב איך גאַרנישט מעהר
געוואָלט, ווי נאָר מעהר און מעהר אלץ טרינקען.
א בישג. איך וויל צום טויטענבעט צוריק. ווילסט דו
נישט אהין?

א ד נ י ח ו. איך וועל דיך בלוז זעהן.

א בישג. דאן בלייב דו דאָ.

א ד נ י ח ו. און דיך נישט זעהן מעהר?

א בישג. איך וויל צו קעניג דוד געהן.

א ד נ י ח ו. קעניג דוד איז טויט, באלד איז ער אויך בעגראָד

בען. ווילסטו נישט אדניהו'ס ווייב ווערען?

א בישג. איז איצט די שעה דערפון צו רעדען? האָסט
קיין אכטונג נישט פאר מיינע טרערען. איז דיין וועהטאָג אין דין
פערטויבט, פערטויבט מיין וועהטאָג מיך, און איך קאָן פון גאָר
נישט יעצט נישט רעדען, האָב פאר גאַרנישט איצטער קיין געהער
נישט.

א ד נ י ח ו. איך מוז עם איצטער וויסען. אבישג, ווילסטו

מ י י נ ווייב ווערען אָדער שלמה'ס?

א בישג. שלמה'ס?!

א ד נ י ח ו. האָט עם דיך אזוי דערשראָקען? דו געה אריין

און זעה בלוז צו, מיט וועלכע אויגען שלמה קוקט דיך אָן.

א בישג (אַמעמט אויף דערשראָקען).

א ד נ י ח ו. וועמעס ווייב ווילסטו ווערען?

א בישג. איך וויל קיינעם ווייב נישט ווערען. איך בין

אין דוד'ס שוים געלעגען.

א ד נ י ח ו. שלמה וועט ביי דיר נישט פרעגען, וואָס דו

ווילסט.

א בישג. אָההה!...

א ד נ י ח ו. אבישג, איך האָב דיך נישט דערשראָקען.

דו האַסט מיין נאַמען ווי אין געזאנג ארויסגעשפראַכען. ווילסטו נישט ווערען מיין ווייב?

א ב י ש ג. איך בין קעניג דוד'ס ווייב געוועזען.

א ד נ י ה ו. ווילסטו ווייטער קעניגין זיין? איך האָב שלמה'ן פערשפראַכען, יעדען קעניגעדאנק פון מיר ארויסצושלאָד נען — ווילסטו, איך זאָל מיין פערשפרעכען נישט האַלטען?

א ב י ש ג (מיט געוויין). איך קאָן נישט... איך קאָן נישט וועגען דעם איצט רעדען, וועגען דעם איצט טראכטען, מיט טרויער אין מיין הארצען, פול מיט טויטליכער ביינקענים נאָך קעניג דוד. א ד נ י ה ו. און פאר דיר שטעהט יעצט דער יונגער דוד... ניין, ניין! פערנעם עם! אדניהו שטעהט פאר דיר, דוד'ס זוהן, גאנץ בעטרונקען פון דיר, לעכצענדיג נאָך דיר, אין גרויסען שרעק, אז ער וועט דיר פערלירען. אה, דו וועסט שלמה'ס ווערען!

א ב י ש ג. ניין! ניין!

א ד נ י ה ו (מיט פערצווייפלונג). דו וועסט עם ווערען! דו וועסט עם ווערען! ער איז קעניג, האָר איבער לעבען און טויט פון זיינע אונטערטאנען, הערשער איבער יעדען ווילען. אָה, פאר וואָס בין איך געווען אזוי שוואַך! פאר וואָס האָב איך פריעח נישט געוואוסט, וועלכען רייכטום דוד האָט ביי זיך. איך בין דער עלטערער, מיר געהערט די ירושה. איך מוז קעניג זיין! א ב י ש ג. עם איז געוועזען דוד'ס ווילען, שלמה זאָל זיין יורש זיין.

א ד נ י ה ו. דאָס איז געוועזען בת שבע'ס ווילען.

א ב י ש ג. איך בין ביי דוד'ס בעט געשטאנען, ווען זי איז געקומען צו איהם פאר שלמה'ן צו בעטען, און דאָס זיינען געוועזען דוד'ס ווערטער צו איהר: „ווי איך האָב דיר געשוואָרען ביי יהוה דעם גאָט פון ישראל, אז שלמה דיין זוהן וועט קיניגען נאָך מיך און זיצען אויף מיין שטול, אזוי וועל איך עם טאָן.“ דוד'ס שבועה דארף דיר הייליג זיין.

א ד נ י ה ו. דו זאָנסט מיר, וואָס איך האָב מיר אליין געד

זאָנט. אָבער איך וויל דײך נישט פּערלירען, און נאָר אלס קעניג
קאָן איך דײך מיר זיכער מאכען. יואב זאָגט, ער קאָן איצט דאָס
גאנצע פּאָלק צואווענדען צו מיר...

א ב י ש ג. מיך פּערלירסטו דאן בעשטימט. איך וועל נישט
זיין די ווייב פון איינעם, וועלכער שטעהט אויף געגען דור'ען.
א ד נ י ה ו. איך בין דיר דאָך נישט צואוידער, דײך שרעקט
דאָך נישט, מיין ווייב צו ווערען.

א ב י ש ג. נישט איצט... נישט איצט...
א ד נ י ה ו. דאָך איך מוז וואָס טאָן. איצטער, אָדער עס
וועט זיין צו שפעט. זאָל שלמה האָבען די מלוכה, א י ד וויל
דײך בלויז האָבען. ווילסטו מיר נישט העלפען?
א ב י ש ג. איך געה צום טויטענבעט.

א ד נ י ה ו (פּערשטעלענדיג איהר דעם וועג מיט אויסגעשפּרויטע
ארמס). איך וואָלט איין קום נאָר געוואָלט דיר געבען.
א ב י ש ג. ניין. עס ברענען נאָך דור'ס קוסען אויף מיינע
ליפען.

א ד נ י ה ו. איך וועל דײך אויסלערנען דור'ס קוסען צו
פּערנעסען. (לאָזט איהר דעם וועג.)
א ב י ש ג (געהט אָב).

א ד נ י ה ו (קוקט איהר נאָך ענטציקט, בעגייסטערט, באלד דער-
מאָנט ער זיך און ווערט אונגעדולדיג). וואָס טאָן? ... וואָס טאָן?
... וואָס טאָן?

י ו א ב און א ב י ת ר (קומען ארויס).

א ד נ י ה ו. אה, בעסטען דאנק אייך, וואָס איהר האָט
ארויסגעשיקט צו מיר אבישג. לאָזט מיך דריקען אייער האַנד.
דאָס וועל איך איך קיינמאָל נישט פּערנעסען. ווען איך וואָלט
קעניג געוואָרען אויף דור'ס אָרט, וואָלט איך אייערע שטולען גע-
שטעלט לעבען מיינעם. איך וואָלט געוועזען פול מיט דאנק צו
אייך, ווי אַ מילגרױם מיט זאפט און קערנער, און מיינע חסדים

צו אייך וואָלטען געוועזען גרויס, ווי די חסדים פון גאָט, וועלכע
ער האָט בעוווּזען מיין פאָטער דוד.

י ו א ב. אָבער ווייל דו ווילסט קיין קעניג אויף דוד'ס אָרט
נישט ווערען, דארפסטו אונז נישט דאנקען. מאָנסט אונז אפילו
שילטען. ווען דו וואָלט געזעהן, ווי שלמה איז אונרוהיג געוואָר-
רען, ווען אבישג איז ארויס אהער צו דיר? איינמאָל נאָך דעם
אנדערן איז ער פון זיין אָרט אויפגעשפרונגען, זיינע אויגען צום
ארויסגאנג צוגעווענדט, און פלעגט ער אַריבערטראָגען זיי אויף
מיר, איז מיר געוועזען, ווי ער וואָלט מיך דורכגעשטאַכען, דורכ-
געברענט. דו קאָנסט דיין סוף שוין וויסען.

א ד נ י ה ז. דאָך איך וועל נישט ווערען קעניג. דוד'ס
שבועה צו בת שבע'ן מוז מיר הייליג זיין. אזוי וויל אויך אבישג.

א ב י ת ר. עס האָט שוין שלמה ארויסגערעדט פון איהר.

א ד נ י ה ז. וואָס? ! דו לייגסט, כהן! האָסט נישט גע-
זעהן, מיט וועלכע אויגען זי האָט מיך אָנגעקוקט און וויפיעל ווי-
דערווילען צו שלמה'ן איז אין זיי געלעגען. האָסט נישט געהערט,
ווי זי האָט מיין נאָמען ארויסגערעדט און ווי העסליך שלמה'ס
נאָמען האָט ארויסגעקלונגען פון איהרע ליפּען.

י ו א ב. קום, אביתר, מיר מאָגען זיך אויסזוכען א ווינקעל
ביים מזבח. עס איז דער איינציגער אָרט, וואו מיר קאָנען נאָך
אפשר זיכער זיין פון שלמה'ס שווערד און שטראַף. אויך דיר,
אדניהו, וויל איך עס בעצייטענס ראטען. דער מזבח האָט פיער
ווינקלעך. קאָנסט אויך אבישג אהינצו בריינגען. (אָב טיש
אביתר'ן.)

א ד נ י ה ז. האָהאָ! (שווייגט אַ וויילע, דערנאָך העבט ער
וויעדער אָן.) וואָס טאָן? ... וואָס טאָן? ... וואָס טאָן? ...

ב ת ש ב ע (קומט ארויס פון דער הינטערן דוואַר און קוקט
אָן פאַרשענד דעם זי נישט זעהענדיגען אדניהו.)

א ד נ י ה ז (בעמערקט זי באלד און כאַפט זיך עפּים). אההה! ...
(לאָזט זיך צו איהר.) דיך האָט גאָט אַליין צו מיר ארויסגעשיקט.

בת שבע. קומסטו צו מיר מיט שלום אין דיין הארצען?
 אדני הו. מיט שלום, בת שבע, און מיט גרויסער אכטונג.
 איך וויל דיר בלויז וואָס בעמען...
 בת שבע. רעד.

אדני הו. דו וויסט, אז מיינע איז געוועזען די מלוכה און
 צו מיר האָט גאנץ ישראל צוגעווענדט די אויגען, איך זאָל קיניגען.
 דאָך האָט זיך עס געענדערט און די מלוכה איז מיין ברודערס, פון
 נאָט צו איהם געגעבען. און איצטער האָב איך צו דיר אַ בקשה,
 אָב, זאָג מיר אין איהר נישט אָב.

בת שבע. רעד.
 אדני הו. בעט שלמה'ן, דעם קעניג, ער זאָל דיר נישט
 אַבזאָגען און געבען מיר אבישג פון שונם פאר א ווייב.
 בת שבע. נוט. איך וועל בעמען פאר דיר ביי דעם
 קעניג.

אדני הו. ווי דאנק איך דיר!

בת שבע. דאָך — —

אדני הו (בעאונרוהיגט). דו איבערלעגסט זיך? האָסטו
 שוין הרטה?

בת שבע. איך וויל אין עטוואָס קלאָר ווערען און מוז
 ענטפערס האָבען אויף פראגען, וועלכע דער קעניג קאָן מיר פרעגען.
 אדני הו. דו ביזט אזוי קלוג, שלמה'ס מוטער —

בת שבע. איך וויל דיינע ענטפערס האָבען. פאר
 וואָס ווילסטו, איך זאָל דעם קעניג בעמען? ווען אבישג וויל דיין
 ווייב זיין, שמעהט דיר ווער אין וועג?

אדני הו. זי איז א טייל פון דעם קעניגס ירושה, זי גע-
 הערט דעם קעניג, און קיינער אָהן דעם קעניגס צושטימונג קאָן זי
 פאַר א ווייב נישט נעמען.

בת שבע. פאר וואָס ווילסטו אליין נישט בעמען זי פון
 קעניג?

אדניהו. איך — אליין? — איך האָב מיך נאָך נישט
 פערדיענט געמאכט ביי איהם, איך זאָל פון איהם וואָס בעטען.
 בת שבע. און ווען שלמה פרעגט מיך: „האָט אדניהו
 דען נישט געזעהן, מיט וועלכע אויגען איך האָב אבישג אָנגע-
 קוקט?“ —

אדניהו (שרויט אויף). האַ-אַ! האָבען יואב און
 אביתר ריכטיג געזעהן!

בת שבע. וואָס זאָל איך אויף דארויף ענטפערען?
 אדניהו. וואָס זאָלסטו—אויף דארויף ענטפערען? —
 זאָג איהם — זאָג איהם, ער האָט פון דעם פאָטער אויפיעל
 אָבגע'ירש'נט, זאָל ער מיר די קליינע ווינציגקייט פערגינען.
 בת שבע. די קליינע ווינציגקייט... האַהא... זי איז די
 שענסטע אין גאנץ ישראל, און שלמה איז אויף א זוהן פון דוד...
 האַהא... וואָס וועסטו טאָן, ווען שלמה וועט אָבזאָגען און אבישג'ן
 דיר נישט געבען פאר א ווייב?

אדניהו. טאָן? האַ!... קאָן אדניהו וואָס טאָן?...
 דוד'ס זוהן, וועלכען חגית האָט איהם געבאָרען, האָט איבערגענו-
 מען פון איהם בלויז דעם גרויסען ווילען, אָבער נישט די קראפט
 צו טאָן. איך וועל — —

שלמה (בעווייזט זיך אין דער הינטערונאַנד-טיר).
 אדניהו (רייסט איבער זיינע רעד, קוקט איהם אַ ווילע אָן,
 פערבויגט זיך פאר איהם און בת שבע'ן און געהט אַרויס נאָך לינקס).

שלמה. איז ער פון מיר ענטלאָפּען?
 בת שבע. ער האָט צו דיר די ברידערליכסטע געפיהלען.
 נאָר האַלט ער זיך נאָך אזוי שולדיג געגען דיר.
 שלמה. עס איז א קומען-און-געהן אהער אין צימער. יואב
 און אביתר, אדניהו, אבישג, דו...

בת שבע. אויך מיך האָט אהער זייער קומען-און-געהן
 ארויסגעפיהרט.

שלמה. האָסטו וואָס ארויסגעפונען?

בת שבע. איך האָב אדניהו'ן בלויז אליין דאָ געפונען,
און ער האָט צו מיר פון דיר גערעדט מיט די ווארמסטע געפיהלען.
ש ל מ ה. הם...

בת שבע. איצטער אָבער וויל איך מיט מיר וואָס רעדען.
ש ל מ ה (פערבוניגט זיך פאר איהר). ווילען מיר זיך נישט
צוועצען? זעץ דיר, מוטער, און איך זעץ מיך לעבען דיר. (זיין
זעצען זיך). וואָס איז עס, וואָס מיין מוטער וויל מיט מיר רעדען?
בת שבע. אַ קליינע בקשה וויל איך בעטען פון דיר און
דו זאָלסט מיר אין איהר נישט אָבזאָגען.

ש ל מ ה. בעט, מוטער, איך וועל דיר נישט אָבזאָגען.
בת שבע. זאָל אבישג פון שונם אוועקגעגעבען ווערען
דיין ברודער אדניהו פאר אַ ווייב.

ש ל מ ה (מיט איינגעהאלטענעם כעס). פאר וואָס בעטסטו
נאָר אבישג פון שונם פאר אדניהו'ן? בעט פאר איהם אויך די
מלוכה. ער איז מיין עלטערער ברודער, בעט זי פאר איהם און
פאר אביתר דעם כהן און פאר יואב'ן צרויה'ס זוהן.

בת שבע. איך בעט נאָר נישט פאר איהם, איך בעט פאר
מיר.

ש ל מ ה. פאר דיר?

בת שבע. איך וויל נישט, אבישג זאָל דיין ווייב זיין און
קעניגין ווערען.

ש ל מ ה. דיין קלוגער זוהן איז נאָך נישט קלוג גענוג דיר
צו פערשטעהן.

בת שבע. דאָס איז פרויענארט, און ווייבעריש איז, וואָס
איך פיהל. איך האָב מיך געפיהלט שטארק געקריינקט, וואָס אין
די לעצטע טעג פון דוד דיין פאָטער איז זי געוועזען לעבען איהם.
עס האָט א געפיהל פון קנאה מיך אויפגעגעסען, און טיעף אין האר-
צען האָב איך זי געשאַלטען. ווי קאָן איך צוועהן יעצט, זי זאָל
וועדער אזוי דערהויכט ווערען? און איך וואָלט אפילו נישט גע-
וואָלט, אז דוד'ס נאָמען זאָל אייביג שיינען איבער איהר. איך

וואָלט געוואָלט זי זעהן אויסגעמאָן פון דוד'ס שיין און קעניגליכען
נלאַנץ. ווילסטו מיר גוטער זוהן זיין און מיין פערלאנג מיר נישט
אַבזאָגען: גיב זי אדניהו'ן פאַר א ווייב.

ש ל מ ה. אההה!...

ב ת ש ב ע. דו האָסט פון דיין פאָטער אויפיעל אָבנע-
ירש'נט, פּערגין איהם כאַטש די קליינע ווינציגקייט.

ש ל מ ה. דאָס האָט ער דיר געהייסען זאָגען. די קליינע
ווינציגקייט! זאָל גאָט מיר אזוי טאָן און נאָך מעהר, ווי דאָס
וועט אדניהו'ן זיין לעבען קאָסטען.

ב ת ש ב ע. דאָס וועסטו מיר נישט טאָן!

ש ל מ ה. דאָס מוז איך מיר טאָן. עס טאָר קיינער נישט
לעבען, וואָס האָט זיינע אויגען אויפגעהויבען אויף דער, וועלכע
שלמה האָט זיך אויסגעוועהלט. און אויסערדעם — אדניהו האָט
געקאָנט זיין שטאָלץ פּערבויען און מיר טרייהייט האַלטען, אָבער
די ליעבע וועט איהם זיכער צום אויפשטאנד טרייבען. ער טאָר
נישט לעבען מעהר. ווי גאָט לעבט, וועלכער האָט מיך אויפגעריכט
און ארויפגעזעצט אויף דעם שטול פון מיין פאָטער דוד, אז נאָך
היינט וועט אדניהו געטויט ווערען. ((אוילט אַוועק צוריק דורך דער
הינטערוואַנד-טיר.))

ב ת ש ב ע (נאָך איהם). שלמה! שלמה! (דאָס צימער
שמעט אַ ווילע לעדיג.)

א ד נ י ה ו (קומט אַרויז פון לינקס מיט לאַנגזאַמע טריט און
אַן אַראַבגעלאָזענעם קאָפּ. אין מיטען צימער בלויבט ער שמעהן פּערלאַ-
רען, דאָס געזיכט בעהאַלטען אין די הענד).

א ב י ש ג (קומט אַרויס פון דער סימעלטיר). וואָס איז דאָ
געשעהן, אדניהו?

א ד נ י ה ו (צימערס-אויף, נעמט אַראָב די הענד פון געזיכט).
אבישג!

א ב י ש ג. מיט פייער-אויגען איז שלמה דורכגעלאָפּען, און
נאָך איהם בת שבע נאנץ אויפגערעגט, פּערצווייפּעלט...

א ד נ י ה ו. שלמה האָט מיך צום טויט פּעראָרטילט!
 א ב י ש ג (דערשראָקען און פול רחמנות). אההה! —
 א ד נ י ה ו. דאָס זאָל איהם נישט געלינגען, ווען דו ווילסט
 די מיינע זיין. אבישג, קומסטו מיט מיר, העב איך דאָס פּאַלס
 אויף! ... יואב און אביתר זיינען מיט מיר... און די אלע, וועלכע
 האָבען מיר טרויהייט געשוואָרען, זיי וועלען זיך אומקערען צו
 מיר. קומסטו מיט מיר, אבישג? ווילסטו מיין קעניגין זיין?
 א ב י ש ג (מאַכט צו די אויגען אין טיעפען ליידען).

א ד נ י ה ו. פאר וואָס שווייגסטו, אבישג? אין דין האנד
 ליעגט מיין רעטונג. — ווילסטו די מיינע ווערען? — פון טויט-
 שרעק שטייג איך דאמאָלס צו קעניג-הערליכקייט ארויף, פון טיע-
 פער קבר-פינסטערניס צו ליכטיגער גליקליכקייט... פאר וואָס
 שווייגסטו, אבישג?

א ב י ש ג. אההה...

א ד נ י ה ו. זאָג מיר, אבישג...

א ב י ש ג (שאַקעלט ביטער מיט'ן קאַפּ).

א ד נ י ה ו (שרויט-אויף). אבישג!

א ב י ש ג. דו ביזט מיר פרעמד, אדניהו.

א ד נ י ה ו. אהה!

א ב י ש ג. איך האָב קיין ליעבע נישט פאר דיר, אין מיין
 הארץ פערנעמסטו נישט קיין אָרט...

א ד נ י ה ו. דאָס איז מיין טויט-אָרטיל.

א ב י ש ג. אה, אדניהו!.. עם טוט מיר וועה... ראטעווע
 דיר, אויב דו קאָנסט... ראטעווע דיר, ווי דו קאָנסט... אָהן מיר...
 א ד נ י ה ו. איך דארף קיין רעטונג נישט!... איך דארף
 דאָס לעבען נישט!...

א ב י ש ג. אָה, זאָג עם נישט, אדניהו!... (כניהו דער זוהן
 פון יהודע קומט ארויס מיט פיער סאָלדאטען.)

ב נ י ה ו (צו אבישג). דער קעניג לאָזט דיר זאָגען, דו זאָלסט

מיט אונז אין זיין ווייבער-הויז אוועק. (די סאלדאטען רינגלען זי ארום.)

א ב י ש ג (שרייט דערשראָקען אויף, לאָזט אראָב דעם קאַפּ און צוואווינט זיך). איך האָב געוואָלט דוד'ס אלמנה בלייבען.

ב נ י ה ו (צו די סאלדאטען). פיהרט זי אוועק!

א ב י ש ג. זיי מוחל מיר, אדניהו! (געהט אוועק מיט די סאלדאטען גאַנץ געבראַכען.)

א ד נ י ה ו (פול ביינקעניס). אבישנ! (מאכט אַ בעוועגונג

נאָך איהר.)

ב נ י ה ו (פערשטעלט איהם דעם עוועג. זיי קוקען זיך אָן. בניהו

לעגט ארויף זיין האַנד אויפ'ן שווערד).

א ד נ י ה ו. דו וועסט דאָס טויט-אורטייל אויספיהרען. דו

שרעקסט מיך נישט, בניהו. דער טויט איז מיר אַ גוטער גאסט:

איך וויל דיך ריין וואשען — דו וועסט קיין מאָרד נישט בענעהן,

וועסט אַ גוטע זאך מיר טאָן. וואָס איז דאָס נאנצע לעבען מיר?

ב נ י ה ו. אין נאָמען פון דעם קעניג... (דערשטעכט איהם.)

א ד נ י ה ו (פאלט). גוט אזוי... אבישנ... (שטארבט.)

מרים פון מגדלה

דראמע אין דריי אקטען און פיער סצענען.
‡ (יוני — יולי, 1911)

פערזאנען:

מרים פון מגדלח.

איזבל, } איתרע פרייבדיגען.
חולדה, }

אליעזר, דער זון פון דינאי, קנאים'סיהרער.

אלעקסאנדער, }
אבטליון, }
שמעון, } קנאים.
ערסטער, }
צווייטער, }
עמרם. }

ערסטער, }
צווייטער, } איד פון עמרם'ס עולם.
דריטער, }

ערסטער ליעבהאבער.

צווייטער ליעבהאבער.

דריטער ליעבהאבער.

דער קנעכט אלעקסאנדערס.

קנאים, אידען.

ערשטער אקט

א גרויס צימער אין מרים'ס הויז. אויף דער ערד ליעגט אליעזר האַלב-
נאַקעט. א גערויש פון א סך שטימען דערווייטערט זיך. אויזבל און
חולדה שטעקען אריין די קעפּ אין דער אַרײַנגאַנגסמיר, קוקען זיך פאַר-
זיכטיג ארום און טרעמען אריין אין צימער.

חולדה. אליעזר איז עס, דער זוהן פון דינאי.
איזבל. אליעזר איז עס געוועזען. זעה, ווי בלייד ער איז.
זיי האָבען איהם געטויט.
חולדה. ער לעבט, ער אַטעמט.
איזבל. זיי האָבען איהם נישט גאנץ דערשלאָגען,
הייסט עס.

חולדה. לעגען מיר איהם אין בעט אריין.
איזבל. דאָס בעט איז יעצט נישט ווייכער ווי די ברעטער,
אויף וועלכע ער ליעגט.

חולדה. איך מאך דאָס בעט צורעכט, איך מאך איהם גלייך
א ווייך געלעגער. (זי העכט אויף דאָס בעטגעוואנד, וואָס ליעגט צו-
שטרייט איבערן צימער, און לעגט עס אריין אין בעט.) יעצט קום און
העלף מיר, איהם אין בעט אַרײַנצולעגען.

איזבל. אַך, קראַנקע מענער האָבען מיין האַרץ קיינמאָל
נישט געהאַט. זאָל ער ליעגען, וואו ער ליעגט. ער האָט זיין
שטראַף פּערדיענט. פאַר וואָס האָט ער זיך געלאָזט דערטאַפּען?
חולדה (העכט אליעזר'ן). קום, זיי גוט, און לאַכען וועסטו
פון איהם שפעטער. (שלעפט איהם.)

איזבל. איז דאָס אליעזר דער העלד ? איז דאָס דער זוהן

פון דינאי? די הענד אראָבגעלאָזען, דאָס געזיכט טויט־בלייך.
 אויף וועלכען שלאכטפּעלר ביזטו דאָס געפאלען, גבור פון יהודה?
 איך פיהל, איך וואָלט אין נאָז איהם יעצט געשנעלט.
 חוֹלְדָה. דו וועסט דיך נישט דערוועגען. טרעט אָב, ווען
 דו ווילסט מיר נישט העלפּען. אויך יעצט איז ער אליעזר דער זוהן
 פון דינאי, און איין שוואכע מינוט מעקט זיין שמארקייט נאָך
 נישט אויס.

איז ב. א טויטער לויב! וואָס איז אַ טויטער לויב?
 איך האָב נישט איינמאָל שוין אַ טויטען לויב מיט מיין פּוס גע-
 קלאַפּט.

חוֹלְדָה (אריינלעגענדיג אליעזר'ן אין בעט). ער ליעגט
 בלויז אין חלשות. וואו האָט ער נאָר געקראָגען פון זיי דעם קלאַפּ?
 איך זעה אויף איהם קיין סימן נישט. ווילסטו מיר נישט העלפּען
 אויפמינטערן איהם?

איז ב. דאָ שטעהט נאָך וויין נישט אויסגעטרונקען. ניס
 איהם אין מויל אריין, וועט ער שוין וואך ווערען. געברויך קיין
 וואסער נישט, ער קאָן זיך נאָך בעלידיגען. פיעליכט קאָן עס
 איהם נאָך פערשאטען. איך וועל איהם אָבער דריקען פאר דער
 נאָז. איהם וועט עס שמערצען, מיך וועט עס פּרעהען.

חוֹלְדָה (גיסט איהם דעם וויין אין מויל אריין און רויבט
 איהם די ברוסט, אַכשטויסענדיג איזבל'ן). דו ריהרסט איהם נישט
 אָן. דו ביזט זעהר שלעכט.

אַלִיעזר (אַטעמט שווער אויף).

חוֹלְדָה. ער קומט צו זיך! ער קומט צו זיך!

איז ב. וואָס פאר אַ טיעפער קרעכץ! אַךְ-דִידִך!

אַלִיעזר. אָה וועת, דער קאַפּ!

חוֹלְדָה. דער קאַפּ טוט איהם וועה. איך לעג איהם

וואסער צו.

איז ב. וויין! — נא, דער וועט שוין לעבען. אָבער

מרים...

חולדה. זי איז געוויס שוין טויט יעצט. אונטער שטיי-
נער גאנץ פערשטאמען. וואָלט איך נישט מורא געהאט, וואָלט איך
געלאָמען זעהן.

איז זי 5. וואָס איז צו זעהן? פריער אָדער שפעטער ווע-
לען זיי זיך אויף אונז אויך דערמאנען, און מיר וועלען עס אליין
דערלעבען.

חולדה. אך, רעד נישט אזוי! זאָג עס נישט ארויס אין
א בייזער שעה.

איז זי 5. אך, וואָס! די קאז האָט לייעב צו נאשען און
נעמט די שטרעף אויך אָן פאר גוט. דו ווייסט, וואָס עס קומט
פאר אשת-איש'עריי, און זיגדיגסט דאָך.

חולדה. מיינ מאן האָט מיך פערלאָזען און קומט נישט
מעהר צו מיר.

איז זי 5. ביזט דאָך נישט וועניגער אשת-איש, ווי איך און
מרים, וואָס מיר האָבען אונזערע מענער פערלאָזען. ווייסט עס
גוט אליין און וויל דיך נישט אונשולדיג מאכען.

חולדה. איך מיינ, איך ווייס אליין נישט.

איז זי 5. עס ציהט אונז צו דער זינד, און שטרעף האָט
נאָך קיינעם נישט אָבגעהאלטען פון פערברעכען. די צעהן געבאָט
— ווער האָט זיי גאנץ ווען אויסגעהאלטען? סדרים און עמורה
זיינען אומגעקומען, דער מכול האָט אָבגעשוויינקט אלץ, וואָס האָט
געלעבט אויף דער ערד — דאָך נייע דורות זיינען אויפגעשטאנען
צו אלטע און נייע זינד.

חולדה. האָסטו דעם נייעם נביא פרעדיגען געהערט?

איז זי 5. איך וועל מיך היטען. נביאים זיינען קיינמאָל
נישט געוועזען קיין געזעלשאפט פאר מיר, און זייער קרייז האָב
איך שטענדיג אויסגעמידען. לאנגווייליגקייט איז די איינציגע
זינד, פאר וועלכער איך האָב מורא.

חולדה. עס לויפט די גאנצע שטאָרט איהם הערען, און
וואונדער דערצעהלט מען פון איהם איבער וואונדער.

איז בל. דארף איך זיינע וואונדער האָבען? וועלען
זיינע דרשות מיר דאָס לעבען רייכער מאכען אין גענוס?
חולדה. מען זאָגט, ער איז אליהו...
איז בל. ער ליעגט דיר טיעף אין זינען, שיינט'ס מיר.
וואָס רעדסטו אזויפיעל פֿון איהם? האָסט דו שוין זיינע
דרשות געהערט?

חולדה. ניין, איך האָב מורא געהאט. איינמאָל נאָר בין
איך פֿון ווייטען געשטאנען, און געציטערט אין מיר האָט יעדער
אבר. אָבער איך האָב מיר אַ סך געלאָזט דערצעהלען...
איז בל. דערצעהל מיר נאָר נישט איבער. זעה, אליעזר
האָט זיינע אויגען אויפגעפֿענט.

אליעזר (ארוםקוקנדיג זיך). וואו איז מרים?

חולדה. זי איז — — —

איז בל. מען האָט זי אוועקגעפֿיהרט.

אליעזר (זעצט זיך שנעל אויף). אוועקגעפֿיהרט? ווער?

איז בל. נו, די, וועלכע האָבען דיך געשלאָגען.

אליעזר. האָב איך'ס נישט גע'חלום'ט! — וואוהין האָט

מען זי אוועקגעפֿיהרט?

איז בל. איהר איהר שטראַף צו טאָן.

אליעזר (אויפֿשפּרינגענדיג און אַרוםקוקענדיג זיך נאָך זיינע

קליידער). דאָס זאָל נישט געשעהן!

איז בל. עס וועט שוין זיין צו שפּעט.

אליעזר. אה, מיין קאַפּ! פּערפֿלוכט! עס שווינדעלט

מיר אין די אויגען. (פּאלט אויפֿ'ן בעט.)

איז בל. זעה דעם העלד! דעם לעבענסרעטער!

אליעזר. אָבגרונד און גיהנום! איך האָב שוין שווערע

וואונדען לייכט פּערטראָגען. און גראָד יעצט...

איז בל. האָסט דאָך נאָר קיין וואונד נישט!

אליעזר. מען האָט מיר אין טיעפֿען שלאָף אַ קלאַם אין

קאַפּ געגעבען — בין אויפֿגעשפּרונגען נישט טויט נישט לעבעדיג —

און קוים האָב איך די אויגען אויפגעפענט און דערזעהן פאר זיך
אן עולם, בין איך געפאלען, פערלאָזען פון מיינע זינען. אה,
דריי מאָל פערפֿלוכט, וואָס איך האָן נאָך איצט צו מיר נישט קומען.
מען וועט זי טויטען געוויס! מען וועט זי טויטען געוויס!

איז ב.ל. חולדה, זעה, ער איז דאָך פערצווייפעלט! חולדה,
זעה, ער זאָגט נישט: גאָט זיי דאנק, מיט אַ זונה וועניגער אין
ישראל!

אליעזר. מרי'ען וועלען זיי טויטען, ווייב!
מרים'ען!

איז ב.ל. איז מרים דען קיין זונה נישט געוועזען?

אליעזר. וואָס ווייסטו פון מרים'ען, נקבה?

איז ב.ל. אָהאָ!

אליעזר. איז דאָס דיין גאנצער ענטפער, בין איך צו
פריעדען. דו ווייסט אליין, דו קאָנסט דיך מיט איהר נישט פער-
גלייכען.

חולדה. איך האָב זי שטענדיג געהאלטען איבער מיר און
שטענדיג איהר אין די אויגען אריינגעקוקט. איך האָב געוואָלט
איהר נאָכטאָן, און ווייס, איך בין אין דעם נישט גליקליך געוועזען.
אליעזר. דו ביזט אַ טרייע נשמה.

איז ב.ל. אַ גרויסער נאר!

חולדה. דו אליין האָסט איהר מקנא געוועזען און שטילער-
הייט איהר נאָכגעמאכט.

אליעזר. די קאץ דער לויבינטע. עס איז אַ כּי שׁוּף
געלעגען אין דער מרים...

איז ב.ל. אַ כּי שׁוּף! האָהאָהאָ! פאַר אייער איינעם איז
גענוג נאָר ווייב צו זיין.

אליעזר. אַ וואונדערבארער רייז...

חולדה. עטוואָס... עטוואָס...

איז ב.ל. גוט געזאָגט!

חולדה. עטוואָס, וואָס איך האָב נישט אין מיר און וואָס

סעהלט אויך דיר אין גאנצען. עטוואָס, וואָס איז אין גאנצען מרים'ס.

איז זי ע.ל. דו שווייג שוין בעסער און לאָז דאָס רעדן איהם. ער וועט נישט גליקליכער זיין פאר דיר אין קלאַרקייט. אליעזר. זונה, דו וועסט מיך טאקע שווער פערשטעהן. דאָס איז פאר דיין וועזען, ווי פארבען פאר א בלינדען. איז זי ע.ל. פערגעס נאָר דיין שווערען קאָפּ נישט, דו גבור אין ישראל. רעד געלאסענער.

אליעזר. דו ווילסט נישט הערען, עס איז דיין שאַנד. ווייסט דו, וואָס הייסט זונה זיין און אין ליבע אױפּגעהן גאנץ? אין איהרע ארמס פלעגט מען גאנץ פערגעסען, ווער זי איז, און די לאַסקעס פון דער ריינסטער פרוי זיינען האַרציגער נישט געוועזען. ווען איך בין געגאנגען צו איהר, האָב איך געטראַכט, וועמען וועל איך בעגעגענען ארויסגעהענדיג פון איהר, און דאָס האָט מיך גערייצט. אָבער איין בליק פון איהרע אויגען האָט מיך פערטראָד גען ווייט פון וועלט און מענשען, און איך האָב די פארגינגער נישט געדענקט. איהר יעדע בעוועגונג, איהר יעדע בעריהרונג, איהר קוס, איהר בליק, איהר רעדען — דער גרעסטער נחת רוח פאר גייסט און קערפער. אַך, וואָס מען האָט זי אוועקגענומען פון מיינע ארמס צו די שטיינער, איז באלד א טרייסט פאר מיר. בין איך איהר ערסטער און איהר איינציגער נישט געוועזען, בין איך דאָך געוועזען איהר לעצטער. איך קאָן מיך דיהמען, איך בין געד וועזען דער לעצטער, וועלכער האָט אויסגענאָסען די רייכע ליבער-קוואַל פון מרים פון מגדלה. דאָך, אַז זי זאָל אוועקגעפיהרט ווערען צום טויט...

חולדה (שפּרינגט אויף). אַך, איך וועל דאָך לױפּען און זעהן, וואו און ווי. (אױלט ארויס.)

איז זי ע.ל. (שרױט איהר נאָך). דו היט זיך בלויז און פאל אליין נישט אונטער אונטער דעם הויפען שטיינער.

אליעזר. פון מיינע ארמס אוועקגעפיהרט ווערען צום טויט און איך זאל זי נישט פערטיידיגען...

איז ב.ל. דו גרויסער העלד! זיינען אויך מאנסביל געווען זען צווישען די, וועלכע האָבען דיך היינט געשלאָגען, אָדער זיינען עס געוועזען בלויז ווייבער?

אליעזר. דו שלאנגענצונג, גיב נאָך צו דיין שפייכעמס צו מיין שאנד און שמערץ!

איז ב.ל. וויפיעל הרוגים האָסטו היינט אוועקגעלענט? אין צעהנדליגער אָדער אין הונדערטער? דו גרויסער אליעזר, זוהן פון דינאי! העי, ווער וויל זעהן דעם קנאים־פיהרער נאָך דער גרויסער מלחמה, וועלכע ער האָט היינט געהאַלטען?! דאָ ליגט ער שטאַלץ און מוטיג — פונקען שפריצען זיינע אויגען — — — אליעזר. שריי נאָר, שריי נאָר, דו הויל פון פוילנים! דו טוסט מיר גוט! (שפרינגט אויף.) איך פיהל, מיינע כחות זאמט לען זיך. גלייך וועל איך דיר דיין שנויז פערשטאַפּען.

איז ב.ל. אה, דייע כחות זאמלען זיך! קומט די לוסט אויך צו דיר צוזאמען מיט די כחות? ווילסטו מיך אפשר גלייך פעהרערען אין דער קונסט צו ליעבען? אפשר בעוויז איך זי נאָך מעהר ווי מרים? אפשר וועט די הויל פון פוילנים בענגעדיגט זיין פון דיר בעשפייט צו ווערען און דיך דאָך צוציהען?

אליעזר. ווייב, ביזט גאנץ אויסער זיך. געה און לאָז פון דיר ארויסטרייבען דעם בייזען רוח. מיינע הענד זיינען מיה צו ריין און — — —

חולדה. (לויפט אריין, שרעהליך פאמשענדיג מיט די הענד.) מען האָט זי אוועקגעפיהרט צום נייעם נביא! זי לעבט! זי לעבט!

אליעזר. קומט מרים גלייך אהער? איז זי אויפ'ן וועג? (טוט זיך שנעל אָז.)

חולדה. איך האָב מרים'ען נישט געזעהן. איז ב.ל. פון וואנען ווייסטו, אז זי לעבט?

חולדה. מען האָט זי דאָך אוועקגעפיהרט צום נייעם נביא!
 איז בל (צולאכט זיך).
 אליעזר. ביזטו ביים זינען, ווייב? וועט דיין נייער
 נביא זיך אָננעמען פאר אן אשת-איש? ער וועט זי פער'משפּט'ען
 נאָכ'ן דין.

חולדה. ער האָט שוין געלאָזען א פאָר מאָל מהלל שבת
 זיין אויך.

אליעזר. מיינסטו, ער וועט געפינען א היתר אויף אשת-
 איש'עריי? האהא! דאן ווער איך זיין אָנהענגער גלייך און
 באלד, כאָטש איך האָב מיר דעם היתר שוין לאנג אליין געמאכט.

חולדה. איך ווייס נישט, וואָס ער וועט טאָן. איך ווייס
 נאָר, אז זי וועט נישט געטויט ווערען. איך ווייס נאָר — — —
 מרים (קומט אריין). שטיל, טרוים-וואנדלעריש. דאָס לאנגע
 האָר צוואווארפען און צושויערט איבער'ן רוקען, דאָס העמד אראָבגע-
 לאָזען איבער איין אקסעל, בארפּים).

אליעזר (פריידיג איבערראשט). מרים!

איז בל. זעה, אָט איז זי טאקע!

חולדה. מרים! (אין עקסאָזע.) זי לעבט! זי לעבט!
 דער נייער נביא האָט זי געראטעוועט, צום לעבען אומגעקערט!
 דער נייער נביא — — —

מרים. קענסטו דעם נייעם נביא?

חולדה. ניין. איך קען איהם נישט. בין אויך נאָהענט
 לעבען איהם נישט געשטאנען. אָבער מיט איהם איז פול די נאנצע
 שטאָדט, און איך האָב א סך פון איהם געהערט. ער טוט גרויסע
 וואונדער אויף, און זיינע רעד געווינען איהם אלץ מעהר צוהערער
 און הערצער.

מרים. פאר וואָס ביזטו ביי איהם קיין מאָל נישט גע-
 וועזען?

חולדה. איך האָב מורא. איך פיהל מיך פאר א גרויסע
 זינדיגערין. איך שעם מיך.

מַרִים. פיעלליכט וואָלסטו אויפגעהערט דאן זינדיגערין צו זיין.

אִיז בֵּל. אַך, הערט דאָך אויף פון איהם! דערצעהל דאָך בעסער, ווי ביזטו ניצול געוואָרען, ווי האָסטו דיך ארויסגעררעהט. אַלִיעזר. איך וואָלט געקאָנט דיך אויפהעבען יעצט אויף מיינע הענד און שרייען הויך פאר גרויסער פרייד איבער דיין רע-טונג, כאָטש איך שעם מיך, וואָס נישט איך בין געווען דיין רעטעח און דיר נישט בייגעשטאנען אין דער מינוט פון טויטגעפאהר. מַרִים. איהר רעדט אלע, ווי איך וואָלט אין טויטגעפאהר געוועזען, און איך האָב דעם טויט נאָך פאר מיינע אויגען נישט געזעהן.

אִיז בֵּל. ווי? אין די הענד נישט פון דער ווילדער מאסע? מַרִים. ניין. איך בין גאנץ רוהיג מיט זיי גענאנגען, בין קיין איין מאָמענט פערצווייפעלט נישט געוועזען, און שרעק און מורא זיינען געוועזען ווייט פון מיר.

אַלִיעזר. דאָס איז דיר עהנליך!

חולדה. דו האָסט געוואוסט פון דעם נייעם נביא?

מַרִים. איך האָב צוערסט נאָר נישט געוואוסט, אז מען פיהרט מיך צו איהם, אָבער איך האָב געגלויבט אין מיר, אין מיינע אויגען, אין די קראפט פון מיינע בליקען. נאָר איין פרייען מאָ-מענט אויף אריינצוקוקען די מענער אין די אויגען און איך בין גע-ראטעוועט, און זאָל עס זיין אפילו אין דעם מאָמענט, ווען זיי ווע-לען אויפהעבען אויף מיר די טויטליכע שטיינער.

אִיז בֵּל. און ווי, ווען דו וואָלסט דעם פרייען מאָמענט נישט בעקומען?

מַרִים. קיין מאן וואָלט נישט אראָבגעלאָזען אויף מיר זיין שטיין, איידער ער וואָלט א קוק געטאָן מיר אין געזיכט. און איך בין גענאנגען מיט א שמיכעל אויף די ליפען, און עס איז מיר גע-וועזען, ווי איך וואָלט צום טאנץ גענאנגען. איך האָב מיך געזעהן שטעהן אין מיין האלב-נאקעטקייט, נישט אלס געפאנגענע און צום

טויט געפיהרטע, נאָר אלס הערשערין און בעגליקערין. איין בליק פון מיינע אויגען וועט זיי בעזיעגען, וועט אוועקנעמען זייער ווילען, וועט אָבשוואכען זייערע הענד. איך בין די איינציגע פרוי, דער גאנצער נקבה-מין, די ווענוס און די ליעבע. די מענער וועלען זיך נישט דערוועגען מיך צו פערניכטען. מיט שרעק וועלען זיי אָב-טרעטען פאר מיר און מיט ברענענדיגער לוסט אין אלע זייערע גליעדער. און וועלען זיי מיך אויך פערשטייניגען, וועט עס זיין אין לוסט-עקסטאזע, פון מיר ווילד אויפגעשטורמט. דאָס איז דער פאסענדרסטער טויט פאר מיר...

א ל י ע ז ר. מרים!

א י ז ב ל. איך האָב געוואוסט, דו ביזט פערנארט אין דיר. דאָך אז דו ביזט עס אזוי ווייט, האָט זיך מיר אפילו נישט גע'חלום'ט.

מ ר י ם. מען האָט מיך געהאלטען פון ביידע זייטען פאר מיינע נאָקעטע ארמס, און דאָס איז געווען די תאוה'דיגסטע אומ-ארמונג. זיי האָבען זיך געשלאָגען, ווער עס זאָל מיך פיהרען, און יונג און אלט, זיי האָבען אלע עס געוואָלט. א ל י ע ז ר. האָבען זיך די הענד מיט שטיינער אויפגע-הויבען?

מ ר י ם. אזוי ווייט איז עס נישט געקומען. מען האָט מיך אוועקגעפיהרט צום נייעם נביא.

ת ו ל ד ה. ע ר האָט דיך געראטעוועט!

א י ז ב ל. אונטער דער מאכט פון דייענע בליקען?

מ ר י ם. מיינע בליקען זיינען צושמאָלצען געוואָרען אונטער זיינע, ווי שטאָל אין א גרויסען פייער. זיי זיינען צוקלאפט גע-וואָרען אָן זיינע, ווי שפיוזען אָן א שטארקען פאנציר. און בעשעמט און צובראָכען האָבען זיי זיך אומגעקערט צוריק אין זייערע שיי-דען, און איך האָב פאר איהם אראָבעלפֿאָזען מיינע אויגען.

א י ז ב ל. ד ע ם מאן מוז איך געהן מיר אָנזעהן!

חולדה. אָה, דער נייער נביא! ... דערצעהל דאָך, דער-
צעהל, ווי איז דאָס צוגעגאנגען.

מרים. דאָס וויל איך אויך, איך וויל עס פאר מיר אליין,
איך וויל אין עפעס קלאָר ווערען, עפעס בעגרייפֿען...

חולדה. אה! אה!
איזבל. הער דו דאָך מיט דיין התפעלות אויף! לאָז זי
שוין דערצעהלען.

חולדה. יאָ, יאָ, מרים טייערע, מיין איינציגע!
מרים (נאָך אַ וויילע שוויגען). ווען איך האָב דערוואוסט,
אז מען פיהרט מיך צו דעם גלילי, האָב איך אין מיר געלאכט. וואָס
איז מיר דער איינער, און מאַג ער זיין א לעהרער און א נביא?
איך קען אזעלכע הימעל-פרעדיגער, און נישט איינמאָל שוין האָב
זיך מיין מאכט אויף זיי פרובירט. איך האָב זייער פרומקייט
ווי שפינוועבס לייכט צוריסען, און זייער שטראָפֿענדיגע צונג פאר
אַ לינגערין געמאכט. און ווען דער גלילי איז אויך איינער פון
גאָטס געטרייסטע, איך וועל איהם דאָך בעויעגען, אונטער מייע
בליקען וועט זיין צונג ווי אַבגענומען ווערען. זיי וועלען איהם
אויפזידען זיין בלוט, ווי די שטראַלען פון דער תּמוז-זון, מבלבֿל זיין
זיינע רעיונות ווי אלטער וויין, און מאכען איהם צו פֿערגעסען די
תורה און משה'ן און גאָט.

חולדה. אָה וועה! אָה וועה!
מרים. ער איז געוועזען אין בית-המקדש, און א גרויסער
עולם האָט זיך צוגעהערט צו זיינע רעו. „לאָזט דורך, לאָזט
דורך! — האָבען מייע פיהרער הויך געשריען. — „מיר קומען
מיט א הארבער שאלה.“ דער עולם האָט זיך פֿערנאנדערגעטיילט
פאר אונז, און ער האָט איבערגעריסען זיינע דעד און אָנגעקומט
אונז מיט צוויי נאנץ מערקווירדיגע אויגען. פון ערגעץ ווייט און
טיעה האָבען זיי געקומט אויף מיר און מייע בעגלייטער, און עס
איז געוועזען, ווי ער וואָלט די הארבע שאלה שוין געוואוסט. אַ
צארטער, פיינער איראָניע-שמיכעל האָט דורכגעשוועבט אויף זיינע

ליפען, דאָך זיין געזיכט איז געבליבען רוהיג און נאָר זיינע טיעפע
אויגען האָבען די שאַלַה ארויסגעפאַרדערט. און עס זיינען ארויס
פאר איהם מיינע פיהרער מיט אזעלכע רעד: „לעהרער — האָבען
זיי געזאָגט, — די דאָזיגע אשת-איש איז געכאפט געוואָרען אין
איהר זינד. משה האָט אונז אָנגעזאָגט, אז אזא מוז פערשטייניגט
ווערען; וואָס זאָנסט דו?“ און איך האָב אָנגעגרייט מיינע אוי-
גען און אויפגעשטעלט זיך אין מיין גאנצער גרויס און העזה.
האַלכ-נאַקעט ווי איך בין, האָב איך מיין קערפער נישט פערדעקט
און די נאַקעטע ברוסט נאָך העכער אויפגעהויבען. צו מלחמה שנעל,
דו פּרעדיגער פון דער הימעל-מלוכה! אויף צום שטומען שטרייט,
דו שיסער מיט תורה-ווערטער! ווי וועסטו באלד מבולבל ווערען,
און דיינע קני וועלען ציטערען פאר געהיימער לוסט! העב דיינע
טיעפע אויגען אויף, איך מוז קוסען זיי מיט מיינע! ... אָבער ער
האָט זיך נאָר איינגעבויגען און אָנגעהויבען צו שרייבען עפעס אויף
דער ערד. וואָס זאָל עס זיין? ווייס ער די סכנה, וועלכע שוועבט
איבער איהם פון מיינע אויגען? וויל ער אויסמידען מיין בליק?
איך האָב בעזיענט מיין נייגיריגקייט און מיך איינגעהאַלטען נאָכ-
צוקוקען זיין שרייבענדיגער האַנד. דאָס איז א תרופה ביי איהם
מיינע בליקען אָבצושוואכען, און די וועט איהם נישט געלינגען,
און איך האָב מיינע אויגען נישט אָבגעווענדט פון זיין געזיכט.
עס האָט געברענט אין זיי דאָס גאנצע פייער פון גיהנום, און איך
האָב איהם מיט זיי גע'שרפ'עט. איך מוז צוציהען זיין בליק אויף
מיר, ער מוז אויף מיר א קוק טאָן. איין מאָמענט נאָר אויג אין
אויג, איין מאָמענט נאָר שטומער מאַן-און-ווייב-קאמפף! אָבער ער
האָט זיך אויפגעהויבען און מיך נישט אָנגעקוקט. ער האָט נאָר
מיט א דורכדרינגענדיגען בליק בעקוקט דעם עולם פאר זיך. און
עס איז געוועזען, ווי ביימשען וואָלטען זיך אויף זיי ארויפגעלעגט,
און זיי האָבען זיך אלע ווי צוניפגעקארטשעט. און דאן האָט ער
אויפגעטאָן זיין מויל און ארויסגערעדט — אד, די שטימע וועל
איך קיינמאָל נישט פּערגעסען און נישט דעם אויסדרוק פון זיין

געזיכט. די בלייבע באקען האָבען ווי פלאמען אויפגעפלאקערט, די טיעפע אויגען האָבען בליצען פון זיך געוואָרפען, און די שטימע, העל און שטארק, אין אָנהעב הייזעריגליך, האָט די הערצער אויפֿגעשוידערט.

חולדה. וואָס האָט ער געזאָגט? ! וואָס האָט ער געזאָגט? !

מרים (ווי זי וואָלט געוואָלט נאָכרעדען די שטימע). ווער אונטער אייך איז אָהן זינד, דער זאָל וואַרפען אויף איהר דעם ערשטען שטיין!

אליעזר. אה-היה! וואונדערבאר! דאָס האָט ער גוט געזאָגט!

חולדה (גאַנץ אויסער זיך פאר התפעלות, פאַטשט מיט די הענד). אה, דער גרויסער נביא! ער איז אליהו! ער איז אליהו! (פאַלט אויף די קני, לעגט צונויף די הענד, ווי אין געבעט, מיט אַ ברויטען גלוקליכען שמויכלעל אויף איהר געזיכט.)

איזבל (צולאָכט זיך). די איז גאָר משוגע געוואָרען! אליעזר. ווייטער, מרים, ווייטער!

מרים. און ער האָט זיך וויעדער איינגעבויען און אָנגעדויען צו שרייבען אויף דער ערד.

אליעזר. אָבער דו? אָבער דייע אָנקלאָגער? זייערע הענד האָבען זיך נישט אויפגעהויבען?...

מרים. ענטלאָפען זיינען זיי, די אלטע און די יונגע, די בכבוד'יגע און די שפּל'ע, ביז צולעצט בין איך געבליבען מיט איהם אליין. איך בין נישט אוועקגעגאנגען און האָב אויף נישט אויפגעטאָן מיין מויל פון העפליכקייט צו דאנקען איהם. איך בין גאָר פון דעם איין פערלאנג אויסגעפילט געוועזען, ער זאָל זיינען אויפגעהבען צו מיר און בענעגענען זיך מיט מייע בליקען. דאָס האָט אין מיר געברענגט, צונויפגעדריקט מיר מייע ציינער און מייע פינגער וועה גערעמפּט. דער מאן איז נישט געוועהנד ליך, ער מוז פערשפירען מיין מאכט.

הולדה (אַראַבלאָזענדיג די צונויפגעלעגטע הענד). דאָס האָסטו נאָך איצט געוואָלט?

מרים. ער מוז אויפהעבען צו מיר זיינע אויגען און אויפֿ־ שרייען אין זיך פאר הונגער צו מיר, ווי א הירשין נאָך דער וואסער־ קוואַל. און איך בין געשטאנען פאר איהם, ווי ווענוס אליין וואָלט פערפיהרערישער פאר איהם נישט געשטאנען. און אַט האָט ער זיך אויפגעשטעלט און אויפגעהויבען זיינע אויגען. צוערסט האָט ער זיך ארומגעקוקט, ווי ער וואָלט געזוכט דעם גאנצען עולם. און דאן האָט ער אָנגעשטעלט זיינע אויגען אויף מיר, מיט פרעמדע בליקען, ווי נישט פון דער וועלט גאָר. „ווייב, — האָט ער גע־ זאָגט — וואו זיינען זיי, דיינע פערקלאָגער? האָט דיך קיינעם נישט בעשטראַפֿט?“ „קיינער נישט, מיין האר,“ האָב איך גע־ ענטפערט און שטארקער איינגעגעסען זיך אין איהם מיט מיינע אויגען. „וועל איך דיך אויך נישט בעשטראַפען,“ האָט ער גע־ זאָגט. און איך האָב ביי מיר געטראַכט: יעצט! יעצט! איך האָב געמאַכט א טריט צו איהם, ווי צו בעדאנקען איהם. אָבער איך האָב בלויז געוואָלט, ער זאָל מיין קערפער זעהן אין זיין בעד וועגונג, דער ריח פון מיין הויט זאָל דעם אָמעם איהם בענעמען, און דאָס פיינע ציטערן פון מיינע אָדערן זאָל דאָס הארץ איהם מאַך כען שפּרינגען. שארף און שטריינג האָט ער אָנגעשטעלט אויף מיר זיינע בליקען, און אין מיר האָט עס אויפגעשריען פאר ענט־ ציקונג. יעצט! יעצט! ווער וועט אויסהאַלטען וועמעם בלי־ קען? אה, באלד וועט ער אַראַבלאָזען די זייניגע, די אָנגעצונדענע לוסט וואָס שנעלער צו בעהאַלטען, און איך וועל איהם זאָגען: „פריעדען מיט דיר. איך הייס מרים פון מגדלה!“ און אין געפיהל פון גרויסען זיעג, וועל איך מאיעסטעמיש־שטאַלץ פון איהם אוועק־ געהן און נאווה'דיג ארויפקוקען צום הימעל פאר נצחון. אָבער פּלוצלונג — פוי! פוי! — פּלוצלונג האָב איך דערפיהלט, אַז מיינע אויגען ווערען מיר שוואַך — ווי דורכגעברענט וואָל־ טען זיי מיר געוואָרען! מיינע בליקען העבען זיך מיר אָן אַראַב־

צולאָזען, ווי איך וואָלט אין דער זון אריינגעקוקט. איך ווער רויט, זיינע בליקען דרינגען מיך דורך, שטעכען דורך מיין הארץ! און איך! איך, מרים פון מגדלה, האָב דערפיהלט, אז איך העב מיך אָן צו שעמען! איך, מרים פון מגדלה, האָב מיך פערשעמט! צום ערסטען מאל אין מיין איצטיגען לעבען זיינען מינע באקען בע-דעקט געוואָרען מיט דער רויטקייט פון דער אינערליכסטער שע-מעוודיגקייט!

איז ב ל (לאַכט). מערקווירדיג!

חולדה. אליהו! אליהו!

מרים. פערשעמט און דערשלאָגען, ווי א קליין, בעשטראַפֿט מיידעלע, בין איך געשטאנען פאר איהם, גאנץ קראַפּטלאָז צו מאַכען א בעוועגונג אונטער זיינע בליקען-שטראַלען. ווי פינגער זיי גען זיי אריין צו מיר אין הארץ און נשמה און אלץ דאָרטין איבער-געקערט. מיין שטאַלץ איז גאנץ פערשוואונדען, מיין זעלבסט-בעוואוסטזיין האָט זיך אָבגעטאָן. איך האָב געוואָלט מיך צונויפ-נעמען און דעם שטומען קאמפף נאָך אַ מאָל פרובירען. איך בין מרים פון מגדלה! איך בין א כהן גדול פון דער ליעבע! איך בין די זיענעדיג-ווייב! העלף מיר, אלמעכטיגע ווענוס! — — — איין רגע נאָר — — — און איך בין וויעדער צוריקגעזונקען אין מיין נישטיגקייט און שעמעוודיגקייט. וויפיעל האָט עס געדויר-ערט? מינוטען? שטונדען? וואָס איז די צייט אין טאָג? דאָ זאָגט ער מיר — אך, די שטימע! די שטימע! — „געה, — זאָגט ער פעסט און דאָך מילד און צארט, — געה און זינדיג וויי-טער נישט מעהר.“ און געבראָכען און פערשעמט בין איך אוועק-געגאנגען פון איהם.

איז ב ל (לאַכענדיג). נו, און דו וועסט איהם פאַלגען?

עס זעהט מיר אויס.

חולדה (ווי פאַר זיך, ווענדענדיג זיך צו דער טיר, גאַנץ פער-קלערט). יעצט האָב איך, דאכט זיך, מעהר פאר איהם קיין מורא

נישט. יעצט, דאכט זיך, קאָן איך געהן צו איהם. (געהט לאַנגזאַם אַרויס.)

איז ב. ל. דאָ איז שוין די צווייטע. ווען עס זאָל ווייטער אזוי געהן, בלייבט יהודה אָהן זונות, און וואָס וועלען אזעלכע העלרען ווי אליעזר טאָן?
אליעזר. פרעה דיך, זונה, דו וועסט בלייבען אָהן קאָנן קורענץ!

איז ב. ל. אה, דאָס מוז איך געהן דערצעהלען ווייטער, און לאַבען וועל איך, ווי איך האָב שוין לאַנג אזוי נישט געלאכט. א גוטען טאָג אייך ביידען! זעצט אייך ביידע אויף דער ערד, שלאָגט אייך אין האַרצען און טוט תשובה אויף אייערע זינד. ניצט אויס די געלעגנהייט, ווייל צו זינדיגען איז אייך סיי ווי סיי היינט פּערגאנגען דער אפּעטיט. האהא! (געהט אַוועק.)

אליעזר. די פענסטער דאַרף מען אויפרייסען און רייניגען שנעל די לופט. פוי, די האָב איך קיינמאָל אויסשטעהן נישט געקאָנט. זי איז מעהר ווי א זונה און א רשות הרבים. זי איז אן עקעל. ווי גוט, וואָס זי איז אוועק! — אך, און דו לעבסט, ביזט נישט געטויט, איך האָב דיין סקילה נישט אויף מיין געוויסען! דו זאָג מיר בלוין, ווער זיינען געוועזען אונזערע אָנפאלער און ווי הייסען דייע אנקלאָגער. איך וועל די צבוע'קעס, וועלכע האָבען פאר אייגענע זינד נישט דערוועגט זיך די האַנד אויף דיר אויפֿ־צוהעבען, פאר זייער אָנפאל גוט בעצאָלען. איך האָב נאָך קיינ־מאָל קיין קלאַפּ נישט געקראָגען, אויף וועלכען איך זאָל נישט ענטפערען מיט צעהן צוריק, און וואָס זיי האָבען מיר געגעבען אין מיין הלום, וועל איך הונדערטפאך זיי אומקערען אויפ'ן וואָהר, זייערע קינד־קינדער זאָלען עס געדענקען. ווי האָב איך גוט גע־שלאָפען נאָך אונזער לייעב־נאכט, — ניין, לייעב־פריהמאָרגען, וואָרום דער מאָרגענשטערן איז העל שוין אויפגעגאנגען, ווען איך בין היינט צו דיר געקומען און פאר אונגעדולד די טיר געלאָזען נישט פּערשלאָסען! ווי האָב איך זיס געטרוימט אויף דיין וויי־

כער ברוסט, נאנץ שיכור פון דיין ליעבע — און אזוי אויפֿ-
געוועקט צו ווערען! וועה צו די עזות־פנים'ער! דו רוף מיר
זייערע נעמען אָן, און היינט נאָך וועלען זיי פון מיר זייער לויֿן
בעקומען. און ווייסטו זייערע נעמען נישט, בעשרייב מיר זייערע
געזיכטער, און איך וועל זיי שוין געפינען. ווייסטו זיי? —
פאר וואָס אזוי פערקלערט? — וואוהין קוקסטו? וואָס
זעהסטו? — קום דאָך צו דיר. ווילסטו א קום מיר געבען?
פון דייע קוסען, וועלכע זיינען זיסער מיר פאר וויין?

מרים (ציהענדיג די ווערטער). אליעזר, ווער איז דער
דאָזיגער מאן?

אליעזר. דער נוצרי? דער נייער נביא? דיין בעזיענער,
ווי דו מיינסט?

מרים. ווער איז דער דאָזיגער מאן?

אליעזר. איך קען איהם נישט, אָבער איך האָב מיך שוין
געוואָלט מיט איהם בעקענען און אויף אן אופן, פאר איהם נישט
זעהר אנגענעמען. ער האָט געזאָגט, מען זאָל דעם קייער געבען,
וואָס געהערט דעם קייער. אזוי רעדט אַ רוימער־קנעכט, און
בעשטראַפֿט מוזען ווערען אזעלכע לעהרער. אָבער דיין רעטונג...

מרים. ווער איז דער דאָזיגער מאן?

אליעזר. ער איז, ווי ווייט איך ווייס, פון דעם אלטען
הלל'ס תלמידים, און ענטוויקעלט ביז צום לעצטען פועל יוצא די
גוטסקייט־לעהרען פון דעם גרויסען עניו. מענשען־ליעבע איז דער
עיקר פון דער תורה און —

מרים. ווער איז דער דאָזיגער מאן, וועלכער האָט מיך אזוי
בעזיעגט און בעצוואונגען? איך האָב געהאט א ווענוס־גלויבען
אין מיר צונויפגעשטעלט...

אליעזר. א ווענוס־גלויבען?! ..

אליעזר. אזוי זינדיג האָב איך דיך נישט געזעהן. עס גרוילט מיר באלד פאר דיר.

מרים. זינד בריינגט צו זינד, אליעזר. איך האָב נאָט פון מיר פערשטויסען, אָבער ווענוס האָט אין מיר געלעבט. און איך האָב געגלויבט, ווענוס האָט פון איהר קראפט מיר אָנגעטיילט און פאר א מענער־בעזיעגערין מיך געמאכט. איך בין געבאָרען געוואָרען, אין די מענער־ליידענשאפט צו וועקען. קיין מאן זאָל מיר נישט קאנען ביישטעהן, און ווער עס קוקט אריין אין מיינע אויגען, מוז גלייך דערשפירען דעם שוידער פון דער לוסט. און דאָ קומט דער דאָ־זיגער מאן און קוקט מיך אָן מיט אויגען, ווי ער וואָלט אין מיר, דער ווענוס־פרוי, די נקבה נישט געזעהן, בעזיעגט מיך, בעשעמט מיך און צורייסט אין מיר מיין גלויבען.

אליעזר. דו האָסט געלעבט אין דאָפּעלטען טעות. עס טראָגט אין זיך יעדע פרוי אן אויפרעגער פאר מענער...

מרים. עס איז די מדרגה, וועלכע מאכט מיך פאר מיך.

אליעזר. און די מענער האָסטו בעאורטיילט נאָך דינע בעזוכער. דער נוצרי איז זיכער נישט דער איינציגער מאן, וועל־כער האָט געקאָנט דיר ביישטעהן.

מרים. עס האָבען אָפט פרומע פרושים אויסגעשפייט פאר מיר, און גאָטספאָרכטיגע תורה־לערנער האָבען אויסגעמידען מיין וועג. איך האָב אָבער אין דעם אויסשפיייענים הארץ־קלאַפּענים פערנומען, און מיידט מען אויס דעם וועג, פאר וועמען מען האָט נישט מורא?

אליעזר. זיי שפייען אויס פאר יעדער זונה, און פאר יעדער פרוי וועלען זיי אויסמידען דעם וועג. ווייל אין יעדער פרוי זעהען זיי די מעגליכע פערפיהרונג, און יעדע פרוי איז זיי אן אָנ־שיקענים פון דעם יצר הרע.

מרים. וויעדער איז דאָס די מדרגה, אליעזר.

אליעזר. און דאָך... און דאָך... אונזער פאָלק איז רייך

מיט פרומע מענער, וועלכע וואָלטען דיך פאר דיין זינד פערשטיי-
ניגט. דער נוצרי האָט דיך גאנץ געוויס...

אלעקסאנדער (רויסט זיך אריין אין צימער, דערזעהט
אליעזר'ן און גיט אַ טראַט צוריק). דו לעבסט?!

אליעזר. ווי דו זעהסט. ווי קומסטו דאָס צו פרעגען?
אלעקסאנדער. איך האָב געהערט, דו ביזט טויט, מען
האָט דיך דאָ דערשלאָגען.

אליעזר. דו האָסט געהערט, ווייזט אויס, אַ פאלשען
קלאַנג.

אלעקסאנדער. הלואי וואָלט ער געוועזען אמת!

אליעזר. האהא!

אלעקסאנדער. הלואי וואָלט איך דיך א טויטען דאָ

געפונען!

אליעזר. דאָס זאָגט מיין בעסטער פריינד?

אלעקסאנדער. ווען איך וואָלט א טויטען דיך געפונען,
וואָלט איך געוויינט און ביטער דיך בעקלאָגט. דאָך דיין לעבען
אין שאַנד...

אליעזר (שטריינג). דאָס זאָלסטו נישט זאָגען!

אלעקסאנדער. וועה, אז איך דארף דיך דאָ געפינען!

אליעזר, ווי האָסטו... עס ברענט אין מיר אצינד... איך וואָלט גע-
קאָנט יעצט וויינען... שרייען... פערניכטען וואָלט איך... (אַטעמט
שווער, זיין ווילדער בליק פאלט אויף מרים'ען. ער דריקט צונויף די
פויסטען און שיפעט ארויס.) זונה, און דיך האָט מען נישט פער-
שטייניגט? ! זיינען קיין שטיינער נישט געוועזען אין ירושלים?
האָבען אָבענומען ביי איהרע איינוואוינער די הענד?

מרים (רוהיג). פיהלסט דו דיך פריי פון זינד, טו דו עס!

אלעקסאנדער. איך וועל עס! גלייך אויפ'ן אָרט

וועסט דו מיר, זונה, דיין טריפ'ע זעל אויסהויכען! (כאפט

ארויס זיין קינזשאל און ווארפט זיך צו איהר.)

אליעזר (שטעלט זיך צווישען איהם און מרים'ען) שמעה!

וויילסטו האנדלען מיט איהר נאך דעם דין, מוז איך געטויט ווער
רען גלייך מיט איהר. א מאן, וועלכער זינדיגט מיט אן אשת-
איש, מוז שטארבען, דער זינדיגער מיט דער זינדיגערין.

אלעקסאנדער (קוקט איהם א וויילע שארף אן און לאָזט
אראָב דעם קינזשאל). איך וויל אליין דיין שופט נישט זיין. מיר
וועלען מיט דיר נאָך רעדען. (אוילט ארויס.)

אליעזר (שווער אויפֿאַטמענדיג). הרהם! איך געה נאָך
איהם. איך וועל נישט לאָזען לאַנג זיי ווארטען, זיי זאָלען נישט
מיינען, אז איך האָב פאר זייער משפּט מורא. — איבריגענס,
דו האָטט געזעהן דעם אלעקסאנדער, און דאָס איז איינער, וועל-
כער וואָלט געוויס געקאָנט דיר ביישטעהן. זיין האַנד האָט נישט
געציטערט, ווען ער האָט אויפֿגעהויבען אויף דיר זיין קינזשאל,
און קאָנט זיכער זיין, ער וואָלט געוויס דיך דורכגעשטאָכען. ווי
יונג ער איז, און שטארק און היציג, איז ער א נזיר. פאר איהם
לעבען קיין פרויען נישט, און קיין איינע קאָן זיך נישט בעריהמען,
אז זיין אויג האָט גערוהט אויף איהר א גאנצען אויגענבליק. ער
האָט נאָר איין ציעל פאר זיך אין לעבען, און איין געדאַנק האָט
איהם אויסגעפילט. דאָס איז — (א גערויש פון א סך שטימען.)

ווער זאָל עס ווייטער זיין? (כאַפט זיך פאר זיין שווערד.)

עמרם (לויפט אַרױן מיט עטליכע מענער הינטער איהם).

וואו איז די אשת-איש? פערשטייניגט זי!

אליעזר (שטעלט זיך איהם ענטקעגען). וואָס וויילסטו דאָ?

ביזטו דער, וועלכער פיהלט זיך פריי פון זינד?

עמרם. חזר אונז ניט איבער דאָס שווינדעל-וואָרט פון
דעם נוצרי! פריי פון זינד איז נאָך קיינער קיינמאָל ניט געווע-
זען. אויך משה איז עס נישט געוועזען, און דאָך האָט גאָט אויף
סיני איהם פאר אונז דאָס געזעץ איבערגעגעבען, אז אן אשת-איש
זאָל געטויט ווערען.

אליעזר. ווען דו פיהלסט דיך נישט פריי פון זינד, ווע-
לען מיר פריער אויסגעפינען, וועלכע שטראַף האָסטו שוין לאַנג

פערדיענט. משפט בעסער נישט, כדי דו זאלסט נישט גע'משפט ווערען.

ע מ ר ם . ווער ביזטו, וואָס דו נעמסט דײַך אויס, די תורה אזוי צו שוועבען? ווען עס זאל געפיהרט ווערען נאָך דיינע ווערטער, וואָס וועט ווערען מיט אונזער תורה? וואו וועסטו נע-מען די קראפט אויף צו צווינגען די אידען צו טאָן גאָט'ס געבאָט, און די מאכט צו האַלטען זיי אין צוים?

א ל י ע ז ר . דאָס פרעג, וועמען דו ווילסט, נישט מיך. איך בין דער יעניגער, וועלכער האָט מיט איהר דאָס אשת-איש-געבאָט געבראַכען, און איך ברעך אויך דאָס געבאָט פון בעשטראָפּען. זי זאל מיר נישט בערהרט ווערען, אויב אייך איז אייער לעבען לייעב, אויב איהר ווילט נישט האַבען צו טאָן מיט מיר.
ע מ ר ם . פערשטייניגט זיי ביידען! (זיינע לויט רינגלען איהם ארום און האַלטען איהם צוריק.)

א י י נ ע ר (שעפטשענדיג). דאָס איז אליעזר!

צ ו ו י י ס ע ר . דער זוהן פון דינאי!

ד ר י ט ע ר . מיר געהען בעסער אוועק!

ע מ ר ם (רויסט זיך פון זיי ארויס). פאר איהם האָט איהר אייך דערשראָקען, פאר גאָט האָט איהר קיין מורא נישט! טוט גאָט'ס געבאָט! פערשטייניגט זיי! פערשטייניגט זיי! (ווארפט איין שטיין אויף מרים'ען און גלייך נאָך איינעם אויף אליעזר'ן).
מ ר י ם (כלויבט רוהיג שמעהן, ניט אַראָבנעמענדיג די אויגען פון עמרס'ען).

א ל י ע ז ר (אויסווייכענדיג דעם שטיין, כאַפט אָן עמרס'ען, העכט איהם אויף און ווארפט איהם אַרויס פון טיר. דאָן ווענדט ער זיך צו די איבעריגע מיט'ן בלויזען שווערד). און איהר אלע, גלייך ארויס, איך זאל אייך מיט מיין שווערד נישט אונטערטריבען און לויפען וועט איהר מווען דאן אויף אלע פיער. פערשווינדט וואָס שנעלער! (זיי העבען אָן צו ענטלויפען).
ע מ ר ם (מיט אַ פּערבלוטונגען געזיכט, שטופט זיך דורך דורך

די ענטלויפער). גאָטס קללה אויף אייך ביידען, פערפלוכט זאָלט איהר זיין פון דור צו דור! כרות-יאָהרען זאָלט איהר האָבען, ווי איהר בריינגט כרות-יאָהרען אויף אונזער פאָלק און אונזער לאַנד!

אליעזר. דו געהסט מיר גלייך אוועק אָדער...

עמרם. יא, טויט מיך, און מײן בלוט זאָל שרייען אויף אייך צום הימעל, אויב מײנע קללות דערגרייכען נישט אהין!
אליעזר (אוינשטעקענדיג זיין שווערד). ניין, איך וועל דיך פאר א קרוש נישט מאכען, דו ביזט דאָך בלויז א נאר. (העכט איהם אויף און פערשווינדט מיט איהם. מען הערט עמרם'ס זיך דער-ווייטערנדיגע קולות. אַ ווייטע מיר ווערט שטאַרק צוגעקלאַפט. שטיי-נער פאלען אין די ווייטע מיר. דאן ווערט שטיל.)

אליעזר (קומט צוריק). דער עמרם פאסט, דאכט זיך, זעקס טעג אין וואָך און איז נאָך אזוי שווער. דאָס האָט ער נאָך אלץ פון דעם קעסט ביי זיין רייכען טיש. — נא, וועט נאָך עמיץ אנדערס קומען? עס האָבען זיך אָנגעהויבען צו שימען די, וועלכע ווילען זיך א מצוה פערדיענען אין דיין טויט, ווי זיי וואָלטען גע-וואָלט דיין טעות דיר בעווייזען. יעצט קאָן איך נישט אוועקנעהן מעהר פון דיר, און וואָלט דאָך געוואָלט אלעקסאנדער'ן אויפזוכען. מרים. קאָנסט רוהיג געהן.

אליעזר. שלים אלע טירען צו. פערשפרעכסטו מיר? און וועסטו א קום מיר געבען צום אבשייד?

מרים. ווילסטו א קום אָהן נשמה אין איהם?

אליעזר. איך וויל מיר די אין-דער-פריה'דיגע נישט פערדארבען. אָבער דו פערנעסט, וואָס דו האָסט היינט געהאט, און קום צו זיך. איך בין ביי דיר אין אָווענד וויעדער און וויל מײן הייסע מרים האָבען. בלייב אין פריעדען. (געהט אַוועק.)

מרים (נאך א לאנגען שוויגען). האָב איך א טעות גע-
 האט? איז אליעזר גערעכט? (שמעלט זיך אין סיר.) ווער קומט
 נאך מיך צו טויטען, מיך צו פערניכטען? קומט עמיץ וויעדער?
 (נאך א ווילע שטולען ווארטען, געהט זי אָב פון דער סיר.) ווענוס,
 ביזטו נישט אלמעכטיג? — איך גיב מיך נאך נישט אונטער!
 איך וויל נאך קעמפפען! איך וויל נאך קעמפפען!...

צווייטער אָקט

ע ר ס ט ע ס צ ע נ ע

בוי אלעקסאנדער'ן. — אַ גרופע קנאים, שטעהענדיג, זיצענדיג, ליעגענדיג, דיג אויף רוהיבעטען. אבטליון און שמעון זיצען בוי אַ טיש, אלעקסאנדער שטעהט פאַר זיי.

אַלעקסאַנדער (דערצעהלענדיג אויפגערעגט). ...און איך האָב דעם קינזשאל צוריק אראָבגעלאָזען. איך האָב אליין זיין שופט נישט געוואָלט זיין.

אַבטליון. דו ביזט געווען צו איהם צו שוואַך. אלעקסאַנדער. ער איז מיין בעסטער פריינד און איז געווען מיין לעהרער.

אַבטליון. דאָס זיינען נישט קיין ווערטער פון א טרייען קנאי, און נישט די רעד פון א רעכטען איד. שמעון. דו ביזט צו שטריינג, אבטליון.

אַבטליון. זיין משפט און זיין פסק, זיי שטעהען פעסט אין דער תורה. ער האָט מיט אן אשת איש געזינדיגט. (פראַ- מעסס-שטימען. לאַכען.)

שמעון. דו זעהסט, דו ביזט דער איינציגער צווישען אונז, וועלכער וואָלט פאר אשת-איש'עריי אליעזר'ן געטויט. אַבטליון. עס איז די תורה טויט אין אייערע הערצער, און גאָטס וואָרט לעבט נישט מעהר אין איך.

שמעון. מיר וועלען זיך מיט דיר, דעם אלטען שמאי'ס תלמיד, אין גאָטספאַרכטיגקייט נישט מעסטען. מיר זיינען דער עיקר קנאים, און אונזער קאמפף איז געגען די רוימער און געגען די רוימער-קנעכט.

אַבטליון. ערסט רעכט האָט אלעקסאַנדער די שטראַף

אויספיהרען געדארפט. מיר האָבען אונז פּנחס'ן גענומען פאר א ביישפיעל, ווי אהרן'ס אייניקעל ווילען מיר קנאים זיין. האָט ער געווארט אויף א משפט, ווען ער האָט זמרי'ן אָנגעטראַפּען מיט דער מדין־פּרוי? ער האָט זיין שפּיעז נאָר אויפּגעהויבען און ביי־דען גלייך דערשטאַכען.

אלעס אַנדער. איך האָב אָן פּנחס'ן געדאַכט און דאָך דעם קינזשאַל אַראָבגעלאָזען.

שמעון. און האָסט אויך גוט געטאָן. ווער איז געוועזען זמרי, סלא'ס זוהן?

אַבטליון. א נשיא איז ער געוועזען אין דעם שבט שמעון.

שמעון. דאָך מיר קענען בלויז זיין זינד, נישט זיינע מעשים טובים. אָבער דינא'ס זוהן —

אַבטליון. מיט היינטיגען טאָג האָט ער זיך אליין צו־שטערט.

שמעון. דאָס מוז ערסט גע'משפט ווערען.

שטימען. גערעכט! גערעכט! — שמעון איז גערעכט!

שמעון. דאָס מוז אָבגעוואָגען און אָבגעמאַסטען ווערען. אין אונז אלעמען לעבט אליעזר'ס גייסט, ער איז אונזער קאָפּ, און דער ווילען איז ער, וועלכער פיהרט מיט אונזער האַנד. איז ער מיט היינטיגען טאָג אזוי שעדליך און איבעריג אונז געוואָרען, אז ער מוז פון וועג שנעל אָבגעראַמט ווערען?

אַבטליון. דאָס איז ער גאַנץ בעשטימט! ער האָט זיך געמאַכט צו שאַנד און שפּאַט און אַרָבגעצויגען אין זיין שמוץ. זעהט, וועט מען זאָגען, זעהט די רעטער פון אונזער פּאַלק, די בעפרייער פון אונזער לאַנד. זייערע געדאַנקען זיינען זנות, און ביי זונות פערבריינגען זיי זייערע טעג און פערשווענדען זייער קראַפט. רויס קאָן רוהיג פון זיי שלאָפען, ווייל אידען אליין וועלען זיי צושלאָגען אין די הייזער פון אשת־איש'ען. וועה אונז, וואָס ער איז נאָך א פיהרער! ווען דער פיהרער איז אזוי, וואָס זאָל

מען זאָגען אויף די געפיהרטע! מיר מוזען אָבוואשען פון אונז
דעם פלעק, מיר מוזען צייגען, אז מיר זיינען נישט איינס מיט
איהם...

שמעון. און אַבראמען איהם פון וועג צום גרעסטען פער-
נניגען פון די רוימער און די רוימער-קנעכט. זיי ווינשען לאנג
שוין אליעזר'ס טויט, און קיין גרעסערען געפאלען וועט מען זיי
נישט קאָנען טאָן.

שטימען. ריכטיג! ריכטיג!

ערסטער קנאי (לועגענדיג אויף אַ רוה־בעט). ווער עס
ווייל אליעזר'ס טויט, איז אונזער פיינד!

אַבטליון (שפּרינגט אויף). מיינט מען אפשר מיך?
ווער האָט עס געזאָגט?

ערסטער קנאי (אויפּזענדיג זיך). ווער עס ווייל
אליעזר'ס טויט, איז אונזער פיינד!

אַבטליון (כאַפּט זיך פאר זיין קינזשאל). דאָס בעצאָהל
איך דיר גלייך!

ערסטער קנאי (שפּרינגט אויף). גוט, דו קום אהער
נאָר, בעקומסט ביי מיר דעם אויסגאָב!

שמעון. רוהיג! די קינזשאלען אין די גארטלען! (צו
אַבטליון'ען). האָסטו בעטראכט, וואָס דו האָסט געוואָלט טאָן?
באלד וואָלט מען געזאָגט: פּאַסטראַויה, די קנאים וועלען זיך אליין
אויסשלאכטען! און די פרייד פון אונזערע פיינד וואָלט געוועזען
פאַר פּול.

אַבטליון. איך וועל נישט לאָזען מיך בעליידיגען!

אַלעקסאַנדער. יעצט זעה איך גענוי, אין וואָס אליעזר'ס
זינד בעשטעהט און ווי זי דארף גע'משפּט ווערען. יעצט זעה
איך זי טיעפער פיעל, און זעה זי אין איהר גאַנצער גרויס. אָבער
זיין פערברעכען איז —

אַליעזר (קומט אַרײַן). דאָ בין איך. בין צו אייער משפּט
געקומען, אייער שטראָף אויף זיך צו נעמען. מיך צו משפּט'ען

האַט איהר זיך דאָך געוויס אהער פּערזאמעלט. האָט איהר מיין שטרעף שוין אָבגעטראַכט? אָדער האַלט איהר נאָך אין מיטען משפּט'ען? — אָבער הייסט דאָס משפּט'ען? זיצען שופּטים דען אזוי? זיצט אזוי א סנהדרין? ווייסט איהר נישט, אָז די הויפטזאך ביי א משפּט איז דאָס זיצפּלייזש און דער עיקר איז נאָר, ווי מען זיצט?

א ב ט ל י ן . ער שפּאַסט, ער מאַכט צו נארען אונז.
א ל י ע ז ר . ניין, איך בין יעצט זעהר ערנסט, נישט ווע-
ניגער פאר אייך. צוועצט אייך גלייך אין האַלבען קרייז, מיר זאָ-
לען קאָנען שאַרף אַנקוקען זיך. דאָס איז דאָך זעהר וויכטיג. דאן
קלייבט א קטיגור אויס און בעשטימט אויך א סניגור. זאָל איך
אליין מיין מליץ יושר זיין אָדער וויל זיך ווער אָננעמען פאר
מיר?

צ ן ן ן י ן ט ע ר ק נ א י . דאָס האָט שמעון שוין געטאָן.
א ל י ע ז ר . שמעון? א דאנק דיר, ברודער, לאָז דיין האַנד
דיר דריקען. איך ווייס, נאָט האָט דיך געבענשט מיט א שאַרפּער
צונג ווי מיט א שאַרפּען שווערד. דאָ קאָן איך רוהיג זיין. — און
ווער איז מיין אָנקלאָגער געוועזען? שמאי'ס תלמיד נאנין געוויס,
דער געבאָרענער קטיגור!

א ב ט ל י ן . איך ווינש, איך וואָלט דיין תליון אויך גע-
וועזען, אשתי-איש'ניק!

א ל י ע ז ר . (מאָכט צו איהם אַ בעוועגונג, האַלט זיך אָבער איין,
שמויכעלט אָב און ווענדט זיך צו אלעקסאנדער'ן). נא, און דו, מיין
ליעבער אלעקסאנדער? יעצט ביזטו נישט אליין —

צ ן ן ן י ן ט ע ר ק נ א י . נראָד ביזטו אריין, ווען ער האָט
אונז געוואָלט דערקלערען דיין זינד, ווי גרויס זי איז, און ווי שווער
איז דיין פּערברעכען.

א ל י ע ז ר . דאן בין איך געקומען צו דער רעכטער צייט.
יעצט זען איך מיך שטיל דאָ אין מיין זינדיגער-ווינקעל און הער.
א ל ע ק ס א נ ד ע ר . און לאַכסט!

אליעזר. ווען דו וועסט זעהר וויציג זיין.
אלעקסאנדער. דאך איך האָב מיך נישט נעגען איהם
אליין געוואָלט ווענדען, נאָר אנקלאַגען האָב איך אייך אלעמען
געוואָלט.

שטימען. אלעמען? !
אלעקסאנדער. אלעמען... יא, אלעמען. זיין פער
ברעכען איז אייער אלעמענס פערברעכען.
ערסטער קנאי. דאָס ווערט שוין אינטערעסאנט.
אליעזר. זינדיגע, צו מיר שנעל אין מיין ווינקעל!
אלעקסאנדער. דו וועסט מיך מיט דיין שפאס נישט
אָבהאַלטען פון רעדען.

אליעזר. דאָס וויל איך גאָר נישט. דו רעד דיך אויב,
איך וועל שוין רוהיג זיין. איך ווייס, וואוהיין דו ציעלסט, און עס
איז וויכטיג, דאָס זאָל איינמאָל אויסגעשפּראַכען ווערען. מאַך
עס קורץ גאָר, אויב דו קאָנסט.

אלעקסאנדער. איך וועל עס מאכען קירצער, ווי דו
דענקסט. — איהר אלע ווילט איך אין אונזער גרויסען קאמפּף
נישט גאנץ פּערגעסען. עפעס טראָגט איהר אלע אין זיך איבער
אונזער זאך — —

אליעזר. קירצער און דייטליכער: מיר אלע האָבען
מענשליכע שוואכקייטען.

אלעקסאנדער. און אין דעם ליגענט די גרעסטע סכנה
פאר אונז, מיט דעם פּער'משפּט איהר אונזער זאך צום טויט, אונ-
זער קאמפּף צו א זיכערער מפּלה. אונזער פיינד איז גרויס און
שטאַרק, און מיר זיינען ווינציג. מיט וואָס קאָנען מיר איהם בע-
זיענען, אויב נישט מיט אויפגעהן גאנץ אין דעם קאמפּף מיט
איהם? עס פּאסט דעם רוימער שוואכקייטען צו האָבען און זיינע
שוואכקייטען נאָכצוגעהן און נאָכצוגעבען, און וואָס מעהר ער
וועט זיי האָבען און וואָס מעהר ער וועט זיי נאָכגעבען. אליין בע-
סער איז פאר אונז. מיר אָבער טאַרען פון שוואכקייטען נישט

וויסען, וועלכע שוואכען אונז די כחות אָב. אליעזר האָט היים
בלוט און שיינע פרויען מאכען עס נאָך הייסער.
דריטער קנאי. דער עיקר נאָך, די שיינע מרים פון
מגדלה.

אליעזר (קרעכט אויף). אָך, יא!
אלעקסאנדער. און איז היינט שיער נישט אומגעקומען.
אליעזר. דאָס וועט זיך מעהר מיט מיר נישט טרעפען.
דריטער קנאי. וועסט צו פרויען מעהר נישט געהן?
אליעזר. ניין, איך וועל ווייטער די טיר נישט לאָזען
נישט-פערשלאָסען.
אלעקסאנדער. אבטליון יאָגט נאָך כבוד זיך און ווערט
אין כעס לייכט. ביי דער קלענסטער געלעגענהייט ציהט ער שוין
זיין שווערד געגען אונזערע אייגענע.
אבטליון. ווילסטו, פערשטאָפּ איך אויך דיר גלייך דאָס
מויל!

אלעקסאנדער. שמעון ליעבט גאָר נישט זעלטען אַ
טרונק צו טאָן מעהר, ווי פיעל זיין קערפער קאָן פערטראָגען.
שמעון. פערנאכלעסיג איר צוליעב דעם מיין פליכט?
ווער קאָן מיר אזא פאָרוואורף מאכען?
אלעקסאנדער. איהר האָט עס קיינער נישט ביז יעצט,
אלע האָט איהר אייערע פליכטען טריי געטאָן. און דאָך — קעמפֿ-
פער מיט שוואכקייטען דארפען בלייבען אין דער היים, מיט זיי
געהט מען אין מלחמה נישט. פריער אָדער שפעטער וועלען זיי
מוזען אן אונגליק ווערען.
אליעזר. דו ווילסט בלייבען גאנץ אליין, שיינט'ס!
אלעקסאנדער. איך וועל מיר אויסזוכען חברים אָהן
שוואכקייטען, אָדער איהר וועט אייך מוזען גאנץ פערגעסען, ווי
איך האָב מיר פערגעסען.
אליעזר. חברים אָהן שוואכקייטען, אלעקסאנדער, וועסטו
ליידער לאנג מוזען זוכען.

ערסטער קנאי. וועט אויך נישט געפינען.
אליעזר. און אז מיר אלע זאלען נאכטאָן דיר און אויס-
טאָן זיך פון זיך אליין —

שמעון. דאָס דארף ער גאָר נישט וועלען.

אליעזר. אדך, וועלען מאַג ער שוין!

שמעון. ווען ער איז פארבען-בלינד און דערקענט קיין פארבען נישט, דארף ער נישט פאָרדערען, אז אלע ארום איהם זאָ- לען קיין פארבען נישט דערקענען. ווען ער איז טויב און מוזיק דערפרעהט איהם נישט, דארף ער נישט וועלען, אז קיינעם הארץ זאָל זיך נישט דערוואַרמען פון שיינע פיעדעלטענער. און ווען זיין הארץ, צום ביישפיעל, איז צו פרויען קאלט, ווייל דער חוש פון פרויענליכע ליגט טויט אין איהם, קאָן ער די פאָרדערונג נישט שמעלען, אז אויך מיר זאלען אייזיג זיין צו פרויען.

אליעזר. ער קאָן און דארף, שמעון. נאָר מיר — — —

שמעון. ניין, ער קאָן פון קיינעם קיין קרבן נישט פאָר- דערען דאָרטין, וואו איהם קאָסט גאָר קיין קרבן נישט!

שטימען. ריכטיג! ריכטיג!

אלעקסאנדער. בין איך נישט פלייש און בלוט?
שלאָגט אין מיר נישט קיין וואַרם האַרץ? בין איך פון אן אנדער שטאָף, ווי איהר? פאר וואָס איז מיין האַרץ צו פרויען קאלט, און מיין זין איז אַבגעקערט פון אלע תענוגים? איך געהער אין גאנצען צו מיין פאָלק און לעב מיין לעבען גאָר פאר אונזער לאַנד. דאָס גאנצע פיער אין מיר ברענט פאר אונזער בעפרייאונג און אלע תענוגים זיינען מיר פערבאָטען. קאָן איך מיך אונזער ציעל אין גאנצען אוועקגעבען, פאר וואָס זאָלט איהר נישט קאָנען? מיר שטעהען טעגליך אין מלחמה, ווי קאָנט איהר נאָכגעהן נאָך אייערע שוואַכקייטען? ווען איהר זייט קראַנק, האָט איהר אין קאָפּ גאָר אייער קראַנקהייט און ווי זי שנעל צו היילען. אונזער פאָלק איז קראַנק, און גאָר זיין קריינס דארפן מיר אין זינען האָבען און

זיין שנעלע רפואה. ווילט איהר דעם פיינד בעזיעגען, מוזט איהר אלע אייערע כחות זאמלען, נאָרנישט אָן א זייט פערשווענדען — דער קנעכט (קומט אַרײַן; צו אַלעקסאַנדער'ן). א פרוי ישטעהט דרויסען און וויל מיט דיר רעדען.
אלעקסאַנדער. א פרוי? צו מיר?
שטימען. א פרוי?
אלעקסאַנדער. איך האָב מיט איהר נישט וואָס צו רעדען.

דער קנעכט. זי זאָגט, זי מוז דיר זעהן.
אלעקסאַנדער. מוז איך דען, ווען זי מוז? איך האָב מיט פרויען נישט צו טאָן. געה זאָג איהר....
מרים (קומט אַרײַן, דאָס געזיכט פּערדעקט, נאָר די אויגען שױנען ארויס). זאָג עס מיר אליין. (בעוועגונג. די ליעגענדיגע זעצען זיך אויף. דער קנעכט רוקט זיך אַרויס.)
אליעזר (שפּרונגט אויף, מאַכט אַ טריט צו מרים'ען, האַלט זיך אַבער צוריק).

אלעקסאַנדער. וואָס ביזטו אַרײַנגעקומען, ווען איך האָב נאָך דיר נישט געשיקט?
מרים. איך האָב קיין געדולד נישט געהאט צו ווארטען.
אלעקסאַנדער. ווער ביזטו? וואָס דארפסטו דאָ ביי מיר?

מרים. דאָס קאָן איך דיר זאָגען נאָר אויג אויף אויג.
אלעקסאַנדער. מיינסט דאָך נישט, איך זאָל מיינע פריינד אוועקשיקען....

מרים. דאָס מײַן איך נאנץ געוויס.
אלעקסאַנדער. דאן קאָנסטו געהן צוריק! איך האָב מיט דיר קיין סודות נישט.
מרים. די סודות זײַנען אין גאנצען מיינע און מיר אליין

נונע.

אלעקסאנדער. דאן געהען זיי מיך נישט אָן, און איך
ווייל זיי אויך נישט וויסען.

מרים. דאָך, דו וועסט מוזען אויסהערען מיך.
אליעזר (ווינקט צו די אנדערע און רוקט זיך ארויס פון טיר.
די אנדערע געהען איהם נאָך).

אלעקסאנדער. איהר געהט נישט אוועק! איך בלייב
נישט אליין מיט איהר! איהר גלויבט דאָך נישט... איך געה
מיט אייך!

מרים (פערשטעלט איהם די טיר). דו געהסט נישט אוועק!
דו געהסט נישט אוועק! (דעקט אויף איהר געזיכט).

אלעקסאנדער (שפרינגט אָב). דו?!

מרים. איך.

אלעקסאנדער. דאָ ביי מיר?!

מרים. דאָ ביי דיר.

אלעקסאנדער. דאָס איז מעהר, וויפיעל דו האָסט געקאָנט
פערברעכען. איך נעם דיר פאר דייע האָר און שלעפּ דיר ארויס
אין מיטען גאס, אויפ'ן מיטען מארק, און מיין קינזשאל אין דיין
טריפ'ער ברוסט זאָל עדות זאָגען, אז איך האָב דיר צו מיר נישט
איינגעלאָרען.

מרים. טו עס. איך ווארט אויף דיר.

אלעקסאנדער. זונה און טאָכטער פון א זונה!

מרים. מיין מוטער שילט נישט.

אלעקסאנדער. פערשאַלטען דער בויך, וועלכער האָט
דיך געבאָרען!

מרים. אזוי יונג און אזוי שמריינג.

אלעקסאנדער. וואָס ביזטו געקומען צו מיר? וואָס
זוכסטו דאָ ביי מיר?

מרים. א רעטענים.

אלעקסאנדער. איך פערגיב קיין רעטעניסען נישט און

פערענטפער זיי נישט. זוך קליגערע פאר מיר. געה פון מיין הויז. מיינע אויערען זיינען פערמאכט פאר דייןע סודות. מרים. פאר וואָס פיהרסטו נישט אויס אויף מיר, וואָס דו האָסט געזאָגט? נעם מיך פאר מיינע האָר — זעהסט, איך לאָז זיי פערנאנדער — און שלעפּ מיך ארויס אין גאס, אין מיטען מארק, און טויט מיך.

אלעקסאנדער. קאָנסטו צוויי טויטען שטארבען? מרים. ניין.

אלעקסאנדער. ווען איך זאָל דיך טויטען פאר דיין פערברעכען, וואָס דו ביזט אריבערגעטראָמען מיין שוועל, ווי זאָל איך דיך טויטען פאר דיין זנות און פאר דיין פערפיהרען אונזערע בעסטע מענער?

מרים. שטראָף מיך פאר מיין גרעסטע עברה. אלעקסאנדער. דייןע עברות שרייען אלע גלייך צום הימעל.

מרים. דאן דערשמעך מיך פאר דאָס פערברעכען, וואָס איך בין בעגאנגען נעגען דיר. אלעקסאנדער. וואָס ביזטו געקומען רייצען מיך? געה דיין וועג!

מרים. האלט, וואָס דו האָסט געזאָגט. אלעקסאנדער. געה פון מיר! איך קאָן עס נישט! מרים. דו קאָנסט עס נישט? אויך דיין האנד העכט זיך נישט אויף נעגען מיר?

אלעקסאנדער. זי האָט זיך שוין איינמאָל אויפגע- הויבען. דו ווייסט עס גוט אליין.

מרים. פאר וואָס קאָנסטו עס יעצט נישט? אלעקסאנדער. ערך האָב אליעזר'ן נישט בעשטראָפּט און קאָן אויך דיין בעשטראָפּער נישט זיין.

מרים. איך פערדיען דעם טויט פיעל מעהר. איך בין די פערפיהרערין, ווי דיין מויל אליין האָט עס געזאָגט, און איך האָב

דיין שוועל אריבערגעטרעטען. טויט מיך, אָדער איך וועל זאָגען,
אלעקסאנדערס האַנד האָט זיך נישט אויפגעהויבען געגען דער שייד-
נער מרים, ווען ער האָט זיך געהנטער צוגעקוקט צו איהר.
אלעקסאנדער. דער זונה'ס זינדען-מויל וועט עס קיין-
נער קיינמאל נישט גלויבען.

מרים. איך וועל נאָך זאָגען, אז ער האָט מורא געהאט צו
קוקען איהר אין די אויגען, איהרע בליקען זאָלען זיין הארץ נישט
פערוואונדען.

אלעקסאנדער. דאָס וועסטו? ! (ער טרעט געהנטער צו
און עגבורט זיך אַרײַן אין איהר מיט די אויגען. זיי שמעקען ביידע
א ווילע שטיל.)

מרים. יעצט האָסטו געדארפט נעמען דיין קינזשאל און
דערשטעבען מיך. אזוי פיעל האם און פעראכטונג אין דייע
אויגען. דערשטעך מיך דאָך.

אלעקסאנדער. געה און זאָג יעצט, אז איך האָב מורא
געהאט פאר דייע אויגען. אָבער געה שנעל און פערלאַז מיין הויז.
מרים. איך וועל זאָגען, אז א דיקען שליער פון כעס און
בייזקייט האָט ער ווי אַ פאנצער ארויפגעלעגט אויף זיינע אויגען,
אָבער צולעצט זיינען זיינע בליקען דאָך נישט אזוי שארף געוועזען
ווי אין אנהעב. וועל איך א ליגען זאָגען? — דו שווייגסט? —
איך וועל זאָגען, אז אלעקסאנדער'ס האַנד האָט זיך נישט אויפ-
געהויבען מיך צו טויטען, כאַטש ער האָט זיך אזוי בעריהמט, ער
וועט עס טאָן. איך וועל זאָגען, אז אלעקסאנדער, וועלכער איז
אזוי בעקאנט מיט זיין צניעות, איז בלויז א צבועק.

אלעקסאנדער. אצינד אָבער פערמאך איך ווירקליך
דיין טמא מויל אויף אייביג! (כאַפּט אַרױס זײַן קינזשאל.)

מרים (דעקט אויף איהר ברוסט). טו עס נאָר!

אלעקסאנדער (בלייבט שטעהן, ווי געבלענדט).

מרים. נו?

אלעקסאנדער (שטאמעלט קוים ארויס). זונה! (קערט זיך אָב פון איתר.)

מרים. דיין האנד האָט זיך דאָך אראָבגעלאָזען.
אלעקסאנדער. וואָס ביזטו געקומען צו מיר?
מרים. אַ רעטעניס צו זוכען און אן ענטפער אויף א רעד-
מעניס. באַלד האָב איך, וואָס איך זוך.
אלעקסאנדער. דאן געה דאָך.
מרים. איך האָב עם נאָך נישט גאנץ.
אלעקסאנדער. רעד מיר קלאָר, וואָס דו ווילסט.
מרים. איך דארף עם מיר קלאָר מאכען, נישט דיר, און
ביסלעכווייז ווערט עם מיר.
אלעקסאנדער. פאר וואָס האָסטו מיך אויסגעקליבען,
צו זוכען ביי מיר, וואָס דו זוכסט?
מרים. דו ביזט נישט דער איינציגער.
אלעקסאנדער. דאן געה דאָך צו די אנדערע!
מרים. האָב נאָר געדולד.
אלעקסאנדער (טאפעט-אויף ווילד מיט'ן פוס). קערט
זיך אום צו דער וואַנד, שטעהענדיג ביים רוח-בעט).
מרים. אזוי וועט עם ליינגער דויערן.
אלעקסאנדער. איך רוף דעם קנעכט אריין — —
מרים. ער זאָל דיר העלפען אין דיין שוואכקייט.
אלעקסאנדער (קלאַפּט מיט'ן פוס).
מרים (נאָך אַ קליינעם שווייגען). איך בין מיר פון היינט
טיגען טאָג, דארף איך מיך צוזעצען? אָדער מאָג איך מיך אויף
אַ קליינע וויילע אריינלעגען אין דיין בעט?
אלעקסאנדער (דרעהט זיך האַסטיג אום). זונה, דאָס
וועסטו גאנץ געוויס נישט!
מרים. דאָך — דו האָסט דיך אומגעדערעהט.
אלעקסאנדער (גאנץ הייזערדיג). יעצט אָבער געה!
מרים. איך וויל דיך עפעס פרעגען.

אלעקסאנדער (טאפעט מיט זיין פוס). דעק צו דיין ברוסט!

מרים. וועסטו מיר אן ענטפער געבען?

אלעקסאנדער. רעד!

מרים. פאר וואס האסטו מיך פריער נישט דורכגעשטאָר-
כען, ווען איך האָב מיין ברוסט אָבגעדעקט פאר דיר? — איך מוז
עס וויסען. דו ביזט בעקאנט פאר זעהר מומיג, און פאר אַ רויע-
מער-ברוסט וואָלסטו געוויס דיין האַנד מאַכטלאָז נישט אַראָבגע-
לאָזען. — איך מוז עס וויסען.

אלעקסאנדער (קוים וואָס עד רעדט אַרויס). איך האָב
נאָך קיינמאָל קיין נאקטע פרויענברוסט נישט געזעהן.
מרים. האָסטו קיינמאָל, אויך צופעליג, קיין זונה נישט
געזעהן ביי איהר פענסטער?

אלעקסאנדער. איך האָב קיינמאָל אהינצו נישט
געקוקט.

מרים. האָסטו סטאטוען נישט געזעהן, און בילדער אויך
נישט, רוימישע און גריכישע?

אלעקסאנדער. איך האָב אַ ווענוס-סטאטוע געזעהן.

מרים (ענטציקט). יאָ?!

אלעקסאנדער (קוקט אויף). וואָס ווילסטו ווייטער
וויסען?

מרים. ביזטו אויף פאר ווענוס אָבגעשפרונגען?

אלעקסאנדער. איך האָב די ווענוס מיט מיין האַנד
צוטרימערט.

מרים. פאר וואָס ביזטו שטעהן געבליבען פאר מיר?

אלעקסאנדער (שוויגט).

מרים. ווייסט, איך בין אַ ווענוס-דיענערין.

אלעקסאנדער. איך ווייס, דו ביזט די טומאה אליין.

מרים. און אלע מענער מוזען זיך פאר מיר בוקען.

אלעקסאנדער. ביזטו אפשר דערפאר געקומען צו מיר?

מרים. יא.

אלעקסאנדער (פון צווישען די צייגער). יעצט — וועל

— איך — אָבער...

מרים. גוט, איך וועל מיך אויפדעקען פאר דיר און דו צור

טרימער מיך, ווי דו האָסט די נאקטע געטין צוטרימערט.

אלעקסאנדער (שפרינגט אָב מיט שרעק). טו עס נישט!

מרים. און אז איך וועל עס?

אלעקסאנדער. וואָס ווילסטו פון מיר?

מרים. דער שטארקער אלעקסאנדער וועט דאכט זיך וויינען

באלד.

אלעקסאנדער. פאר כעס! פאר גרימצאָרן! (ווארפט

זיך צו איהר מיט די פויסטען.) צוטרימערן וועל איך דיר!

מרים (וויל זיך אויפדעקען). טו עס נאָר! טו עס נאָר!

אלעקסאנדער (כאַפט זיך פאַר'ן קאַפּ).

מרים. באלד האָב איך, וואָס איך זוך.

אלעקסאנדער (שיפעט אַרויס). געה!

מרים. באלד בלויז האָב איך עס.

אלעקסאנדער. וואָס זאָל דאָס אלץ הייסען? וואָס

זאָל דאָס אלץ בעדייטען?

מרים. איך קען איינעם, וועלכער האָט זיך פאר מיין

נאקעטקייט נישט דערשראָקען, און פאר וועמעס בליקען איך האָב

געמוזט אראָבלאָזען מיינע בליקען פערשעמטערהייט. מען האָט

מיר געזאָגט, אז דו ביזט אויך אזא איינער. מען האָט מיר געזאָגט,

אז אויך אויף דיר האָט דער יצר הרע גאָר קיין שליטה נישט. ביזטו

אזא איינער?

אלעקסאנדער. וואָס געהט עס דיר אָן?

מרים. איך מוז וויסען, ווער פון אונז איז דער שטארקער

רער: דו צו איך?

אלעקסאנדער. האָסט גענוג געזעהן פון מיר. מאַך

דיר דעם ענטפער אויס, ווי דו ווילסט.

מרים. איך וויל געוויסהייט.
אלעקסאנדער. ווי קאָן איך זי דיר פערשאַען?
מרים. העב אויך דיינע אויגען און קוק אין מיינע גלויבֿ
אריין, ביז עס וועט זיין גענוג פאַר מיר.
אלעקסאנדער (מיט האַס). אין דיינע אויגען קוקען!
(עגבוירט זיך אַריין אין איהר מיט די אויגען.)
מרים. יא, יא, אָט אזוי! אָט אזוי! זאמעל צונויף
דיין גאנצען כעס, נעם צונויף דיין גאנצען האַס, דערהיץ דיר ביז
צו ווילדקייט.

אלעקסאנדער. אָה, דאָס בין איך שוין!
מרים. פערגרעסער עס, אויב דאָס איז דיר מעגליך.
אלעקסאנדער. און דאן וועסטו אוועקגעהן?
מרים. א גלויבען צו דערהאַלטען אָדער א גלויבען צו פער-
ליערען, אויב דו וועסט מיך אַפריער נישט דערשטעכען.
אלעקסאנדער. רעטעניס איבער רעטעניס!
מרים. מרים פון מגדלה איז שוין לאנג א רעטעניס גע-
וועזען. (טרעט געהנטער צו, אַז ער מוז פיהלען איהר אַטעם.)
אלעקסאנדער (קוקט איהר פעסט אין די אויגען, דריקט
די ציין און קרעמפּט די פינגער).

מרים (שפּרויט די ארמס פערנאַנדער, ווי צום אומארמען.
איהר מאַנטעל רוקט זיך אַראָב, איהר ברוסט העכט זיך שטאַרק פּוֹן
שטאַרקען אַטמען, לוידענשאַפּטליך). יעצט שטאַרבען! יעצט דורכ-
שטאַכען ווערען! אלעקסאנדער! העב דאָך דיין האַנד אויף! ...
אלעקסאנדער (שוידערט אויף, העכט אָן שווער צו אַטמען,
ווערט וואקליג און שרייט פּלוצלונג אויף, לוידענשאַפּטליך, ווילד, מיט
שרעק און טרערען). מרים! (ווארפט זיך אויף דאָס בעט און צו-
וויינט זיך.)

מרים (מיט גצחון). אההה! (העכט שנעל אויף איהר מאַג-
שעל און ציהט זיך צוריק צו דער טיר.) דער איז מיין זיענער נישט!
די צאָל איז מיט איינעם ווינציגער געוואָרען!

צ ו ו י י ט ע ס צ ע נ ע

א הויל צווישען תויבע פעלוען. א שמאָל שטעגעל, וואָס דרעהט זיך
בארג אַראָב פון לינקס נאָך רעכטס, פיהרט צו איהר.
ע מ ר ם (זיצט אויף אַ שטיינערנעם געלעגער, קלאַפּט זיך אין
קאָפּ און אַטעמט שווער). מעהר קאָן איך נישט! מעהר קאָן איך
נישט! — ערנער ווי אין סדום, שלעכטער ווי אין עמורה! טו
דיין ווילען, גאָט, איך דארף דיך מעהר נישט אָבהאלטען! דייןע
געזעצען האָבען זיי פערמיאוסט, פון דייןע געבאָטען האָבען זיי
זיך אָבגעקערט, דייןע אָנוואָגען טוען זיי נישט, דעם בונד מיט
דיר האָבען זיי צושטערט. שטראָף זיי זיעבען מאָל זיעבען פאר
זייערע זינד! ציה נישט ליינגער, גאָט צכאות, מאך דעם סוף וואָס
ניכער! שיק אַראָב דיין נקמה־שווערד און פערטיליג זיי פון אונז-
טערן הימעל! (בלויבט זיצען אונגעכטיג. באַלד צימערט אויף זיין
קערפער פאר געוויין.) גאָט מיין גאָט, בין איך נישט צו שטריינג
געוועזען? דו גרויסער געדולדיגער, שטראָף מיין ביזע צונג,
אָבער נישט דיין פאַלק. דו האָסט סדום פערדארבען נישט גע-
וואָלט, ווען דו וואָלט דאָרטין נאָך צעהן צדיקים געפונען. און
ווען די זינד פון ירושלים זיינען אויך גרויס, האָב איך דאָך בלויז
אַ ליגען געזאָגט, אז זיי זיינען גרעסער פון סדום. וועסטו נישט
דיין שטאָרט ראטעווען צוליעב די צדיקים, וועלכע וואוינען אין
איהר? גאָט פון ישראל, זעה, דיין קנעכט קניט פאר דיר און
שיקט צו דיר זיין תפלה מיט טרערען און תחנונים.
מ ר י ם (בעווייזט זיך אויבען אויפ'ן שטעגעל און געהט לאנג-
זאם אַראָב, רעכטס אויפ'ן פערקער בלויבט זי שטעהן און קוקט אַראָב צו
עמר'ען).
ע מ ר ם. האָסט מיר געהייסען, איך זאָל מיין רייך הויז
פערלאָזען, מיין ווייב און מיינע קינדער, און איך האָב דיך גע-

פאלנט. איך זאל א פעל פון חיות אַנטאָן אויף זיך און צווישען וויסטע פעלזען וואוינען, און איך, דער מפונק פון קינדהייט אָן, טראָג א שווער פעל אויף מיר און הויז צווישען גרויע שטיינער. גאָט דער האר, לעג אויף מיר נאָך שווערערעם ארויף און איך וועל עס טאָן. נאָר ראטעווע דיין פאַלק, בעפריי דיין לאַנד, מאַך נישט חרוב דיין הויז! האַלט אויף דאָס פערניכטענדיגע שווערה און ציה צוריק דיין נקמה־לעמענדיגע האַנד! (פּערדעקט דאָס געד זיכט מיט ביידע הענד און בלויבט ווי פּערגליווערט.)

מרים. ווי הייליג איז דער מאַן! איז נישט גאָט דאָ ארום איהם? דארף איך דאָ מיינע שיד נישט אראָבנעמען, ווייל הייליג איז דער אָרט? — ער טראָגט נאָך די וואונדען אויף זיך, וועלכע ער האָט פריער אין מיין הויז געקראָגען. דארף איך איהם נישט פאלען פאר די פיס און בעטען ביי איהם מחילה? — ווי ווערט מיר מאָדנע אזוי צו מוט! וואָס שטעה איך נאָך דאָ? וואָס וויל איך דאָ פון איהם? וואָס זאל איך איהם זאָגען און וואָס זאל איך מיט איהם רעדען? ווי קאָן איך יעצט וועלען דעם אזוי געפייניגטען נאָך מעהר פייניגען? ווי קאָן איך האַמען דאָ אויף זעג? — אַך, באלד וויל איך עס, דער דאָ זאל מיין זעגער זיין. דאן מייד איך יענעם אויס. — דאן — מייד — איך — יענעם — אויס. — יענעם — (לויפט פלוזלונג אראָב און וואַרפט זיך פאַר עמר'ען אויף די קני.) ראטעווע מיך!

עמרם (ציטערט אויף, נעמט אראָב די הענד פון געזיכט, קוקט אָן פּערוואונדערט די קניענדיגע, דערקענט זי און שרייט אויף). די זינדיגע אשת־איש!

מרים. יא, די זינדיגע אשת־איש קניט יעצט פאר דיר און בעט דיך, דו זאָלסט זי ראטעווען פון זיך אליין!

עמרם. געה — און לאָז — דיך — פּערשטייניגען!

מרים. ניין, נישט דאָס!

עמרם. געה און לאָז דיך פּערשטייניגען. און דו און דאָס נאנצע אידישע פאַלק זיינען געראטעוועט פון דיר!

מרים. גאָט וויל נישט דעם טויט פון דעם רשע. ער וויל נאָר, ער זאָל אויפהערען צו זינדיגען. העלף מיר, ראטעווע מיך, און איך בין קיין זינדיגערין נישט מעהר.

עמרם. גאָט האָט אָנגעזאָגט, אז די פרוי, וועלכע שענדט איהר מאַנס געלעגער, מוז געטויט ווערען. ווילסטו געראטעוועט ווערען פון דיר אליין, דאן טו דיר אַן אַ כח און געה ארויס אין מיטען מאַרק, שריי אויס, אז דו ביזט הייב מיתה, און לאָז דיר פערשטייניגען. און ווילסטו תשובה טאָן און טאָן נאָך גאָטס געבאָט, דאן געה און געם אויף זיך זיין שטראַף.

מרים. פערשטויס מיך נישט פון דיר. תשובה פול אין האַרצען שטעה איך יעצט פאַר דיר, און עס איז אין דיין האַנד צו בריינגען מיך צו אַ נייעם לעבען. עס זאָלען אלע אויף מיר וויזען: זי איז געווען אַ שווערע זינדיגערין, אָבער גאָט האָט איהר האַרץ אומגעקערט צו גוטען און יעצט געהערט זי אין גאַנצען צו איהם. און גאָטס מעשים וועלען דורך דיר בעוואונדערט ווערען, און געהייליגט וועט ווערען זיין נאָמען.

עמרם. ווי שטאַרקער נאָך וועט ווירקען דיין טויט שטראַף, וועלכע דו וועסט מיט גוטען ווילען אויף דיר נעמען!

מרים. „איך וויל נישט שטאַרבען, נאָר לעבען און דער-צעהלען די מעשים פון גאָט. גאָט קאָן מיך בעשטראַפען, אָבער דעם טויט גיט ער מיך נישט איבער. עפען אויף די טויערן פון פרומט קייט, איך וועל אַרײַן אין זיי און גאָט דאַנקען.“

עמרם. ווער ביזטו, וואָס דו האָסט אַ צונג פול מיט גאָטס ווערטער און אַ נשמה שווער טריפענדיג פון זינד?

מרים. פון גאַנצען האַרצען רופ איך צו דיר: ראטעווע מיך פון מיר אליין! דו ווייסט גאָרנישט, ווי טיעף איך זיך אין זינד!

עמרם. אשת-איש און זונה!

מרים. דאָס איז דער קלענסטער טײל בלויז.

עמרם. דער קלענסטער בלויז?!

מרים. און אויך בשונג מעהר. עם האָבען תורה־ווערטער מיך פערפיהרט.

עמרם. דו לעסטערין, וואָס וועסטו מעהר נאָך זאָגען? !
מרים. מיין פאָטער איז געוועזען א גרויסער תורה־לערנער אין מגדלח און א פרומער מאן, וועלכער איז פרום געגאנגען אין גאָטס וועגען. און פון איהם האָב איך געהערט, אז קיין מצוה שטעהט נישט העכער פאר א מענשענלעבען. שבת, האָט ער גע־זאָגט, איז פון די מצוות די גרעסטע, און דאָך איז א מענשענלעבען בילכער פיעל פאר שבת, און געהט עס א מענשענלעבען צו ראטע־ווען, הערט דער שבת אויף.

עמרם. פון הלל'ס תלמידים! א גרויסער גאָרטען איז אונזער תורה, און אום איהם אָבצוהיטען מוז מען בויען א צוים־ארום א צוים. הלל אָבער און זיינע תלמידים האָבען אָבגעשוואכט די צויםען און עם האָבען זיך אריינגעריסען אין אונזער לעבען אַזעלכע שרעקליכע בעשעפעניסען, ווי דו!

מרים. דעם מענשענס לעבען איז דער יסוד פון דעם גאנצען בנין גאָטס, האָט ער געלערנט. און „ליעב דעם אנדערן ווי זיך אליין“ איז דער הויפט־פונקט פון דער תורה.
עמרם. הלל! הלל! — דאָך וואָס האָט עס מיט דייןע שווערע זינד צו טאָן?

מרים. דו וועסט עם הערען גלייך. עם האָט מיך גאָט געבענשט מיט שיינהייט — —
עמרם. געבענשט? !

מרים. און יאָהרענלאנג האָב איך געלעבט און איהם גע־לויבט פאר זיין בענשונג. ער זאָל דאָך געלויבט ווערען דערפאר, וואָס ער האָט אָבגעמיילט פון זיין שיינהייט א חלק צו א בשר ודם?
עמרם. גאָט, ווי זי שפאָט!

מרים. אָבער באלד איז איינער געקומען צו מיר, מיט טויט אין זיין הארצען און מיט טויט־געוועהר אין זיין האַנד, און מיט געבעט האָט ער זיך געוואָרפען פאר מיר און הארצרייסענדיג

ארויסגערעדט די שרעקליכע ווערטער: „געהער מיר, אָדער איך טויט מיך!“ — „איך טאָר נישט,“ האָב איך איהם געענטפּ פערט, „איך בין אן אשת-איש.“ דאָך ער האָט מיך נישט גער וואָלט הערען און פאר מיינע ווערטער האָט ער פערמאכט זיינע אויערן. „געהערסטו מיר נישט, טויט איך מיך און גלייך דאָ פאר דינע אויגען.“ און ער האָט אויפגעהויבען צו זיין ברוסט זיין שווערד, דאָס דאָפּעלטגעשליפענע. וואָס האָב איך געוואָלט טאָן?

ע מ ר ם . דו פרענסט? ! דו אונפערשעמטע!

מ ר י ם . איז אשת-איש מעהר פאר שבת?

ע מ ר ם . ביזטו געקומען מיך צו פערלאכען און דיין זנות!

ביי מיר צו הייליגען? !

מ ר י ם . איך דערצעהל דיר, ווי איך בין געוואָרען, וואָס

איך בין.

ע מ ר ם . דו אויסוואורת, עס האָט אין דיר די לוסט גער רעדט און די תאוה האָט דיך צו זינד געטריבען. ווען ער וואָלט צו דיר געקומען און דיר געזאָגט: גים גיפטיג וואסער דיר אויף דאָס געזיכט, דינע שיינע אויגען זאָלען בלינדע לעכער ווערען, דינע ווייסע באקען זאָלען ווי פון פייער אויסגעגעסען ווערען. פערניכט דיין שיינהייט אָדער איך טויט מיך!—וואָלסטו דאָס גער טאָן און דאָס מענשענלעכען געראַטעוועט? דו האָסט נאָר געטאָן, נאָך וואָס דיין זינדיג הארץ האָט געביינקט און וואָס דיין זינדיגען נוף איז אנגענעם געוועזען.

מ ר י ם . אך, ער איז געוועזען יונג און שיינ און קרעפטיג...

ע מ ר ם . אהא!

מ ר י ם . און איך האָב נישט געוואָלט, עס זאָל דורך מיר אַ

בליהענד לעבען פערניכטעט ווערען.

ע מ ר ם . דו ביזט די זנות אליין!

מ ר י ם . און דאָן זיינען אויך געקומען אנדערע מענער מיט

פערצווייפּלונג אין זייער הארצען און ווילדקייט אין זייערע אויגען

און האָבען געשאַלטען מיך און מיין שיינהייט, ווייל זי האָט אוועק-

גערויבט ביי זיי זייער רוח און צושטערט דעם פריעדען פון זייער
 נשמה. און איך האָב מיר געזאָגט אין מיין הארצען: האָט מיר
 גאָט בעשאַפּען, איך זאָל א קללה זיין אין לעבען אָדער א ברכה
 אויף דער וועלט? און איך האָב אויסגעמאכט ביי מיר, איך דארף
 נישט זיין קיין קללה.

ע מ ר ם. שוידערט, איהר הימלען!

מ ר י ם. איך האָב אָנגעהויבען צו פיהלען, אז איך בין גע-
 באָרען געוואָרען די מענער צו בעגליקען, און ווענוס איז געוואָרען
 מיר מיין גאָט.

ע מ ר ם. וועה, וואָס איך הער! ערד, פערשלינג זי! פעל-
 זען, בעגראַכט זי אונטער אייך!

מ ר י ם (נאָך אַ קליינעם געשפּאַנטען שווייגען). די ערד האָט
 איהר מויל נישט אויפגעטאָן, און די פעלזען שטעהען שטארק.
 גאָט וויל מיין טויט נישט.

ע מ ר ם. שרעקליכע, וואָס ביזטו געקומען צו מיר?!

מ ר י ם. דו זאָלסט מיך ראַטעווען פון מיר אליין. עס האָט
 געלעבט אין מיר א גלויבען, אז קיין מאן קאָן מיר נישט ביישטעהן.
 איך בין אלמעכטיג, און א בליק פון מיינע אויגען מאכט יעדען
 מאן זיך צאפּלען אין מיין נעץ. און דער דאָזיגער גלויבען האָט
 מיך אלץ מעהר געטריבען אויף דעם וועג פון זינד. ער האָט גע-
 וועקט מיין לוסט און איז געוועזען מיין גרעסטע פרייד. דאָס איז
 געווען די פרייד פון א וואלדפייער, ווען עס זעהט קיין סוף נישט
 צו זיין פערצעהרונג. דאָך זאָל דער גלויבען אין מיר געבראָכען
 ווערען, דאן בין איך מעהר די זונה נישט, דאן בין איך נישט מעהר
 קיין זינדיגערין. דו ביזט דער מאן, וועלכער קאָן אין מיר מיין
 גלויבען ברעכען. דו ביזט שטארק אין גאָט און ביזט דער איינ-
 ציגער, וועלכער האָט אויף מיר זיין האַנד אויפגעהויבען מיט אַ
 שטיין און דעם שטיין אויך געוואָרפען אויף מיר.

ע מ ר ם. פאר וואָס איז מיין וואָרף אזוי שוואַך געוועזען
 און האָט דיך נישט געטויט!

מרים. נאָט וויל מיין טויט נישט. אויך מיין מאן האָט מיט זיין שווערר מיך געוואָלט דערשטעכען און פערפעהלט זיין ציעל, און היינט אליין בין איך שוין עטליכע מאָל געראטע-וועט געוואָרען פון טויט. עס איז דיר בעשערט מיין נשמה צו ראטעווען.

עמרם. וואָס דו ווילסט איז הפקרות. דיר האָט דער שטן צו מיר געשיקט, דו זאָלסט מיך פערפיהרען.

מרים. דו פיהלסט דיר שטארק גענוג אין נאָט און האָסט פאר דעם שטן מורא?

עמרם. אויך דער שטארקסטער זאָל זיך אָבחיטען פון א זאך, וואָס קאָן איהם בריינגען צו אן עברה, און מעגליך בעט איהן אין מינע תפלות, איד זאָל אָבגעהיט ווערען דערפון.

מרים. עס זיצט א בייזער גייסט אין מיר, און דו קאָנסט איהם ארויסטרייבען. בעפריי מיך פון דעם שלעכטען געדאנק, וואָס בעוועלטיגט מיך. טוסטו עס, בין איך געראטעוועט, און דו האָסט אויפגעשטעלט א נשמה אין ישראל.

עמרם. עס רעדט דער שטן מיט דינע לעפצען! דו ביזט געשיקט פון איהם מיך צו פערפיהרען!

מרים. דערמאָן דעם שטן נישט, איד רעד צו דיר נישט אין זיין נאָמען. בענעמסט זיך ווי א נביא און זעהסט די צוקונפט פון א פאָלק, און ווייסט נישט, וואָס עס טוט זיך אין הארצען פון א פרוי. איד שווער דיר, היינטיגער טאָג קאָן מיין לעצטער טאָג זיין אין מינע זינד, און וועניג בעלי-תשובות וועלען מעהר טאָן ווי מרים פון מגדלה. העלף מיר נאָר, און קיין בעסערע זאך קאָנסטו נישט אויפטאָן אין די אויגען פון נאָט. הייסט עס דאָך, אז ווער עס שטעלט אויף איין נשמה אין ישראל, איז גלייך ווי ער וואָלט אויפגעשטעלט די גאנצע וועלט.

עמרם (געפויניגט). וואָס ווילסטו, זאָל איד טאָן?

מרים. פאנצער זיך מיט דיין גאנצער פרומקייט, טו דירן אריין מיט דינע געדאנקען אין נאָט, און קוק מיר אריין אין מינע

אויגען. וועסטו אויסהאלטען מיין בליק און קיין מחשבה זרה וועט אין דיר נישט אריינקומען, און דיינע אויגען, פרום און ערנסט, מיט גאָטס פייער אין זיי, וועלען צווינגען מיך מיינע אויגען אראָב צולאָזען פאר דיר, בין איך געראטעוועט. דאן זינג איך „הלל“ פריי פאר גאָט און לויב איהם הויך פאר'ן גאנצען פאָלק.

ע מ ר ם. איך האָב שוין עטליכע מאָל דיין געזיכט מיט מיינע בליקען בעריהרט, און וואָס דו האָסט אויפגעוועקט אין מיר, איז נאָר עקעל און כעס. איך זעה אין דיר אַ וואָרים ווערט צו טראָטען צו ווערען, די שאַנדע פון דער מענשהייט. מיינע אויגען מאַכען זיך מיר צו פאר מיאוסקייט, און מיין נאָז איז פול פון דעם ריח פון נבלה.

מ ר י ם. אַך, דאָס איז גוט, און פרייד פילט אָן מיין האַרץ! איך האָב קיין טעות אין דיר נישט געהאט, גאָט האָט מיך געפיהרט דעם ריכטיגען וועג. דו ביזט דער ריכטיגער מאַן, וועלכער קאָן מיך בעפרייען פון מיר אליין. איך פיהל, דער בייזער גייסט וועט באַלד פון מיר ארויס, און מרים פון מגדלה וועט אנהעבען גאָט צו דיענען מיט איהר גאנצען האַרצען און וועזען. קום, דו היי-ליגער, קום, דו נבור אין ישראל, און דערשטעך מיט דיינע שאַרפע שפיזען-בליקען דעם בייזען גייסט אין מיר. טויט איהם אין מיר! איך וויל געראטעוועט ווערען! איך וויל געראטעוועט ווערען! (מאַכט אַ בעוועגונג ווי אויפצונעמען זיינע בליקען.)

ע מ ר ם. עס איז אַ זינד צו קוקען אויף אַ נקבה. ווי קאָן איך מיט אַ זינד דייניגען אַ נשמה? איך וועל מיך בעפלעקען, און אַ בעפלעקטער וועל איך דעם כח נישט האָבען דיין בייזען גייסט צו טויטען.

מ ר י ם. עס איז די זינד אַ קלייניגקייט בלויז געגען דער גרויסער מצוה, וועלכע דו וועסט דיר פערדיענען.

ע מ ר ם. ווער ביזטו צו מעסטען, וואָס גרויס איז און וואָס קליין? עס זיינען די אויגען שטענדיג געוועזען פיהרער צו עברות

און ניט איינער איז דורך זיינע אויגען געשטרויכעלט געוואָרען.
איך וועל אין דיינע אויגען נישט קוקען. דו ביזט פון שטן.
מרים. דאָך איינער — — (פערקאַפּט זיך.) איז עס גאנץ
אונמעגליך אריינצוקוקען אין די אויגען פון א פרוי און נישט קומען
אויף מחשבות זרות.

עמרם. דאָס וואָלט הייסען, גאָט צו פרובען.
מרים. און ווען גאָט וויל דיך דערמיט פרובען?
עמרם. גאָט פרובט זיינע גערעכטע מיט דעם אליין שוין,
וואָס ער האָט די פרוי בעשאַפען. זי איז דער יצר הרע, זי איז די
אייביגע פערפיהרונג. איך קוק זי אָבער נישט אָן! איהר ריח איז
מיר דער ריח פון נבלה, איהר שטים איז מיר צואווידער, אין
גאנצען איז זי פאר מיר אן אונריינער טאָפּ, און איך בין פון דער
זינד געראטעוועט.

מרים. ווי דארף איינער פרום און ריין זיין, ער זאָל קאָנען
גלייכגילטיג אָנקוקען א פרוי, אפילו די פערפיהרערישסטע, און
זאָל דעם יצר הרע נישט דערזעהן און נישט די פערפיהרונג?
עמרם. וואָלט איינער דאָס געקאָנט, ער וואָלט דאָך גאָט
גערייצט. איינמאָל וועט עס איהם געלינגען, דאָס צווייטע מאָל
וועט ער געשטרויכעלט ווערען.

מרים. דאָס צווייטע מאָל וועט ער געשטרויכעלט
ווערען?!

עמרם. וואָס האָסטו דיך דערפרעהט? די רשעות האָט
אויפגעשריען אין דיר.

מרים. אָך, דו מוזט מיר העלפען! דו מוזט מיר העל-
פען! — פערשטויסטו מיך פון דיר, קער איך מיך ווידער
אום צו מינע זינד. איך וועל זאָגען, אויך דער פרומסטער קאָן
נישט ביישטעהן מיר, אויך דער נישט, וועמעס לייב איז אָב-
געשוואכט פון תעניתים! ווענוס האָט מיר פון איהר קראַפּט גע-
נעבען, און איהר וועל איך דיענען פון היינט און אייביג. ווילסטו

מיינע נייע עברות נעמען אויף דיר? דו וועסט אין זיי שולדיג זיין.

ע מ ר ם. געה אוועק פון מיר, פערפיהרונג! איך וועל מיך אין אן אויגען-שפיעל מיט דיר נישט אריינלאָזען.

מ ר י ם. דו האָסט גאָט געבעטען, ער זאָל נאָך שווערערעם ארויפלעגען אויף דיר. פילייכט שיקט מיך גאָט צו דיר און וויל, דו זאָלסט אויפשטעלען מיין נשמה. און איז דיר אונמעגליך גאנץ, מיר אין די אויגען אריינצוקוקען, וויל איך עס דיר לייכטער מאכען: דו לאָז מיך וואשען דינע פיס.

ע מ ר ם. ווי?!

מ ר י ם. לאָז מיך וואשען דינע פיס, אויסוואשען לאָז מיך דינע וואונדען. דו נעם אַ הייליגען ספר, די תורה נעם און לערן זי פאר מיר. פערטרייב דיר דורך דאָס לערנען יעדע מעגליכקייט פון אַ מחשבה זרה, און איך וועל טאָן מיין ארבייט. און וועט דיין פוס אין מיינע הענד נישט אַ ציטער טאָן, וועל איך וויסען, אז די שלאַנג, וועלכע איז אין מיר געזעסען, איז צוטראָטען גע-וואָרען, און קוסען וועל איך די ערד, אויף וועלכער דו טרעטסט. דינע פיס נאָר וויל איך, און זאָלען דינע אויגען דיר דינע העל-פער זיין.

ע מ ר ם. רעדט גאָט אין דיר, אָדער רעדט אין דיר דער שטן?

מ ר י ם. וואָס טוט דער צווייפעל און דאָס פרעגען יעצט? איך וויל פון דיר אַ קלייניגקייט און גיב אין דינע הענד דאָס שווערסטע געוועהר. איז דען די תורה נישט פאנצער גענוג פאר דיר, און איז נישט גאָטס וואָרט דיין גרויסער שוץ? איך לאָז פון דיר יעצט נישט אַב, דו וועסט מיך פון דיר נישט פערטרייבען. מיין נשמה שרייט נאָך רעמונג, און דו ביזט דער פעלזען, אָן וועל-כען מיין בייזער גייסט מוז זיך צושלאָגען. דו העב די תפילות אָן, בעשווער דעם רוח אין מיר, טרייב ארויס פון מיר די טומאה.

דאָס וואָסער דאָ ביי דיר אין קרוג שטעהט ווי אָנגעגרייט פאר מיר. איך נעם עס גלייך און רייניג דיך און מיר.
 עמרם. נאָט, איז דאָס דיין ווילען? שיקסט דו דאָס זי צו מיר? שטארק מיר, נאָט, און גיב מיר קראפט גענוג. דו ווילסט דאָך נישט, איך זאָל געשטרויכעלט ווערען, און אָנשטאָט א שטראָפער צו זיין, זאָל איך נאָך ציוו'ס זינד פערמעהרען. איך וויל איהר גלויבען, זי איז דאָך א טאָכטער פון דיין פאָלק. און טו איך יעצט איהר ווילען, דאן זעהסטו דאָך מיין הארץ, אז איך טו עס בלויז, אום איהר נשמה צו ראטעווען. פאנצער מיר, בעד שיץ מיר, לאָז צו מיר נישט צו קיין שלעכטען געדאנק און קיין שאַטען נישט פון א מחשבה זרה. (ער נעמט פון א ווינקעל אַ דיך פאַרמעט).

מרים (שטעלט זיך פאר איהם אויף די קנין). די רייניגונג פון דינע פיס זאָל זיין די רייניגונג פון מיין נשמה און פון מיין פערשטאָפטען הארץ. (וואָשט איהם די פיס).
 עמרם (העבט אָן צו ליענען). „ווער עס זיצט אין דער פערבאָרגענהייט פון דעם אויבערסטען און נעכטיגט אין דעם שאַטען פון דעם אלמעכטיגען, דער זאָגט צו נאָט: מיין שוץ ביזטו און ביזט מיין פעסטונג, נאָט, אויף וועלכען איך פערלאָז מיר. וואָרום ער ראטעוועט דיך פון אן אָנגעשטעלטען נעץ און פון א טויטליכער מגפה. מיט זיין פערדער בעשיצט ער דיך, און אונטער זיינע פליג-געל וועסטו זיך בעשירמען; שילד און שירם איז זיין אמת...“
 מרים (לאָזט פערנאָדער איהרע האַר און העבט אָן צו ווישען מיט זיי זיינע פיס).

עמרם'ס (שטימט ברעכט. ער בלויבט שטעהן, ווי ער וואָלט פערלאָרען דעם פלאַץ, וואו ער האָט געליענט).
 מרים. דיין פוס האָט אויפגעציטערט... פאר וואָס האָט דיין שטים זיך אָבגעריסען? פיהלסטו די בעריהרונג פון מינע הענד? זיינען זיי נישט צארט, ווי די הויט פון א יונגען קינד? טריפען מינע הענד נישט מור, און זיינען מינע פינגער נישט

קיין ערקוויקונג? זיינען מיינע האָר נישט ווייכער זיך, און שמע-
קען זיי נישט ווי דער לבנון?

ע מ ר ם (ווי ער וואָלט זי און זיך וועלען אריבערשרייען). „א ריין
הארץ שאף מיר, גאָט, בעניי אין מיר אן אמת'ן גייסט. פערווארף
מיך נישט פון דיר און דיין הייליגען גייסט נעם נישט אוועק פון
מיר. קער מיר אום צוריק די פרייד פון דיין הילף און א וואָל-
טעטיגער גייסט זאָל מיך אונטערשטיצען. זינדיגע וועל איך דינע
וועגען לערנען, רשעים זאָלען זיך אומקערען צו דיר...”

מ ר י ם. עס ציטערען ביידע פיס דיר און קאלט זיינען זיי
געוואָרען, ווי מיינע פינגער וואָלטען אייז געוועזען. זאָל איך זיי
דיר אָנוואַרמען? איך דריק זיי צו צו מיינע בריסט, ווי צווישען
יונגע טויבען צוויי וועלען זיי זיך דערוואַרמען...

ע מ ר ם (קרעכצט אויף, וויל ווייטער בעטען, שפּרינגט אויף און
צושרייט זיך). א שרפה אין דיר, עמרם! א שרפה אין דיר,
עמרם! (צו מרים'ן). לאָז אָב! (גאַנץ ווילד, אויפּהעכענדיג
שטיינער פון דער ערד). איך פּערשטייניג דיך! דו ביזט פון שטן!
דיין טויט זאָל דאָ זיין!

מ ר י ם (ווילד אויפלאַכענדיג, מיט די הענד בעשיצענדיג זיך,
געהט שנעל צום שמעגעל און ארויף באַרג).

ע מ ר ם (ווילד, מיט צוגעמאַכטע אויגען, וואַרפט איהר נאָך די
שטיינער). איך פּערשטייניג דיך! איך פּערשטייניג דיך! (אָוועק-
וואַרפענדיג דעם לעצטען שטיין, לאָזט ער זיך אַראָב קראַפּטלאָז אויף זיין
געלעגער און פּערבאַרגט זיין געזוכט אין די הענד.)

מ ר י ם (בלויבט שמעהן אויפ'ן פּערקער און בעטראַכט איהם).
דו פיעלגעפויניגטער, לייכטער רויב ביזטו געוועזען אין די הענד
פון דער מענערבעזיעגערין מרים פון מגדלה. נישט דיין גייסט,
צוגעקערט צו גאָט, און נישט דיין נאָז, וועלכער האָט געפיהלט
אין מיר דעם ריח פון נבלה, האָבען דיר נישט געהאָלפּען פון דעם

פייער. איך בין די זיענערין! קיין מאן — — אד, יענער
 נאך! — — דאך צום צווייטען מאל וועט ער געשטרויבעלט ווע-
 רען — — סאר וואס ליענען זיינע בליקען מיר אין די אויגען?
 און זיין שטיק, פאר וואס קלינגט זי מיר אין די אויערן? פאר וואס
 ריהרט ער אלץ אויף אין מיר מיט ירעק? — ניין, איך וועל
 קעמפפען — — איך וועל זיין שמארק — — איך געה צו איהם!
 עי, הא, וועט עס זיין א קאמפף!

דריטער אקט

מרים'ס צימער.

ערסטער ליעבהאבער (שמעש אין דער זויטענ-טיר
מיט אן אָנגעצונדענעם ליכט אין דער האַנד). מרים! מרים! ביזטו
דאָ? האָסטו דיך בעהאַלטען? איך האָב וויין א סך געבראַכט,
דעם נס, וועלכער איז דיר געשעהן, צו פּערטרינקען. און איך האָב
פּרוכטען פּיעל געבראַכט און פּריש און זיס געבעק, דאָס טרינקען
צו פּערבייסען. רייצט עס דיך נישט? ווילסט דיך אלץ נאָך נישט
בעווייזען? ביזט אפּשר ברוגז, וואָס איך בין געקומען אונגערו-
פען? — — אַך, איך רעד דאָך בלוז צו די פּיער ווענד! זי איז
אין שטוב ניטאָ. (שמעלס אַרײַן דאָס ליכט אין דעם הײַנגלױבטער.)
די שטובטיר איז געוועזען אָפּען. וואו — — שא, עמיץ קומט.
דאָס קומט זי געוויס. איך בעהאַלט מיך שנעל... (עס קומט אַרײַן
דער צווייטער ליעבהאָבער מיט אַ קאַרב אויפ'ן אַרם.) עי, אַ מאַן גאָר!
וועלכער רוח האָט דיך געבראַכט? איך דאַרף דיך דאָ ווי אַ קרעץ
אויף דעם קליינעם פינגער פון מיין לינקען פּוס.

צווייטער. עי, ווי פּריינדליך! אזוי בענעגענט מען
מיך געוועהנליך נישט. ווען איך קום אַרײַן, שמעשט דער אנדערער
אויף און געהט מיט שלום-גרום אוועק.

ערסטער. און איך שמייס דעם אַריינקומענדיגן אַרויס.
ווען איך בין דאָ, הייסט עס: ליעבער פּריינד, עפען די טיר פון
יענער זייט נישט אויף, אז נישט עפענסטו זי אויף פון דער זייט
און מיט'ן קאַפּ.

צווייטער. מיט דיין קאַפּ, דאָס טו איך גאַנץ געוויס.
דו שמעל' דעם וויין אוועק און טראָג דיך שנעל אַרויס.
ערסטער. דו מוילואורף, דו מויוענעק, דו פּערזעהעניס,

איך ניב אויף דיר א בלאָז, פליהסטו דאָך ארויס, קאַפּ אראָב און פיס ארויף, דורך דעם שפעלטעל פון דער טיר.

צווייטער. דיין קאַפּ איז — וואָס זאָג איך „קאַפּ“! — דער מאָגען, וועלכער זיצט אויף דיינע פלייצעס, האָט זיך ווייט פערנאָדערגעצויגען פון דעם אויסגעטרונקענעם וויין, דערפאר ביזטו ביי דיר אזוי גרויס געוואָרען. פערשטעהסט דערפאר אויך נישט, וואָס איך רעד צו דיר. איך וועל עס דיר מוזען קלאָר מאַכען אויף מיין פויסטשפראַך.

ערסטער. דו רוח, ארויסגעטריבען פון א נפל, דו מפיל-קינד, דיין פויסט האָט אַ שפראַך, ווי דיין שפראַך אַ פויסט. ביידע ווארטען זיי באר שוואכקייט אויף אַ טראַפען פון מיין וויין, און ערסט דאמאָלס וועלען זיי בלוזי שרעקען די קינדער אין די גאסען. צווייטער. דאן מוז איך דיר אָבער גלייך בעקאנט מאַכען מיט מיין בערעדעוודיגקייט, און דיין שפראַך וועט ווערען אַי! און אַי! און וועה! און העלף! ווי ווילסטו עס? אין זיצען אָדער ישטעהן? דו ישטעה בעסער אויף, איך בריינג דיר דאן צום זיצען און באלד גלייך אויך צום ליגענען.

ערסטער. פאַר לאכען. איך בין קיצעלדיג. איך פיהל שוין דיינע שטרויעלעך און העב שוין אָן צו לאכען. דו ווארף דיר בעסער גלייך אליין ארויס. פערשפאָר די טרחה מיר, דערפאר קאָנטו דיר אויך נעמען אַ טרונק וויין... (גיס איהם אַ גלאָז וויין). צווייטער (שמייסט דאָס וויינגלאָז צו דער אויסענטיר). דער וויין געהט צוערסט — (כאַפט דעם ערסטען). דערנאָך געהסטו דו...

דריטער לייעב האָבער (אין דער טיר, מיט אַ קאַרב אויפ'ן אַרם, געטראַפען פון דעם גלאָז). אַ-או! אַ-או! איך בין קיין מזבח נישט און וויין ווערט אויף מיר נישט גענאָסען. איך גיס דעם וויין אין מיר. וואָס טוט זיך דאָ? איז עס הענער-שטרייט? וואו איז די הון? טשיפ, טשיפ, טשיפ...

ערסטער (צום צווייטען). דו לאָזט מיר גלייך אָב.

צווייטער. פאר וואָס לאַכסטו נישט?
 ערסטער (=אָפּט דעם צווייטען פּאַר'ן האַלז). גלייך דריק
 איך פון דיר ארויס דאָס ביסעל לעבענס־אַטעם.

דריטער. עי, עי, ווען צוויי שלאָגען זיך, האָב איך פיינט
 צו שטעהן פון ווייטען! (וואַרפט זיך אַרײַן צווישען זיי און רױסט
 זיי פּערנאַנדער, אַבוואַרפּענדיג אײַנעם אין אײַן זױט, דעם אַנדערען אין
 אַן אַנדער זױט.) יעצט זאָגט מיר, וואָס קאָנט איהר אייך נישט
 צוטיילען.

ערסטער. איך בין צוערסט געקומען, דארף ער אהער נישט
 אַרײַן.

צווייטער. בין איך אַרײַנגעקומען, מוז ער מיר גלייך
 פּערשווינדען.

דריטער. און איך וואַרף אייך אלע ביידע אויף דעם מיסט
 אַרויס. אָבער וואָס זאָגט מרים? זי האָט דאָך פיינט צו שוויי-
 גען. זעהט זי גלייכגילטיג אייער קאַמפּף צו און זאָגט קיין וואָרט
 נישט? זאָל דער שטאַרקערער זי האָבען? אײ, דאַן בעזײַן איך זי
 גאַנץ געוויס.

ערסטער. און דו הער אויף מיט דיין גאָה, זי קאָן דיר
 שלעכט בעקומען.

צווייטער. וואָס האָסטו איבערהויפּט אַרײַנצומישען
 זיך? ביזט מיר דאָ נישט וועניגער איבעריג ווי ער.

דריטער. זעהט נאָר, ביידע יעצט אויף מיר! נאָר רוהיג,
 פּרײַנד! איך האָב אַ לױסטײַגע חבּרותאַ זעהר ליעב, און מרים האָט
 זי אויך נישט פיינט. מיר ווילען צוזאַמען איהר רעטונג גוט בע-
 טרינקען. איך האָב וויין געבראַכט פון דעם בעסטען סאָרט, און
 פּערבייסען אויך אַ סך.

ערסטער. אויך איך האָב וויין געבראַכט, און מיינען
 איז געוויס נישט שלעכט. דאָ שטעהט ער — קאָנסט איהם גלייך
 פּערזוכען.

דריטער. גוט! דאָפּעלט וויין מאַכט די שמחה גרעסער.

צווייטער. זאָג דריי מאָל וויין. אויך איך בין מיט לייך
דיגע הענד נישט געקומען. מיין האַנד איז מיר יעצט נאָך שווער
פון דעם שווערען קאָרב, וועלכען זי האָט געהאט צו טראָגען.
דריטער. דאן מאכען מיר א סעודה, ווי הורדוס האָט אזא
קיינמאָל נישט געהאט. אָבער וואו איז די בעל-שמחה'טע? איך
זעה זי אלץ נאָך נישט.

צווייטער. אויך איך האָב זיי נאָך נישט געזעהן.
ערסטער. און איך האָב זי געזוכט אפילו אויפ'ן דאך.
דריטער. דאן איז זי איבערהויפט אין דער היים נישטאָ!
צווייטער. אין דער היים נישטאָ?
ערסטער. נישטאָ! וואו אָבער קאָן זי זיין?

דריטער. ביי מרים'ען איז עס שווער צו וויסען. זי איז
א פויגעל מיט א סך נעסטען. אָבער מיר וועלען אונז די שמחה
נישט פערשמערען. מיר טרינקען איהר געזונדהייט איהר אונטער
די אויגען. דעם וויין, וועלכען מיר האָבען געבראכט, וועלען מיר
צוריק נישט טראָגען, און נישט-געטרונקען וועלען מיר איהם אויך
נישט לאָזען. מאכען מיר אונז דאָ גאנץ היימיש. די גלעזער אָנ-
געפילט, און אויסגעפאקט זאָלען ווערען אונזערע קערב. — —
אזוי! שנעלער בלויז, איך ווער דורכטיג שוין. איך גיס אָן די
גלעזער. לחיים! (זיי טרינקען.) אה, גוט! דער וויין טוט גוט.
א צווייט גלאָז גלייך איז זעהר נויטיג. (גיסט אָן. זיי טרינקען.)
און וואָס דענקט איהר פון אַ דריטען אָהן אן אָבשטעל? (גיסט אָן.)
ערסטער. גיס נאָר אָן. איך בין אין טרינקען שטארק.
צווייטער. ביים טרינקען איז מיר דאָס אויפהערען נאָר
פיינליך.

דריטער. דאָס איז גוט. אזוי האָב איך איך ליעב.
(זיי טרינקען.) דאָס רופ איך אַנטרעפען אויף רעכטע מענשען.
אלאָ, מיר קעלטערן ווייטער. (גיסט אָן, זיי טרינקען.) נא, ווי
פיהלט איהר אייך? נאָר אנדערע מענשען, ווי? אַ שאָד, וואָס
מרים איז נישטאָ יעצט.

ערסטער (א קלאס טוענדיג אין מיש). עם איז צום הימעל שרייען!

צווייטער. דער וויין וואָלט מיר אנדערס גאָר געשמעקט. דריטער. מיר וועלען אונזערע טרערען לויפען לאָזען און אונזער פערדרום דערטרינקען אין אונזער וויין. (גיסט אָן. זיך טרינקען.) יעצט וויינען מיר. (זיי העבען אָן צו וויינען.) יעצט ווישען מיר אונז אָב די טרערען און, ווייל זי איז נישטאָ, וועלען מיר פון איהר רעדען. (צום ערסטען.) ווי לאנג קענסטו די מרים? (צום צווייטען.) און דו ביזט אָפט געוועזען איהר בעזוכער?

ערסטער. אַך, לאנג צוריק איז עם געוועזען. איך בין געשטאנען אויף אן עק גאס און זי איז פארבייגעגאנגען. „דו ביזט שוין,“ — האָט זי צו מיר געזאָגט — „אָבער זעהסט אויך נאָריש אויס,“ און א שנעל געטאָן מיר אין גאָס. אין יענעם אָווענד האָב איך זי צום ערסטען מאָל בעזוכט און — אַך! — אויך צום לעצטען מאָל איז דאָס געוועזען. זי האָט געזאָגט, זי וועט נאָך מיר שוין שיקען.

צווייטער. אויך איך קאָן פון אן איינציגען בעזוך בלויז שפרעכען, ווייל איך בין א זעלטענער גאסט אין ירושלים. איך האָב זי אָנגעטראָפּען ביי מיין לעצטען ירושלים־בעזוך, און איך בין דאן געווען אן אבל. אָבער אז איך האָב זי דערזעהן, האָב איך מיין אבלות גלייך פּערגעסען.

דריטער. דאָס גלויב איך דיר. איך האָב זי צום ערסטען מאָל דערזעהן אין א לוסטיגער געזעלשאפט און נישט געקאָנט מינע אויגען אוועקרייסען פון איהר. זי האָט מיך קוים בע־מערקט, אָבער פּלוצלונג האָט זי אויפגעהויבען אויף מיר איהרע ימים־אויגען און איינגעקוקט זיך שטארק. א שמייכל איז ער־שווענען אויף איהרע ליפען, און זי האָט געזאָגט: „זעהט דער מאן נישט ווי א שמשון אויס? אויב נישט קיין שטאָרטטויער, מיך וואָלט ער געוויס אוועקטראָגען געקאָנט.“ איך האָב זי אויפגעהוי־בען און אוועקגעטראָגען.

ערסטער. אך, מרים! א, מרים! וואו ביזטו, דו אונר-
פערגלייכליכע? א, מרים, דו תמצית פון אונזער וויין! א, פערל
פון מגדלה...

דריטער. דאָס איז א בעלידיגונג! זי איז די פערל פון
ירושלים, און אויך אין רוים וואָלט זי געווען אן ערסטע.
ערסטער. איז גוט! אה, פערל פון ירושלים און קרוין
פון רוים...

צווייטער. רוים דערמאָן נישט. רוים האָט מיר מיין
פאָטער געטויט און צוויי ברידער.

ערסטער. איך קאָן זי אָבער יעצט נישט מעהר פער-
קלענערען. וויסטו עטוואָס גרעסערעס פאר רוים?
צווייטער. דו ביזט אַ רוימער-קנעכט! דו דערמאָנסט
מיר מינע צינזען.

דריטער. לאָז רוים פאלען און נעם אויף די גאנצע
וועלט.

ערסטער. אָ, פערל פון ירושלים און קרוין פון דער גאנצ
צער וועלט! — — — איך האָב אַ לויבגעזאנג געוואָלט מרים'ען
זינגען, האָט מיר דער אבא אָבער גאנץ צומישט.
דריטער. דו נעם דעם לויף פון אָנהעב, מיר וועלען דיך
אונטערשטופען.

ערסטער (העכט אָן, די אַנדערע זינגען איהם נאָך). מרים,
אָ, מרים, דו תמצית פון אונזער וויין... (איזבל קומט אַרײַן. די
לײַכטאָבער שפּרינגען אויף און שרייען.) אה, פערל פון ירושלים...
איזבל. עס איז א סעודה דאָ גאָר אָהן דער בעל-הבית'טע!
ערסטער (פאלט אויף זיין זײַג). נישט זי!

צווייטער. איך וועל מיין קאָפּ באַלד מיט אש בער-
שטרויען און טרויערן איבער איהר נישט-קומען.

דריטער. דאָס איז איזבל, א ווייב פון ווייבערלאַנד!
קום, איזבל, און טרינק מיט אונז מיט.

איזבל. צוויי מאָל וועל איך מיר נישט לאָזען בעמען.

אָבער וואָס טוט איהר דאָ? ווי קומט איהר נאָר אהער? האָט
מרים אייך אהער בעשטעלט?
ערסטער. מרים!

צווייטער. אַך, מרים! אה, פּערל פון ירושלים...
דריטער. מיר זיינען געקומען איינציגווייז און נישט-
גערופען, אלס טרייע פריינד פון דער מגדלה'ער, צו יום-טוב'ען
איהר רעטונג. זי איז נישטאָ, יום-טוב'ן מיר אָהן איהר, און יעצט
וועסטו אונז העלפען די שמחה צו פּערגרעסערען. און איידער דו
טומסט אויף דיין מויל אן אנדער וואָרט צו זאָגען, מוזטו דיין נאָר-
געל דורכשוויינקען מיט איין גלאַז און א צווייטען. (גיסט אָן אַלע
פיער.)

איזבל. איך מוז...

דריטער. ניין, נישט רעדען, צוערסט טרינקען.

איזבל. איך וויל...

דריטער. איך שלאָג דיך אויף דאָס מויל, רעדסטו פאר'ן
טרינקען. (זיי טרינקען.) און גלייך נאָך איינס. (גיסט אָן.)
ערסטער. אה, מרים!

צווייטער. פּערל פון ירושלים...

דריטער. שטיל זיין! טרינקען! (זיי טרינקען. צו
איזבל'ן.) יעצט קאָנסטו רעדען.

איזבל. איך מוז אייך אַ שלעכטע בשורה אָנזאָגען און
אייך די נאנצע שמחה פּערשמערן.

ערסטער. דאן שווייג בעסער און הער נישט אויף צו
טרינקען.

צווייטער. אַ שלעכטע בשורה און גוטער וויין זיינען אַ
גרויסע סתירה, און די קאָן איך נישט צולאָזען.

דריטער. מיין מאָגען קאָן אלץ פּערטראָגען. און צו אַ
שלעכטער בשורה איז גוטער וויין ווי אַ רפואה צו אַ מכה.

איזבל. איהר יום-טוב'ט מרים'ס רעטונג, און איהר האָט
זי פּערלאָרען.

אלע דריי. פערלאָרען? ! מרים'ען? !
 איז זי. זי איז פאר אייך אזוי גוט ווי געשטאָרבען.
 ערסטער. בררר... דאן מוז איך טרינקען שנעל! ...
 צווייטער. פאר מיר איז וועניג וויין דאָ, אזא כשורה
 צו פערטרינקען! רעד, דו שלעכטע צונג, וואָס ווייסטו פון
 מרים'ן!

דריטער. טרינק נאָך וויין און בעגייסטער דיך צו דעם
 אָנוואַג.

איז זי. זי האָט זיך מיט דעם נייעם נביא אריינגעלאָזען.
 ערסטער. מיט דעם נייעם נביא ?
 איז זי. מיט דעם נוצרי, וועלכער האָט זי היינט פון זי-
 כערן טויט געראטעוועט. זי האָט דעם גאנצען טאָג פון איהם גע-
 רעדט און אויף איהם פערנאנדערנגעפרעגט זיך. יעצט איז זי וויע-
 דער ביי איהם.

דריטער. ווארום איז זי דען פאר אונז פערלאָרען?
 איז זי. נאָך קיינע פון מיינע חבר'טעס איז ניט געקומען
 צוריק צו איהר פריערדיגען לעבען, בעקענענדיג זיך מיט איהם.
 פרומע ווייבער זיינען דאָס געוואָרען, צנועות מיט פערוויינטע
 אויגען פון פיעל תשובה-טאָן, הייליגע נשמות, פון וועלכע עס
 ווערט מיר איבעל. בררר! ... וויין אויף גיך!
 צווייטער (שיכור). טויט דעם פערפיהרער, וועלכער
 נעמט ביי אונז די פריידענווייבער אוועק.

ערסטער. טויט! טויט!
 דריטער. איך בין נאָך נישט פערצווייפעלט. איך קען
 די מרים. די תאוה זיצט אין איהר צו טיעף, אז אין איין טאָג
 זאָל זי זי פערליערען.

איז זי. דערווארם דיך נישט אומזיסט. וועסט זי יעצט
 דערזעהן, וועסטו גלייך פערפראָרען ווערען, כאַטש דיין בויך איז
 יעצט אַ גאנצער קעלטער.

צווייטער. אה, מרים! אה, קרוין! אה, וויין!

מרים (קומט אַרױן, שטיל, געלאַסען, אױנגעװױקעלט אין איהר מאַנטעל. מען זעהט נאָר די פּערוויינטע אױגען, װעלכע זי העכט אױף פּערוואונדערט אױף איהרע בעזוכער. הינטער איהר געהט חולדה, אױך אױנגעװױקעלט און אױך מיט פּערוויינטע אױגען, נאָכמאַכענדיג מרים'ן אין אַלע איהרע בעװעגונגען).

ד י ר י (שרױען אױף). מרים!

ערסטער. אה, תמצית!

צװײטער. אה, פּערל!

דריטער (צו אױבל'ן). אױך גלױב, דו ביזט גערעכט.

מרים. װאַס טוט איהר דאָ? װער האָט אױך גערופּען?

ערסטער און צװײטער. אה, מרים! אה, פּערל...

מרים. װער האָט אױך גערופּען? װאַס טוט איהר דאָ?

צװײטער. זעהסטו דען נישט? דו זעהסט דאָך! מיר

טרינקען װײן און זײנען פּרעהל'ך.

ערסטער. מיר יום־טוב'ן דיין רעטונג. קום און טרינק

מיט אונז.

מרים. אױך דאנק אױך פאר אײער פּרױנדליכקײט. בײ

מיר אין שטוב אָבער װערט נישט מעהר געטרונקען.

צװײטער. װערט נישט מעהר געטרונקען? ! העי, דער

שפּאס איז גוט!

אױבל. דו זעה דאָך נאָר די צנועה אן. זי האָט דאָך שױן

פּערוויינטע אױגען. און זעהט די אנדערע אָן, די חולדה! אַי, מיר

װערט נישט גוט אױף זיי צו קוקען. האָט איהר קרבנות שױן גע-

בראכט און קטרת שױן גערויכערט?

מרים (קוקט זי שטום אָן).

אױבל. אױך װעל דיין בליק אױסהאַלטען און פאר

דײנע אױגען מיך נישט דערשרעקען. קוקט, מענער, יעצט איהר

אין די אױגען. װעקען זיי אין אױך די תאווה נישט אױף? ברור,

אױך פּריר, אױך פּריר... אױך מוז מיט װײן זיך גלײך דערוואַרמען.

טרינקט איהר אויך, אויב איהר ווילט נישט אין איין פֿערוואַנדעלט ווערען.

מרים. איך וואָלט געוואָלט יעצט בלייבען גאנץ אליין. איז ב. דאָס מיינט מען אייך, איהר מענער. זוכט אייך פֿון היינט אָן און ווייטער אן אנדער אָרט פאר אייער לוסט און פֿרעהליכקייט.

מרים. דו האָסט מיינע ווערטער גוט דערקלערט. דריטער. מיינסט עס ערנסט, מרים? ערסטער. איך גלויב אין איהרע ווערטער נישט. איך האָב אין די ווערטער פֿון א זונה קיינמאָל נישט געגלויבט. מרים. נישט קיין זונה רעדט צו אייך יעצט. איך וויל אליין בלייבען.

דריטער. קומט, מיר האָבען דאָ מעהר נישט וואָס צו טאָן.

צווייטער. איך לאָז מיך פֿון דאנען נישט פֿעריאָגען. איך ברויך געוואָלט.

ערסטער. איך לאָז מיך אויך נישט אוועקערעדען פֿון דאנען. איך האָב איהר אַ רינג געשיינקט, א זעהר קאָסטבארען און רייכען.

מרים. דאָס האָסטו גוט געטאָן, מיך אויף מיין זונה-גאָב' צו דערמאָנען. דו קריגסט דיין רינג גלייך צוריק. (שליסט אויף אַ שראַנק, נעמט אַרויס אַ קעסטעל מיט ציערונג און עפענט עס אויף.) דערקען דיין רינג און נעם איהם דיר צוריק. (צום צווייטען.) קוק אויך אריין — — פיעלייכט האָסטו מיר וואָס געשיינקט.

צווייטער. אַ האַלזבאנד האָב איך דיר. געדענקסט דאָך, אַ האַלזבאנד מיט...

מרים. איך גלויב דיר. קלייב דיר אויס דעם בעסטען.

צווייטער. ניין, איך וויל נאָר מיינעם.

מרים (צום דריטען). שטעה דו נישט אזוי פֿון ווייטען.

דריטער. וואָס איך האָב ווען געשיינקט, נעם איך נישט צוריק.

מרים. נעם'ס דאָך יעצט. איך וועל עס סיי ווי סיי נישט בעהאלטען. איהר קאָנט וויסען לאָזען, מרים פון מגדלה גיט צוריק אלע מתנות, וועלכע זי האָט ווען בעקומען. זאָל יעדער קומען נאָך דער זייניגער, אז נישט זאָל ער זי זוכען אויף דעם נאָהענטסטען בערגעל מיסט.

איזבל. זי איז משוגע!

דריטער (צו איזבל'ן). דו פאלסט באלד אין חלשות.

איזבל (צום צווייטען, וועלכער זוכט נאָך אַלץ, אַנצויגענדיג איהם אויף אַ האַלזבאַנד). דאָס איז זיכער דיינער.

צווייטער. דאָס איז ער, מיינסטו? איך גלויב, דו האָסט ריכטיג געטראָפּען. יאָ, דאָס איז ער גאנץ געוויס.

ערסטער (צו איזבל'ן). קאָנסטו אויך פיעלייכט מיין רינג דערקענען?

איזבל. דאָס וועט מיר זיין אַ לייכטע זאך. (קוקט זיך איין, נעמט אַרויס אַ רינג.) איז דאָס נישט דער?

ערסטער. אַזוי שוין איז מיינער נישט...

איזבל. אַך, דיינער איז עס גאנץ געוויס. דו האָסט גע-שמאק, דאָס זעהט מען גלייך דיר אָן. און רייך ביזטו אויך גאנץ געוויס.

ערסטער. יאָ, דאָס איז מיין רינג. איך דערקען איהם יעצט.

איזבל. איהר האָט ביידע אייערע מתנות נישט דערקאנט, ווייל די אויגען זיינען איך פערצויגען פון דעם פיעלען וויין. אפשה האָט איהר נאָך מתנות איהר געגעבען און קאָנט אייך נישט דער-מאָנען יעצט? זאָל איך אייך העלפען אויך אין דעם? זאָל איך אויפפרישען אייער זכרון?

ערסטער (צו מרים'ן). הא, וואָס מיינסטו? איך האָב דיך איינמאָל בלויז בעזוכט. געדענקסט, דו האָסט אַ שנעל...

מַרִים. פֿיל דיר אָן די קעשענעם. עס איז הפּקר.
איז זי בל. ווי? דארף איך, מרים? (מעכט זיך אָן עפּליכע
פּינגערלעך.)

מַרִים (קערט זיך אָב פֿון איהר).
איז זי בל. עס איז דאָךּ הפּקר, זאָגסטו, אָדער האָסטו שוין
חרטה? (מיט זיך אָן אַן אַרמבאַנד.)
מַרִים. וואָס ווילסטו נאָךּ פרעמדע אַנוויררדיגע מתנות האָר
בען? ווארף אויף דיינע פֿון דיר אוועק.
איז זי בל. איך דאַנק דיר פֿאַר דער עצה. איך האָב נאָךּ נישט
קײן לוסט א בעל־תשובה'ניצע צו ווערען. פֿוי, די לופּט דאָ העכט
אָן צו שמעקען נאָךּ קרבנות און נאָךּ קטרת! איך ווער דער
שטיקט! איך לויף אוועק!

ע ר ס ט ע ר. דו נעם מיך מיט. איך געה מיט דיר.
צווייטער. און איך וויל אויף זיין דײן גאַסט. איך
האָב דעם אָווענדר פּרעהליך אָנגעהויבען און וויל איהם פּרעהליך ענ־
דיגען. איך נעם נאָר מיט מיין וויין. (צו מרים'ן.) דו דאַרפסט
איהם דאָךּ נישט האָבען?

ע ר ס ט ע ר. איך נעם אויף מיינעם מיט.
ד ר י ט ע ר. דאָס איז אפילו מיין וויין, קאָנסט איהם אָבער
נעמען.

איז זי בל (אָנפאַקענדיג זיך מיט ציערונג). א גוטע נאַכט
איך, צדקניות! אייער תשובה איז טאַקע א גוטע זאַך געוועזען —
פֿאַר מיר! האהאָהא! (אוילט אַרויס.)

ע ר ס ט ע ר. נישט אזוי שנעל — — מיינע פֿיס זיינען
מיר...

צווייטער (אונטערשטופענדיג איהם). אה, מרים! אה,
פּערל! ... אה, תמצית פֿון אונזער וויין! ... (געטען ביידע אַרויס.)
ד ר י ט ע ר (ענטפּערנדיג מרים'ס בליק). איך געה גלייך
אוועק. איך האָב בלוין נישט געוואָלט אַרויסנעהן צוזאַמען מיט

די דאָרט... נאָט זאָל דיר בענשען, מרים, און דיר היטען. פריער
דען מיט דיר! (געהט אַרויס.)
מרים (אשעמט פרוי אויף).
חולדה (שטיל). דארף איך אויך אוועקגעהן, מרים?
מרים. ווילסטו וואָס פון מיר, חולדה?
חולדה. איך וועל אויך ארויסווארפען מינע מתנות, מרים.
מרים. וואויל דיר, חולדה.
חולדה. איך בין דיר שטיל נאָכגעגאנגען דעם גאנצען וועג,
מרים.
מרים. דאָס ווייס איך, חולדה.
חולדה. איך האָב דיר געוואָלט עפעס פרעגען, אָבער איך
האָב דיין שטיקייט צושטערען נישט געוואָלט.
מרים. דאָס איז געוועזען שוין פון דיר.
חולדה. דינע אויגען זיינען געווען פערוויינט, און איך
האָב אויך געוויינט. פאר וואָס האָסטו געוויינט, מרים? —
האָט ער דיר האַרבעס וואָס געזאָגט?
מרים. ער האָט מיר געזאָגט, אז מינע זינד זיינען מיר
פערגעבען.
חולדה (ברעכט אויס אין טרערען).
מרים. אָבער איך האָב נאָך פריער געוויינט.
חולדה. דינע זינד זיינען דיר פערגעבען! לאָז מיך א
קום טאָן דיין האַנד, מרים!
מרים. וויל עס נישט, חולדה, וועל איך מיך פרייער פיהר
לען מיט דיר.
חולדה. דינע זינד זיינען שוין פערגעבען...
מרים. ביזט געוועזען ביים לעהרער?
חולדה. ניין.
מרים. פאר וואָס ביזטו ביי איהם נישט געוועזען?
חולדה. איך האָב נאָך אלץ דעם מוט אין מיר נישט געד
פונען. אָבער איך בין איהם נאָכגעגאנגען דעם גאנצען טאָג און

בענגלייט איהם ביז צו דעם פרוש שמעונ'ס הויז. איך האָב דיך גע-
זעהן אריינגעהן צו שמעונ'ען און דיר מקנא געוועזען און דיך
געבענשט.

מַרְיָם. וואָלסטו געוואוסט, מיט וועלכע געדאנקען איך בין
צום לעהרער געגאנגען, דו וואָלסט מיך נישט געבענשט.
חולדה. האָסטו דען געקאָנט געהן צו איהם מיט שלעכטע
געדאנקען?

מַרְיָם. מיט זעהר שלעכטע, חולדה.
חולדה. גאָט! און ער האָט דאָך דיין לעבען גע-
ראטעוועט.

מַרְיָם. און ווען? ווי בענעמען מיר אונז מיט גאָט, וועל-
כער האָט אונז דאָס לעבען געגעבען?

חולדה. וועלכע שלעכטע געדאנקען האָסטו געהאט, מרים?

מַרְיָם. נאָך אַ מאָל צו פרובען איהם.

חולדה. איהם צו פרובען?!

מַרְיָם. לוסט אין איהם אויפצואוועקען, מחשבות זרות
אויפצוהעבען אין איהם.

חולדה. און דיינע זינד זיינען דיר פערגעבען?

מַרְיָם. אזוי האָט ער געזאָגט.

חולדה. פאר וואָס האָסטו עס וויעדער געוואָלט, מרים?

מַרְיָם. איך האָב אַ גלויבען אין מיר געהאט, חולדה.

חולדה. איך — פערשטעה — דיך. דו האָסט נאָך אמאָל

פערזוכען געוואָלט, צי וועסטו איהם בעזיעגען.

מַרְיָם. האָסטו דאָס אונטערטענצלען אין מיין נאנג ניט

בעמערסט, און האָסטו נישט געזעהן, ווי שלאנגענארטיג מיין קער-

פער האָט זיך בעוועגט?

חולדה. דיינע פיס זיינען געגאנגען שטילע מיושב'דיגע

טריט, און דיין קערפער איז געוועזען צוזאמענגעדערעהט, ווי דיך

וואָלט געפראָרען.

מַרְיָם. האָבען מיינע באקען נישט געפלאמט, ווי דער

מערב-הימערל ביים זונאונטערגאנג, און האָבען נישט מיינע אויגען שאַרפע קלינגען געוואָרפען?

ח ו ל ד ה. דיין געזיכט איז געווען אין דיין מאַנטעל פּער-הילט, אָבער דייןע אויגען האָבען אויסגעדרוקט מורא.

מ ר י ם. עס האָט די מענער-פּערשלינגערין אין מיר גע-שריען, און מיינע פּולסען האָבען זיענעסבעוואוסט געקלאַפט. האָסטו דען מיין האַרץ-קלאַפען נישט געהערט, און האָסטו נישט געזעהן, ווי הויך מיין ברוסט האָט זיך געהויבען?

ח ו ל ד ה. אויך מיין האַרץ האָט שטארק געקלאַפט, ווען איך בין גאָהנט צוגעגאנגען צו איהם, און אויך מיין ברוסט האָט מעכטיג זיך געוואָרפען.

מ ר י ם. אַך, עטוואָס איז געוועזען אין מיר נעגען מיין גאנג, עטוואָס פון מורא און פחד. דאָך איך האָב געוואָלט זיענען! איך האָב געוואָלט זיענען! איך האָב עמרס'ען פון זיינע תּפלות ארויס-געריסען מיט וואַשען איהם די פּיס, און דאָס האָב איך געוואָלט יעצט אויפ'ן לעהרער אויספרובירען.

ח ו ל ד ה. איך האָב געזעהן אין דייןע הענר אן אלעבאסטער-פלאַש מיט זאַלב.

מ ר י ם. דאָך באלד האָב איך מיין עראָבערונגס-פלאַן גע-ענדערט. אויף איהם דארף איך שטארקערע מיטלען אָנווענדען, האָב איך מיר געוואָנט, און בעשלאָסען ארויסצוקריגען ביי איהם א קום מיר אויף די ליפּען. וואָס איך וועל זאָגען, האָב איך געוואוסט, און וואָס ער וועט מיר ענטפּערען און וואָס איך וועל וויערער זאָגען. ער וועט מוזען דעם קום מיר געבען, ער וועט פון מיין ווערטער-נעץ נישט ענטרינען. און וועל איך זיינע ליפּען אויף מיינע האָבען — אה, וועל איך דאָס דאמאָלס זיענען!

ח ו ל ד ה. גאָט, אה, גאָט!

מ ר י ם. ווי א לויבנטע גרויט אָנצופאלען אויף איהר רויב, שלאַנט און בויניג אין קערפּער, מיט פינקלענדיגע אויגען און גע-שאַרפטען ווילען, בין איך אריין צו שמעונ'ען. איך האָב געהאט

ברעה צו בעמען. אז אלע זאלען ארויסגעהן, איך וויל בלייבען מיט'ן לעהרער אויג אויף אויג. אָבער ווי איך האָב איהם דערזעהן — (שוידערט אויף.)

ח ו ל ד ה (וואַרש זיך פאַר איהר אויף די קני).

מ ר י ם (פיהרט זיך מיט דער האַנד איבער שמערן און געזוכט).
האָב איך דאָ ערסט גערעדט? האָט נישט א שלעכטער טאָן אריינ-
געקלונגען אין מיינע רעד? איך גלויב, איך האָב אויף א ווילע
זיין געשטאלט פּערגעסען.

ח ו ל ד ה (בעהאַלש איהר געזוכט אין מרים'ס שוים).

מ ר י ם. ער האָט הארציג עפעס גערעדט, די רעכטע האַנד
אויפגעהויבען צום הימעל. א וואַרמקייט האָט פון איהם ארויס-
געשטראַלט, און זיינע אויגען האָבען מיט געטליכער גוטסקייט
געלויכטען. א גאנצער לייעבע-שטראָם האָט זיך פון זיי געצויגען
און פערפלייצט און דורכגעדונגען זיינע צוהערער. אין איין מאָ-
מענט האָב איך מיך דערמאָנט אלץ, וואָס איך האָב געהערט פון
זיינע רעד און דרשות, און איך האָב גלייך געוואוסט, ער וועט
דעם ליפען-קום מיר געבען און דאָך זיענער בלייבען. און ווען ער
האָט מיט זיינע אונגענדליך גוטע אויגען ביי מיר געפרעגט, וואָס
איך וויל, האָט מיין זיעגעסבעוואוסטזיין מיך פלוצלונג גאנץ פער-
לאָזען, מיין הארץ האָט אָנגעהויבען אין מיר צו ציטערן, און מיינע
הענד האָבען זיך מיר אראַבגעלאָזען צו דער ערד. א שרעק איז
מיך בעפאלען — צי האָט ער מיין שלעכטע כונה נישט ארויס-
געלייענט? ! — די שעמעוודיגקייט איז וויעדער אויפגעשטיגען
אין מיר. און אַנשטאָט צו שמעהן פאַר איהם אלס העזה'דיגע
פערפיהרערין, האָב איך מיך געשמעלט הינטען צו זיינע פיס מיט
אראַבגעלאָזענע אויגען און א געבראָכענעם הארץ. אין שטראָמען
האָבען זיך ביי מיר די טרערען ארויסגעריסען, און איך האָב קיין
אנדער וואסער נישט געברויכט זיינע פיס צו וואשען.

ח ו ל ד ה (אויפהעבענדיג דעם קאַפּ). די פיס האָסטו איהם

דאָך געוואשען !

מרים. דאָס האָט זיך געטאָן פון זעלבסט. איך בין גע-
פאלען פאר איהם אויף די קני, בענגאסען זיינע פיס מיט מיינע
טרערען, אָבגעווישט זיי מיט מיינע האַר. און געכוסט זיי און גע-
זאַלט זיי מיט דער זאַל. מיינ האַרץ איז מיר אין מיר צוגאַנגען
און איך האָב די טרערען אבשטעלען נישט געקאָנט, און אויך גאָר
נישט געוואָלט. איך האָב געפיהלט, אז איך וואש מיט זיי ארויס
די אלטע מרים, און אן אנדערע, פריי פון זינד און שולד, פערנעמט
איהר פלאץ.

חולדה. און דו האָסט ווירקליך אָהן דעם שלעכטען גע-

דאַנק — ?

מרים. דאָס דארפסטו מעהר נישט פרעגען. ערסט שפע-
טער אין גאס איז מיר אויפגעקומען דאָס בעוואוסטזיין, אז זיינע
פיס האָבען נישט איין מאָל אַ ציטער געטאָן אין מיינע הענד און
אויך נישט אונטער מיינע קוסען, און זיין קול איז געבליבען גלייך
און רוהיג. אָבער תיכף האָב איך מיך פערשעמט פאר דעם גע-
דאַנק און פערגאָסען טרערען פון חרטה.

חולדה. גאָט זאָל דיך דערפאר בענשען, מרים. יעצט זאָג

מיר אָבער, ווען און ווי האָט ער דיר געזאָגט, אז דינע זינד זיי-
נען דיר פערגעבען.

מרים. מיט אַ משל האָט ער דאָס ארויסגעבראַכט, ווענ-
דענדיג זיך צו שמען/ען. פון אַ מלוה האָט ער דערזעהלט און
זיינע צוויי בעלי-חובות. דער אוינער איז איהם שולדיג געוועזען
פינף הונדערט דינאר, דער אנדערער גאָר פופציג, און ביידען האָט
ער זיי זייערע חובות געשיינקט, ווען זיי האָבען זיי איהם נישט
געקאָנט בעצאָלען. ווער פון די ביידע וועט דעם מלוה מעהר
ליעבען? דאָך דער, וועמען ער האָט מעהר געשיינקט. און ווייל
איך האָב איהם אזויפיעל ליעבע ארויסגעוויזען, האָט ער ארויס-
געדרונגען, אז מיינע פיעלע זינד זיינען מיר פערגעבען. און ער
האָט זיך געווענדט צו מיר און מיר געזאָגט: „דינע זינד זיינען

דיר פערגעבען. דיין גלויבען האָט דיר געהאָלפֿען. געה מיט פֿריערען."

חולדה (בעוועגענדיג די ליפען, ווי גאָברעדענדיג די ווערמער, חור'ס איבער אין עקסטאז). דייע זינד זיינען דיר פֿערגעבען. דיין גלויבען האָט דיר געהאָלפֿען. געה מיט פֿריערען. מרים (פֿערדעקט זיך דאָס געזיכט).

חולדה (פאלט איהר אויפ'ן האלז). דו גליקליכע, איבער-גליקליכע!

מרים (נאָך אַ וויילע שווייגען). ווי זעה איך אויס, חולדה? איך וועל אין קיין שפיגעל מעהר נישט ארוינקוקען. בין איך אלט געוואָרען? בין איך געוואָרען יונג? עס דוכט מיר אויס, איך בין יעצט גרוי, אָבער עטוואָס זינגט אין מיר, און דאָס זיינען פֿריה-לינגס-טענער. — בין איך מרים פון מגדלה? ווער האָט מיר אזוי פֿלוצלונג אומגעביטען? געבענשט זאָל זיין זיין נאָמען פון היינט און אייביג!

חולדה. געבענשט זאָל זיין זיין נאָמען! ... מרים, איך געה און שאף מיר זאָלב פון דעם בעסטען סאָרט און געה צו איהם. דו האָסט די פיס געזאלבט איהם, איך וועל דעם קאָפּ איהם זאלבען. מרים. טו עס נאָר, חולדה, טו עס נאָר. חולדה. מיר וועלען דאן אויך די זינד פֿערגעבען ווערען, מרים!

מרים. נישט פאר דיין זאָלב, חולדה, און נישט פאר דאָס זאָלבען. דייע זינד זיינען דיר שוין פֿערגעבען ווי די מיינע. דער פאר קאָנסטו איהם דאָך אזוי לייעבען.

חולדה. גאָט זאָל דיר דערפֿרעהען, ווי דו דערפֿרעהסט מיר. איך געה יעצט צו איהם, ער וועט עס מיר געוויס זאָגען.

מרים. וואָס ער וועט דיר זאָגען, וועט דיר וואויל טאָן.

חולדה. נאָר נאָך איין פראגע, מרים.

מרים. פֿרעג, חולדה.

חולדה. וועסטו בלייבען דאָ? אָדער דו וועסט ארויס-
ציהען אין א נייע שטאָרט, וואו מען קען דיך נישט?
מרים. פאר וואָס פרענסטו דאָס?
חולדה. אין א פרעמדער שטאָרט וועט לייכטער זיין א
ניי לעבען אָנצוהעבען.

מרים. דאָס נייע לעבען איז אין אונז, חולדה. אָבער איך
וועל געהן, וואו ער וועט געהן, וועל זיין, וואו ער וועט זיין. איך
געהער צו איהם, איך בין זיין דיענסט.

חולדה. דארף איך זיין לעבען דיר, מרים?
מרים. וועסט מיר זיין אַ ליעבע שוועסטער, חולדה.
חולדה (קומט איהר די האנד). גאָט זאָל דיך בענשען און
דיך היטען, מרים.

מרים. געה מיט פריעדען, חולדה.

חולדה (געהט אַוועק).

מרים (אַ וויילע פּערוונקען אין געדאַנקען). אַ ניי לעבען
אָנהעבען... דאָס האָט זיך לאַנג שוין אָנגעהויבען... איך בין שוין
אלט אין איהם... האָב איך ווען אן אנדער לעבען געפיהרט? —
איך האָב נישט קיין געדעכטניס פאר דאָס אלטע. איך האָב גע-
טרוימט יאָהרענלאַנג און פּלוצלונג בין איך אויפגעוואכט און האָב
דעם חלום אין גאַנצען פּערגעסען. דארף איך דען ענטלויפען פון
דער שטאָרט? (קוקט זיך ארום). אויך פון שטוב נישט. איך בין
ערגיץ ווייט... ערגיץ ווייט אין גאָט... מיט גאָט... און מיט איהם.
ער איז מיין וועגווייזער. ער איז מיין פיהרער. (עס הערט זיך אַ
קלאַפּ מיט אַ טיר. שנעלע טרויט. זי שוידערט אויף.) עמיץ געהט. וועח
ווייל מיך דאָס אן מיין חלום דערמאָנען?!

אַלעקסאַנדער (קומט האַסטיג אַרײַן, ווי געטריבען פון
עמיצען).

מרים. אלעקסאַנדער?!

אַלעקסאַנדער. איך!

מרים. וואָס ווילסטו דאָ ביי מיר?

אלעקסאנדער. וואָס זאָל מען וועלען ביי דיר, זונה?
 מרים. עס איז געוועזען אַ מאָל אַ זונה מרים — — איז
 זי אַ מאָל געוועזען? — — אַ בייזער חלום איז עס געוועזען אין
 איהר לעבען. די, וועלכע שטעהט יעצט פאר דיר, איז קיין זונה
 נישט.

אלעקסאנדער. עס געהט מיך וועניג אָן, וואָס דו זאָגסט
 מיר. איך בין דאָ דינע פריידען צו געניסען, דו גרויסע פריידען-
 בריינגערין.

מרים. איך האָב גרעסערע פריידען דערקאָנט און אַ גרע-
 סערען פריידענבריינגער...

אלעקסאנדער. איך קען דעם סוף פסוק, דערצעהל מיר
 ווייטער נישט. זונה, וועסט מיך מיט דינע פרוכע ווערטער נישט
 פערטרייבען. עס שמעקט נאָך ווין דאָ ביי דיר אין צימער, און
 וויינגלעזער, נישט אויסגעטרונקען, שטעהען אויפ'ן טיש. איך
 קען דינע פריידען און דינע פריידענבריינגער. דו וועסט זיך פון
 מיר נישט ארויסדרעהען. דו האָסט אַ פייער אָנגעצונדען אין מיר,
 דו מוזט עס לעשען.

מרים. דעם ווין, וועלכען דו זעהסט, האָב איך נישט גע-
 טרונקען. איך בין אין דער היים נישט געוועזען, ווען מענער האָ-
 בען זיך דאָ פערזאמעלט...

אלעקסאנדער. רעד נישט פיעל. איך גלויב דיר נישט
 קיין וואָרט.

מרים. ביי וואָס זאָל איך דיר שווערען?
 אלעקסאנדער. איך גלויב דיין שבועה נישט מעהרער ווי
 דיין וואָרט. איך וויל דיר האָבען און דו וועסט מיר מוזען געהע-
 רען, און זאָל אויך זיין, אז דו ביזט דורך אַ נם גאנץ פלוצלונג
 פרום געוואָרען.

מרים. וועסטו דו ברויכען געוואלט?
 אלעקסאנדער. ווען דו וועסט מיט גוטען מיר נישט
 וועלען געהערען.

מרים. איך בינט דיך, אלעקסאנדער, אין נאָמען פון גאָט,
אין נאָמען פון אונזער פאָלק...

אלעקסאנדער. לאָז גאָט און אונזער פאָלק! דו האָסט
מיין נשמה־רוח צושטערט, דו האָסט מיר מיין זיכערהייט גע-
רויבט. ווי דליִהָ ביזטו געקומען צו מיר און מיר מיין קראפט צו-
בראָכען. איך בין נישט מעהר איך. דו האָסט מייע געדאנקען
פון זייער גלייכען וועג אראָבגעפיהרט...

מרים. דו זיי מיר מוחל! איך בעט עס דיך פון טיעפען
הארצען. איך בין שלעכט געוועזען...

אלעקסאנדער. און איך וויל ווערען שלעכט! איך בין
ווילד ארומגעלאָפען אין מיין צימער און אין די גאסען און אויף
די וועגען אויסער שטאָדט. האָב געקעמפט מיט מיר, און אָט
שטעה איך דאָ! האָסט וויין אין שטוב, לאָמיר טרינקען. איך
בין נאָך קיינמאָל שיכור נישט געוועזען, וויין איז קיינמאָל איבער
מייע ליפען נישט אריבער. זאָל יעצט אלץ געבראָכען ווערען! —
דו שטעהסט און ציטערסט! דיין קרבן שרייט צו דיר נאָך דיר!
גיב מיר יעצט דייע אויגען, גיב מיר דייע בליקען! שארפער
זייגען זיי פון שפיעזען, שטארקער פיעל פאר וויין. דעק מיר דיין
ברוסט אויף, גיב מיר דיין נאקעמקייט! אה, ווייב! (ער העכט
זי אויף אויף זיינע ארמס און טראָגט זי צום בעט).

מרים (שרויט אויף). העלף מיר, גאָט, אין מייע נויטען!
אלעקסאנדער (ווארפט זי פלוצלונג אַוועק פון זיך, ווילד
אויפשרויענדיג). ניין! ניין! ניין! (מיט ווילדער בעוועגונג לאָזט
ער זיך צו דער סיר).

אליעזר (קומט אַרײַן, בלויבט שמעטן גאַנץ ערשטוינט).
אלעקסאנדער!

מרים (שעפטשעט אַרויס). איך דאנק דיר, גאָט!
אלעקסאנדער (קעמפט שווער מיט זיין אָמעס).
אליעזר. דו — דאָ? — אויפגערענט — ווילד —

אלעקסאנדער (עטעמט ארויס). נישט מעהר — נישט מעהר!

אליעזר. העב נאָר דיינע אויגען אויף צו מיר.
אלעקסאנדער. הא, איך קאָן עס! נאָך קאָן איך עס!
אַה, נאָט!... (ריסט זיך ארויס).
אליעזר (קוקט איהם נאָר). אן אייזערנער יונג. און איהן
וויל עס אויך פערזוכען צו זיין. וועמען וועט עס שווערער פאלען?
ער איז שטענדיג הארט געוועזען, איך מוז מיך ערסט פעהארטער
ווען. ווער איז דאן דער שטארקערער? ווי מיינסטו, מרים?
מרים. איך פערשטה דיך קוים.

אליעזר. וועסט עס גלייך פערשטעהן. הא, שמעל וויין
אויפ'ן טיש, פון דעם בעסטען און דעם שטארקסטען, זיין ריה אלליין
זאָל שוין בעטרונקען מאכען. און שמעה נישט אזוי ווי אוועקצור
געהן. נעם דעם מאנטעל פון דיר אראָב, און די איבעריגע קליידער,
וועלכע בעהאלטען פערברעכעריש דעם שענסטען פרויען־קערפער.
איך וויל פון די שיכור ווערען. זאמעל אָן דיין גאנץ פייער אין
דיינע אויגען, בריינג ארויס דעם גאנצען רייז פון דיינע גליעדער.
איך וויל שיכור ווערען פון דיר! קום, מאך עס שנעל און זעץ דיך
אויף מיינע קני, נעם מיך ארום מיט דיינע נאקטע אָרמס... וואָס
שמעהסטו, ווי צו אייז פערגליווערט? מרים, הערסטו מיך?
מרים!

מרים. האָסטו גערעדט צו מיר?
אליעזר. ווי?
מרים. איך האָב דיך נישט געהערט.
אליעזר. דו האָסט מיך נישט געהערט?
מרים. די מרים, וועלכע האָט דיך געדארפט דעהערען,
איז נישטאָ דאָ מעהר.

אליעזר. וואָס זאָל דאָס בעדייטען?
מרים. קיין מאָן וועט מעהר מיך נישט בעריהרען.
אליעזר. דער נוצרי! — — מיינסט עס ערנסט?

מאכטטו שפאס? העב נאָר דינע קלוגע אויגען אויף און לאָז מיך זעהן די פונקטן, וועלכע שפריצען לוסטיג פון זיי.
מרים (העבט אויף די אויגען, קוקט איהם אָן רוחיג, פרעפד, פערקלערט).
אליעזר. מרים! — — די אויגען מאכען נישט קיין שפאס! — — און פלוצלונג אויף איינמאָל, אָהן קראפטאָנווענדונג? ווי האָסטו אזוי לייכט איבערגעריסען די שטריק, וועלכע האָבען דיך געהאלטען צו דיין לעבען?

מרים. דאָס זיינען קיין שטריק נישט געוועזען.
אליעזר. דיין ווענוס־גלויבען?
מרים. איך האָב איהם מיר אליין בעשאפען. יעצט איז ער טויט אין מיר.
אליעזר. דאָך די תאוות, וועלכע זיינען אין דיר געזעסען, האָבען זיי דיך דען נישט בעהערשט און האָבען זיי דען נישט אונטערנעמיקט דיין ווילען? האָסטו דען דורך זיי נישט געמוזט טאָן, וואָס דו האָסט געמאָן?

מרים. איך ווייס נישט מעהר, צו האָב איך דאָס געמוזט.
אליעזר. ביזטו נאנץ זיכער, דו וועסט מעהר דיך צו דיין זינדען־לעבען נישט אומקערען?
מרים. קיינמאָל נישט מעהר! קיינמאָל נישט מעהר!
א שטארקערער האָט יעצט זיין מאכט איבער מיר, אן איהם שארף איך מיין ווילען.

אליעזר. און זיכער און אָהן צווייפעל געהסטו איבער אין אַ ניי לעבען! — — זעה — ווען דו ביזט היינט אריינגעקומען צו אלעקסאנדערן, האָב איך גלייך פערשטאנען דיין מיין און ארויסגעוואונקען אלע פריינד פון צימער, דו זאָלסט בלייבען מיט איהם אליין. איך האָב געוואוסט, דו וועסט מסתמא איהם בעזיענען, און זיין שטריינגקייט וועט דאן געבראָכען ווערען. דאָס איז געווען געמיין פון מיר און נידערטרעכטיג, און איך האָב צו מיר געזאָגט: דינע שוואכקייטען האָבען דיך צום פעררעטער פון דיין פריינד

נעמאכט, יעצט מוזטו דײך פון זיי בעפרייען. בעזיעג אין דיר די תאוות — —

מרים. און ביזט נעקומען צו מיר!

אליעזר. עם האָט אן אינערע שטימע צו מיר געזאָגט: געה צו דער פערפיהרערישסטער פון אלע פרויען, לאָז דײך פון איהר נאנץ שיכור מאכען און רייס דײך דאן פון איהר אוועק. דאָס וועסטו דײך פון דינע שוואכקייטען אוועקרייסען, דיין נצחון איך בער דיר אליין וועט זיין אן ערבות דיר אויף ווייטער. איך האָב געפאָלגט דער אינערער שטימע און בין אוועק צו דיר, דאָך האָב בען מיך געוויסע צווייפעל דעם גאנצען וועג בעגלייט. איך האָב צו לאַנג מיינע שוואכקייטען נאָכגעגעבען, צו לאַנג האָבען די תאוות מיך בעהערשט.

מרים. מיין גלויבען, וועלכען איך האָב היינט געפונען, פילט מיך מעהר אויס, ווי דײך דיין טעטיגקייט. איך האָב קיין צווייפעל נישט.

אליעזר. איך וואָלט געוואָלט אין דיין הארצען אריינ-קוקען, פרובען דינע געדאנקען. ביזטו ווירקליך אזוי זיכער און ריהרען זיך אין דיר קיין צווייפעל נישט? ערניץ טיעף אין דיר העבען די תאוות נישט אויף זייערע קעפ, ווי די שלאַנגען פון זייערע הוילען? ברענען זיי דײך נישט דורך מיט זייערע גרינע אויגען און קאָכט די זינד אין דיר נישט אויף? דערמאָן איך דיר אָן גאָר נישט? וועק איך גאָר נישט אין דיר אויף?

מרים. געה, אליעזר.

אליעזר. געהט נישט דורך א זיסער שוידער איבער דיין לייב, ווייל דו דערמאָנסט דײך אונזער ערסטען צוזאמענקום, און ליגעט דיר נישט נאָך אין די גליעדער אונזער לעצטער? היינט אין דער פריה איז עם דאָך געוועזען — — בלוזי היינט אין דער פריה! אף, ווי האָט דער טאָג פאר אונז זיך אָנגעהויבען! גע-דענקסטו דעם פריהמאָרגען? דו האָסט געיובעלט אין מיינע אַרמס און ווי האָסטו מיך געליעבט! ווי רוחיג דו הערסט עם! ווייב! —

(אָטעמט שווער, אויפגערעגט, קוקט זי ווילד ליידענשאַפּטליך אָן און רופט פּלוצלונג אויס.) לעב אין פּריעדען, מרים! (איילט אַוועק.)

מרים (א ווילע שטיל שמעהענדיג). יעצט וועל איך צור-
שליסען די טירען. עס קאָן נאָך עמיץ אנדרערס קומען. (געהט צו דער טיר, בלויבט שמעחן.) ניין, איך וועל מיך נישט פּערשליסען. זאָלען זיי קומען. גאָט שיקט מיר זיינע נסיונות צו, איך וועל מיך פון זיי נישט פּערשליסען. (זעצט זיך.) ווי איז דער טאָג אָבער לאנג געוועזען! ווען און ווי האָט ער זיך אָנגעהויבען? אַ חלום! אַ חלום! איך האָב'ס פּערגעסען! — אַ לאַנגער, לאַנגער טאָג! און איך בין מיר. יעצט וועט גוט זיין שלאָפּען! — שלאָפּען! (שטעהט אויף און געהט צום בעט, נעמט אַראָב פון זיך דעם מאַנטעל, העכט אָן אַראָבצונעמען פון זיך די שיד.) מען זאָגט, אז ער שלאָפּט אויף דער הוילער ערד. זיינע תּלמידים טוען עס אויך. מיין בעט איז צו ווייך. — איך האָב פאַר אייך קיין מורא נישט, מיינע קיסענס, איהר דערמאָנט מיך אָן גאָר נישט. אָבער איך וועל אויף אייך נישט שלאָפּען. איך וועל דאָך נישט לייענען ווייך, ווען ער לייענט הארט. איך שמייס אייך גלייך פון בעט ארויס. — ניין — איך לעג מיך אויף הוילער ערד. דעם מאַנטעל בלויז וועל איך מיר צוקאַפּענס לעגען. (געהט נאָך פּאַרנט און לעגט זיך אויף דער ערד.) אַך, די גליעדער זיינען כּייד! דאָך די געדאַנקען לויפּען מיר דורך דעם קאָפּ און טרייבען דעם שלאָפּ פון מיר. — ווי וואָלט איך געוואָלט איהם יעצט רעדען הערען! וואו איז ער יעצט? ווער האָט דאָס גליק יעצט איהם צו הערען? — אַך, קאָן איה איהם יעצט נישט הערען, קאָן איך אָבער זיין מיט גאָטס וואָרט. (שמעחט אויף, געהט צו צום שראַק און נעמט ארויס אַ פּאַרמעט, נעמט אַ ברענענד לוכט און שטעלט אויף דער ערד ביי זיך צוקאַפּענס, לעגט זיך אַוועק און העכט אָן צו לייענען.) אין אָנהעב האָט גאָט בעשאַפּען דעם הימעל און די ערד...

נינא מארדענ'ס ליעבע'ס

(21 יולי — 14 אוגוסט, 1915)

ערשטער עמיזאָר.

דער חתונה-אױענר

פּערזאָנען:

נינא.
דזשעסי מאַרדען.
ערנסט שעפּער.
פיליפּ זוענדזשער.
דזשאַרדזש סטוירן, אַ מאַלער.
העלען בוקמען.

א גרויס, רויך בובלאַטעק־צימער. — ערנסט שעפער און
פיליפ ווענדזשער קוסען אריין.

שעפער. דאָ קאנען מיר האָבען אונזער איינזאמקייט און
אונזערע סיגארען. (גיט ווענדזשערן אַ סיגאר און נעמט זיך איינע,
פעררויכערן, לאָזען לאַנגזאַם אַרויס דעם רויך, קוקען זיך דערביי אַן
און לאַכען אויף.)

ווענדזשער. פון וואנען האָט איהר געוואוסט, אז איר
האָב געוואַלט לאַכען?

שעפער. ווייל איך פיהל דעמזעלבען קיצעל.

ווענדזשער. דעמזעלבען קיצעל?

שעפער. און דעמזעלבען שטאָך.

ווענדזשער. דאָ שטעהען מיר ביידע — ארויסגעוואָר־
פענע, אָבגעטרייסעלטע, בעזיימיגטע. ווי זאָל איך עס זאָגען? —
שנעל־אין־נאָז־מענשען.

שעפער. און ווי איז דאָס געקומען? איך האָב געזעהן
די געפאהר פאר מיר נאָר פון אייער זייט.

ווענדזשער. ווי איך פון אייערער. און זי האָט אויס־
געקליבען דעם גרויסען אונבעקאנטען.

שעפער. און גראָד אין א מאָמענט, ווען איך בין געוועזען
זיכער, אז איך האָב זי.

ווענדזשער. האָט איהר אויך געהאט דעם מאָד
מענט?

שעפער. איך האָב געהאט דאָס פולע רעכט צו דענקען,
אז זי איז מיינע.

ווענדזשער. האָט זי אונז ביידען, הייסט עס —
שעפער. אריינגעלעגט אַ רינג אין נאָז און ארומגעפיחרט.
ווענדזשער. איז נישט מיין נאָז לענגער געוואָרען?
שעפער. איז נישט מיין נאָז דורכגעלעכערט? (לאַכען,
רויכערן, — פאזע.) איהר וועט דאָך מיר ענטשולדיגען, וואָס
איך האָב אייך אָפט געשיקט צום טייפּעל?
ווענדזשער. און איך דארף ביי אייך בעטען אום פּער-
ציאונג, וואָס איך האָב אייך אָפט געלאָזט דורכגעהן דעמוזעלכען
מהלך.
שעפער. איהר זייט מיר געוועזען דער איבערינסטער
מענש אויף דער וועלט.
ווענדזשער. און איך האָב מיך געוואונדערט, וואָס די
ערד טראָגט אייך.
שעפער. זי איז געוועזען א זיס מיידעל.
ווענדזשער. איהר רעדט ווי איינער, וועלכען עס פּעהלט
ענטוואַיאָם.
שעפער. איצט, אין דעם מאָמענט — גאַנץ געוויס.
איצטער האָב איך א ביטערען נאָכגעשמאַק. קאָנט איהר בער-
גייסטערט רעדען?
ווענדזשער. איך קאָן בעגייסטערט שווייגען, אָבער אין
מיר פיהל איך זי אזוי שטארק, אזוי שטארק —
שעפער. קענט איהר איהם?
ווענדזשער. דעם גרויסען אונבעקאנטען?
שעפער. דעם גליקליכען עראָבערער.
ווענדזשער. ניין, איך האָב איהם קיינמאָל נישט גע-
טראָפּען. פאר מיר איז ער ווי פון הימעל אראָבגעפאלען. קענט
איהר איהם?
שעפער. זעהר גוט.
ווענדזשער. און?
שעפער. אַ נאָרנישט. אַ נול.

ווענדזשער. דאָס האָב איך שוין געהערט פון פּערשיע
דענע זייטען. קאָנט איהר בעגרייפּען?
שעפּער. אַ פּרויענקאָפּריו. מיר זיינען געוועזען איהר
קאָפּריו אויף צו שפּיעלען זיך און פּלירטען, ער איז איהר קאָפּריו
אויף חתונה צו האָבען.
ווענדזשער. צו פּערבינדען זיך אויף דאָס גאנצע
לעבען?
שעפּער. ווארט נאָך אָב, ווי די פּערבינדונג וועט
אויספאלען.
ווענדזשער. אפשר האָט זי ענטדעקט אין איהם זיי-
טען, וועלכע זיינען נישט בעמערקט געוואָרען פון אייך און די
אנדערע, וועלכע האלטען איהם פאר אַ נול?
שעפּער. אָה, אויב דאָס קאָן אייך טרייסטען —
ווענדזשער. זי איז מיר צו קלוג, זי זאָל חתונה האָבען
מיט אַ נול.
שעפּער. אפשר דערפאר.
ווענדזשער. עס וועט דאָך איהר אזוי לאַנגווייליג זיין.
שעפּער. האַהאַהאַהאַ! ...
ווענדזשער. אייער ענטפּער איז מיר נישט בעוונדערס
קלאָר. איהר ווילט דאָך נישט חושד זיין, אז זי וועט —
שעפּער. אָה, איך וויל זי נישט חושד זיין אין גאָרנישט
און בין זי חושד אין אלץ. זאָגט מיר בעסער, ווי אזוי זיינען מיר
היינט דאָ. פאר וואָס זיינען מיר געקומען?
ווענדזשער. איינמאָל אלס אינגעל האָב איך געהאט אַ
געשלעג און בין שרעקליך צושלאָגען געוואָרען. מען האָט גע-
מיינט, איך וועל מיט'ן לעבען נישט דורך. און דערנאָך האָב איך
ליעב געהאט צו געהן צו דעם פּלאַץ, וואו איך בין אזוי געשלאַגען
געוואָרען, און שטעהן דאָרטין און ארומקוקען, און טראכטען, ווי
מען איז מיך בעפאלען, ווי מען האָט מיך געשלאַגען, ווי איך האָב
זיך פּערטיידיגט.

שעפער. דערפאר זיינען מיר היינט דאָ.
 ווענדזשער. איך גלויב אזוי. איך געוויס.
 שעפער. ווייסט איהר וואָס? לאָמיר זיך אָבטרעגן פון
 דאנען. (שמעחט אויף). קומט, מיר געהען צו מארטען —
 ווענדזשער. דאָס איז א גוטער געדאנק. (שמעחט אויף).
 ביי אן איינזאמען טישעל און שאמפאניער —
 נינא (קומט אַרױן). שטער איך?
 בירדע (שמעחט גאַנץ איבערראַשט, קוקענדיג אויף איהר, ווי
 נישט גלויבענדיג זייערע אויגען).
 נינא (לאַכט). נא, נו, וואָס עפעס אזוי, ווי דעם אלטען
 האמלעט'ס גייסט וואָלט איך איבערראשט? דאָס בין איך: מרס.
 דזשעסי מארדען, געבאָרענע נינא מייערס, אין דעם אָווענד פון
 איהר חתונה, א קליינע וויילע פאר איהר אָבפאַהר אויף איהר
 האַניג-חדש. נו, וואָס שמעחט איהר און קומט אזוי? אָדער זעה
 איך אויס ווי א גייסט? זעצט זיך. אָדער איהר האָט געוואָלט
 אוועקנעהן? עס מאכט נישט, בלייבט נאָך. מיר וועלען א וויילע
 א רעד טאָן, איך האָב אייך ביידען שוין לאנג נישט געזעהן —
 זינט די גרויסע קאטאסטראָפּע פון מיין פערלאָבונג מיט מיין יעצר
 טיגען ערסט אָנגע'חתונה'טען הערר און הערשער.
 שעפער. מרס. דזשעסי מארדען, געבאָרענע נינא מייערס,
 איז עס צופאַל אָדער געזוכטער איבערפאל?
 נינא. מיין אַריינקומען יעצט אהער? געזוכטער איבער-
 פאל. איך האָב בעמערקט, ווי איהר ביידע זייט אהער פערשוואונג-
 דען, האָב איך גלייך גענומען מאנעוורירען, איך זאָל מיך קאָנען
 אַריינשמוגלען צו אייך.
 שעפער. צו וואָס?
 נינא. אָט זעצט זיך. איך בעט אייך, נעמט פלאַץ.
 ווענדזשער (זעצט זיך).
 שעפער (צו ווענדזשער). זעהען מיר נישט אויס, ווי
 גרויסע נארען?

ווענדזשער. איך האָב אייך פריער פּערגעסען צו זאָגען,
אז דער עיקר האָב איך ליעב געהאט צו קוקען אויף די, וועלכע
האָבען מיך געשלאָגען.
שעפער. איך טייל אָבער נישט אייערע געפיהלען. ווילט
איהר נישט מיט מיר?
נינא. אָה, ערנסט, נישט אזוי אונגעפליך און אונ-
פריינדליך.
שעפער. עס קאן נישט זיין אונגעפליכער און אונפריינד-
ליכער, ווי דיין יעצטיגער אריינקום אהער.
נינא. עס האָט מיך געטריבען.
שעפער. נעהנטער אָנצוקוקען דייע אָפּפער? צו
לאכען זיי אין געזיכט? מכבד צו זיין זיי צום לעצטען מאָל מיט
דעם קיצעל פון דיין פלירט?
נינא. איז דאָס לעצטע דיר אונאנגענעם?
שעפער. קומט, ווענדזשער.
ווענדזשער. עס איז דאָך אינטערעסאנט צו וויסען,
וואָס האָט זי געבראכט אהער.
נינא. זעהסטו, פיליפ איז קליגער און פריינדליכער פאר
דיר. זעץ זיך, איך בעט דיר.
שעפער (קוקט זי אָן שאַרף, ביז, האַלב פּערעכטליך).
נינא. היהי... האָט איהר אייך עפעס אמוזירט? איז
עס נישט שיין געוועזען, ווי? ווי האָב איך עפעס אויסגעזעהן? —
אָה, קוקט נישט אזוי אויף מיר ביידע!
ווענדזשער. איך ווארט, דו זאָלסט אונז זאָגען, פאר
וואָס דו ביזט געקומען.
נינא. פּערדריסט דיר, וואָס איך בין אריינגעקומען?
ווענדזשער. ניין.
נינא. דו זיסער יונג!
שעפער (תאָרט און שמיינג). פאר וואָס ביזטו אריי-
געקומען?

נינא (נאכמאכענדיג). „פאר וואָס ביזטו אריינגעקומען?“
 איך האָב מיר געדאכט, אז איהר וועט דאָ רעדען וועגען מיר, האָב
 איך געוואָלט וויסען, וואָס איהר האָט דאָ גערעדט וועגען מיר.
 ש ע פ ע ר. ווילסטו אונז נישט זאָגען, פאר וואָס האָסטו
 די גאנצע צייט געלאכט פון אונז — פון מיר ווי פון איהם? פאר
 וואָס דו האָסט געמאכט מיך גלויבען —
 נינא. דיך אזוי ווי איהם.
 ש ע פ ע ר. אז דו ליעבסט מיך, אז —
 נינא. אז איך ליעב דיך? — דאָס איז נישט אמת,
 מיין יונג.

ש ע פ ע ר. נישט אמת?
 נינא. דאָס האָסטו פון מיר קיינמאָל נישט געהערט.
 ש ע פ ע ר. האָב איך דיך נישט — (האַקט אָב).
 נינא. געקוסט? קאָנסט עס ארויסרעדען. פיליפ האָט
 מיך אויך געקוסט.
 ווענדזשער. און ווי!
 נינא. איך האָב מיך פון אייך ביידען געלאָזט קוסען —
 אָבער האָב איך אייך געקוסט?
 ש ע פ ע ר און ווענדזשער (קוקען זיך איינער דעם
 צווייטען און לאָזען אראָב די קעפּ).
 נינא (לאַכט אויף).
 ש ע פ ע ר. אָבער דו האָסט זיך געלאָזט קוסען און דו
 האָסט —

נינא. אָה, בעזוכט דיך אין דיין וואוינונג, זאָג עס ארויס.
 איך האָב איהם אויך בעזוכט.
 ווענדזשער. מיר דוכט, אז איך פיהל דאָרטין נאָך יעצט
 דיין אַטעם און דיין פארפיום, נינא.
 נינא. דו ליעבער, ליעבער יונג!
 ש ע פ ע ר. האָב איך נישט געזאָלט גלויבען, אז ווען איך
 וועל בעטען דיין האַנד —

נינא. פאר וואָס האָסטו נישט געבעטען?
שעפער. פאר וואָס האָב איך נישט — — ? (פלייסט
גאנץ פּערגליווערט.)

נינא. נו, פאר וואָס?
ווענדזשער (לאַנגזאַם). אויך איך האָב נישט געבעטען.
נינא (לאַבט).

ווענדזשער. און ווען איך וואָלט געבעטען?
שעפער. אָה, זי האָט אייך נישט געליעבט, ווי זי האָט מיך
נישט געליעבט. זי האָט זיך דאָך בלויז געלאָזט אַנקוסען און אליין
אונז נישט געקוסט!

ווענדזשער. און ווען איך וואָלט געבעטען דיין האַנד,
נינא?

נינא. דו וואָלסט זי דאָך נישט געקראָגען, ליעבער יונג,
און ער אויך נישט.

ווענדזשער. פאר וואָס?

נינא. ווייל איהר האָט מיך ביידע שלעכט געליעבט
שעפער און ווענדזשער. שלעכט געליעבט ?
נינא. איהר האָט מיך צו ליבט גענומען. ווי אַ שפּיעל-
צינג. ווי אַ מעטרעסע. ווי בלויז אַ קיצעל. ווען איך האָב מיט
אייך געפלירט, האָב איך אייך אויך געשטודירט אלס — מינע —
מעגליכקייטען. איך האָב אייך ביידען געלאָזט מיך קוסען —
„אייך ביידען“ קלינגט אונאַנשטענדיג, ווי? האהא! אָבער וואָס
האָב איך געזאָלט טאָן, אז איהר האָט מיך ביידע צו גלייכער צייט
אַטאַקירט? — איך האָב אָנגענומען אייער איינלאַדונג צו בעזוכען
אייך אין אייערע רעספּעקטיווע וואוינונגען, און איהר האָט זיך
דאָרטין בענומען, איך מוז עס אייך יעצט זאָגען, גאנץ אונאַנ-
שטענדיג. דער עיקר דו, ערנסט. אָבער אזוי האָב איך אייך דער-
קאָנט. ווייסט איהר, וואָס איך האָב געפיהלט אין אייערע כע-
ריהרונגען? דאָס פלייש פון די נקבות, וועלכע איהר האָט בע-
ריהרט פאר מיר.

שעפער. (גראָב). איך האָב די געוועהנהייט מיינע הענד
גוט צו וואשען.

נינא. פאראן מענשען, וועלכע סאָנען זייערע הענד קיינ-
מאָל נישט ריין מאכען.

שעפער (שרויט אויף). דאָס איז א בעלידינגונג.

נינא. איך האָב דיר געענטפערט אויף דיין טאָן.

שעפער. איך האָב דיר געוואָלט זאָגען, אז דו האָסט דיר
דאָס איינגערעדט — דאָס מיט דעם פלייש פון נקבות, אז דו האָסט
געליטען פון אַ בעזונדער בעריהרונג-האלוצינאציע.

נינא. פילייכט, אָבער אייער בענעמען-זיך איז געוועזען

— אזא —

ווענדזשער. און מר. מארדען?

שעפער. דער טעמפּעראמענטלאָזער מענש! די אייז-

שטאַנג!

נינא. עס איז מיר, ווי ווען איך וואָלט געוועזען זיין ערסטע,
זיין איינציגע און דער עיקר — זיין גאנצע צוקונפט. איך בין ביי
איהם קיין קאפּריז נישט.

שעפער. אָבער ער ביי דיר.

נינא. אויך נישט.

ווענדזשער. ליעבסטו איהם?

שעפער (גראָב). אַך, וואָס, ליעבען! איהם ליעבען!

יענער איז —

דזשעסי מארדען (קומט אַרײַן, בלויבט אונגענטשלאָסען

אין דער פיר).

נינא. אָה, קום אַרײַן, דזשעסי!

מארדען (אַרײַנקומענדיג אין צימער). איהר'ט מיר ענט-

שולדיגען, אָבער איך האָב געוואָלט דערמאָנען מרס. מארדען, אז
מיר דארפּען שוין באלד פּאָהרען.

נינא. יא, דזשעסי ליעבער! מיר וועלען נאָר ענדיגען

אונזער געשפּרעך. קום זעץ זיך לעבען מיר.

מאָרדען (זעצט זיך צו לעבען איהר).
 נינא (נעמט זיין האַנד). איך נעם דאָ נעמליך אבשויך
 פון דייע געוועזענע קאָנקורענטען. (צו שעפער'ן). ענדיג, וואָס
 דו האָסט געוואָלט זאָגען. (צו מאַרדען). מר. שעפער האָט גע-
 וואָלט זאָגען זיין מיינונג וועגען דיר, ווען דו ביזט אריינגעקומען.
 מאָרדען (לאַכענדיג). זעצט פאָרט! זעצט פאָרט!
 איך בין געשפאנט צו הערען.
 שעפער (צו נינא'ן). ווי זאָל איך דאָס אָנרופען?
 נינא. ענדיג. דעם נאָמען וועלען מיר שוין צוטראכטען.
 מאַרדען. אזא פערלעגענהייט. די מיינונג מוז מסתמא
 נישט זעהר קיין גלענצענדע זיין.
 שעפער. קומט, ווענדזשער.
 ווענדזשער. איך דענק אויך, מיר געהען בעסער.
 מאַרדען. אָה, איך האָב ווירקליך נישט געדענקט איך
 צו פערטרייבען.
 שעפער. אַדיע!
 ווענדזשער. אַדיע, גליקליכע ריווע! (ביידע אָב).
 נינא (ברעכט אויס אין אַ געלעכטער). די וועל איך שוין
 קיינמאָל נישט זעהן.
 מאַרדען (קוסט איהר האַנד).
 נינא. ביזטו צופריעדען? אויף די וועסטו נישט דארפען
 אייפערזיכטיג זיין.
 מאַרדען. ניין, אויף די נישט.
 נינא. ווי דו האָסט עס געזאָגט!
 מאַרדען. האַהאָהאָ...
 נינא. דו ווייסט, זיי האָבען מיך געפרענט. צו איך
 ליעב דיר.
 מאַרדען. און וואָס האָסטו זיי געענטפערט?
 נינא. גראד ביזטו אריינגעקומען.

מארדען. א שאַד. איך וואָלט אויך געוואָלט וויסען
דעם ענטפער.

נינא. דו וואָלט געוואָלט?

מארדען. ניין. איך מאַך שפּאַס. איך האָב דיר דאָך
קיינמאָל די פראגע נישט געשטעלט.

נינא. דו ווייסט, דו ביזט מיר באלד א רעמעניס.

מארדען. א רעמעניס? נישטאָ דאכט זיך קיין איינ-
פאכערער ווי איך. אלץ קלאָר און דייטליך. איך האָב דיך גע-
וואָלט פאר א ווייב, דו האָסט איינגעווייליגט. איך האָב מיינס
דערגרייכט און איך וועל — (האַקט אָב און בלייבט זיצען מיט דעם
בליק אָנגעשטעלט אין דער ווייט.)

נינא. וואָס קוקסטו אזוי? וואָס האָסטו געוואָלט זאָגען?
דזשעסי ליעבער, דערענדיג דאָך.

מארדען (אַריבערטראָגענדיג אויף איהר דעם בליק מיט אַ
לויכטען, טרויעריגען שמייכל). פילייכט זאָל איך עס דערענדיגען
מיט יאָהרען שפעטער?

נינא. נאָט בעוואהר! דיין בליק און דיין נישט דער-
ענדיגטער זאץ וועלען מיך פערפאָלגען דורך דאָס גאנצע לעבען.
איך וועל אונרוהיג זיין. איך וועל מיך פיהלען, ווי לעבען אַ
געהוימניס.

מארדען. האָהא... ווי דו ווילסט... איך קאָן עס דיר
דערענדיגען.

נינא. טו עס, דזשעסי, ליעבער!

מארדען (אַריינקוקענדיג איהר אין די אויגען, מילד און
צאַרט). איך האָב מיינס דערגרייכט און איך וועל — נעמען אויף
מיר די קאָנסעקווענצען.

נינא (גאַנץ ערשטוינט). די קאָנסעקווענצען?!

מארדען (גוטמוטיג). אָה, אלץ דערקלערען און פער-
נאנדערקויען וויל איך דאָך נישט.

נינא. איך — פערשמעה — דיך.

מאָרדען (א ביסעל טרויעריג). הם — ווירקליך?
 נינא. איך האָב עס דערקאָנט אין דיר.
 מאָרדען. דערפאַר האָסטו אפשר איינגעוויליגט מיך צו
 נעמען?

נינא. אַה, דארפסט דיר נישט מאַכען קיין געדאַנקען.
 מאָרדען. איך מאַך מיר זיי אויך נישט.
 נינא. עס איז אמת, איך ליעב מענער-געזעלשאַפט, איך
 ליעב אויך דעם פֿלירט. עס איז דאָס זאַלץ פֿון לעבען.
 מאָרדען (לאַכט). נאָר נישט איבערזאַלצען.
 נינא. איך ווייס — און דאָס איז מיין פֿילאָזאָפֿיע אין אַ
 נוס-שאַלעכטס — יעדע פֿרוי קאָן קריגען יעדען מאַן, אָבער נישט
 יעדער מאַן קאָן קריגען יעדע פֿרוי, און עס איז דאָך אינטערעסאַנט
 דורכצונישטערן צווישען די מענער און אַנטרעפען אזעלכע, וועלכע
 איך וואָלט געוואָלט האָבען.
 מאָרדען. דאָס איז פֿיעל פֿערשפרעכענדיג.
 נינא. אַ מאָל קאָן מען דורכגעהן דאָס נאַנצע לעבען און
 נישט געפינען קיין איין איינציגען.

מאָרדען. דאַמאָלס לאַנגוויליגט מען זיך ווי עס איז דורך
 מיט'ן מאַן — איך וויל עס האָפען...

נינא. פֿוי, ווי מיר האָבען זיך ביידע צורעדט!
 מאָרדען. האַהא... אין דעם חתונה-אווענד ביי'ם אייני-
 טריט פֿון דעם האַניגחדש, האַהאַהא... מיר זיינען נייע מענשען
 אין אָנהעב פֿון צוואַנציגסטען יאָרהונדערט. מיר זיינען אַרייני-
 גאַלען.

נינא. נעם מיך אַרום און גיב מיר אַ קוס.
 מאָרדען. דאָס ווילסטו פֿון מיר?!
 נינא. שטאַרק!

מאָרדען (גאַנץ שווינדליג, מיט דער האַנד אויף דער שטערן).
 דאָס איז מעהר, ווי איך האָב דערוואַרט.

נינא (פול לאסקע). מיין אַרמער, טייערער דזשעסי!
 (דריקט זיך צו איהם צו און דריקט אַרויף איהרע ליפען אויף זיינע.)
 מארדען (נעמט זי אַרום און קוסט זי ליידענשאַפּטליך).
 בעסטען דאנק. דו האָסט מיר פיעל געגעבען. דו האָסט אַ בעט
 לער רייך געמאַכט. איך האָב שוין מיין גרויסען טייל.
 נינא. ביזט אַ מערקווירדיגער. איך האָב דיך גאַרנישט
 געקאַנט. און קיינער קען דיך נישט. דו ביזט פיעל מעהר, ווי
 דאָס, פאַר וואָס מען האַלט דיך.

מארדען. די נול האָט זיך צוגעשטעלט צו אן איינס.
 נינא. האָב איך דיך ווירקליך אזוי רייך געמאַכט?
 מארדען. דו ווייסט נישט, ווי דו קאַנסט רייך מאַכען!
 מיט אַ וואָרט, אַ בליק, אַ בעריהרונג. יעדער, וואָס —
 נינא. דאָך נישט די, וועלכע זיינען ערשט אוועקגעגאַנגען.
 מארדען. די האָבען מסתמא געמוזט זיין לעבערדיגע
 זעק.

נינא. האַהאַהאַ...

מארדען. יעדער מוז פון דיר בערייכערט ווערען. יעדער,
 וואָס...

דזשאַרדזש סטוירן (קומט אַרײַן). אַה, פּערציאַונג,
 איך האָב נישט געוואוסט — (וויל צוריק.)
 מארדען. עס מאַכט נישט. איהר האָט אונז אפילו דער-
 מאַנט, אַז מיר מוזען שוין פּערשווינדען.
 סטוירן. פאַר דאָס פּערשווינדען האָב איך מורא געהאַט,
 און איך זוף אייך שוין אַרום, מרס. מארדען —
 נינא. מיך?

סטוירן. יא. איך ווייס גאַרנישט, ווי איך האָב אייך
 פּריער פּערלאָרען פון מיינע אויגען.

מארדען. איך וועל מיך געהן פאַרבכערייטען, טייערע.
 נינא. יא, לייעבער. איך וויל נאָר אויסהערען, פאַר וואָס
 מר. סטוירן האָט מיך געזוכט.

סטוירן. איך וועל אייך נישט לאנג האלטען.
 מאַרדען. אויף וויעדערזעהן, סטוירן.
 סטוירן. אויף וויעדערזעהן, מאַרדען! איהר'ס אַך מיר
 ענטשולדיגען.

מאַרדען (אב).
 נינא. זעצט זיך, מר. סטוירן. וואָס האָט איהר מיך
 געזוכט?

סטוירן. איך וויל אייך מאַלען.
 נינא. איך פּאָהר דאָך אוועק.
 סטוירן. איך מיינ, ווען איהר וועט צוריקקומען.
 נינא. דארפט איהר אייך שוין יעצט פּערוואַרענען?
 סטוירן. איהר קענט די קינסטלער נישט.
 נינא. אין וועלכער הינזיכט?
 סטוירן. איהר האָט מיך היינט אַרײַנגעבראכט אין דער
 גרעסטער שאַפּענדער שטימונג. עטוואָס אין אייך האָט מיך, אזוי-
 צוזאַגען, צורייצט, אויפגערעגט, אויפגעוועקט אין מיר די גאַנצע
 שאַפּונגסלוסט, ווי איך האָב זי דאכט זיך נאָך קיינמאָל נישט פּער-
 שפּירט. ווען איהר וואָלט נישט געדארפט אוועקפּאָהרען — אָה,
 ווען איהר וואָלט נישט געדארפט אוועקפּאָהרען! אָבער אזוי
 כאָטש וויל איך מיט אייך בעשטימען טאָג און שעה און פּלאַץ, און
 דאָס וועט מיר געבען כח צו וואַרטען, ביז איהר וועט קומען צוריק,
 נינא. דארף איך וויסען, וואָס אזוינס אין מיר האָט צו-
 רייצט און אויפגערעגט דעם קינסטלער?
 סטוירן. דאָס וועל איך אייך ענטפּערען מיט מיינע
 פּאַרבען.

נינא. האָט איהר עס ביז היינט גאָר נישט בעמערקט?
 מיר האָבען אונז געטראַפּען א שוין פּאַר מאָל.
 סטוירן. דעם אמת געזאָגט, האָב איך שוין דאָס געפּיהל
 דערפון אין מיר געהאַט. אָבער היינט איז עס מיר גאַנץ קלאָר גע-
 וואָרען. וואָס איז געלענען אין דער קנאַספּע, האָט זיך צובליהט,

ווי די ליעבע, וועלכע שטייגט אן ביסלעכוויין. ווי א גרויסע
ביינקעניס. דאָס איז עטוואַס, וואָס האָט דעם קינסטלער אין מיר
אזוי אונגעהויער אָנגעשפּאַרענט, רייך געמאכט....

נינא (לאַכט). רייך געמאכט?

סטוירן. אונגעהייער רייך געמאכט, פליגלען

— געגעבען —

נינא. רייך געמאכט...

סטוירן. איהר גלויבט מיר נישט? דאָס קלינגט אייך
אזוי אונגלויבליך? קאָנט איהר אין קינסטלער-אויגען ליינען?
קאָנט איהר פיהלען דעם פולס פון א קינסטלער, ווען ער פיהלט זיך
בערייכערט און בעפליגעלט?

נינא. מיין „רייך מאכען“ הער איך יעצט צום צווייטען מאל.

סטוירן. איך וואונדער מיך נישט. איך ווייס אויך, מען
וועט עס אייך נאָך זאָגען און זאָגען, יעדער, וואָס —

נינא. האהאָהא, איהר העבט אָן, וואו מיין מאן איז שטעהן
געבליבען.

סטוירן. און איך ווייס אויך, אז דאָס בילד, וואָס איך
געה פון אייך מאַלען, וועט זיין מיין מייסטערוערק. דאָס וועט
נישט זיין קיין בלויו טעכנישע ארבייט, א ווירטואָזיטעט אין פאר
בען, נאָר א טעגליכע בעגייסטערונג, א טעגליכע בערייכערונג.

נינא. איך האָב נאָך אייך נישט געזאָגט, אז איך וועל מיך
לאָזען מאַלען.

סטוירן. ווי?

נינא. איך ווייס נאָך נישט, צו וועל איך עס.

סטוירן. דאָס מוזט איהר וועלען.

נינא. איך האָב קיין געדולד נישט.

סטוירן. ניין, ניין, ניין! רעדט נישט אזוי...

נינא. און גלאַט, וואָס וועל איך האַבען דערפון?

וואָס פאר א שפּאַס וועט עס מיר מאַכען?

סטוירן (העכט אויף איהר אויף די אויגען און קוקט זי אָן
שאַרף און לאַנג).

מים העלען בוקמען (אין דער טיר). נינאָ! — אָה,
ענטשולדיגט, מר. סטוירן! — נינאָ, קום דאָך איבערטאָן זיך.
נינאָ. גלייך, העלען טייערע! (שמעהט אויף, מאַכט אַ בע-
וועגונג צו דער טיר, צו סטוירן.) איך קום צוריק אין צוויי חדשים
אַרום.

סטוירן. איך וועל צעהלען די טעג.
נינאָ (גיט איהם די האַנד). די ערסטע זיצונג אויפ'ן דרי-
טען טאָג נאָך מין קומען.
סטוירן. בעסטען דאנק. (קוסט די האַנד מיט אַ לאַנגען
קוס.)

נינאָ. אויף וויעדערזעהן, מר. סטוירן. (געהט אָב מיט אַ
לאַנגען פּערשפרעכענדיגען בליק.)
העלען. גודביי, מר. סטוירן. (לאַכט פּיעלדויטיג, קיצליג,
בעגרייפּענדיג.)
סטוירן (בעגלייט נינאָ'ן מיט ווייט פּערנאָנדערגעפּענטע
אויגען).

צווייטער עפיזאָד

דער שוישפיעלער

פ ע ר ז א נ ע ן :

נינא.

טאמי, איתר פינף-יעהריגער זוחן.

מ.ר.ס. אליוו אוירוויין.

מ.ר.ס. העלען ספילבוירג.

ראלף עדגאר הענדערסאן, א שוישפועלער.

א צימערמידעל.

נינא'ס בודואר. איין מיר אין דער הינטערוואנד, א צווייטע לינקס,
רעכטס פענסטער.

נינא (נעמט-אויף מרס. אליוו אוירוויין אין דער הינטערוואנד-
מיר, צוקוסט זיך מיט איהר). ווי געהט'ס, טייערסטע? — דו ביזט
אָבער נעקומען אויף אַ קליינע וויילע, אליוו.
אליוו. ווי? איך האָב גערעכענט צו פערבריינגען מיט
— דיר

נינא. דאָס זאָג איך דיר גלייך אָן. דו זאָלסט עס וויסען.
קאָנסט דיר צוועצען, אָבער איך וועל דיר נישט בעמען אראָבצו-
נעמען הוט און מאַנטעל, ווייל איך וועל דיר באלד משלח זיין
פון מיר.

אליוו. דו דערווארטסט —
נינא. נישט ארויסגערעדט. מיר פערשטעהען זיך שוין.
(זיי זעצען זיך.)

אליוו. וועמען?
נינא (פערגלאַצט די אויגען צום באַלקען).
אליוו. האָב איך צופיעל געפרעגט? געוועהנליך בע-
האַלטסטו זיך דאָך נישט פון מיר.

נינא. הענדערסאָן.
אליוו. ווער?!
נינא. ראלף עדגאר הענדערסאָן. ביזטו אזוי איבער-
ראשט?

אליוו. דער פרויענפרעסער! דער קאָן דאָך דיין אי-
דעאָל נישט זיין. דער וועט דיר קיינמאָל נישט געהערען אין
גאנצען. אויף אַ טאָג נישט.
נינא. אָט דאָס איז, וואָס רייצט מיר. בינדען אָט די

גרויסע, פייערדיגע, דעמאָנישע נשמה, ארייננעמען זי גאנץ אין מיינע הענר, ווערען הערדין איבער איהר.

א ל י ו ו. דאָס וועט דיר נישט געלינגען.

נינא (האַרץ). זיי נישט קיין ראָב. קארקע נישט.

א ל י ו ו. אָה, דו האלטסט אָבער ווייט!

נינא. איך האָב קיינמאָל נישט איבערגעלעבט, וואָס איך לעב יעצט איבער. מיין גאנצער ווילען איז אָנגעשטרענגט, ווי צו היפּנאָטיוזירען — ענטשולדיג מיין אונגערולד.

א ל י ו ו. ער דארף באלד קומען?

נינא (שאַקעלט מיט'ן קאָפּ אויף יא).

א ל י ו ו. דאָס וועט זיין צום וויפיעלסטן מאָל?

נינא. אונזער פיערטער צוזאמענקום.

א ל י ו ו. וואָס האָסטו דערגרייכט ביז היינט?

נינא. אז ער קומט צו מיר — מיך צו עראָבערן. אָבער

איך וועל איהם עראָבערן. וועל איהם בייקומען. ער וועט

נישט טריאומפירען איבער מיר, נאָר איך וועל איהם מאכען פרום

און גוט ווי א לעמעשקע, ער וועט עסען פון מיינע הענר. איך מוז

פיהלען, אז איך האָב איהם אָנגעטיילט מיט מיין רייכקייט, ווי איך

האָב אָנגעטיילט אל די אנדערע.

א ל י ו ו. דו מיינסט, אז איך האָב דיך פערשטאנען?

נינא. איך מוז איהם ווערען א נויטווענדיגקייט. ער מוז

מיך וועלען ארום זיך אזוי אָפט ווי מעגליך — שטענדיג. ער מוז

ווערען אויסגעפילט מיט ביינקענים נאָך מיר, און די ביינקענים

מוז איהם טרייבען, טרייבען, טרייבען...

א ל י ו ו. אין משונעים־הויז.

נינא. צו גרויסע טאטען, צום שאפען.

א ל י ו ו. איז ער דיר נאָך נישט גרויס גענוג, דער גרויסער

שוישפיעלער?

נינא. דו ביזט דום ווי א קאסטאניע.

א ל י ו ו (לאכט). פאר וואָס עפעס ווי א קאסטאניע?

נינא. פון וואנען זאָל איך וויסען? אָבער אזוי איז עס.
ווי עפעס נאריש מוזטו דאָך זיין. און איך האָס קאסטאניען.
אליין. פיין בעסטען דאנק.
נינא. דו האָסט קיין אהנונג נישט, וואָס הענדערסאָן איז.
אליין. דאָס גיב איך צו. איך האָב גאָר אויך די געלעגענהייט
הייט נישט געהאט מיט איהם בעקאנט צו ווערען, בין איך אויך
נישט געקומען אין דער לאגע פון איהם עראָבערט צו ווערען אָדער
איהם עראָבערן צו וועלען. פילייכט זאָל איך דאָ בלייבען, ביז ער
קומט, און דו וועסט מיך איהם פאָרשטעלען?
נינא. דו טראָגסט דיך באלד אוועק פון דאנען. פינף
מינוטען צו פיער ביזטו דאָ מעהר נישטאָ.
אליין. ער קומט פיער, הייסט עס. (קוקט אויף איהר
בראסלעט-זייגער.) אָה, האָב איך נאָך גאָר וועניג צייט אויסצוהערען
פון דיר, וואָס הענדערסאָן איז.
נינא. איך וועל עס דיר סיי ווי סיי נישט זאָנען. אָבער
איך וועל מיך קאָריגירען: ניט „וואָס הענדערסאָן איז“, נאָר
וואָס סיי איהם איז.
אליין. אָה, ליידט ער פון עפעס?
נינא. שטארק.
אליין. קרעכס? שווינדזוכט? טרונקזוכט?
נינא. שאפונגסזוכט.
אליין. וואָס איז דאָס פאר אַ קריינק?
נינא. (מיט אַ בליק אויפ'ן זייגער.) יעצט טראָג דיך אָב.
אליין. אָה, עס איז דאָך מעהר ווי פינף מינוטען צו פיער.
נינא. איך וויל פון דיר פריי זיין, איך וויל אויסלופטערן
דאָס צימער נאָך דיר.
אליין. דארפסט דיך צוגרייטען צו בעגעגענען דעם גרוי-
סען מאן מיט דער גרויסער נשמה.
נינא. דיינע בעמערקונגען זיינען אזוי באנאל ווי גאסען-
ליעדער. איך מוז קומען צו זיך.

א ליוו. וואָס האָב איך אייגענטליך אזוינס געזאָגט?
 נינא. א דאַנק דיר, וואָס דו האָסט נאָך מעהר נישט גע-
 רעדט. טראָג דיר אוועק. איך בעגרייף גאָר נישט, ווי אזוי האָב
 איך געקאָנט אריינלאָזען זיך מיט דיר וועגען הענדערסאָן און וועגען
 מיינע געפיהלען — —

א ליוו. דו ווערסט אויך דעמאָניש. די בלוטארמע דאמע
 מיט דעם איבעררייכען הארץ, די דאמע מיט די נישט-אויסגע-
 פאָרשטע נשמה-טיעפקייטען, די —

נינא. טראָג דיר אוועק!
 א ליוו (אויפשטעהענדיג). איך וועל דיר טאָן די טובה.
 איך וועל מיך אוועקטראָגען און איבערלאָזען דיר עטליכע פרייע
 מינוטען צו קאָנצענטראַציען. אָבער צוערסט וועסטו מיר דער-
 קלערען, וואָס „שאַפונגסזוכט“ איז. ביזטו זיכער, אז איך האָב זי
 נישט? וואָס זיינען די סימפּטאָמען? אָרמער הענדערסאָן!
 קאָנסטו מיר נישט דאָ אין דער טיר —

נינא. אדיע, אליוו.
 א ליוו (צולאכט זיך, קומט נינא'ן און פערשווינדט).
 נינא (שמעקט אַ וויילע אין דער טיר, פערטראַכט; באַלד
 געהט זי צו צום פענסטער און קוקט אַרויס).

טאמי (לויפט האַסטיג אַרײַן און שטורמט צו איהר צו).
 העללאַך, מאַמא!

נינא (צישערט אויף). אָה, דאָס איז געוועזען שלעכט פון
 דיר, האָסט מיך דערשראָקען.

טאמי. איך האָב עס נישט געוואָלט.
 נינא. וואו איז מיסס עליס? פאר וואָס האָט זי דיר גע-
 לאָזען אזוי לויפען?

טאמי. איך האָב מיך אוועקגע'גנב'עט פון איהר. איך
 האָב דיר געוואָלט זעהן.

נינא. ליעבלינג! קום מיך און געה צו מיסס עליס.

ט א מ י. איך וויל זיין מיט דיר. איך בין מיט מיסס עלים
געוועזען דעם גאנצען טאָג.

נינא (אַרומגעמערדיג דאָס קינד). אָבער ווען איך וועל דיר
הייסען אוועקגעהן, וועסטו אוועקגעהן.

ט א מ י. אָבער נישט יעצט. לאָז מיך זיצען ביי דיר פּופֿ-
צעהן הונדערט און צוועלף טויזענד און דרייצעהן מינוטען. יאָ,
מאמא ?

נינא. ווילסטו אזוי זיצען מיט מאמא ?

ט א מ י. זעהר שטארק. איך וואָלט געוואָלט מיט דיר זיצען
דרייסיג און צוואנציג און אכטצעהן און הונדערט שעה.

נינא. אזוי לאנג ?

ט א מ י. אָה, נאָך פיעל לענגער ! צעהן און—

נינא. ליעבסטו אזוי מאמא ?

ט א מ י. אה, איך ליעב אזוי מאמא ! (נעמט זי אַרום).

נינא. קום מיך, ליעבלינג, און—

ט א מ י. די דרייצעהן און אכטצעהן טויזענד מינוטען זיינען

דאָך נאָך נישט פאַראיבער !

נינא (דריקענדיג איהם שטאַרק צו זיך). אוראו, דו טייער-

סטער ! — דו טייערסטער ! — דו טייערסטער ! —

ט א מ י. וואוהין קוקסטו, מאמא ?

נינא (ווי אויפגעוואכט). וואוהין איך קוק ?

ט א מ י. דו האָסט עס געמאכט אזוי : „דו טייערסטער ! —

דו טייערסטער ! —“

נינא. יא, דיין מאמא האָט געקוקט ווייט, ווייט, ווייט.

ט א מ י. וואוהין ?

נינא. צו דער טיר און אויף יענער זייט טיר —

ט א מ י. די טיר איז דאָך פּערהאנגען !

נינא. און אראָב צו דער גאסטיר און אין גאס אריין.

ט א מ י. ווי קאָנסטו עס ?

נינא. אָט אזוי.

ט א מ י . טא זאג מיר, וואָס פאר אן אויטאָמאָביל איז איצט
פאַרבייגעפאָהרען אויפ'ן גאס.

נינא . אה, איך קאָן דיר זאָגען, וואָס פאר אן אויטאָמאָביל
עס וועט באלד צופאָהרען צו אונזער הויז. א גרויסער ברוינער
אויטאָמאָביל וועט צופאָהרען און פון איהם וועט ארויס א הויכער
מאן —

ט א מ י . אָה, איך ווייס ווער!

נינא . ווירקליך?

ט א מ י . פאפא! פאס אויף! הער! אן אויטאָמאָביל
איז טאקע שטעהן געבליבען אונטען פאר דער טיר. (גיס זיך א לאַז
צו דער הינטערטיר און פון צימער ארויס.) פאפא! פאפא! פאפא!
נינא (כאַפט אויף גיך א קוק אין שפיגעל, דריקט אָב אַן
עלעקטרישען קנאָפּ, שמעלט זיך אין דער טיר און רופט אַרויס). אַננא,
זאָגט דער מיסס, זי זאָל האלטען טאמי'ן ביי זיך. (מען הערט אַ
פרויען-געלעכטער. נינא ציהט זיך צוריק אונצופריעדען, טופעט מיט'ן
פוס, מאכט אונגעדולדיגע בעוועגונגען.)

מ ר ס ה ע ל ע ז ס פ י ל ב ו י ר ג (לויפט אריין מיט אימפעט).
אָה, טייערע, איך קום צו דיר גאָר אויף א קורצע וויילע! אָה,
איך האָב גאָר קיין צייט נישט אויף א מינוט, אָבער איך האָב דיר
געמוזט זאָגען, וואָס פאר אַ בעגעגעניס איך האָב ערסט געהאט!
אָה, וואָס פאר אן ערלעבניס! וואָס פאר אן ערלעבניס! שמעל
דיר פאָר, איך האָב בעגעגענט — אה! אה!

נינא . נו דאָך! וועמען?

ה ע ל ע ז . הענדערסאָנ'ען!!

נינא . הענדערסאָנ'ען?!

ה ע ל ע ז . דעם גרויסען! דעם ערהאבענעם! דעם וואונ-

דערבארען! דעם געטליכען!

נינא . הענדערסאָנ'ען...

ה ע ל ע ז . ראלף עדגאר הענדערסאָן! דעם הערליכען!

דעם —

נינא. וואו האָסטו איהם בעגעגענט?

העלען. אין סענטראל פארק.

נינא. ווען?

העלען. אַט ערסט. איך קום דאָס ערסט פון איהם. שטעל

דיך פאַר, מיר האָבען פערבראכט איבער א שטונדע צוזאמען —

נינא (מאכט אַ בעוועגונג צו אַ שטול).

העלען. ניין, איך וועל מיך ניט צוזעצען. איך וויל דיר

עס דערצעהלען אויף איין פוס. בעט מיך ניט זיצען. איך האָב אזוי

קיין צייט ניט. אַה, הערסט — ניין, קוק נישט אריין אין בוך!

אַה, טייערע! — הערסט, איך פאַהר אין סענטראל פארק אין

פלוצלונג זעה איך, הענדערסאָן פאַהרט אנטקעגען. האָב איך נאָ

טירליך אויסגעשטעלט מיינע ביידע קוקער, אַט אזוי אַ, און נעם

זיי פון איהם ניט אראָב. און ער דערזעהט מיך —

נינא. איהר זייט בעקאנט?

העלען. ניין. אָבער איך קען איהם פון טעאטער און פון

די בילדער —

נינא. און ער קען דיר גאָר נישט?

העלען. יעצט קען ער מיך שוין!

נינא. אָבער פריער?

העלען. דאָס האָבען מיר זיך צום ערסטען מאל בעגע-

גענט! ווי ער האָט מיך דערזעהן, האָט ער אויסגעשטעלט זיינע

קוקער — זיינע ברענענדיגע, דורכדרינגענדע קוקער! — און נישט

אראָבגענומען זיי פון מיר. ארוי, איז עס מיר דורכגעלאָפען, ווען

מיר זיינען פארבייגעפאַהרען איינס פארביי דעם אנדערען! מיינ

נאנץ געזיכט האָט זיך אָנגעצונדען, און איך קוק מיך אום און זעה,

ער קוקט זיך אויף אום, און ער זאָגט עפעס זיין שאָופער, קוקענדיג

אויף מיר, און זיין שאָופער העכט אָן אויסקירעווען, הייס איך

דזשאהנ'ען, ער זאָל זיך אויך אומאָרען צוריק. פאַהרען מיר וויע-

דער פארביי. יעצט האָט ער מיך געגריסט. ענטפער איך איהם

אַב זיין גרום און לאַך. און מיר קערען זיך וויעדער אום. פוילט

ער זיך ניט און הייסט זיין שאָופער שטעהן בלייבען, און שפרינגט ארויס פון זיין אויטאָ און געהט גלייך צו מיר. נאטירליך, וועל איך נישט ענטלויפען. הייס איך דזשאהנ'ען שטעהן בלייבען. און הענדערסאָן — אירו, וואָס פאר א מאן! — שפרינגט ארויף אויפ'ן טריט פון מיין אויטאָ, נאָך איידער עס איז שטעהן געבליבען, און שטעלט זיך פאַר: „הענדערסאָן.“ לאַך איך און זאָג איהם: „איך ווייס.“ זאָגט ער: „דארף איך אייך דערקלערען מיין אויפ-פיהרונג?“

נינא. האָסטו איהם נישט געזאָגט דיין נאָמען?
העלען. ווארט אויס, דו וועסט עס נאָך הערען.
נינא. אלזאָ, ווייטער.

העלען. אָה, איך וועל עס מאכען גאנץ דראמאטיש. ער, מיט אויגען ווי שפיוען (מאכט נאָך זיין שטימע): „דארף איך אייך דערקלערען מיין אויפפיהרונג?“ איך: „אָה, געוויס!“ — „איהר געפעלט מיר!“ — „ווירקליך?“ — „און אייערע אויגען זיינען געווען געדרוקטע איינלאדונגס-קארטען.“ — „איז עס מעג-ליך?“ — „אָבער איך וואָלט עס געטאָן אָהן די איינלאדונגס-קארטען, ווייל איהר געפעלט מיר.“ — „אָהן די איינלאדונגס-קארטען וואָלט איהר דעם וועג נישט געטראָפּען.“ — לאַך איך. „נישט ריכטיג, זאָגט ער, „עס וואָלט מיר נאָר אָנגעקומען א ביסעל שווערער.“ און ער זעצט זיך אריין לעבען מיר אין אויטאָ. „וואו-היין האָט איהר געוואָלט פאָהרען?“ פרעגט ער. „אָהן צוועק און ציעל, דעם שיקואל איבערגעבען — א שפאציר אין פארק.“ ענט-פער איך. נעמט ער און הייסט דזשאהנ'ען פאָהרען צום פארק-רעסטאָראַן. בררר, איך בין פאַר, איך ווער גאנץ שטום. און ווען מיר פאָהרען שוין, פרעגט ער, צי האָב איך אויף איהם קיין פאראיבעל נישט, וואָס ער האָט זיך אריינגעזעצט צו מיר אין אויטאָ אָהן מיין ערלויבניס. „און אז איך האָב?“ — „איז שוין צו שפעט.“ אה! דו — דו מענסט דאָך אַ ביסעל הענדערסאָן'ען. דו האָסט דאָך איהם שוין אַ מאָל געטראָפּען, יאָ?

נינא. יא.

העלען. איז עס נייט גאנץ וואונדערבאר לעבען איהם צו זיצען? זיין ארט און ווייזע, ווי ער גיט זיך צו פיהלען, זיין בע-ריהרונג, זיין בעקוקען דיך! אה! און ווי ווייציג ער איז! אה, איך וואונדער מיך נישט, וואָס אלע זיינען אזוי משוגע נאָך איהם! נינא. ווייטער.

העלען. יא, ווייטער. אָה, איך האָב אזוי קיין צייט נישט! מיר זיינען געקומען אין רעסטאָראַן, זיך אוועקגעזעצט ביי א טישעל, געלאָזען זיך געבען אייזקרים און—און—און עס איז געוואָרען אזוי הייס!

נינא. וואָס איז געוואָרען?

העלען. הייס. זעהר הייס. ער, הענדערסאָן, האָהאָהאָ..... אָבער איז ער געוואָרען הייס, האָהאָהאָ!... מען האָט געקאָנט לעבען איהם פערברענט ווערען. און איצט האָט ער געוואָלט, איך זאָל איהם זאָגען מיין נאָמען און מיין אדרעס, האָב איך איהם געגעבען מיין נאָמען — און ווייסטו, ווי? בורנספיל, האָהאָהאָ!... איך האָב מיין נאָמען אומגעדערעהט. דעם אדרעס, האָב איך גע-זאָגט, וועט ער קריגען, ווען ער וועט ווערט זיין. דערווילע, אויב ער וויל, קאָן ער מיך טרעפען אויף מיין שפאציר אין סענטראל פארק. אָבער איז ער אומגעדולדיג געוואָרען!

נינא. ווי האָט איהר זיך צושיידט?

העלען. אָה, זעהר הייס!

נינא. איך מיין, פאר וואָס האָט איהר אייך אזוי שנעל

צושיידט?

העלען. אָה, פּלוצלונג האָט ער א קוק געטאָן אויפ'ן זייגער און זיך אַ כאַפּ געטאָן, אז ער האָט אַ ראַנדעוואו און מוז נאָך צוריק צו זיך אין זיין וואוינונג.

נינא. אזוי איז ער צוליעב דעם ראַנדעוואו פּלוצלונג אָב-

געקיהלט געוואָרען?

העלען. אָה, אָבגעקיהלט געוואָרען איז ער נישט, אָבער אַ
ראַנדעוואו איז אַ ראַנדעוואו!
נינא (אויפגעלעפט). האָט ער דיר געזאָגט, וואָס פאַר אַ
ראַנדעוואו?

העלען. איך האָב געזעהן אין זיינע אויגען, אַז מיר אַ
פּרוי, און איך האָב אויך געזעהן, אז ער איז נישט גערן אוועק
געגאנגען צו איהר, אז ער וואָלט בעסער געוואָלט בלייבען מיט מיר.
נינא. דאָס האָסטו געזעהן אין זיינע אויגען?

העלען. אָ, יאָ. איך האָב עס אויך נוט געפיהלט. און
ווען איך וואָלט געוואָלט — אָבער איך האָב געפיהלט, אַז פאַר
דאָס ערשטע מאָל איז עס געוועזען גענוג. און דאן האָב איך מעהר
קוין צייט נישט געהאט... וואו, וואו, וואו, איך מוז שוין לויפן! ...
(ווייל צו דער מיר.)

נינא (ווערט אויפמערקזאם אויף אַ גערויש אין דרויסען,
אויילט צו צום פענסטער און דאן שנעל צו מרס. ספילכורג). ווארט,
העלען! קום ארויס פון דאנען. קום, איך וועל דיר בעגלייטען.
(פיהרט זי צו דער מיר לינקס.)

העלען. דו ווילסט נישט — אה! — ווער?
(לאַכט. ביידע געהען אַרויס. דאָס צימער איז אַ וויילע לעדיג.)

אַ צימער מיידל (עפענענדיג די מיר און אַרוינלאָזענדיג
הענדערסאָנען). מרס. מארדען וועט גלייך אריין. (פערשווינדט.)
הענדערסאָן (טרעט אַרויז ביז אין מיטען צימער, געהט צו
צום מישעל, וויל עפעס נעמען אין האַנד, דערמאנט זיך עפעס, געהט צו
צום פענסטער און קוקט אַרויס. באַלד קערט ער זיך אום, זעצט זיך,
קוקט זיך אַרום, בעמערקט דאָס מעלעפאָן-בוך בייז מעלעפאָן-מישעל,
נעמט עס שנעל און העכט אָן צו בלעמערען, חזרנדיג: „בוירגספיל...
בוירגספיל... בוירגספיל...“ בלויבט שמעהן אויף דער זייט, וואו דער
נאָמען דאַרף זיין אַלפֿאַבעמיש. זוכט, זוכט. זיין געזיכט בעקומט אַן
אונזערדיגענעם אויסדרוק, רעדט אַרויס). נישטאָ גאָר אין בוך....

נינא (בעווויזט זיך לינקס, בלויבט שטעהן אין טיר און בע-
 טראַכט איהם, ווי זי וואָלט אויבערגעלעגט, וואָס צו טאָן).
 הענדערסאָן (בעמערקט זי). דאָ זייט איהר דאָך, נינא
 מאַרדען! (וואַרפט אַוועק דאָס בוך און שטעהט אויף.) גוטען טאָג!
 נינא (שמויכעלט איהם צו, גיט איהם די האַנד). גוטען טאָג,
 הענדערסאָן! אזוי פערטיעפט אין טעלעפאָן-בוך?
 הענדערסאָן (קוסט איהר די האַנד). אן אדרעס געזוכט.
 נינא. הע-ע! און נישט געפונען.
 הענדערסאָן. און נישט געפונען. פון וואנען ווייסט
 איהר עס?
 נינא. אָה, איך האָב געזעהן אין אייער זוכען. (זיי זעען
 זיך.)

הענדערסאָן. איהר זייט פערשטימט, נינא מאַרדען.
 נינא. איך בין פערשטימט, ראַלף עדנאר הענדערסאָן.
 הענדערסאָן. אָבער איך האָב דערווארט צו געפינען
 אייך ניט קיין פערשטימטע, לוסטיגע, וויציגע, לעבען-שפּריצענדיגע
 נינא מאַרדען. פאר וואָס האָט איהר אייך נישט בעסער פאָר-
 בערייט פאר מיר?
 נינא. אָה, איך בין לאנג געשטאנען פאר'ן שפיגעל, האָב
 מיך אָנגעטאָן אין פארבען, וועלכע מאכען מיך וואָס שענער —
 עטוואָס, וואָס איז מיר פערבליבען פון דזשאַרדזש סטורן —
 ארויפגעזעצט אויף מיר מיין שענסמען פארוק — נינא מאַרדען
 זאָל אויסזעהן ענטציקענד און פערפיהרעריש, ווען זי וועט אויפ-
 נעמען ראַלף עדנאר הענדערסאָן.
 הענדערסאָן. און איהר זייט עס אויף, נינא. (לעגט
 אַרויף זיין האַנד אויף איהרע.) בעסטען דאנק, דאָך די אויגען
 פויערן נישט, ווייל איהר זייט פערשטימט, און מיר פעחלט דער
 פויערגלאַנץ פון אייערע אויגען.
 נינא (בויגט זיך אָן און עסט זיך איין אין איהם מיט איהרע
 אויגען).

הענדערס אָן (נעמט אין זיך אויף איהר בליק אַ לענגערע
וויילע און רעדט ענדליך אַרויס). נינא מארדען.

נינא. געפעלט אייך אזוי מיין נאָמען?

הענדערס אָן. נאָמען און אַלץ.

נינא. האהא!

הענדערס אָן. איך ווייס דעם זין פון אייער אויסלאכען,

נינא מארדען. דאָך זייט איהר נישט גערעכט. איך זאָג שטענדיג,

וואָס איך מיין. האָט איהר דען מיין נשמה ניט געפיהלט הינטע

מינע ווערטער?

נינא. פון דער נשמה ארויס האָט איהר געזאָגט, אַז אייך

געפעלט נינא מארדען, נאָמען און אַלץ?

הענדערס אָן. יאָ. דאָך דאָס זיינען נישט מינע

ווערטער.

נינא. ווי?

הענדערס אָן (מיט אַ בעזונדער ווארימקייט, די אויגען

אַנגעשטעלט אויף איהר). איך וואָלט געזאָגט: איך ליעב

נינא מארדען, נאָמען און אַלץ.

נינא. ווירקליך... אה, איך האָב גאָר פערנעסען: איך

האָב אייך אַ גרוס צו בעשטעלען.

הענדערס אָן. געהט מיך איצטער נישט אָן.

נינא. פון אַ שיינער, יונגער דאמע.

הענדערס אָן. איך ווייס.

נינא. מיט וועמען איהר זייט ערסט געוועזען אין

סענטראַל פארק.

הענדערס אָן. און וועמעס אדרעס איך האָב ערסט גע-

זוכט אין טעלעפאָן-בוך. איך האָב דאָך אייך געזאָגט, איך ווייס.

איהר אויטאָמאָביל איז געשטאנען פאר אייער טיר.

נינא. פאר וואָס זייט איהר געקומען צו מיר, הענדערס אָן?

הענדערס אָן. ווייל נינא מארדען איז נישט מרס. בוירג-

ספּיל און אלע אנדערע פרויען, און מרס. בוירגספּיל און אלע אנדערע פרויען זיינען נישט נינא מאַרדען.

נינא. איך בין הייסט עס א גרויסע אויסנאמע?

הענדערסאָן. ניין, אָבער אן אנדער ניואנסע. די אונדז צעהליגע ניואנסען, נינא, זיי זוך איך. זיי זיינען מיין פערלאנג, מיין צוציהונגס־קראפט. די ניואנסע נינא מאַרדען קאָן מיר קיין פרוי נישט געבען. איהר פלאץ אין מיינע געפיהלען קאָן קיינע נישט פערנעמען. די ביינקענים, וועלכע זי רופט אין מיר ארויס, קאָן קיינע נישט שטילען. (ער נעמט זי אָן פאר די הענד און וויל זי צוציהען צו זיך.)

נינא. (ררעהט זיך פון איהם אַוועק). ניין! (עסט זיך וויעד דער איין אין זיינע אויגען.) נינא מאַרדען וויל מעהר זיין ווי א ניואנסע!

הענדערסאָן. מעהר זיין?

נינא. יאָ, איך וויל דיר מעהר זיין, ראלף עדגאר.

הענדערסאָן. האָהאָ!

נינא. דו לאַנסט?

הענדערסאָן. דו קענסט מיך נישט.

נינא. איך קען דיך.

הענדערסאָן. דאָס איז בלויז געזאָגט.

נינא. ניין, איך קען דיך. איך ווייס, פון וואָס דו ליידסט.

איך ווייס, פאר וואָס דו פערברענסט אזוי דיין קראפט אויף פרויען.

הענדערסאָן. דו ווייסט עס?

נינא. דו ווילסט זיין מעהר ווי א שוישפיעלער. עס ליגעט

אין דיר א גרויסע ביינקענים נאָך אייגענעם שאַפען. דו וואָלסט

געוואָלט זיין א דיכטער, א גאָט און נישט א גאָט'ס שליח.

הענדערסאָן. דאָס האַסטו באלד גוט געזאָגט. „א גאָט,

און נישט א גאָט'ס שליח.“ אליין שאַפען — אליין שאַפען —

אליין שאַפען, פון זיך ארויס, פון דער אייגענער טיעפקייט פון דער

נשמה און פאנטאזיע. אָבער איך בין א קינדערלאַזער, די קראפט

פון שאמען איז מיר נישט בעשערט, איך קאן בלויז אדאָפּטירען
פרעמדע קינדער.

נינא. און דו זוכסט זיך טרייסט, דו זוכסט בערוהיגונג, דו
זוכסט פּערנעסונג, און דו בעטרינקסט זיך מיט — פרויען.

הענדערסאָן (גאַנץ שפּראַכלאָז). נינא מארדען!

נינא. דו ביזט נישט גליקליך, ראלף עדנאר.

הענדערסאָן. אזוי האָט מיך נאָך קיין פרוי נישט

געזעהן!

נינא. דו מוזט געראטעוועט ווערען. דו מוזט פּראָדוקטיוו

ווערען. דו מוזט אַ גאָט ווערען. דו מוזט וואָס גרויסעס שאַפען.

דאָס וועט זיין דיין גליק און דיין דערלייזונג.

הענדערסאָן. העהע... ווי זאָל דאָס געשעהן, נינא?

ווי.....

נינא (קוקט איהם אָן פול ברעז, שווער אָטמענדיג).

הענדערסאָן (פּערוואונדערט). האָסטו פאר מיר די

רעטונג?

נינא. יאָ.

הענדערסאָן. און זי איז?

נינא. איך!

הענדערסאָן. דו?

נינא. איך אליין. די ניואנסע נינא מארדען מוז דיר ווע-

רען אלץ, דיין איינציגע ליעבע, דיין איינציגע ביינקעניס.

הענדערסאָן. און דאָס וועט מיך פּרוכטבאר מאַכען?

נינא. איך וועל אויפוועקען אין דיין נשמה די אלע כחות,

וועלכע שלאָפען אין דיר און האַלטען-אויף דאָס שאַפען. איך וועל

דיך רייך מאַכען, ווי דו ביזט עס נאָך קיינמאָל נישט געוועזען,

דו רייכער.

הענדערסאָן. ליעבסטו מיך, נינא?

נינא. דאָס איז מיין שיקזאל: צו בערייכערען, קרעפטען

צו וועקען, פּרוכטבאר צו מאַכען.

הענדערסאָן. דו האָסט מיר נישט געענטפערט אויף
מיין פראגע.

נינא. איך ליעב דיך, ראלף עדגאר.

הענדערסאָן. איך וויל דעם בעווייז. (וויל זי ארום
געמען.)

נינא. ניין. דעם בעווייז וועסטו האָבען אין דיין דער-
לייזונג, אין דיין שאפען-סאָנען. מיין ליעבע וועט דיר די קראפט
געבען.

הענדערסאָן (ווי שיכור). איך וויל אונזער ליעבע בע-
זיגלען, נינא.

נינא. נעם דיך צוזאמען, ווער דיר קלאָר אין דיין געפיהל
צו מיר. איך דארף נישט ניוואנסע זיין, איך מוז דיר ווערען א
נייטווענדיגקייט.

הענדערסאָן. מיט דעם, וואָס דו ווילסט דיך מיר נישט
געבען, ווילסטו מיר א נייטווענדיגקייט ווערען?
נינא. דו ליעב מיך נאָר שטארק, ליעב מיך גאנץ אליין
און גלויב מיר, אז איך קאָן דיך אויפהעבען צו די הויכען, וועלכע
דו ווילסט דערגרייכען —

הענדערסאָן. איך מוז אָבער וויסען, אז דו ליעבסט מיך.
נינא. דו וועסט עס וויסען.

הענדערסאָן. ניין, איך וועל עס נישט וויסען, ווען דו
וועסט מיך אויסווייכען, ווען איך וועל דיינע ליפען אויף מיינע
נישט פיהלען, ווען איך — — אָך, וואָס! איך וויל א קוס!
נינא (ווייכט איהם אויס). איך בעט דיך, בענעס דיך נישט
מיט מיר, ווי דו האָסט זיך בענומען מיט מרס. ספילבירג און די
אנדערע.

הענדערסאָן. וואָס? מרס. ספילבירג איז איהר
נאָמען? אההה! ... (ווענדט זיך צום טעלעפאָן-בוך).

נינא (שרייט אויף). ראלף עדגאר!

הענדערסאָן (ווענדט זיך אום, בעגעגענט איהר פיוערפולען

בליק, נעמט איהם אויף און זיי קוקען זיך אַ וויילע שטום אָן. דער מעלעפּאָן קלינגט.

נינא (קוקט נאָך אַ וויילע אויף הענדערסאָן'ען און הען געהט זי לענגזאָם צום מעלעפּאָן). העלאָו! — אה, העלאָו, דושעמי ליעבער! — גוט, אַ דאַנק. — מיר, הענדערסאָן איז דאָ יעצט ביי מיר. — יאָ, אַ דאַנק. איך וועל איהם זאָגען. (צו הענדערסאָן.) מיין מאן לאָזט גריסען. (איז מעלעפּאָן.) וואָס? איך האָב נישט געהערט. — אה, איך קאָן דיר יעצט גאָר נישט זאָגען. — וועסט זיין אין דער היים וועלען מיר זיך דורכרעדען. — עס ברענגט דאָך נישט. — ניין, איך ווייס ווירקליך נישט. — יאָ. יאָ. — גוט. איך ווייס נישט. — גוט. איך וועל איהם זעהן דאָ צו פּערהאלטען. גורבאן, ליעבער! (היינגט אויף דעם „תּערער“.) וועגען יעדער קליינגקייט מוז ער זיך מיט מיר מיישב זיין. — וואָס קוקסטו מיך אזוי אָן?

הענדערסאָן (אַרויפּאַלענדיג אין איהר אַסאָן). — ראַלף עדנאר ליעבער?

נינא. ביזט אייפּערזיכטיג אויף מיין מאן?
הענדערסאָן. מיר איז וואָס איינגעפּאַלען. וואָלסטו געוואָלט אוועקגעהן צו מיר פון דיין מאן און דייע קינדער?
נינא. דו מיינסט עס דאָך נישט, ראַלף עדנאר.
הענדערסאָן. זאָלסטו מיר מיין אלץ זיין, מוז איך דיר דיין אלץ זיין.

נינא. דאָס וועסטו מיר אויף.
הענדערסאָן. דאן וועסטו מיט מיר אוועקגעהן פון דיין מאן און דייע קינדער.

נינא. איך וויל אלעמען גליקליך מאכען, קיינעם נישט אומד גליקליך. איך וויל פרייד שטרויען ארום מיר, נישט טרויער און פּערצווייפלונג.

הענדערסאָן. איז דיין מאן גליקליך?
נינא. אָבער געוויס!

הענדערסאָן. מיט אלע דינע געליעבטע?
 נינא. מיינע געליעבטע?
 הענדערסאָן. מארדאָן. דינע פון דיר רייך געמאכטע,
 בעגליקטע.

נינא. איך פערדיען די איראָניע נישט.
 הענדערסאָן. האהא!
 נינא. מיין רייכטום געניגט פאר אלעמען. איך האָב אונ-
 געהייער פיעל אריינגעטרָגען אין מיין מאַן'ס לעבען, און דאָס
 וועל איך קיינמאָל פון איהם נישט אוועקנעמען. איך האָב איהם
 נאָך בעגליקט מיט צוויי רייצענדע קינדער, און איך בין זיי אַ
 טרייע מוטער און וועל עס נישט אויפהערען צו זיין.
 הענדערסאָן. און וואָס בין איך דיר, נינא?
 נינא. אַ שטיק פון מיר אליין. אַ גרויסע ביינקעניס. אַ
 דערנעצונג... איך ליעב דיר, ראלף עדגאר.
 הענדערסאָן. איך גלויב דיר נישט, נינא מארדען. דו
 ווילסט מיין העררין ווערען, איך זאָל דיין הונד און נאָכלייפער
 זיין. דו ווילסט האָבען דעם ווילדען הענדערסאָן אונטער דיין
 שוך, און די גאנצע וועלט זאָל דיר בעוואונדערען.
 נינא. איך ליעב דיר, ראלף עדגאר.
 הענדערסאָן. דו ווילסט מיך בעזיעגען.
 נינא. דיר צום שאַפענסגליק פיהרען.
 הענדערסאָן. אונזין! קאָנסטו מיך גרעסער מאכען
 פאר שעקספיער'ן?
 נינא. דו וועסט אין דיין אַרמ אלס שאַפענדער
 דיכטער גרויס זיין.

הענדערסאָן. אונזין! אונזין! איך וועל קיינמאָל
 נישט ווערען קיין שאַפענדער דיכטער. עס לעבען אין מיר צו
 שטארק די געשטאלטען, וועלכע איך האָב אויף דער ביחנע גע-
 שאַפען — איך ווייס נישט מעהר, וואָס אייגענס, וואָס פרעמדס.
 אפילו ווען איך רעד, דוכט זיך מיר אויס, אז איך רעד מיט פרעמדע

ווערטער, אז איך רעד אויסגעלערנטס, אז איך ציטיר מיינע טויר
זענד און איין ראָלען, אז איך שפּיעל.

נינא. אָה, ליעבער, דו ווייסט נישט, וואָס איך קאָן דיר
ווערען!

הענדערסאָן. קיינמאָל נישט מיין בעזיענערין, נינא
מארדען! אָבער דערפאר, וואָס דו האָסט עס געוואָלט, דערפאר,
וואָס דו האָסט גע'חלום'ט, אז דו וועסט מיין איינציגע און מיין
אלץ זיין, מוזטו בעשטראַפט ווערען.

נינא. ראַלף עדנאר!

הענדערסאָן. (כאַפט זי אַרום און קוסט זי).

נינא. (אַבשטויסענדיג איהם פון זיך). ניין! הענדערסאָן!

הענדערסאָן. דאָס איז-אלץ.

נינא. דאָס איז געוועזען קליינליך, הענדערסאָן.

הענדערסאָן. קליינליך? דעם קום האָב איך נישט

גענומען פאר מיר. דאָס האָב איך איהם דיר געגעבען, דו זאָלסט

מיך בעסער געדענקען. דעם קום מיינעם וועסטו קיינמאָל נישט

פערגעסען. מיין קום טראַגט גיפט מיט זיך. דו וועסט נישט פריי

ווערען פון מיר. דו וועסט געדענקען מיין בעריהרונג, דו וועסט

שמענדיג האָבען פאר דיר, וואָס פאר אן אונגעהויערע קראַפט איך

האָב ארויסגעאַטעמט פון מיר, און דיר וועט נישט פערלאָזען דאָס

בעוואוסטזיין, ווי אונענדליך שטארקער פאר דיר בין איך, וועמען

דו האָסט געוואָלט בעזיענען.

נינא. הענדערסאָן! הענדערסאָן!

הענדערסאָן. אַדיע, נינא מארדען! (געחט צו דער מיר.)

נינא. הענדערסאָן!

הענדערסאָן (געחט אַרויס).

נינא. (מיט אַ פּערגליווערמען בליק הינטער איהם). ראַלף

עדנאר!

דיטער עפיוזאָד.

דער ארביטער-פיהרער

פערזאנען:

נינא.

וואלטער קארסטען, אן ארבייטער-שיחורע.

א דיענסטמיידעל.

נינא'ס בודואר.

נינא (נעמט פערנאנדער אַ בוקעט בלומען און שמעלט זיי פערנאנדער אין בלומען-וואַזעס, זינגט דערביי און טאַנצט אונטער. עטליכע מאל לויפט זי צו צום פענסטער, קוקט אַרויס און לויפט צוריק צו די בלומען. פאַרטיג ווערענדיג מיט די בלומען, לויפט זי צום פענסטער, פון דאָרטין צום פיאנאַ, העכט אָן צו שפיעלען, הערט אויף, לויפט וויעדער צום פענסטער און פלוצלונג לאָזט זי זיך צו דער הינטער-וואַנדטור. דאָס צימער איז אַ וויילע לעדיג. באַלד הערט מען איהר פּרעהליך לאַכען. זי קומט אַרײַן מיט וואַלסער קאַרסען, פיהרענדיג איהם אונטער'ן אָרם, האַלטענדיג און גלעטענדיג זיין האַנד, בעגלייטענדיג איהרע בעוועגונגען מיט אַ גליקליכען, האַרציגען לאַכען). פריי! פריי! און וויעדער ביי מיר, מיט מיר! האַהאַ! לאָז מיך דיך גוט אַנקוקען. לאָז זעהן, וואָס דאָס יאָהר געפיינגניס האָט פון דיר געמאַכט... דו זעהסט גוט אויס. (דרעהט איהם אַרום). ביזט דאכט זיך אַ ביסעל דיקער געוואָרען. אָדער דאכט זיך עס מיר אויס? פוי, אין די ארעסטאנטען-קליידער האָסטו גאנץ שרעקליך אויסגעזעהן. איצט וועסטו וויעדער לאָזען אָב-וואכסען דינע שיינע בלאַנדע לאַקען. אַך, גרויע האָר! — דו, ליעבער! — אָבער פריי! פריי! זעץ דיך און זאָג דו מיר עפעס. איך האָב דאָך נאָך דיין שטימע נישט געהערט. קאַרסען (זעצענדיג זיך). דו האָסט מיך נאָך נישט געלאָזען קומען צום וואָרט.

נינא. האַהאַהאַ! ענטשולדיג! אָבער איך בין אזוי פול פון פרייד, אזוי איבערגעפילט... איך קאָן יעצט איבערקערען אַ וועלט. ווי אַ קליין מיידעל. פון זינט איך האָב געקראָגען דיין טעלעפאָן, אז דו קומסט, האָב איך נישט אויפגעהערט צו זינגען און טאַנצען און שפּרינגען. זעהסט דו די פיעלע בלומען? דאָס

האָב איך פאר דיר, פאר דיר! איך האָב אויך אין דיין וואוי-
 נונג — האָסטו זיי בעמערקט?
 ק א ר ס ט ע ן . בעסטען דאנק, ליעבע. אָבער לאָז מיך דיך
 אַנקוקען.

נינא. דאָ, נא, קוק מיך אָן. (דרעהט זיך אַרום מיט טאַגז-
 בעוועגונגען.) דיזעלביגע נינא מארדען. איך בין דאָך נישט פיעל
 עלטער געוואָרען פאר דאָס יאָהר, ווי? ווערליג דו ביזט געזעסען,
 האָב איך דאָך געלעבט א גוטען טאַג. די אויראָפּאָרדייזע, אך, איז
 זי געוועזען גרויסארטיג! פאריז, אָה, פאריז! דו האָסט דאָך
 אויף מיר קיין פאראיבעל נישט געהאט, וואָס איך בין אוועקגע-
 פאָהרען קיין אויראָפּאָ? איך האָב דאָך דיר געשריבען: דושעסי
 האָט געמוזט און אָהן מיר נישט געוואָלט. ער האָט אָבער געוואָלט
 נאָך ליינגער בלייבען, האָט ער שוין דאָס ביי מיר נישט גע'פועל'ט.
 צו דעם טאַג פון דיין בעפרייאונג האָב איך דאָ געמוזט זיין. אָה,
 האָב איך געוואָלט זיין די ערסטע דיך צו בעגעגענען ביים טויער
 פון געפיינגנים! אָבער איך האָב נישט געוואָלט זיין מיט'ן גרוי-
 סען עולם, נישט געוואָלט טיילען זיך... בין איך נישט גערעכט
 געוועזען?

ק א ר ס ט ע ן . קום, זעץ זיך צו צו מיר.
 נינא. אָך, וואָס, זיצען! איך בין איצט קוועקזילכער.
 דו ווייסט נישט, ווי אלץ זינגט און טאנצט אין מיר. איך האָב
 דאָס געפיהל פון א גרויסען יום-טוב. דערצעהל מיר, ווי האָט מען
 דיך בעגעגענט ביים פערלאָזען דאָס געפיינגנים. געוועזען עפעס
 א גרויסער עולם? און א סך ענטוויאזם, ווי?
 ק א ר ס ט ע ן . דאָס וועסטו שוין ליענען אין די צייטונגען.
 נינא. ניין, דערצעהל! דערצעהל!
 ק א ר ס ט ע ן . אין די צייטונגען וועסטו געפינען מעהר
 עולם און גרעסערען ענטוויאזם...
 נינא. האָט מען דיך קאלט בעגעגענט?
 ק א ר ס ט ע ן . ניין, איך ווייס נישט. דאכט זיך זעהר הייס.

א גרויסער עולם, א סך הוררא, אָבער איך אליין בין נישט אויפ־געלעגט געוועזען. האָב מיך נישט ארומגעקוקט, נישט צוגעהערט. האָב מיך געפיהלט ווי א פרעמדער אויף א פרעדער חתונה. נינא. דאָס איז דאָס יאָהר זיצען. מיין אָרמער! מען קאָן ווירקליך מעלאַנכאָליש ווערען. איך וואָלט משוגע געוואָרען.

ק א ר ס ט ע ן. מען האָט מיך צוגענומען אין אן אויטאָ אהיים. אַ סך חברים זיינען מיטגעפאָהרען. אָבער איך האָב זיי נישט געוואָלט האָבען. האָב מיך געפיהלט בעדריקט, ווי אין גע־פיינגניס. און אויסערדעם האָב איך געוואָלט שנעל צו דיר.

נינא. און איך בין געזעסען דאָ ווי אויף שפּילקעס. איך האָב א דריי־פיער מאָל טעלעפאָנירט צו דיר אהיים, בין גע־וועזען אזוי אונגעדולדיג. ביז ענדליך! ביז ענדליך! ביז ענד־ליך!... דינגדינגדינגדינג....

ק א ר ס ט ע ן. איך האָב טעלעפאָנירט, ווי איך בין נאָר אריין אין מיין צימער.

נינא. האָסטו געמערקט, ווי איך האָב גערעדט אין טעלע־פאָן? איך האָב קוים דעם אָטעם געכאפט, קוים מיין שטימע געפונען. און ווי האָב איך אריינגעשריען אין טעלעפאָן! וואו, אויף די אויבערסטע טענער.

ק א ר ס ט ע ן. זעץ זיך דאָך לעבען מיר. לאָז מיך האַלטען דייןע הענד, לאָז מיך דיר פיהלען.

נינא (לאָזט זיך אַראָב פאַר איהם אויף די קני).

ק א ר ס ט ע ן (נעמט אַריין איהרע הענט אין זיינע). האָסטו געביינקט נאָך מיר? האָסטו ווירקליך געוואָלט מיך זעהן?

נינא (שאַקעלט לעבהאַפט מיט'ן קאָפּ). אונגעהויער!

ק א ר ס ט ע ן. דו ליעבע, ליעבע נינא מארדען.

נינא. דו ליעבער, ליעבער וואָלטער קארסטען!

ק א ר ס ט ע ן (קוסט איהרע הענד).

נינא. האָסטו געביינקט נאָך מיר?

ק א ר ס ט ע ן. דאָס זאָל דיר דאָך נישט וואונדערן. איך

בין איבערהויפט פערוואנדעלט געוואָרען אין אַ שטיק ביינקעניס. איך האָב געביינקט נאָך דיר. איך האָב געביינקט נאָך דער פרייהייט. איך האָב געביינקט נאָך מעהר לופט. איך האָב גע־ביינקט נאָך אַ ביסעל מוזיק. איך האָב אפילו געביינקט נאָך מיינע קליידער.

נינא. או, וואָס פאר אַ שטיקעל פלאַץ איך האָב פערנומען צווישען אזויפיעל ביינקעניס!

קארסטען. ניין, דאָס איז נישט אמת. דו האָסט —

נינא. איך מײן עס דאָך נישט ערנסט. איך ווייס, איך

ווייס.

קארסטען. דיר מוזען שוין די קני וועה טאָן. אָבער

מיר איז דאָך אנגענעם צו האָבען דײך אזוי פאר מיר. עס דאכט

זיך מיר, אז דו ביזט מיר נעהנטער געוואָרען. נא, דערצעהל מיר

פון דיין ריזע.

נינא. ניין, דערצעהל דו מיר פון דיין געפיינגניס־לעבען.

קארסטען. גאָט בעהיט! נאָך רעדען דערפון? איך

ווייל עס פערנעסען.

נינא. אזוי שלעכט?

קארסטען (שוידערט אויף). שוידערליך! מיינע ערגסטע

חלומות וועלען יעצט זיין, ווען איך וועל חלום'ען, אז איך געפין

זיך אין געפיינגניס, און גאָר די ערגסטע, אז איך געפין מיך אין

דעם געפיינגניס־קארצער.

נינא. ווי? ביזט אויך אין קארצער געועסען?

קארסטען. אַ פאָר מאָל. אָבער איך ווייל וועגען דעם

נישט רעדען. איך האָב עס הינטער מיר. אוועק! פערנעסען!

— דו דערצעהל מיר ליעבער, וואָס האָסטו געזעהן אין אויראָפּא,

וועמען האָסטו דאָרטין אָנגעטראָפּען. עפעס אַ סך אינטערעסאנטע

מענשען?

נינא. אַ, יאָ!

קארסטען. מענער, נאטירליך.

נינא. זעלבסטפערשטענדליך. זיי זיינען דאָך אויך די גרעסטע זעהנסווירדיגקייטען. אָבער דו דארפסט נישט אייפער-זיכטיג זיין. אין פאריז בלויז האָב איך מיר ערלויבט אַ פאָר מאָל אַ פֿלירט צו טאָן. אָבער אזוי — זעהר ערנסט. איך האָב דאָך עפעס געהאט אן ערנסטע אויפגאבע פאר מיר.

ק א ר ס ט ען. אזוי גאָר?

נינא. נו, דו ווייסט דאָך. איך האָב מיר פאָרגענומען צו שטודירען דאָרטין די ארבייטער-בעוועגונג. ווייסט, אין פאריז האָב איך מיך אָנגעטראַפֿען מיט זשאָרעס'ן און געד'ן, און אין בערלין מיט בעבעל'ען. וואונדער אינטערעסאנט. זיי האָבען אלע געוואוסט פון דיין פראָצעס. אַך, איך האָב גאָר פערגעסען! (שפרינגט אויף, לויפט צום שרייבטיש, נעמט אַ בוך אין אַ פראַכט-פולען איינבאנד און העכט עס אויף.) זעהסטו דאָס בוך? טרעה, וואָס פאר אַ בוך דאָס איז.

ק א ר ס ט ען. אן עדישאַן-דע-לוקס פון — פון —

נינא. דיין פראָצעס!

ק א ר ס ט ען. ווי?

נינא. דאָס האָב איך צוגענומען צייטונגס-אויסשניטען פון דעם ערסטען טאָג פון דעם גרויסען סטרייק ביז דיין פער-שווינדען הינטער די גראַטעס פון געפיינגנים און געלאָזען איינ-בינדען אין אַ פראַכטבאנד. (גיט איהם דאָס בוך.)

ק א ר ס ט ען (בעשראכט עס, עפענט עס, בלעמערט).

נינא (אַריינקוקענדיג מיט איהם אין דאָס בוך). צוערסט — ווי דער סטרייק איז אָנגענאנגען — דיין נאָמען איז אומערום רויט אונטערגעפיהרט. דערנאָך דיין רעדע, וועלכע האָט דיר גע-קאָסט אַ יאָהר פרייהייט אין דער רעדע-פרייער אמעריקא — דו ווייסט, איך קען זי אויף אויסווייניג. אַך, איז זי וואונדערבאר! וויפיעל פייער! וויפיעל איבערצייגונגס-קראַפט! וויפיעל גלוי-בען! און וויפיעל ליעבע צו די ארבייטער און זייער בעפרייאונג! — דו, גרויסער! גרויסער!

ק א ר ס ט ע ן . ה ם !

נינא, וואָס זיצסטו אזוי טרויעריג און קוקסט מיך
אזוי זעלטזאם אָן ?

ק א ר ס ט ע ן . איך — —

נינא. דו ביזט מיר! דו ביזט מיר! דו האָסט דיך אָב-
געוועהנט פון פיעל רעדען און פיעל צו הערען. און איך רעד און
רעד. אָבער איך וויל דיך אויפמונטערען, פערנאנדערשאַקלען.
איך וויל דיך זעהן אויפגעלעבט. איך וויל זעהן מיין אמאָליגען
קארסטען מיט זיין גרויסען גלויבען, גרויסע האַפנונגען. מיין
קארסטען, וועלכער געהט מיט ריעזענשריט צו אַ גרויסער צוקונפט.
האַסטו שוין עפעס אָבגעפלאַנט ? אויסגעלענט דיר דאָס פראַגראַם
פון ווייטערער טעטיגקייט ? אַך, דו מוזט ווערען דער גרעסטער
ארבייטער-פיהרער! — ווי דו זיצסט און שמייכלסט! איך פיהל
איך וויל דיר אַ ביס טאָן. (דריקט זיך צו מיט איהר באַק צו זיין
באַק.) ווייסט, איך ליעב דיך אזוי — — איך וואָלט מיך געקאָנט
איצט פערגעסען. — דו, דאָס האָט נאָך קיינער פון מיר נישט גע-
הערט. — ווען דו שעפטשעסט מיר איצט אריין אין אויער, איך
זאָל פערלאָזען מאַן און קינדער — איך וועל אויפשטעהן און
נאָכגען נאָך דיר — נאָך דיר — נאָך דיר —

ק א ר ס ט ע ן . און מאכען דעם ערסטען שריט צו דער סאָ-
ציאלער רעוואָלוציאָן מיט אַ סקאנדאל און אַ גט-פראַצעס. העהע...

נינא (העכט אויף דעם קאָפּ און קוקט איהם אָן גאַנץ דער-
שטוינט). וואָלטער, פוי! וואָס איז מיט דיר ?

ק א ר ס ט ע ן . איך וואָלט עס דיר שוין לאנג געזאָגט, ווען
דו וואָלט נאָר געלאָזט מיך קומען צום וואָרט.

נינא. דו, דאָס איז העסליך פון דיר, מיר פאַרצוואווארפען
מיין יעצטיגע רעדעליגקייט.

ק א ר ס ט ע ן . אָבער איך וויל דיר דאָך זאָגען, וואָס מיט
מיר איז.

נינא (דערשראָקען). איז ווירקליך וואָס מיט דיר? ביזטו קראַנק?

קאַרסטען. בין געזונד און שטאַרק אין אלע גליעדער און אלע זינען, ווי נאָך קיינמאָל נישט, דאָך —

נינא. ווארט, איך וועל הייסען אריינבריינגען קאפע. דו וועסט דאָך טרינקען קאפע?

קאַרסטען. מיט פּערנגניגען.

נינא (קלינגט).

קאַרסטען. ביזט דו אָבער אויפגערעגט!

נינא. ווייל דו האָסט מיך פּלוצלונג אָבגעגאַסען ווי מיט

קאַלטען וואסער.

קאַרסטען. דאָס וויל איך ערסט טאָן.

נינא. ווי? (טירקלאַפען). אריין!

אַ צימער מיידעל (בעווייזט זיך אין דער לינקער טיר).

נינא. בריינגט דעם קאפע.

די מיידעל (פּערשווינדט).

נינא (מאַכט אַ פּאַר אויפגערעגטע שריט, בלויבט שמעקן און

קוקט אָן קאַרסטענען מיט אַ בליק, ווי זי וואָלט וועלען עפעס פּערשמעקן).

קאַרסטען. נו, וואָס קוקסטו מיך אזוי אָן?

נינא (ווי אַבטרויסלענדיג עפעס פון זיך). אַך, וואָס! אונט-

זין! (וויעדער אויפגעלעכט, לויפט צו צו קאַרסטענען און נעמט איהם

אַרום). דאָס איז דאָך אונמעגליך!

קאַרסטען. וואָס איז אונמעגליך?

קאַרסטען. אז דו ווילסט מיך אַבטרויסלען פון דיר?

קאַרסטען. אַה, ניין!

נינא. פאַר וואָס-זשע האָסטו מיר נישט אריינגעשעפטשעט

אין אויער, אז דו ווילסט, איך זאָל געהערען דיר אין גאַנצען, אז

איך זאָל אוועקגעהן מיט דיר?

קאַרסטען. ווייל — — (טירקלאַפען).

נינא (לאָזט איהם אָב). אַריין!

די מיידעל (קומט אריין מיט א טאץ און א ברענענדיגער קאפער־מאשין. מאכט צורעכט א מישעל, גרויס אלץ צו).

נינא. דו האָסט נאָך גאָר נישט גערויכערט.

קארסטען. האָב מיך אָבגעוועהנט — דאָרטין.

נינא. ווילסטו פעררויכערן?

קארסטען. גיב!

נינא (שמעלט איהם אריין א סיגארעט אין מויל, ציגנט אָן א

שוועבעלע און טראַגט צו צו דער סיגארעט).

די מיידעל (געהט אַוועק).

נינא (נעמט זיך עוסק'ען אַרום דעם קאפּע). ווייל — — ?

קארסטען. ווי?

נינא. דו ביזט שמעהן געבליבען ביי „ווייל“.

קארסטען. ווי איז דאָס געוועזען?

נינא. ווי? דו האָסט פּערגעסען, וואָס איך האָב דיך

געפּרעגט?

קארסטען. דו האָסט מיט דער סיגארעט —

נינא. קארסטען!

קארסטען. אָף, יאָ — פאַר וואָס האָב איך נישט —

ווייל איך האָב יעצט גאָר אנדערע פּלענער, ווייל איך בין אויס־

געניכטערט.

נינא. אנדערע פּלענער? אויסגעניכטערט?

קארסטען. יאָ.

נינא. פון וואָס?

קארסטען. פון מיין בעטרונקענהייט מיט דער פּריער־

דיגער טעטיגקייט, פון מיינע און דינע חלומות.

נינא. וואָס זאָל עס בעדייטען?

קארסטען. אז איך וועל דעם קאמפּף נישט אויפנעמען

צוריק, אז איך וועל מעהר קיין ארבייטער־פיהרער נישט זיין.

נינא (שפּרינגט אויף). קארסטען!

קארסטען. איך האָב נאָר איין פּייערדיגע רעדע געקאָנט

האַלטען און בעצאָהלען פאר איהר מיט א יאָהר געפוינגעניס. א צווייטע וועל איך נישט קאָנען מעהר האַלטען, ווייל איך וועל מעהר פאר איהר נישט קאָנען בעצאָהלען.

נינא. וואַלטער, רעד נישט אזוי!

קאַרסטען. נינא, דאָס איז נישט געוועזען קיין יאָהר, דאָס איז געוועזען צעהן יאָהר.

נינא. מען זיצט אויך צעהן יאָהר, וואַלטער!

קאַרסטען. דו האָסט פריער געזאָגט, אז דו וואַלסט משוגע געוואָרען.

נינא. בעבעל איז געזעסען צוויי יאָהר, בערקמאן —

צוואנציג, און — —

קאַרסטען. וואָס קאָן איך דיר ענטפערן? איך זאָג דיר, ווי דאָס זיצען האָט אויף מיר געוויקט. דאָס האָט מיר אויסגעניכטערט. און איך בין אין עפעס קלאָר געוואָרען. — ווילסטו מיר קיין קאפע נישט געבען?

נינא. אַך, ענטשולדיג! (גיסט־אָן קאפע, וואַרפט אַריין צו-קער און גיט איהם.)

קאַרסטען. א דאַנק. איך האָב געמיינט, איך פערדין איהם שוין מעהר נישט ביי דיר. (טרינקט דעם קאפע און עסט געדעקס.) פאר וואָס טרינקסטו נישט?

נינא. איך וויל וויסען אין וואָס דו ביזט קלאָר געוואָרען.

קאַרסטען. אה, יא. דאָס איז טאַקע דיר נונע.

נינא. מיר?

קאַרסטען. יא, דיר גאַנץ.

נינא. אלזאָ?

קאַרסטען. איך בין נעמליך קלאָר געוואָרען אין דיין טעות.

נינא. אזוי? אין מיין טעות!

קאַרסטען. יא.

נינא. אין וואָס האָב איך א טעות געהאט?

ק א ר ס ט ע ן . דאָרף אײך בעמען נאָך א טאסע ? — אײך
האָב א גאנץ יאָהר דיין קאפּע נישט געטרונקען, פֿון דיין האַנד
אַנגענאָסען, נינא מארדען.

נינא . פֿרײער אַ ווײלע וואָלט אײך גאנץ געריהרט געוואָרען
פֿון דיין זיסקײט, איצטער ווײל אײך בלוז וויסען, אין וואָס אײך
האָב א טעות געהאַט.

ק א ר ס ט ע ן . נישט „אין וואָס“, נאָר אין וועמען.

נינא . אין דיר ?

ק א ר ס ט ע ן . יאָ.

נינא . אין וועלכער הינזיכט ?

ק א ר ס ט ע ן . אײך בין קיין קעמפּפּער נישט. אײך האָב
נאָרנישט אין מיר פֿון פיהרער־שטאַף. און דו האָסט מיך גע-
שטופּט צו קאמפּף און פיהרערשאפט. דאָס ביסעל, וואָס אײך בין
געוועזען, בין אײך געוועזען דורך דיר. דיין איינפלוס, דיין אריינ-
רעדען אין מיר, דיין סוגערירען. אײך האָב געארבייט, ווי היפּ-
נאָטזירט פֿון דיר. דאָס איז געוועזען נישט מיין גלויבען, נאָר
דיין גלויבען. נישט מיין עהרניץ, נאָר דיין עהרניץ. דאָרטין,
אין מיין אליין־זײן, דער עיקר נאָך אין דעם שרעקליכען קארצער,
איז עס מיר קלאָר געוואָרען. אײך האָב מיך ווי אויסגעטשוכעט,
אויסגעניכטערט, בעפֿרייט פֿון דעם היפּנאָז, גאָט זיי דאנק !

נינא . גאָט זיי דאנק ?

ק א ר ס ט ע ן . ווען עס וואָלט ווייטער אַנגעהאַלטען, וואָלט
געקומען צו אַ קאטאסטראָפּע.

נינא . צו אַ קאטאסטראָפּע ?

ק א ר ס ט ע ן . אײך וואָלט מיך פּערגריפּען צו־ווייט און צו-
הויך — צו־ווייט און צו־הויך פֿאַר מײנע כחות — און פֿלוצלונג
וואָלט מיר קלאָר געוואָרען, אז אײך לעב פֿון געבאָרנטען, פֿון
פֿרעמדען קאפיטאַל. עס וואָלט מיר אויפגעגאַנגען ווי אַ ליכט מיין
נייסטיגער באקראַט, און אײך וואָלט שטעהן געבליבען אין מיטען,
וואָלט צוזאַמענגעבראַכען אין מיטען דער ארבייט. דאָס וואָלט

מוזען געשעהן, פריער אָדער שפעטער, און דאָס וואָלט געוועזען אַ קאטאסטראָפּע. נישט פאר מיר אליין, נאָר אויך פאר די אונז צעהליגע, וועלכע וואָלטען מיר נאָכגעגאנגען. אַך, עס איז ווי דו וואָלט אַ קליינעם ליעדער־שרייבער אָנגעשפּאַרנט אַ שעקספיער צו ווערען. און איך בין דאָך בלויז אַ קליינער ליעדער־שרייבער. איך האָב געקאָנט אויפֿשרייבען, זיצענדיג ביי זיך אין צימער אין טופֿליעס און שלאָפּאַק, אַ מעהר אָדער וועניגער געלונגענעם לייט־אַרטיקעל איבער אַן ארבייטער־פראַגע. און דאָס איז אלץ. איך בין אַ מענש, וועלכער האָט קוים געקאָנט איינטראָגען זיין אייגע־נעם באַגאזש, קומסטו און בייטשסט מיך אונטער צו ווערען אַ הערקולעס, און ווילסט אַרויפֿלאָדען אויף מיינע פֿלייצעס אַ גאַנצע וועלט. — ווייסטו, ווען דו ביזט אוועקגעפּאַהרען נאָך אויס־לאַנד, בין איך אויף דיר שטארק בייז געוואָרען. — דו פרענסט נישט, פאר וואָס? — דו קוקסט מיך אָן ווי אַ ווילד־פרעמדען. — העהע. — איך בין אויף דיר זעהר שטארק בייז געוואָרען. ווייסטו, וואָס איך האָב געזאָגט מיט צוואַמענגעפרעסטע ציין און צונויפֿ־געדריקטע פּויסטען?

נינא (ווי נאָכטוואַנדלעריש, פרעסט צוואַמען די ציין און דריקט צונויף די פּויסטען).

ק א ר ס ט ע נ. יא, אזוי האָב איך עס געמאכט. ווייסטו, וואָס איך האָב דערביי געזאָגט? „האָט מיך אַריינגעזעצט אין געפיינגענים און איז אליין אוועקגעפּאַהרען אין אויסלאַנד צו לעבען אַ גוטען טאָג!“

נינא. פוי.

ק א ר ס ט ע נ. יא, פוי! דאָס איז אָבער געווען, ווען מיר איז קלאָר געוואָרען, אז ווען נישט דו, וואָלט איך קיין פייער־שפיינדליגער אַגיטאַטאָר נישט געוואָרען און וואָלט אין געפיינגענים נישט אַריינגעפּאַלען.

נינא. מיט צוואַמענגעפרעסטע ציין און צונויפֿגעדריקטע פּויסטען.

ק א ר ס ט ע ן . י א , א ז ו י א י ן כ ע ס ב י ן א י ך א ו י ף ד י ר ג ע -
ו ו װ א ר ע ן .

נ י נ א (כאפט זיך פלוצלונג פאר'ן קאָא). ק א ר ס ט ע ן ! ק א ר -
ס ט ע ן ! ע ס א י ז ד אָך א ו נ מ ע ג ל י ך !
ק א ר ס ט ע ן . ע ס א י ז א ז ו י .

נ י נ א . נ י י ן , ד ן ה אָ ס ט א ט ע ו ת ! נ י י ן ! ד ו ו ו ע ס ט ד י ך
א ו י ס ר ו ה ע ן פ ן ד ע ם ג ע פ י י נ ג ע נ י ן , אָ ב ט ר י י ן ס ל ע ן פ ן ז י ך ד י י ע צ מ י ג ע
מ ו ט ל אָ ז י ג ק י י ט , ו ו י א ש ו ו ע ר ע ן ח ל ן ן — אָ ה , י אָ ! ד ו ו ו ע ס ט ז י ך
אָ נ נ ע מ ע ן מ י ט נ י י ע ם מ ו ט , מ י ט נ י י ע ר פ ר י ש ק י י ט , מ י ט ג ע ש ט י י ג ע ר -
ט ע ן ג ל ן ו י ב ע ן ! ד ו ו ו ע ס ט ו ו י ע ד ע ר ו ו ע ר ע ן ד ו — מ י י ן ג ר ו י ס ע ר ,
ש ט א ר ק ע ר ק א ר ס ט ע ן ! אָ ה , א י ך ו ו ע ל ד י ר ה ע ל פ ע ן ! א י ך ו ו ע ל ד י ר
ה ע ל פ ע ן !

ק א ר ס ט ע ן (שטארק). נ י י ן !

נ י נ א . נ י י ן ? !

ק א ר ס ט ע ן . פ ן ד י ר ו ו ע ל א י ך מ י ך נ י ש ט ל אָ ז ע ן מ ע ה ר
פ ע ר פ י ה ר ע ן .

נ י נ א . פ ע ר פ י ה ר ע ן ? !

ק א ר ס ט ע ן . ר ו ף ע ס , ו ו י ד ו ו ו י ל ס ט . א י ך ו ו ע ל ג ע ה ן מ י י ן
א י י ג ע נ ע ם ו ו ע ג , ש ר י ט ו ו י י ז , מ י ט מ י י ן א י י ג ע נ ע ם ב א ג א ז ש , א י ן מ י י ן
ש ל אָ פ ר אָ ק א ן מ י י נ ע ט ו פ ל י ע ם .

נ י נ א (העכט'אָן אַרומצוגעהן איבער'ן צימער מיט אַ צוואמענ-
געקרעמפּטער האַנד אויפ'ן מויל).

ק א ר ס ט ע ן . ד ע ר פ א ר א י ז מ י ר ה י י נ ט א ז ו י ש ו ו ע ר ג ע ו ו ע ז ע ן
ד י ב ע ג י י ס ט ע ר ט ע ב ע ג ע ג נ ג ן פ ן ד י ח ב ר י ן . ד אָ ס א י ז ג ע ו ו ע ז ע ן א
ו ו ע ק ס ע ל א ו י ף ד ע ר צ ו ק ו נ פ ט , ו ו ע ל כ ע ן א י ך ו ו י ל נ י ש ט א ן ק אָן נ י ש ט
אָ נ נ ע מ ע ן . ד ע ר פ א ר א ו י ך ה אָ ב א י ך ג ע א י י ל ט צ ו ד י ר , ד י ר צ ו ד ע ר -
ק ל ע ר ע ן — אָ ה , נ י ש ט ד ע ר פ א ר א ל י י ן ! א י ך ה אָ ב ד י ך ג ע נ א ר ט צ ו
ז ע ה ן , א י ך ה אָ ב ג ע ב י י נ ק ט נ אָך ד י ר ... ה א ה א ... ו ו אָ ל ס ט ו י ע צ ט ג ע -
ו ו אָ ל ט א ו ו ע ק נ ע ה ן מ י ט מ י ר , מ י ר ג א נ ז ג ע ה ע ר ע ן ?

נינאַ (אומגעהענדיג, וואָרפט אַראָב אַ סטאַטועטקע, וועלכע צוברעכט זיך, און בלויבט שמעהן איבער די שטיקער).

ק א ר ס ט ע ן . אָה !

נינאַ (ווי פאַר זיך, אין געדאַנקען, מיט אַ טיעפען אויפֿ-אַטמען). אן אָבנאַט צובראַכען.

ק א ר ס ט ע ן (העבט אויף לאַנגזאַם דעם קאַפּ, צומאַכענדיג די אויגען). איך — האָב — בעגריפען.

נינאַ (קלינגט).

ק א ר ס ט ע ן . יעצט רופסטו אריין די דיענסט און וועסט איהר הייסען אויסקערען און ארויסווארפען דעם צובראַכענעם אָבנאַט.

די מײדעל (בעווייזט זיך).

נינאַ (צו דער מײדעל). גאַרנישט, שפעטער. — ניין, איהר קאַנט אוועקנעמען דעם קאפע.

די מײדעל (קומט אַרײַן, רוימט אויף פון דעם קאַפּע-טישעל, דערזעהט די צובראַכענע סטאַטועטקע). אָה ! דאָרף איך אריינקומען צוזאַמענצונעמען ?

נינאַ. שפעטער, איך וועל איך רופען ?

די מײדעל (געהט אַרויס).

ק א ר ס ט ע ן . ווי זאָל איך דאָס דערקלערען ? אָה, גאַנץ וועה טאָן ווילסטו מיר נישט. אזוי נעמען און ארויסווארפען — נאָך נישט, שפעטער. האהא... געדענקסטו, וואָס דו האָסט פריעה גערעדט, דיין באַק צוגעדריקט צו מיין באַק ? און פּלוצלונג ! — ווייסטו, דו מאַנסט מיר דאַנקבאַר זײַן ! דו האָסט אויך געוואונען קלאַרקייט. יעצט ווייסטו, אז דו האָסט נישט מײַך געליעבט, נאָר דיין חלום, דיין אייגענעם עהרגײַץ. איך בין בײַ דיר געוועזען אַ וואַפּע, אַ מיטעל. — וואָס קוקסטו אוועק פון מיר ? ווילסטו מיר גאַרנישט זאָגען ?

נינאַ (בייסט די צײַנער, אַטעמט שווער).

ק א ר ס ט ע ן . עס וואָלט גאַר שײַן געוועזען, ווען עס וואָלט

אנדערס געוועזען, ווי? — זאל דאָס אונזער צושיידונג זיין? —
 זיי כאָטש מודה, אז איך בין עהרליך. — אזוי פערנליווערט דו,
 און איך שטעה ווי א נאר און רעד. — ניב מיר דיין האנד צום
 אַבשיעד, נינא.

נינא (גיט איהם לאַנגזאַם די האַנד).

קארסטען. ווי קאלט די האנד איז! — ווילסטו מיר
 נאָר נישט זאָגען? דאָך כאָטש עפעס — פאר אל די יאָהרען? —
 און אַ קוק טאָן? — איז ניין! (לאָזט אַב איהר האַנד און געהט
 לאַנגזאַם אַרויס.)

נינא (גיט אַרויס פון זיך אַ היסטעריש האַלב-לאַבען, האַלב-
 וויינען, פאַסט זיך, בעמערקט דאָס בוך, שטויסט עס אַוועק, קוקט אָן אַ
 זייט און שיפעט ביז אַרויס). וואָס האָט ער אין מיר צושטערט!!

פיערטער עפיוזאָד.

דער דיפלאמאט

פערזאָנען:

נינא.

העלען ספילבוירג.

ארטור מארשאף, א דיפלאמאט.

נאָרמאן עדינדזשער, א דיכטער.

די דיענסטמיידעל.

(נינא'ס בודוואר. נינא מיט העלען'ס גוט אין איהר האַנד, בעטראַכטענדיג דיג איהם. העלען פאַלגט נאָך איהרע בעוועגונגען.)

נינא. און ספילבוירג פראַטעסטירט גאָרנישט געגען אזוי פיעל היטעלעך און אזעלכע טייערע?

העלען. איך דערלאָז נישט דערצו.

נינא. ווי אזוי?

העלען. איך האָב שוין מיין גוט מיטעל.

נינא. דארף איך עם וויסען?

העלען. פאר'ן שלאָפען-געהן טו איך אָן מיין ניי היטעלע

אויף מיין שענסטען נעגליושע און שפאציר דורך פאר איהם מיט

דעם פייערדיגסטען אויגענשפיעל און גליעדערטאנץ און — ער

פערנעסט ברונז צו ווערען אויף דעם גרויסען פרייז און די שווערע

רעכנונג.

נינא. שאַקינג!

העלען. אָבער א גוט מיטעל אויף צו מאכען איהם צו

בעצאָלען די רעכנונגען אָהן לאַנגע און שטרענגע רעדעס.

נינא. דו ביזט צו וואולגאר.

העלען. איך רוף עם „פרויען-דיפּלאַמאטיע“. אַך, איך —

נינא. וואָס?

העלען. גאָרנישט. ווייסט, אַליוו איז א גרויסע

צבעטשקע.

נינא. ווי קומסטו פלוצלונג צו אַליוו?

העלען. אזוי זיך. איך האָב עם דיר שוין לאַנג געוואָלט

זאָגען.

נינא. אַז אַליוו איז א צבעטשקע?

העלען. יא, און אזוי איז דיר נישט טריי.
 נינא. גאָר אזוי?
 העלען. איך האָב וואָס ערפאָהרען.
 נינא. וואָס אזוינס? מעג איך עם וויסען?
 העלען. זי וויל ביי דיר אָבשלאָגען דיין דיפלאמאט.
 נינא. דאָס איז נישט אמת.
 העלען. איך ווייס, אז דו ווייסט עם נאָך נישט, אָבער —
 נינא. דער דיפלאמאט איז נישט מיינער און מען דארף
 איהם נישט אָבשלאָגען ביי מיר.
 העלען. אה, איך בין איבעראשט! ווארט אַ וויילע —
 איז עם עדינדזשער?
 נינא. וואָס עדינדזשער?
 העלען. האָט ער זיך דאָס יעצט אריינגעקליבען צו דיר
 אין הארצען?
 נינא. נין.
 העלען. איז עם באטיני, דער הערליכער זינגער?
 נינא. אויך ער נישט, קיינער נישט.
 העלען. בין איך דאָך טאקע איבערראשט.
 נינא. איך קאָן דיך נאָך מעהר איבערראשען.
 העלען. טו עם נאָר!
 נינא. ווען דו וועסט הערען, אז יענער און יענער איז מיין
 נער, זאָלסטו וויסען, אז דאָס איז נישט אמת, ווייל איך האָב עם
 גענוג.
 העלען. וואָס האָסטו גענוג?
 נינא. די אלע איבערלעבעניסען און עפיוואָדען.
 העלען. אונגלויבליך! ווילסטו זיך צוריקציהען? ארייני-
 געבען דיין רעזיגנאציע?
 נינא. יא.
 העלען. אזוי פלוצלונג! דו ביזט דאָך ערסט געווען פול

פֿלירט און ליעבהאָבעריי. ניין, מיט דיר האָט וואָס געמוזט פֿאַר
סירען!

נינא. עס האָט פֿאַסירט.

העלען. אַהאַ!

נינא. גאַרנישט פֿון דעם, וואָס דו פֿערקלערסט דיר דאָר-
טין. איין מיר האָט נאָר עפעס פֿאַסירט.

העלען. ווי?

נינא. עס איז מיר געוואָרען קלאָר, אז עס מוז שוין זיין

גענוג.

העלען. גראָד יעצט, ביים דיפלאמאט. איינער פֿון די
שענסטע מענער, מען זאָגט אויך, איינער פֿון די קליגסטע. איך
האָב נאָך מיט איהם נישט גערעדט, האָב אויך נישט געהאט די
זכיה בעקאנט צו ווערען מיט איהם.

נינא. אויב דו ווילסט, קאָנסטו דאָ האָבען די זכיה מיט

איהם בעקאנט צו ווערען.

העלען. דאָ?

נינא. איך ערווארט איהם, ער דארף באלד קומען.

העלען. אַה! (כאַפט אַרום נינא'ן און קוסט זי.) טייערע,
טייערע! (אויב צום שפּיגעל, פֿערריכט זיך די פֿריזור און פֿרישט
זיך אָב דאָס געזיכט.)

נינא (לאַכט). דו גרייטסט זיך צו צו אן עראָבערונג.

העלען. דיר איז דאָך אלץ איינס. אָדער?

נינא. אַבסאָלוט אלץ איינס. איך גיב איהם דיר אוועק

מיט ביידע הענדר.

העלען. דארף ער באלד קומען? וועט ער אויף זיך לאנג

לאָזען ווארטען?

נינא. ביזט שוין אונגעדולדיג?

העלען. דאָס בין איך שטענדיג, ווען אין דער לופט

טראַגט זיך א „בענעגעניס“.

גינא. דו קאנסט יעדען מאמענט ערווארטען זיין אָנוואַגען זיך.

העלען. פאס אויף — ער וועט דאָך אריינקומען פון דער טיר — וועל איך מיך אוועקזעצען — (קוקט זיך אַרום אין צימער.) אַט-אַדאָ. דאָ איז די גינסטיגסטע בעלייכטונג. (זעצט זיך.) ער קומט אריין און איך מוז מיך איהם גלייך ווארפען אין די אויגען און אין דעם בעסטען ליכט. אך, אן עראָבערונג צו מאכען! וואָס וואָלט אזא איינע ווי איך געמאָן, ווען איך וואָלט נישט געהאט די אלע איבערלעבעניסען און עפיוואָדען, ווי דו רופסט עס אָן? איך וואָלט דאָך משוגע געוואָרען פאר לאַנגווייליגקייט. איך בעגרייף דיך ווירקליך נישט, איך — די דיענסט מיידעל (אין פיר). מר. מאַרשאַל! (אָב.)

העלען. אה-הה!

גינא (געהט ענטקעגען).

אַר ט ו ר מ אַר ש אַ ל (קומט אריין, מאַכט אַ בעוועגונג ווי אַרומצוגעמען גינאָן, בעמערקט העלען און פּערקאַפּט זיך. גיט גינאָן די האַנד). ווי געהט'ס? (קוסט איהר די האַנד). גינא. ווי געהט'ס אייך? לאָזט אייך פאַרשטעלען: מר. מאַרשאַל, מרס. ספּילבויַרג.

העלען (שטרעקט אויס צו איהם די האַנד מיט דעם קאַקעטישען שמיכלעל). עס פרעהט מיך אייך צו קענען, מר. מאַרשאַל.

מאַרשאַל (זעהר שטייף, קענטיג אונזערעדיגען מיט איהר אָנוועזענהייט). די פרויד איז אויך אויף מיין זייט.

גינא. ווען איהר שמעהט מיט אַ מינוט פריער הינטער דער טיר, וואָלט איהר געהערט פון די ליפען פון מיין שיינער פריינדן די חניפה'דיגסטע מיינונג וועגען אייך.

העלען. איך האָב נאָר איבערגעגעבען די אלגעמיינע מיינונג.

מאַרשאַל. אָה!

נינא. איהר האָט אין מרס. ספילבוירג איינע פון אייערע גרעסטע עראָבערונגען.

העלען. אָבער, נינא, ווען דו וועסט מיך אזוי ארויסנע-
בען, וועט פאר מר. מארשאל גאַרנישט בלייבען צו טאָן.
נינא. זי האָט זיך שוין צוגעגרייט —
העלען נינא!

נינא. נא, וואָס זייט איהר אזוי שטייף און שטרענג?
האהא... איהר האָט נאָך קיין וואָרט נישט ארויסגערעדט.
מארשאל. איך האָב געזאָגט: „אה!“
העלען. פון א בעריהמטען דיפלאמאט איז דאָס פיעל.
מארשאל (פלוצלונג צו העלען). איז דאָס אייער קאָפּ?

פּוץ?

העלען. יא, מיין הערד.
מארשאל. ער מוז אייך גוט קליידען.
העלען. ווי?

מארשאל (כמעט גראָב). גוט קליידען — ווען איהר האָט
איהם אויפ'ן קאָפּ.
העלען (פערלאָרען). איך ווייס נישט — איך גלויב —
איך מיין...

נינא. ער קליידט איהר גרויסארטיג. ווען זי טוט איהם
אָן, פערגעסט מר. ספילבוירג אפילו די גרויס פון דער רעכנונג.
אָבער וואָס זייט איהר אזוי נייגיריג געוואָרען?

מארשאל. מיין שוואַכקייט: שיינע פרויען אין שיינע
היט. (צו העלען.) ביטע, לאָזט מיך זעהן אייך אין דעם הוט.

העלען. אַה, ווען עס וועט אייך מאכען פערגעניגען. (זי
שמעלט זיך פאַר'ן שפיגל און טוט אָן דעם הוט.)

מארשאל (ווענדט זיך שנעל צו נינא'ן און מאַכט, ווי ער
וואָלט גאָר פערגעסען מרס. ספילבוירג). וואָס-זשע מאַכט איהר, זינט
איך האָב אייך געזעהן? וויפיעל מעג זיינען עס? א גאנצע וואָך.

איך האָב מיך בשום אופן נישט געקאָנט בעפרייען. איך בין אָבער
קוים איינגעזעסען אין וואשינגטאָן.

נינא (קוקט זיך אום צו העלען).

מאָרשאַל. אָה, קוקט צו מיר, לאָזט מיך קוקען גלייך אין
אייערע אויגען.

העלען (פארטיג ווערענדיג מוט'ן הוט, בעמערקט, אַז מאַרשאַל
קוקט אַפילו נישט אין איהר זינט. זי בעגרייפט וואָס, ווערט רויט און
בלאַס, קעמפּט מיט טרערען און איילט אַרויס אויף גיך פון צימער).

נינא (שפרינגט אויף). העלען! (איילט איהר נאָך).

מאָרשאַל (שמעלט זיך פאר דער טיר אין ערווארטונג).

נינא (בעווייזט זיך פאַרזוכטיג אין דער טיר).

מאָרשאַל (וויל זי אַרומנעמען).

נינא (ציהט זיך שנעל צוריק, צומאַכענדיג די טיר. באַלד
עפענט זי אויף די טיר זעהר פאַרזוכטיג און שמעקט אַרײַן דעם קאַפּ).

אז איהר וועט אייך רוהיג אוועקזעצען, וועל איך אַריינקומען; אז
נישט, לאָז איך אייך אליין.

מאָרשאַל. איך ליעב אייך.

נינא. זעצט זיך אוועק!

מאָרשאַל. איך וויל אייך אַ קום טאָן.

נינא. איך פערשווינד.

מאָרשאַל. וועל איך ווארטען, ביז איהר וועט זיך דער-

בארמען און קומען צוריק.

נינא. איך בעט אייך, זעצט זיך רוהיג אוועק. איך האָב

מיט אייך וואָס צו רעדען.

מאָרשאַל. איך בין געקומען זאָגען אייך נאָר איינס און

הערען פון אייך נאָר איינס: איך ליעב אייך און —

נינא. וועט איהר מיך לאָזען אַריינגעהן?

מאָרשאַל. עפענט די טיר, ווי איך מיינע אַרמס, און קומט

אַרײַן.

נינא. איהר געהט אוועק פון דער טיר.

מ א ר ש א ל (קוקט זי א ווילע אָן). זאָל זיין אזוי. (רוקט זיך אָב פֿון דער טיר.)

נינא. זעצט זיך.

מ א ר ש א ל. גוט. (זעצט זיך.)

נינא (קומט אַרױן, מאַכט צו די טיר הינטער זיך און בלויבט שמעקן בױ דער טיר. זױ קוקען זיך אָן אױנס דאָס אַנדערע).

מ א ר ש א ל. ווי הערליך איהר זעהט אויס, נינא! — דארף איך אויפשטעהן? אָדער ווילט איהר צוגעהן צו מיר?

נינא. ווייסט איהר כאַטש, וואָס איהר האָט אָבגעטאָן?

מ א ר ש א ל. איך? אָבגעטאָן?

נינא. איהר האָט מיר פערטריבען מיין בעסטע פריינדן.

מ א ר ש א ל. אָה, און איהר ווילט מיך דערפאר בעד שטראָפֿען! (וויל אויפשטעהן.)

נינא. בלייבט זיצען! — דאָס האָב איך געזאָגט גלאט אזוי זיך, אלס אן איבערגאנג צו עטוואָס מעהר.

מ א ר ש א ל. אייער טאָן! — וואָס איז געשעהן פאר דער וואָך?

נינא (נאָך א קורצער פאזנע, זױ זי וואַלט זיך איבערלעגט, ווי זיך אויכצודריקען). איהר האָט מיר נישט געפעהלט.

מ א ר ש א ל. איך האָב אייך —

נינא. נישט געפעהלט. איך האָב נאָך אייך אויך נישט געביינקט. און נאָך מעהר: אייער צוריקקומען האָט מיך געשראָקען. איך האָב געפיהלט אין פאָראַויס די פיינליכקייט פון דער סצענע, וועלכע מיר מאכען יעצט דורך.

מ א ר ש א ל. וואָס איז געשעהן פאר דער וואָך?

נינא. נישט מעהר ווי אן איינזעהעניס.

מ א ר ש א ל. רעדט קלאָרער.

נינא. איהר זייט שפעט געקומען.

מ א ר ש א ל. אן אנדערער האָט — ?

נינא. ניין, איהר זייט שפעט געקומען אין מיין לעבען.
איך פיהל, אז איך ווער אלט.

מארשאל. הע!...

נינא. און איך וויל אונטערציהען די לעצטע שורה. נישט
מעהר. פון איצטער אָן וויל איך געהערען מיין היים און מיינע
טרוימען.

מארשאל. טרוימען?

נינא. יא. וואָס איך האָב נישט איבערגעלעבט, וועל איך
דערטרוימען. איך וועל טרוימען פון דעם, וואָס איך האָב געקאָנט
אויפטאָן און נישט אויפגעטאָן, וואָס איך האָב געקאָנט ווערען און
נישט געוואָרען. איצט וויל איך זיין גאנץ מיט מיר אליין.

מארשאל. אונזין! אזוי פריה!

נינא. איצט איז די ריכטיגע צייט. איך וויל אויפהערען,
ווען איך בעדייט נאָך וואָס. איך וויל פערלאָזען, נישט פערלאָזען
ווערען.

מארשאל. ווערטער! ווערטער!

נינא. ניין, ארטור.

מארשאל. פאר מיר זיינען דאָס אלץ פוסטע ווערטער.
זינט אונזער לעצטען זעהענדיך זייט איהר נאָר אויף אַ וואָך על-
טער געוואָרען. וואו זייט איהר געוועזען מיט דעם געדאנק פריער?
און וואָס געהט עס מיך אָן? נינא, חרטה איז נישט מעשה סוחר.
און עס איז צו שפעט פאר חרטה.

נינא. צו שפעט?!

מארשאל. וויל איהר האָט דערגרייכט, וואָס איהר האָט
געוואָלט. איך ליעב אייך. איך ליעב אייך שטארק. די טעג
אין וואשינגטאָן — איך האָב אייך שוין געזאָגט! איך האָב קויל
געהאט גענוג קאָפּ אויף צו טאָן מיין שליחות. און ווי האָב איך
צו אייך געאיילט! איך האָב געברענגט אריינצונעמען אייך אין
מיינע אָרמס און צו בעפרייען מיין גרויסע אומגעדולד און ביינ-
קענים אין אַ ליידיגעשאפטליכען קום. דער קום האָט אייך געזאָלט

זאָגען, ווי איך האָב געביינקט נאָך אייך, ווי איך האָב אייך שוין געוואָלט זעהן און ווי ערפאָלגרייך איהר זייט געוועזען אין דעם, וואָס איהר האָט געזוכט ביי מיר. אָה, נינא —

נינא (צוריקווייכענדיג). ניין, מר. מארשאַל, ניין!

מארשאַל. איך וויל אייך אויסקוסען אלע אייערע צוויי פעל. איך וויל, איהר זאָלט וויסען, ווי יונג איהר זייט און בליהענדיג און בעגעהרגנסווערט. איהר זאָלט אין מיין קום דערקענען, וואָס פאר א פייער עס ברענט אין אייך און ווי איהר קאָנט מאַכען ברענען. און איך וועל אייך איינרוימען, אז איך, דער זעגנדיכער און דער עראָבערער, האָב נאָך קיינמאָל אזוי ניט געברענט. אזוי האָב איך נאָך קיינמאָל ניט געקוסט, ווי איך וועל אייך קוסען —

נינא. איהר וועט עס נישט טאָן.

מארשאַל. ניין, דאָס טאָר מיר נישט געשעהן! איך טאָר נישט פערפיהרט ווערען ווי א אינגעל! נינא, שפיעלט זיך נישט אזוי מיט מיין ליעבען-קאָנען! זייט גליקליך, וואָס אייך איז געלונגען ארויסצורופען אין מיר דאָס גרויסע געפיהל, און גיט מיר, וואָס איהר האָט מיר פערשפראַכען מיט אייער גאנצער בע-געמונג, מיט אייער גאנצער אנציהונגס-קראפט. איך וויל אייער ליעבע, נינא.

נינא. אונמעגליך.

מארשאַל. מיט א וואָך צוריק האָט איהר זי פאר מיר געהאט. זי האָט געשמייכלט צו מיר אויף אייערע ליפען, גע-לאַכט אין אייערע אויגען, געשמראַמט אין אייער פינגער-בעריה-רונג, ארויסגעזונגען פון אייער גאנצען וועזען. צו מיר! צו מיר! נינא. אזוי איז עס אויך געוועזען, אָבער דערנאָך —

מארשאַל. איך וויל עס נישט הערען. זאָגט עס מיר נישט. דאָס איז לשון הרע. ווי קאָנט איהר מיט דעם געזיכט, מיט דער הערליכער פיגור, מיט דער גאנצער שטראַלענדיגער פראַכט און פערשיכור'ענדיגער יוגענדליכקייט — — ניין! — — נינא! (וויל צו איהר.)

נינא. מר. מארשאל, איך וועל קלינגען.
 מארשאל. וואָס? ניין, דאָס וועט איהר נישט טאָן.
 דאָס איז קליינליך. דאָס איז — — ניין! — קלינגען! — די
 דיענסטען צונויפרופען — האַהא! נינא, וואָס איז פאר דער
 וואָך געשעהן?

נינא. נאָר דאָס, וואָס איך האָב איך געזאָגט.
 מארשאל. אונזין! אונזין! גאנץ אונמעגליך! איך
 גלויב עס נישט. נינא, אויב אן אנדערער — —
 נינא. אבסאָלוט נישט. דאָס דארפט איהר נאָר נישט
 טראַכטען.

מארשאל. איהר ווייסט נאָך אפשר נישט, פון זועלכען
 מאטעריאל איך בין געמאכט — איהר ווייסט נאָך אפשר נישט
 פון מיין אייזענווילען, פון מיין ענטשלאָסענהייט. איהר וועט עס
 דאן דערוויסען און אין אזא מאָס — —
 נינא. רעדט אזוי ליעבע?

מארשאל. אזוי רעדט בעלידיגטע ליעבע! אזוי רעדט
 בעטראָגענע ליעבע! ווילט איהר די שפראך פון מיין ליעבע הער-
 רען? — אה, נינא! זי איז רייכער פיעל און נשמה'דיגער און
 ליידענשאפטליכער ווי די ליעבע-שפראך פון אלע אייערע דיכטער
 און קינסטלער. טייערע, אויך אין מיר האָט איהר אויפגעוועקט
 דאָס שטארקסטע. איך ליעב אייך, נינא!

נינא. זאָגט עס מיר נישט, ארטור. איהר טוט מיר וועה.
 אָבער איך קאָן נישט אנדערס. עפעס איז אין מיר אָבגעשטאַרבען.
 איך האָב נישט מעהר דעם ווילען צו ליעבע. עס פערדריסט מיר,
 וואָס איהר ליידט, וואָס איך בין די שולדיגע. אָבער מיר איז אלץ
 אזוי פרעמד, אזוי ווייט פון מיר.

מארשאל. איך ליעב אייך.

נינא. נישט אינטערעסאנט, איבערדריסיג.

מארשאל (מיט זעלבסטפערשטענדליכער בעשטימטהייט). איך
 ליעב אייך, און איהר וועט מיר געהערען.

נינא. ניין. (קוקען זיך אָן. מיר-קלאַפּען.) אַרײַן!
 די דיענסט מיידעל (צומאכענדיג הינטער זיך די מיר).
 מר. עדינדזשער.
 מאַרשאַל. אָהאָ! דער דיכטער!
 נינא. איהר האָט אַ טעות, ארטור. (צו דער מיידעל).
 זאָגט איהם, אז איך וויל איהם נישט זעהן.
 מאַרשאַל. ניין, זאָל ער ארויפקומען.
 די מיידעל (שמעהט אונגעמשלאָסען).
 נינא. זאָגט איהם, וואָס איך האָב איך געהייסען.
 מאַרשאַל. וועל איך זאָגען, אז איהר האָט נישט געוואָלט,
 ער זאָל מיך דאָ טרעפען.
 נינא. דאָס איז מיר עגאל. איבריגענס — (צו דער מיידעל).
 דעל. שיקט איהם אַרײַן.
 די מיידעל (אַב).
 מאַרשאַל (ווי פאַר זיך). אַ טאלאַנט, וואָס מוז „בעשאַ-
 פּעריש“ געמאכט ווערען.
 נינא. מר. מאַרשאַל!
 נאָרמאַן עדינדזשער (אויט אַרײַן, וויל בעגויסטערט
 בעגריסען נינא'ן און בלויבט שטויף שמעהן, ווען ער דערזעהט מאַר-
 שאַל'ען).
 מאַרשאַל. ווי געהט'ס, מר. עדינדזשער!
 עדינדזשער (ווי פּערגליווערט). גוטען טאָג, מר. מאַר-
 שאַל. (צו נינא'ן). גוטען טאָג! (קוסט איהר די האַנד).
 נינא. גוטען טאָג, מר. עדינדזשער.
 מאַרשאַל (אויפהעבענדיג אַ בוך פון טיש). אָה, וואָס איך
 זעה! דאָס בוך האָב איך טאקע געוואָלט ליינען. (דערווייטערט
 זיך מיט'ן בוך צום פענסטער).
 עדינדזשער (פּערלאָרען, פּערלעגען, נישט געפוינענדיג זיך
 קיין אַרט). איך שטער דאָך נישט. (שמילער, מיט געבעט, צו
 נינא'ן). שיקט איהם אוועק.

נינא. נישט נויטיג.

עדינדרזשער (בעטראפען). אָה!

נינא. ווילט איהר אייך נישט צוזעצען?

עדינדרזשער (ליידענדיג). פאר וואָס האָט איהר מיך

יעצט אויפגענומען?

נינא. איהר שטערט מיר נישט.

עדינדרזשער. אָה, נישט דעם טאָן!

נינא. וואָס איז מיט אייער נייעם בוך?

מארשאל (בויגט זיך אַרויס פון פענסטער און קוקט אַרויס

אין גאַס).

עדינדרזשער. מיין ניי בוך! (מאַכט אַ בעוועגונג, ווי ער

וואָלט געוואָלט אַרויסלויפֿען פון צימער. בעמערקענדיג, אַז טאַרשאַל

קוקט אַרויס אין פענסטער, שיפעט ער אַרויס.) איך האָב געאַרבייט

מיט פייער און ענטוואַיאָם, געאַרבייט, ווי פֿער'שיכור'ט, אָבער

פֿלוצלונג האָב איך געמוזט איבעררייסען, ווייל איך האָב דער-

פיהלט, אז איך מוז אייך זעהן, רעדען מיט אייך, אויסובלען מיין

ווערק פאר אייך.

נינא. אה, נאָט!

עדינדרזשער. עס האָט מיך געטראָגען צו אייך, אייך זיך

מיטצוטיילען.

נינא. אומזיסט.

עדינדרזשער. אומזיסט?

נינא. אן עבירה די צייט. איהר וואָלט בעסער געזעסען

און געאַרבייט.

עדינדרזשער. מרס. מארדען! (בלאָנדזשעט ארום מיט

שרעקפולע אויגען פון איהר צו מארשאל'ען און פון מארשאל'ען צו

איהר.)

נינא. געהט צוריק צו אייער ארבייט, שאפט ווייטער מיט

פייער און ענטוואַיאָם, און אז איהר וועט פֿאַרטיג ווערען — —

עדינדזשער (געבראָכען). מיין ווערק וועט קיינמאָל
נישט פארטיג ווערען.

נינא. אָה, מר. עדינדזשער!

עדינדזשער (א יואָרף טוענדיג א ווילדען בליק אין מאַר-
שאל'ס זויט). איהר זייט מיין ניי ווערק געוועזען. אָנהאלטענ-
דיג זיך אָן אייך, געוועקט פון אייך, האָב איך דערפיהלט אין מיר
דעם כח צו מיין נייעם ווערק. מיט אייער לאכענדיגער שטימע
אין מיינע אויערען, מיט אייער צושמיכלענדיגען בליק פאר מיינע
אויגען, מיט אייער ווארמער ליעבפולער בעריהרונג אין מיינע
פינגער — — יעצט אָבער — — יעצט — —

מארשאל (אָבוועטדענדיג זיך פון דעם פענסטער און אַ שמיץ
טוענדיג דאָס בוך אָן אַ זויט). יעצט — גענוג. מר. עדינדזשער,
איהר פערשטעהט, אז איהר פערנעמט די צייט פון מיין אוידיענץ.
עדינדזשער (מיט כעוועגונגען, ווי ער וואָלט זיך געוואָלט
אַרויפּווארפען אויף מאַרשאַל'ען, גיט זיך פלוצלונג אַ לאַז צו דער טיר
און ענטלויפט).

נינא (גאַנץ מיד). מר. מארשאל! ...

מארשאל. יעצט העכט זיך אָן נינא מארדען'ס אונטער-

גאַנג.

נינא. איך וועל אייך בעטען —

מארשאל. קיין בקשה וועט נישט העלפען.

נינא. לאָזט מיר יעצט אליין.

מארשאל. יעצט וועל איך נקמה נעמען פאר מיר, פאר
איהם, פאר אלע געוועזענע און פאר אלע קומענדיגע. פאר אלע,
מיט וועלכע איהר האָט זיך לייכטזיניג געשפּיעלט און מיט וועלכע
איהר וועט זיך נאָך שפּיעלען.

נינא. מר. מארשאל!

מארשאל. אָה, נאָר נישט קיין טאַטענדאַנקען. איך האָב

פאר אייך אַ בעסערע שטראַף.

נינא. ווי דערוועגט איהר זיך!

מ א ר ש א ל. נאָר נישט צו מיר מיט דעם טאָן. איהר האָט זיך דערלויבט צו שפיעלען מיט מיר, דאָס מוז איך הארט און עהרליך בעשטראַפֿען. פון מיין שטראַף זאָלט איהר יעצט דער-וויסען, ווי איך האָב אייך געליעבט.

נינא (דורך טרערען). איך בעט אייך, ארטור, טייערער, פערלאַזט מיך יעצט.

מ א ר ש א ל. נישט, ביז איהר האָט אייער שטראַף-אורטייל אויסגעהערט.

נינא. וואָס ווילט איהר פון מיר?

מ א ר ש א ל. האָט איהר געוואוסט, וואָס איהר האָט גע-וואָלט פון מיר? איך וויל אייך בלויז אונשעדליך מאכען.

נינא. איך בין שוין אונשעדליך.

מ א ר ש א ל. ניין, איך גלויב אייך נישט. איך וויל עס אליין בעזאָרגען. (שאַרף און שניידענדיג.) איך וועל אייך אַלט מאכען!

נינא (מאכט אַ שרעקבעוועגונג).

מ א ר ש א ל. איהר פיהלט, זאָגט איהר, אז איהר ווערט אַלט. און איהר זאָלט עס ווערען. פאר דער צייט, אזוי שנעל ווי מעגליך. איך וועל אייך אייער האָר גרוי מאכען און אייער געזיכט קנייטשיג. איהר וועט אייך אליין וואונדערן פאר אייער שפיעגעל, ווי שנעל אייער געזיכט וועט זיך אויסלעגען אין קנייטשען. איהר וועט ביי מיר צוואוויאניעט ווערען ווי אַ בלום. אָט פון איצט אָן העבט זיך עס אָן. קוקט נאָר אריין אין שפיעגעל: עס העבט זיך אָן נינא מארדענס אונטערגאנג.

נינא. אההה!

מ א ר ש א ל. איהר ווילט געוויס וויסען, ווי איך וועל עס מאכען?

נינא. איך וויל גאָרנישט וויסען. געהט!

מ א ר ש א ל. איך וואָלט עס אייך אויף נישט געקאָנט זאָגען. מיר איז עס דאָך ערסט איינגעפאלען. אָבער איך ווייס, אז איך

וועל עס דערגרייכען. איך שפיר עס מיט דער זיכערסטער געוויס-
הייט. איך טראַג עס פעסט אין מיין ברוסט, אויף דעם שפיץ פון
מיינע ציינער, אין אלע מיינע נערווען. איך וועל אייך אלט מאכען.
נינא. געהט! געהט!

מאראסל. איהר געדענקט, ווי איך בין אריינגעקומען צו
אייך — יעצט זעהט, ווי איך געה אוועק פון אייך. מיין גרויסער
בעגעהר נאָך אייך וועט זיך אויסלעבען און אויסקילען אין דעם
פראַצעס פון אלט מאכען אייך. איהר פערשטעהט, אז אייער
וועהרען זיך וועט אייך נישט נוצען. איך וועל מיינס דערגרייכען.
ריכט זיך אויף סקאנדאלען. אויף וויעדערזעהן! (געהט אוועק).

נינא (שוידערט, פאַלט שויער אין חלשות, שטאַרקט זיך, העכט
אויף נישטוויילענדיג דעם בליק צום שפּיעגל, שוידערט וויעדער, לאַכט
אויף). העהע! (צולאַכט זיך היסטעריש.) האַהאַהאַ...

די מיידעל (קומט אַרױן, בלױבט שטעהן, וואַרט אָב ביז
נינאַ הערט אויף צו לאַכען, און רעדט דאָן שמוץ אַרויס). מר. באַטיני.
נינא (בלױבט זיצען רוהיג, דעם בליק אָנגעשטעלט אין דער
ווינט, איבערלעגענדיג. דערנאָך זאָגט זי פּויל, מיד, מיט אַ זיפּץ, ווי
אונטערגעבענדיג זיך עפעס אַ מוז). שיקט איהם אַרױן!

געוויסען

א דראמע אין איין אקט.

(14 מערץ, 1918)

פּערזאָנען:

העלען.
בערנארד.
די שווארצע געשטאלט.
דער פּאַרטיער.

א זעהר גרויס און זעהר הויך גאָמטויש שלאָס צימער, וואָס איז פאַרנט
בריוו און הינטען שמאַל. אַ גרויס פענסטער פילט אויס כמעט די גאַנצע
שמאַלע הינטערוואַנד. אין דער רעכטער וואַנד, מער צום הינטערגרונד,
איז די הויכע, בריווע מיר. פאַרנט אַ סאַפּא, ביי דער לינקער וואַנד
דאָס בעט, פערשמעלט מיט אַ פאַראַוואַן. שפּירנט אַ טישעל מיט צוויי
שטולען. — די לבנה קוקט אַרײַן אין פענסטער און בעלויכט דעם תיב-
טערסטען טױל צימער. די סצענע איז אַ ווױלע לעדיג. — באלד קומט
אַרײַן דער פאַרטייער מיט אַ גרויסען סאַקרוואַיאַזש אין אײַן האַנד
און מיט אַ ברענענדיגען ליכט אין דער אנדערער, הינטער איהם
העלען. דער פאַרטייער שמעלט אַוועק דאָס ליכט אויס'ן טיש.

העלען (בלויכט שמעהן ביי די ערסטע פאַרטייער און קוקט
זיך אַרום מיט קענטיגען שרעק). וואו בין איך דאָס אַרײַנגעפאלען?
דער פאַרטייער. אין האַטעל סענט לואי.
העלען. דאָס איז דאָך עפעס...
פאַרטייער. אן אלט פריציש שלאָס.
העלען. האַט איהר נישט קיין קלענערע און ניעדעריגערע
צימער?

פאַרטייער. פאַראַן.
העלען. טיק ניט מיר אַ קלענערס.
פאַרטייער. אלע פערנומען.
העלען. מיר וועט אין דעם צימער... שפוקט דאָ נישט?
געהען דאָ נישט אַרום קיין געשפענסטער? ווייסע פרויען? ער-
מאַרדעטע פריצים? בררר... איך גלויב, איך פיהל זיי שוין און
באלד וועל איך זיי אויך זעהן...
פאַרטייער (צולס'ט זיך איבער). דאָ געהען נישט אַרום
קיין טויטע.

העלען. איך ווייס שוין, איך וועל מיט קיין אויג נישט קאָנען צומאכען.

פאַרטייער. אָה, נאָר גוט מיד זיין און א רוהיג געוויסען האָבען.

העלען. א רוהיג געוויסען?

פאַרטייער. דאן קאָן מען שוין אומערום שלאָפּען.

העלען. וועלכע בעלויכטונג האָט איהר דאָ?

פאַרטייער. לבנה און ליכט.

העלען (לאַכט פּערלענען אויף). האָט איהר נישט עלעק-

טריציטעט אָדער גאז?

פאַרטייער. ניין.

העלען. איך וואָלט דאָ געוואָלט יעצט אַ סך ליכט האָבען.

ליכטיג זאָל זיין! העלער טאָג זאָל זיין!

פאַרטייער. עס איז ערסט אָנהעב נאכט, און צום שלאָפּען

איז איין ליכט אויך איבריג. וואָס זאָל עס בעלויכטען? די

חלומות? — זאָל איך פּערציהען די גארדינען?

העלען. יאָ. טוט עס.

פאַרטייער (פּערציהט די גארדינען. דאָס צימער ווערט

בעדייטענד פינסטערעך). ווינשט איהר וואָס?

העלען. איך — איך — אַ דאַנק. גאָרנישט. שטעלט

נאָר אוועק דעם טשעמאָדאָן הינטער'ן פּאַראוואַן און עפענט איהם

אויף. (גיט איהם דעם שליסעל.)

פאַרטייער (טוט עס).

העלען (שטעהט אין מיטען צימער און קוקט זיך אַרום מיט

אונרות און שרעק).

פאַרטייער (קומט אַרויס פון הינטער'ן פּאַראוואַן). גע-

מאַכט. און גוטע נאכט, מאדאם. (געהט צו דער טיר.)

העלען (מאַכט צו איהם אַ בעוועגונג).

פאַרטייער. מאדאם?

העלען (לאַכט אָב פּערלענען).

פאָרטיער. אויב איהר וועט מיך דארפֿען, וועט איהר אַ ציה טאָן די גלאַק. (ציוגט איהר אויף דער גלאַקשנור ביי דער טיר. אַב.)

העלען (מאכט אַ בעוועגונג נאָך איהם, טאַפעט אַבער גלייך אויף מיט'ן פוס). אַך, לעבערליך! נישט אזוי נערווען זיין! (העכט אָן אַכצושפיעלען איהר מאַנטעל און קוקט זיך אַרום מיט שרעק.) וואָלט כאַטש זעהר ליכטיג געוועזען! עפעס אזעלכע לאַנגע גרויסע שאַ-טענס! פוי! און ווי שטיל דאָ איז, און דאָך עפעס אזוי שטיי מענפול. ווי אין אַ קלויסטער. ווי קלינגט דאָ מיין שטימע... אַבער דאָס שווייגען איז נאָך ערגער. איך וועל בעסער רעדען, רעדען, רעדען... (העכט אָן אונטערצוזינגען, שוידערט באלד אויף.) פוי, וואָס האָב איך מיך דערשראָקען! דאָס איז דער שאַטען פון דעם פאראוואן. און דאָס איז דער טיש-שאַטען. — און דאָס איז מיין שאַטען. — (געהט הינטער'ן פאראוואן, זינגט אונטער, אויס-טוענדיג זיך און אַרויפּווארפענדיג די קלוידער אויף דעם שטול, וועל-בער שמעהט צופוסען בעט. פלוצלינג רופט זי אויס.) הא, ווער איז דאָ?! (דער פאראוואן פאלט אום. זי שרייט אויף.) אי! (אַנגעטאָן און נאַכטהעמד דריקט זי זיך צום בעט, אַרויפצוהענדיג אויף זיך דעם מאַנטעל און קוקט מיט גרויסע שרעקאוויגען פאַר זיך. בוסלעכווייז קומט זי צו זיך.) אַך, גאָט! אַך, גאָט! אַך, גאָט! ווי האָב איך מיך דערשראָקען! (אַטעמט אויף.) נערווען, נערווען. (זעצט זיך אַריין אין בעט, די פוס אונטער זיך, דעם קאַפּ אַנגעשפּאַרט אָן ווענטעל.) פוי, פוי. אה, איך קאָן גאָר די אויגען נישט צומאכען... גאָט, אַה, גאָט... אַ רוהיג געוויסען... לעבער גאָט, איך בין נישט זינדיג... איך קעמפּה דאָך... איך לאָז דאָך די זינד דיגע לעבע צו מיר נישט צו... דערפאר בין איך דאָך דאָך... דער-פאר בין איך דאָך ענטלאָפּען... זיין וואָס ווייטער... זיין וואָס ווייטער... (עס קלאַפט אין טיר; זי שפּרינגט אויף, אַרויפכאַפּענדיג אויף זיך דעם מאַנטעל.) ווער איז דאָ?

בערנארד (הינטער דער טיר). איך, בערנארד.

העלען. בערנארד? !
 בערנארד. קאנט איהר מיך אריינלאזען? ...
 העלען (אנטוענדיג דעם מאנטעל און צוקגעפענדיג אלע קנעכער
 לעד). איך בין... איך בין...
 בערנארד. אה, העלען! (רויסט אויף די טיר און טרעט
 האסטיג אריין.)

העלען (אָברעטענדיג). אָבער, בערנארד!
 בערנארד. ענטשולדיגט! איך האָב געמוזט נאָכאויילען
 נאָך אייך. איך האָב נישט געקאָנט אַריבערטראָגען צו בלייבען
 אין שטאָדט אָהן אייך. עס איז מיר געוואָרען ענג און פינסטער
 און טויטליך-טרויעריג.
 העלען. קומט דאָך צו זיך. וואָס ווילט איהר דען פון
 מיר?

בערנארד. אָה, פערשטעל דיך נישט...
 העלען. וואָס—מיינט—איהר דערמיט?
 בערנארד. אָה, איהר ליעבט מיך, ווי איך ליעב אייך!
 העלען. ניין, ניין! איהר ווייסט נישט פון מיין ליעבע,
 ווי איך ווייס נישט פון אייערער.
 בערנארד. העלען, איהר ווייסט מיין ליעבע גאנץ גוט...
 איך האָב זי אייך ארויסגעצויגט און האָב דאָך אייך פון איהר גע-
 שריעבען.

העלען. מיר געשריעבען? !
 בערנארד. געשריעבען. האָט איהר דען מיין בריעה...
 העלען. אייער בריעה? ! איהר האָט...? ! — וועה,
 מיין מאן! ...!

בערנארד. איז עס מעגליך? ! ...!
 העלען. וואָס האָט איהר אין דעם בריעה געשריעבען?
 בערנארד. פון אונזער ליעבע.
 העלען. פון אונזער ליעבע? !
 בערנארד. פון מינע געפיהלען צו אייך און פון אונזער

שפאציר אין פארק, ווי איהר האָט אייער האנד ארויפגעלעגט אויף
מיין קאָפּ...

העלען. גאָט! גאָט! דאָס איז דאָך געוועזען...
בערנארד. די געבורט פון אייער לייעבע צו מיר.
העלען (ברעכט צוזאמען). די געבורט פון מיין לייעבע
צו — — (אַמעט שטאַרק.)

בערנארד. און איך האָב נאָך געשרייעבען...
העלען (אויפשרייענדיג). און מיין מאן ווייס עס יעצט!
בערנארד. אויב ער האָט איבערגענומען און איבער-
געלייענט דעם בריעה.

העלען. דאָס איז שרעקליך! (ברעכט אויס אין טרערען.)
גרויסער גאָט, פאר וואָס? פאר וואָס קומט עס מיר? איך האָב
עס דאָך נישט געוואָלט! איך האָב דאָך געקעמפּט! איך האָב
דאָך אָבגעשלאָסען מיין הארץ... און איך וויל עס דאָך נישט! איך
בין דאָך דערפאר ענטלאָפּען פון שטאָרט! אין דער איינזאמקייט
פון דעם דאָרף האָב איך געוואָלט פּערגעסען, פּערגעסען...
בערנארד. האָסט געוואָלט בעגעהן א פּערכרעכען גענען
דיר און מיר.

העלען. פּערהיטען זיך פון א גרעסערען פּערכרעכען.
בערנארד. אך, איך ווייס נישט, וואו דאָס גרעסערע
פּערכרעכען ליגט! דו לייעבסט מיך, און איך לייעב דיך!
העלען. ניין, ניין, רעדט נישט! פּערלאָזט מיך! געהט!
איך קאָן דיך נישט לייעבען! איך וויל דיך נישט לייעבען!
בערנארד. אָבער דו לייעבסט דאָך מיך.
העלען. ניין! ניין! געהט!
בערנארד. איך וועל דיך נישט פּערלאָזען.
העלען. דו ווילסט מיך צוברעכען!
בערנארד. איך וויל דיך אומקערען צו דיר, איך וויל
דיין נשמה גאנץ מאכען.
העלען. איך וויל עס נישט! איך וויל עס נישט!

בערנארד. העלען!
 העלען. פון מיין גאנצען הארצען ארויס, פון מיין גאנצען
 וועזען ארויס: איך וויל עס נישט!
 בערנארד. העלען! האָב רחמנות אויף דיר, האָב רחמנות
 אויף מיר, האָב רחמנות אויף אונזער ליעבע.
 העלען. ליעבסטו מיך, וועסטו מיך גלייך פערלאָזען.
 בערנארד. זאָל דאָס גרויזאמע זיין די פראָבע פון מיין
 ליעבע? !
 העלען. יאָ! און קיינמאָל זאָלסטו דיר נישט בעווייזען
 פאר מיינע אויגען.
 בערנארד. דו שיקסט מיך אין מיין טויט.
 העלען. ניין, דו דארפסט נישט שטארבען, און איך דארף
 נישט שטארבען. מיר זאָלען ביידע לעבען....
 בערנארד. העלען, ווי וועל איך עס קאָנען?! ..
 העלען. ווי איך וועל עס קאָנען. מיר מוזען זיך מקריב
 זיין.
 בערנארד. ליעבסטו מיך, העלען? ...
 העלען. איך ענטלויף פון מיין ליעבע. איך וויל מיך פון
 איהר ראַטעווען.
 בערנארד. ליעבסטו מיך?
 העלען. געה. פערלאָז מיך.
 בערנארד. איך וויל דאָס פון דיר הערען.
 העלען. איך וועל דאָס איבער מיינע ליפען נישט בריינגען.
 איך וויל ריין בלייבען.
 בערנארד. זאָגסטו עס מיר, וועל איך אוועקגעהן פון דיר
 איך וועל אויפנעמען דיינע ווערטער ווי די זיסעסטע מוזיק, און זי
 וועט מיר מעגליך מאַכען ווייטער צו לעבען אויף דער וועלט. זאָג
 מיר, ליעבסטו מיך?
 העלען. איך—ליעב—דיך.
 בערנארד. אָה! (וואַרפט זיך צו איהר.)

העלען (שפרינגט אָב). ניין!
 בערנארד (בלויבט שמעקן ווי שיכור, שווער אָטמענדיג).
 העלען. געה, בערנארד. דו האָסט מיר פּערשפּראַכען.
 בערנארד. איין קום בלויז פון דיר.
 העלען. קיינמאָל נישט!!
 בערנארד (קוקט זי אָן מיט גרויסע אויגען, ברעכט אויס און
 שרערען און געהט אַוועק מיט אונזיכערע טריט).
 העלען (וואַרפט זיך אויף דער סאַפּא אין אַ פּערצווייפּעלמען
 געווייזן). מיר אונגליקליכע! מיר אונגליקליכע! (נאָך אַ לייב-
 געין ווייניגספּאַוז, בערוהיגענדיג זיך). יאָ, דאָס איז גוט אזוי!
 דאָס איז גוט אזוי! יעצט ארויסגעריסען פון האַרצען! יעצט
 וועל איך פּריי זיין! יעצט וועל איך גענעזען ווערען. וועל—
 איך—גענעזען—ווערען! (נעמט אַראָב פון זיך דעם מאַנטעל און
 וואַרפט איהם ארויף אויפ'ן סאַפּא). שלאָמען. יאָפּען. מיר בין
 איך. און ארויף געווייסען האָב איך. (געהט צום בעט). יעצט וועל
 איך גענעזען ווערען. (צושטרע פּלוצלינג אויף). ווער וויינט דאָ?
 (הערט זיך איין אין דער זייט פון פענסטער). בערנארד! בערנארד
 וויינט עס! (געהט מיט אונזיכערע טריט צום פענסטער). ער וויינט
 עס! (ציהט אַוועק די גאַרדינען, רייסט אויף דאָס פענסטער און קוקט
 ארויס. זי און דאָס צימער ווערען וויעדער בעגאַסען מיט לבנת-שיון).
 איך זעה איהם נישט. איך הער איהם אָבער זעהר דייטליך. ער
 צורייסט מיר מיין האַרץ. איך קאָן עס נישט הערען! איך קאָן
 עס נישט הערען! וויין דאָך נישט אזוי, בערנארד! זיי דאָך אַ
 מאן. מיר קאָנען דאָך נישט אנדערס. בערנארד, וויין נישט!
 וויין נישט! איך וועל פּערגעהן פאַר צער, איך וועל שטאַרבן!
 בערנארד, הער אויף! הער אויף! בערנארד, קום צו מיר!
 בערנארד, קום צו מיר! בערנארד! בערנארד! — ער געהט!
 ער קומט! אה, וואָס האָב איך געטאָן! ווי אזוי האָב איך דאָס
 געקאַנט? ניין, ניין! בערנארד! — — דאָס איז נישט ער!
 דאָס קומט נישט ער! איינער גאַנץ אין שוואַרצען! אה, ווי

שרעק איך מיך! דאָ שפּוקט! דאָ שפּוקט! (זי מאַכט שנעל דאָס פענסטער צו.)

אַ שוואַרצע געשטאַלט (קומט אָן, בלויבט אַ ווילע שטעהן פאַר'ן פענסטער, דראַהט מיט דער פּויסט און געהט ווייטער).

העלען (אין גרויסען שרעק). ער האָט מיר געדראָהט! ער האָט געגען מיר די פּויסט אויפגעהויבען! וואָס האָט ער צו מיר?! וואָס וויל ער מיר טאָן? העלפט! העלפט! (זי לויפט צו דער טיר.)

די שוואַרצע געשטאַלט (קומט אַרױן און בלויבט שטעהן אין דער אָפּענער טיר, בעשױנט זױטױוױז פּון דער לבנה).

העלען (שפּרױנגט אָב צוריק אין גרויסען שרעק, ציטערנדיג אין אַלע אברױם). ווער ביזטו? וואָס ווילסטו דאָ ביי מיר? וואָס שרעקסטו מיך?! העלפט! העלפט!.. גרויסער גאַט! גרויסער גאַט! איך האָב גאָר מײן שטימע פּערלאָרען. איך קאָן נישט שרײען. מײנע פּיס ברעכען זיך מיר אונטער. מײנע כחות פּערלאָרען מיך... איך רופּ דעם פּאַרטױער... איך קלינג... (שלעפט זיך צו דער טיר. צוקומענדיג צו דער געשטאַלט, שפּרױנגט זי אָב מיט אַ געשרױ.) מײן מאַן! עמיל! דו? וואָס שטעהסטו אזוי? פאַר וואָס ביזטו אין שוואַרצען? ... דו ביזט... דו ביזט געקומען... דו ביזט געקומען מיך צו... דו האָסט אויפגעפּענט בערנאַרד'ס ברױעף? דו האָסט איבערנעלייענט בערנאַרד'ס ברױעף? דאָס איז נישט שײן געוועזען! דאָס האָסטו נישט געדאַרפט! האָסטו נישט געדאַרפט אויפּפּענען מײן ברױעף! דאָס איז געוועזען גע- מײן! ... דאָס איז... עמיל, וואָס שטעהסטו אזוי? זאָג דאָך אַ וואָרט... עמיל! עמיל! קוק מיך אזוי נישט אָן. איך קאָן דיין שטומען בליק נישט אַרױבערטראָגען! ווי דו זעהסט אויס? דו האָסט זיך פּלוצלונג געלטרט! ביזט דאכט זיך גרוי געוואָרען! האָסט געוויינט! האָסט געוויינט! ווי האָסטו געליטען! אָבער גאַנץ אומזיסט, עמיל! איך בין גאַנץ אונשולדיג! איך האָב מיך געגען דיר נישט פּערזינדיגט! דאָס געפּיהל איז פּלוצלונג אָנגעקומען אויף מיר, אָבער איך האָב געקעמפּפט געגען איהם. אין

שטאָרט, אין דער נאָהנטקייט פון בערנארדען, איז עס מיר זעהר
שווער געפאלען, בין איך אוועק אהער. דאָ וועל איך גאנץ געוויס
גענעזען ווערען. וועסט זעהן, דאָ וועל איך גאנץ גענעזען ווערען.
איך בין שוין גענעזען. בערנארד איז דאָ געוועזען און איך האָב
איהם אוועקגעשיקט פון מיר אויף קיינמאָל זיך נישט צו זעהן. ער
איז אוועק מיט אַ געיאמער. האָסטו נישט געהערט זיין וויינען?
ווארט, הער זיך צו. וועסט דערהערען... אָדער — אָדער האָסט
דו דאָס געוויינט? האָסט דו דאָס געוויינט? עמיל! (וואַרפט זיך
צו איהם, שפּרינגט אָבער גלויך צוריק אָב.) דו האָסט אַ רעוואָלוציע
אין דער האַנד! וואָס ווילסטו טאָן? שים מיך נישט! טויט
מיך נישט! איך בין אונשולדיג! איך שווער עס דיר! איך בין
אונשולדיג!

די שוואַרצע געשטאַלט (העכט אויף די האַנד מיט'ן
רעוואָלוציער און ציעלט אין העלען).

העלען (אַכטערעטענדיג צום בעט און איינגראַבענדיג זיך
דאָרטין). טויט מיך נישט! טויט מיך נישט! העלפט! העלפט!
דער פּאַרטיער (קומט אַרײַן מיט אַ ליכט אין דער האַנד).
וואָס איז? וואָס איז דאָ געשעהן?

העלען (קוקט זיך אַרום מיט ווילדע אויגען).
דער פּאַרטיער. עס האָט זיך אייך וואָס גע'חלום'ט?
העלען (צוואוויינט זיך). איך וויל אַ היים! איך וויל
אַ היים!

די פערנשטייגער

א שפיעל אין פיער אקטען.

(16 יולי — 7 אוגוסט, 1912)

פּערזאנען:

מארק.

מירא.

הערמאן.

פעני.

דזשאהן.

מערי.

מארטימער.

אננא.

דער קרעטשמער.

פעני'ס שאַפער.

הערמאנ'ס שאַפער.

ערסטער אקט

ביום פום פון בארג. אין הינטערגרונד א קרעטשמע מיט א גרויסעל וועראנדא, צו וועלכער עס פיהרען ארויף עטליכע טרעפלעך. רעכטס דער וועג צום בארג, לינקס דער וועג פון שטאָדט. — עס איז אַקאַרסט טאָג; די אויפגעהענדיגע זון בערויטעלט דעם פלאַץ און מאַכט די גרווען קרעטשמע אויסזעהן פורפורדיג. — ד ז ש א ה ן און מ ע ר י קומען אָן, אַנגעטאָן ווי בערגשטויגער, אין די הענד שטעקענע מיט אייזערנע שפיצען.

ד ז ש א ה ן. איך גלויב, מיר זיינען דאָ די ערסטע. (געהט אַרויף אויף דער וועראנדא, עפענט־אויף די קרעטשמע־טיר און קוקט אַרײַן.) קיינער נאָך נישטאָ. און דו האָסט דײַך געאײלט. מ ע ר י. וואָס שאדט'ס. בעסער דאָך ווי מיר וואָלטען געווען די לעצטע און מען וואָלט אויף אונז געווארט. (זעצט־זיך אויף די וועראנדא־טרעפ.)

ד ז ש א ה ן. א פאָר מינוטען ליינגער שלאָפען וואָלט איך גאַנץ גוט געקאָנט פערטראַגען. (לאָזט זיך אַראָב בײַ מערײַס פײַס און לעגט זײַן קאָפּ אויף אײַהר שױס.)

מ ע ר י. און איך האָב שלאָפען קױם געקאָנט. איך פרעה מיך אזוי אויף דעם טאָג. אָך, ווי הערליך דער פריהמאָרגען! עס וועט אַ וואונדערבארער טאָג זײַן! אַ וואונדער־שײנער טאָג! — דער וועג, זאָגט מען, איז אַ זעהר שווערער. אויף שפיציגע שטײ־נער, און איבער אָבגרונדען, און דערנאָך די קעלט ביים שפיץ, דער אייביגער גלעטשער, דער שניי און דאָס אײַז. אַ גאַנץ געפעהרלי־כער וועג אפילו. אָבער דו ביזט דאָך מיט מיר, דו שטארקער!

דזשאהן (אויפזופצענדיג). יאָ, דער וועג איז א זעהר
שווערער. און די גאנצע חברה — —
מער י. וואָס איז די גאנצע חברה? וואָס ווילסט דו דער-
מיט זאָגען?

דזשאהן. פון אלעמען ליעב איך מארק'ען בלויז און
מירא'ן. מיט מארק'ען פיהל איך אָפט מיך, ווי אין די קינדהייטס-
יאָהרען. און מירא אויך איז איינפאך, גוט און צוגעלאָזען.
מער י. און וואָס איז אננא דען?

דזשאהן. זי — זי מאכט פון קיינעם זיך נישט אויס,
און איהר מארטימער קאָן איך איינפאך גאָר נישט אויסשטעהן.
איך האָב איהם קיינמאָל אויסשטעהן נישט געקאָנט.
מער י. אויך איך בין ליעבער געווען פון איהם וואָס וויי-
טער.

דזשאהן. און פעני, גלויב איך, קאָן אונז נישט אויס-
שטעהן. זי האָט איבערהויפט אלעמען פיינט.
מער י. דו רעדסט שוין רשעות. דו זעהסט, זי האָט מיך
איינגעלאדען.

דזשאהן. ווי מיך האָט הערמאן. זיי דארפען אונזער
ארבייט, אונזער דיענסט.
מער י. אי, געה! ביזט שלעכט!

דזשאהן. הערמאן האָט אויפגעזעצט א חבריש געזוכט,
דאָך האָט איהם דער שטאַלץ פון די אויגען ארויסגעקוקט, און די
אראַבלאָזונג און די פּעראכטונג. ער דארף מיך פשוט האַבען!
מער י. ווי רעדסטו שלעכט! ביזט גאָר נישט פרויגדליך.
פאר וואָס האָסט דו די איינלאדונג דאָך אָנגענומען?

דזשאהן. דאָך בעסער אלץ, ווי אין דער פאכריק דעם
טאָג שווער צו צובריינגען. און דאן —
מער י. און דאן?

דזשאהן. האָסט דו די איינלאדונג אָנגענומען. ווען האָב

איך די געלעגנהייט אין מיטען וואָך, ווען קיין יום־טוב נישט און נישט קיין קראַנקהייט, צו זיין א גאנצען טאָג מיט דיר ?
מ ע ר י . דו, ליעבער !

ד ז ש א ה ן . מיר וועלען זיין זעלבאָכט אפילו, אָבער מיר וועלען געהן צוזאמען, איך און דו, איינער לעבען אנדערן דעם גאנצן צען וועג. גרעסטענטיילס, האָף איך, וועלען מיר זיין גאנץ אליין, און ווען נישט, וועלען מיר זיך צופליסטערן, וואָס מיר האָבען זיך צו זאָגען. און דערצו אַ בליק, אַ ליעבליכע בעריהרונג. דער טאָג וועט מיר א יום־טוב זיין, א יום־טוב, ווי נאָר זעלטען. און זאָל די ארבייט מיר נאָך שווערער אויספאלען ווי אין דער פאבריק, איך וועל זי מיר קוים מערקען. דו וועסט דאָך זיין מיט מיר ! איך וועל דיר האָבען נאָהנט ! (ציעהט אַראָב איהר קאָפּ צו זיך און קומט זי.)

מ ע ר י (קומט און גלעט איהם). דו, ליעבער, ליעבער ! — דאָך דארפסט דו אזוי נישט טראכטען וועגען דער ארבייט פון דעם טאָג. וועסט דו פיעלייכט אן איבריג פּעקעל דאַרפען טראָג גען, ביזט דו דאָך צו משאות מעהר געוועהנט און ביזט אויף פיעל געזינטער. אַ, ווי ביזט דו געזונד און שטארק ! וועלכע מוסקלען ! אן אָרם, א פוס, א ברוסט אַ ביסעל ! — דו, מיינ גבור ! — און דערצו בין איך נאָך לעבען דיר, איך וועל געוויס דיר העלפען טראָגען.

ד ז ש א ה ן . דערפון זאָלסט דו מיר נישט רעדען !

מ ע ר י . דאָך —

ד ז ש א ה ן . דערפון וויל איך נישט הערען ! דאָס מאכט מיך ביז. איך קאָן מיך אומקערען צוריק !
מ ע ר י . איז ניין ! איז ניין ! — שא, איך הער שוין טריט. (שפרינגט־אויף און קוקט אַראָב צום וועג פון שטאָרט.) אננא געהט און מארט־ימער. (רופט צו די אַנקומענדיגע.) גוט מאָרגען אייך, גוט מאָרגען ! דושאהן און איך זיינען שוין דאָ — מיר אליין בלויז דאָ ! (מ א ר ט י ס ע ר און אַ נ נ א קומען אָן, אַנגעטאָן

אין בערגשטייגקלויזער מיט שמעקענס אין די הענט. מאַרטמער פאַר-
אויס, אונצופריעדען, אָנגערוקט. מ ע ר י זעצט זיך וויעדער, אַרויפ-
נעמענדיג דזשאהנ'ס קאַפּ אויף איהר שוים.)

מ א ר ט י מ ע ר (צו אַננאָן). נו, געה דאָך א ביסעל שנע-
לער. שמעל דאָך לעבעדיגער פּיס. עס איז א קריכעניס מיט
איהר!

א נ נ א. הערסט דאָך, קיינער נאָך ניטאָ. וואָס זאָל איך לוי-
פען? מיר וועלען סייוויסיי דאָך ווארטען.

מ א ר ט י מ ע ר. קריכט און שלעפט זיך. אז מען געהט,
געהט מען. — און די אנדערע זיינען נאָך ניטאָ? זיי מ ו ז ע נ
אויף זיך לאָזען ווארטען!

א נ נ א (צוקומענדיג). דו ביזט מיר אָבער א שיינער קאווא-
ליער! לאָזט מיך געהן אליין און לויפט פאַראויס, ווי מען וואָלט
איהם נאָכגעלאָפען.

מ א ר ט י מ ע ר. איך האָב פיינט צו שלעפען זיך.
א נ נ א. איידער איך האָב מיך נאָך געריהרט, ביזט דו שוין
ענטלאָפען. עס איז א שיינער גאנג מיט דיר. (זעצט זיך אויף די
מרעפ.)

מ א ר ט י מ ע ר (צו דזשאהנען). איז דער קרעטשמער אויף?
קאָן מען ביי איהם קריגען וואָס? איך בין הונגריג שוין, איך
וויל מיין פריהשטיק עסען.

ד ז ש א הן. איך גלויב, ער איז שוין אויף. די טיר איז
אָפען.

א נ נ א. ווארט דאָך אָב אויף אלעמען.
מ א ר ט י מ ע ר. איך ווארט אויף קיינעם נישט.
א נ נ א. זעץ דיר צו א וויילע, זעץ דיר צו צו מיר. האָסט
מיר היינט נאָך קיין פריינדליך וואָרט געזאָגט. איך האָב נאָך
נישט געזעהן, ווי דו זעהסט אויס אין דעם בערגקאָסטיום, און טו
אויף מיר דו אויף א קוק.

מ א ר ט י מ ע ר. מיר וועלען אונז נאָך זעהן. מיר וועלען

אונז נאך אַנקוקען. (צו דוּשאַהנען.) די טיר איז אָפּען, זאָגסט דו? (געקומען אַרויף אויף דער וועראַנדא און געהט אַריין און קרעטשמען.)
דזשאהן (לאַכט־אויף). האַהאַהאַ, דאָס איז מיר אָבער אַ
געליעבטער!

מערי (לעגט איהם איהר האַנד אויפ'ס מויל). ששש! —
וואָס איז דען דאָ? ער איז הונגריג.

אַננאַ. דאַרפסט איהם מיר נישט פּערענטפּערן. מיך אַרט
נישט, אז ער איז אזוי, ווי ער איז. יעדער ליעבט, ווי ער קאָן.
מיר ליעבען אונז אויף אונזער אופן. (מען הערט אַן אויטאָמאָביל
קומען. אַננאַ קוקט אַראָב אויפ'ן וועג.) דאָס איז פּעני'ס אויטאָ.
קומט זי בלויז אליין? (דאָס אויטאָ קומט צו. פּעני, קאַקעטיש
אַנגעטאן אין אַ רויכען בערג־קאַסטיום, שטויגט אַרויס מיט דער הילף פון
דעם שאַפּער.)

דער שאַפּער (גריסט מיט'ן הוט „גוטען טאָג!“ זעצט זיך
אַריין אין אויטאָ און פּערשווינדט).

פּעני (ביים אַרויסשטייגען פון אויטאָ). גוט מאַרגען!
איהר דריי בלויז? און די איבריגע?
אַננאַ. מאַרטימער איז אין קרעטשמען. ער עסט זיין פּרייה
שטיק.

פּעני. און מאַרק און הערמאַן זיינען נאָך נישטאָ? און
מיראַ אויך נישט. גאַנץ נאַטירליך. זי מוז דאָך שטענדיג זיין די
לעצטע. קומט מען די לעצטע, וואַרפט מען זיך אין די אויגען
מעהר.

דזשאהן. מיראַ דאַרף עס ווירקליך נישט. זי וואַרפט זיך
שטענדיג אין די אויגען.

פּעני. מערי, ווערסט דו גאַרנישט אייפּערזיכטיג?
מערי. פאַר וואָס זאָל איך? איך האָב אליין די מיראַ
זעהר ליעב.

אַננאַ. און אויסערדעם האָט מיראַ מאַרק'ען.
פּעני. מאַרק'ען? פון וואַנען ווייסט דו דאָס?

אננא. ווי הייסט? ווער ווייס עס נישט? האָסט דו עס
 נישט געוואוסט? נאָט, ווי האָסט דו דורך געביטען אין געזיכט!
 פעני. אין געזיכט? איך? פּשא! מיינסט שוין גלייך,
 איך בין אין מאַרק'ען נאָר פּערליעבט.
 אננא. איך האָב דורך שטענדיג פאר א פאָר מיט הערמאנ'ען
 געהאלטען.

פעני. האהאהא, דאָס האַלטען אלע, נאָר איך און הערמאן
 נישט. היינט, ווייזט אויס, וועל איך עס אָבער מוזען ווערען.
 איהר וועט אלע פאָרווייז געהן, מוז איך דאָך געהן מיט איהם. ביזט
 דו זיכער וועגען מאַרק און מירא'ן? (צו דזשאתן און מערי.) האָט
 איהר עס אויך געוואוסט?

מערי. אָבער גאנץ געוויס. מען זעהט עס זיי דאָך אָן.
 דזשאהן. און זיינען זיי עס נאָך נישט, וועלען זיי עס
 ווערען. זיי זיינען ווי בעשאפען איינער פאר'ן אנדערן.

פעני. איז דאָס ביי איך, הייסט עס, בלויז א סברא?
 אננא. אז איך רעד, ווייס איך, וואָס איך רעד. גלויבסט
 דו מיר נישט, קאָנסט דו אויך ביי מאַרטימער'ן פּרעגען. ווייסט
 דאָך, מאַרטימער האָט עס ליעב פאָרלעך נאָכצוקוקען, ווען זיי
 האַלטען נאָך אין ווערען.

דזשאהן. אן עדעלע בעשעפטיגונג!
 אננא. ער רופט עס: „די ענטוויקלונג צו דעם ערסטען
 קום“, און זיך אליין דעם ענטוויקלונגס-טעאָרעטיקער, און ער האָט
 מיר נעכטען ערסט געזאָגט: „ביי מאַרק און מירא איז עס ווייט
 אוועק!“

פעני. אזוי האָט ער געזאָגט?
 אננא. דו קאָנסט איהם פּרעגען. ער האָט דיר אלע
 פאַלטען.

פעני (נאָך אַ קליינעם שווייגען). בלויבט מיר, הייסט עס,
 הערמאן. — נא, האָט איהר געפריהשטיקט שוין?
 אננא. איך נאָך נישט.

מערי. מיר נאָך אויך נישט.
 פעני. טאָ קומט דאָך אלע פריהשטיקען. (געהט אַרויף
 אויף דער וועראנדא. אננא, מערי און דזשאהן שטעהען אויף.)
 מאַרטימער (בעווויזט זיך אין מיר). נו, ווי שטעהט
 עס דאָ?

אננא. מיר געהען אלע עסען. הערמאן, מאַרק און מירא
 פעהלען נאָך.

מאַרטימער (אַרויסקומענדיג, געהט אַראָב און קוקט צום
 שטאַדט־וועג). טיאָ! שיינע מענשען! קיין שפור נאָך נישט! —
 טרינק איך נאָך אַ קאפּע. (געהט צו דער וועראנדא צוריק. אננא,
 מערי און דזשאהן געהען אַרײַן אין קרעטשמע.)

פעני. מאַרטימער, איך וויל דיך עפעס פרעגען.
 מאַרטימער (אין דער מיר). קאָנסט דו נישט ביים
 קאפּע?

פעני. איז צווישען מאַרק און מירא'ן...
 מאַרטימער (רעדענדיג מיט די הענד). טיאָ! פּששש!
 הע! נאָך ווי! (אן אויטאָ פּאַהרט־צו. מאַרטימער קוקט זיך צו.)
 ערסט הערמאן אליין! פּפו! (געהט אַרײַן אין קרעטשמע.)
 הערמאן (אַנגעטאָן אין אַ רויכען בערגקאָסמיום, שפּרינגט
 אַרויס. צום שאַפּער). אויף דער וועראנדא אלע פעקלעך!
 דער שאַפּער (לעגט אַרויס פּערשיעדענע פעקלעך אויף דער
 וועראנדא, גריסט און פּאַהרט אַוועק).

הערמאן. גוט מאַרגען, פעני! אלע שוין פּערוזאמעלט?
 פעני. מאַרק פעהלט נאָך.

הערמאן. נאָ, דער דיכטער מוז שטענדיג דאָך פּערשפּען
 טיגען.

פעני. און מירא לאָזט זיך אויך נאָך בעמען.

הערמאן. מירא האָט אַ רעכט דערצו.

פעני. אַ רעכט דערצו?

הערמאן. זי איז די שענסטע מיידעל.

פעני. אזוי אפילו!

הערמאן. האָסטו נאָך געצווייפלט? (פעררויכערט אַ פאפיראַס.)

פעני. עס איז געשמאק־זאך. אָדער ביזטו דו אפשר ליכע־בלינד? דאן בעדויער איך דייך זעהר.

הערמאן. ווארום דען?

פעני. דער דיכטער האָט זי שוין אוועקגענומען.

הערמאן. מארק?

פעני. יא, מארק. אָרמער הערמאן!

הערמאן. זעה איך אויס אזוי בעדויערנסווערט?

פעני. ווי אלע פערליכטע, וועלכע דערגרייכען זייער ציעל נישט.

הערמאן. ניין, איך בין נאָך נישט פערליכט געוועזען; איך האָב מיך ערסט צוגעקליעבען, אין איהר מיך צו פערליעבען.

פעני. דאָס האָט מען, אז מען קלייבט זיך צולאנג צו.

הערמאן (זעצענדיג זיך). איך האָב געהאט א שווערע אויסקלייבעכטס.

פעני. אָה, דאָס ווערט שוין אינטערעסאנט. איך וועל מיך אויך שוין צוועצען. — צווישען וועמען?

הערמאן. צווישען איהר און דיר.

פעני. זי די שיינהייט, איך דאָס געלד.

הערמאן. דו ביזט דאָך אויך שוין, און געלד האָב איך אַליין.

פעני. זי — די שענערע, די שענסטע, די אלערשענסטע.

הערמאן. דארפסטו דייך נישט בעלידיגען. זי איז א ווערטע קאנקורענטיין.

פעני. איך בעלידיג מיך גאַרנישט. אויך איך האָב לאנג געקליעבען.

הערמאן. צווישען וועמען?

פעני. צווישען דיר און מארק'ען.

הערמאן. און יעצט האָסט דו מעהר קיין אויסוואהל נישט.

פעני. ווי דו. מיר האָבען ביי אונז אויסמאכען נישט גערקאנט, האָבען עס די אנדערע אויסגעמאכט פאר אונז. מיר זיינען דאָס בעשערטעסטע פאַר. געלד געהט צו געלד. מאָנסט דיך נעהנטער צורוקען צו מיר. און העב דעם קאָפּ אויף און קוק מיך אָן. ה ע ר מ א ן (ווענדט זיין בליק אויף איהר, בלויבט אָבער זיצען אויף זיין אָרט).

פעני. נו?

הערמאן. אָפט האָב איך פאר דיר מורא.

פעני. פאר מיר מורא? דו?

הערמאן. ביזט אָפט אזוי וואולגאר. מעהר וויפיעל איך קאָן פערטראָגען.

פעני. איך האָב א בייזע צונג. יאָ. עס ווענדט זיך אָבער, מיט וועמען איך פערקער. איך קאָן געשליפען זיין און פיין. איך קאָן דיר שפיעלען די פאַרנעמסטע גרענדרדאָס. ווילסט דו, ניב איך דיר א פראָבע.

הערמאן (קוקט זי אָן און שמייכלט). אז דו האָסט ווייז, דאָס ווייס איך.

פעני. דו שמייכלסט שוין, איז גוט. יעצט רוק איך מיך נעהנטער צו צו דיר. אלזאָ? — אלץ נאָך אונענטשלאָסען? — קוקסט מיך אָן? — קאָנסט אלץ נאָך נישט אויסמאכען ביי דיר? ה ע ר מ א ן. איך האָב דאָך נישט מעהר קיין אויסוואהל. פעני. דערמאָן מיך נישט פון דעם, איך קאָן נאָך ברגז ווערען.

ה ע ר מ א ן. דיינע אויגען קאָנען בליצען.

פעני. און וועסט דו וועלען, וועסט דו ענטדעקען אין מיר א פייער.

הערמאן. און ווי שטעהט עס אין דיר מיט מארק'ען? פעני. ווילסט אייפערזיכטיג זיין? זעהסט דאָך, אז איך

האָב נישט געקאָנט אויסקלײַבען. איהר זייט מיר ביידע גלייך
ווערט געוועזען. און דאן — זיינען מיר דאָך קוויט.

ה ע ר מ א ן. איך הער דיין קאָפּ אלץ ארבייטען, וואו בלייבט
אַבער דיין האַרץ?

פ ע נ י. מיר זיינען אונז גלייך. אויך דו ביזט בלויז אַ קאָפּ
מענש.

ה ע ר מ א ן. נישט גאָר. אָט האָט מיך געצויגען צו מירא'ן,
וועלכע איז גאנץ געפיהל.

פ ע נ י. ווי מיך צום דיכטער מאַרק. הערמאן, מיר זיינען
אינמאָל שוין א פאָר! איבריגענס, וואָס דארף איך מיך אזוי
בעטען. דאָס שטעהט מיר גאָר נישט אָן. (שטעהט אויף.) איך
געה יעצט פריהשטיקען.

ה ע ר מ א ן (כאַפּט זי אָן פאָר דער האַנד). איך געה שוין
מיט דיר מיט. (לאָזט אָב איהר האַנד, שטעהט אויף און פערבויגט
זיך צערעמאַניעל.) איך האָב די עהרע אייער האַנד און האַרץ צו
בעטען.

פ ע נ י (צערעמאַניעל מיט אַ קניקס). רעדט מיט מיין פאפּא!
(ביידע צולאַכען זיך.)

ה ע ר מ א ן. יעצט וויל איך אָבער אַ קוס פון דיר.

פ ע נ י. וועסט אויך האָבען מיין גאנצע ליידענשאפט, ווען דו
וועסט מיר דייןע געבען.

ה ע ר מ א ן. דו צאָהלסט בלויז?

פ ע נ י. און בין אַ גוטע צאָהלערין. (קוקט איהם פערפיהרע־
ריש אָן.)

ה ע ר מ א ן (פערטראַכט זיך פלוצלונג, אַנשטעלענדיג אויף איהר
אַ ווייטען בעגייסטערטען בליק).

פ ע נ י. נו? וואָס קוקסט דו דען אזוי?

ה ע ר מ א ן. איך טראַכט.... איך טראַכט....

פ ע נ י. וואָס טראַכסט דו מיט אַ מאָל יעצט?

הערמאן. ניין, איך ווייס עס... איך ווייס עס גאנץ בער-
שטימט... דיין געלד מיט מיין געלד...

פעני. דו האָסט געוואָלט א קום מיר געבען.
הערמאן (ווי אויפגעוואַכט). אַך! (ווייל זי אַרומנעמען).
פעני (רוקט זיך אָב). צו שפעט, איך הער יעצט טריט.
מירא (אין איינפאַכען בערגקאָסמיום, קומט אַן שטאַרק פּער-
סאפעט, אָטעמלאָז). גוט מאָרגען! איך האָב מיך שטאַרק פּער-
שפעטיגט. איהר מוזט שוין אלע ווארטען. איך פיהל מיך גאנץ
אונגליקליך.

הערמאן. ניין, דו ביזט נישט די לעצטע.

מירא. פעהלט נאָך ווער?

פעני. עס פעהלט נאָך — — מ א ר ק!

מירא. איז נאָך מארק ניטאָ? איז שוין שפעט? וואָס
קאָן עס זיין?

הערמאן. פּערשלאָפּען.

פעני. פּערטרוימט.

הערמאן. מיר געהען יעצט אריין צו פריהשטיקען. געהסט

דו מיט?

מירא. איך וועל מיך דאָ א וויילע בלויז פּערווהען.

פעני. און ווארטען.

מירא. יאָ, איך וויל אויך ווארטען.

הערמאן. ביזט שטאַרק געלאָפּען.

מירא. יאָ, איך בין שטאַרק געלאָפּען. איך האָב אזוי

מיאום מיך פּערשפעטיגט.

הערמאן. זאָל איך דיר ארויסשיקען וואָס עסען, וואָס

טרינקען? קאפע? שאַקאָלאַד?

מירא. איך ווייס ווירקליך נישט. איך וועל נאָר צום

אָטעם קומען.

פעני. זי וועט שוין אריינקומען מיט מארק'ען. דאָס עסען

וועט איהר יעצט סיי ווי סיי נישט איינגעהן, האהא. קום, איך
ווער גוט הונגריג. (ציעהט איהם אריין אין הויז.)

מירא (געהט ארויף אויפ'ן וועג און קוקט אראָב צו דער שטאָרט.
באלד קערט זי זיך שנעל אום צו דער וועראנדא און העכט אָן אַרויפצור-
געהן די טרעפּ).
מאָרק (אונטען אויפ'ן וועג). העי, אָהאָ, מירא! גוט

מאָרגען!

מירא (כאַפט זיך פאַר דער ברוסט, לאַכט גליקליך און געהט
אַראָב צוריק). גוט מאָרגען, מאָרק!

מאָרק (אין בערגקלויידער, קומט אַרויף). איך בין געווען
ביי דיר, האָב אָבער שוין פערשפּעטיגט.

מירא. וואָס פאַר אַ שאָד! און איך האָב דאָך געווארט.

מאָרק. האָסט געווארט? אויף מיר? ביי דיר אין דער
היים?

מירא. איך האָב געפיהלט, דו וועסט נאָך מיר פּערגעהן.
און האָב געווארט. איך בין אויך ערסט געקומען. די אלע אנדערע
זיינען לאנג שוין דאָ. זיי עסען פריהשטיק אינוועניג.

מאָרק. זאָלען זיי עסען געזונטערהייט, איך אָבער וויל דיר
עטוואָס זאָגען. איך האָב עס דיר אויף דעם וועג אהער געוואָלט
זאָגען. האָסט דו אויך דאָס געפיהלט?

מירא. איך האָב געווארט.

מאָרק. און ווייסט דו אויך שוין, וואָס?

מירא. דו זאָג מיר עס.

מאָרק. ווארט נאָר אין מאָמענט. (לויפט אַרויף אויף דער
וועראנדא, עפענט אויף פאַרזוכטיג די טיר, נעמט אַרויס דעם שליסל פון
דער אַנדער זייט און כאַכט צוריק צו די טיר.) איך שלים די טיר
צו, איך שלים זיי איוון, און זאָג עס דיר אונגעשטערט. (שליסט
צו די טיר און איילט צו צו מירא'ן, וואַרפענדיג זיך פאַר איהר אויף די
קני.) איך ליעב דיר!

מירא (בויגט זיך צו איהם אַראָב און נעמט אַרום זיין געזיכט מיט ביידע הענט). דו ליעבסט מיך!

מאָר. ווי זאָל איך עם דיר זאָגען? ווי זאָל איך עם דיר אַרויסשרייען? און דאָך שטורמט, און דונערט, און קראכט עם אין מיר: איך ליעב דיך! איך ליעב דיך!

מירא. און איך זאָג עם שטייל דיר — און בין דאָך אין גאַנצען פול פון דיר: איך ליעב דיך! איך ליעב דיך! (שטעלט זיך אויף די קני און גיעסט זיך צונױף מיט איהם אין אַ קום. זיי שטעהען אַזױ אַ װױלע גאַנץ בעשרונקען, װעלטפּערגעסען.)

מאָר. (מיט געשלאָסענע אויגען, ווי אין טרוים). נאָך! (װױדער אַ לאַנגער קום.) עם איז װאָס... עם איז װאָס... װער קאָן דען װערטער דערפאַר געפֿינען? עם װױל מױן בלוט אין דױך אַרױבערניסען זיך, איך װױל אין דױך פּערשױנדען. אײנוויקלען זיך אין דױך, װי אין אַ װאַרמען פּעלז, אױז פון דױך געטראָגען װע רען און שטענדיג זײן אײנס מיט דױך. בעגרייפסט דו מױן ליעבע? מירא (אַרומנעמענדיג איהם מיט ביידע אַרמס). דו קום! דו קום! איך דריק דיך צו, איך דריק דיך אין מיר אַרױן. װער פֿלייש פון מױן פֿלייש און בלוט פון מױן בלוט.

מאָר. (עקסטאַזיש). איך ליעב דיך! אָ, ווי איך ליעב דיך! איך האָב געדענקט, איך װעל מױן לעבענסװעג געהן אַלײן און פאַר זיך. איך האָב געדענקט, פֿרײ דאַרף דער דיכטער זײן און אײנזאַם. זײן ליעד מוז בײנמענים זײן און קײנמאַל נישט דערפֿילונג. זײן לעבען מוז געהערען אַלעמען און קײנעם נישט. ער איז אַ סוד, אַ מיסטעריום — עם מאָגען אַ סך איהם װעלען טרע-פען, אָבער ער טאָר פאַר קײנעם נישט אױפֿדעקען זיך אין גאַנצען. ווי האָב איך אַלץ עם אױז קלאָר געזעהן און אױז בעשטימט גע-פֿיהלט! און פֿלוצלונג איז אַלץ אין מיר פּערוואַנדעלט געװאָרען אין אײן געשרײ: מירא! עם איז מיר געװאָרען, ווי װען אַ שטורם װאַלט זיך אָנגערױקט. די לופט איז געװאָרען דיכער, די קער אַלץ און דריקענדיגער, אַלץ מעהר אָנגעלאָרען צום צופֿלאַצען

— אַט־אַט וועט עס אויפֿרײסען מיט אימאָה'דיגער קראַפֿט: מירא! מירא! מירא!

הערמאן (הינטער דער טיר). זעה, די טיר איז צוגעשלאָגן-סען! — וואָס איז דאָרט אזוינס געשעהן? וואָס ווערט אזוי גע-שריען „מירא“? — ווער האָט צוגעשלאָסען די טיר? העי, קרעטשמער, וואָס זאָל עס זיין?! דזשאהן, קום אהער נאָר! מאַרק. מירא! — אה, ווי וואָלט איך געוואָלט יעצט זיין אליין מיט דיר! (דאָס טיר־קלאַפֿען ווערט שטאַרקער.)

מאַרטימער (הינטער דער טיר). דאָס איז געמיין! פּערשלאָסען נאָר! וואו איז דער קרעטשמער פּערפאלען געוואָרען? מירא (האַלטענדיג מאַרק'ס געזיכט צווישען איהרע הענד). געה, ליעבער, עפען זיי די טיר דאָך אויף. (קוסט איהם אויף די ליפען.) מאַרק (קוסט זי שנעל עמליכע מאָל, וואו ער טרעפט נאָר און שפּרינגט אויף). יוכהיי! (לויפט טאַנצענדיג צו דער טיר, שליסט זי אויף און לויפט צוריק צו מירא'ן. די טיר ווערט שטורמיש אויפגע-עפענט, און אַלע אוינגעשלאָסענע ערשוינען מיט הערמאָן און מאַרטימער פאַראוים.)

מאַרק (אַרומנעמענדיג מירא'ן, צו די איבריגע מיט פּערבוי-גונג). ענטשולדיגט פאר דער געפאַנגענשאַפט.

מאַרטימער (היצענדיג זיך). דאָס איז אַ חזיריי! הערמאן. שטיל דאָך! דער דיכטער האָט דאָ געדארפֿט זיין ליעבע ארויסברילען אונגעשטערט. האָט עס נישט געקלונגען, ווי עמיז וואָלט אין לעבענסגעפּאהר געוועזען?

מאַרטימער. ווי קאָן מען אזוי שרייען? ליעבסט דו, דארף די גאַנצע וועלט עס וויסען? (ער און אַנאָ ווענדען זיך צו די פּעקלער אויף דער וועראַנדא און קוקען זיי איבער. פון איין פּעקל געמט ער אַרויס אַ קלויז פּלעשעל און לעגט עס אַרײַן אין קעשענע. אַנאָ לאַכט און שטויסט איהם אונטער מיט'ן אַרם.)

הערמאן (שמעלט זיך אין פּאָזע און דעקלאַמירט). פונקט ווי אַ קאָכענדער וואַלקאָן איז דאָס האַרץ פון דעם דיכטער, ווען

ער ליעכט. ער גיעסט ארויס פון זיך די ווערטער ווי הייסע לאווע
און פלאצט ארויס זיינע געפיהלען מיט דונערן און קראכען. (צו
מארק'ען.) האָב איך עס גוט געזאָגט?
מ א ר ק. איך בערויער דיר, וואָס דו קאָנסט בלויו פאַראַ-
רירען.

פ ע נ י. וואָס ווייסט דו, וואָס ער קאָן?
מ י ר א. אַך, רעדט נישט יעצט אזוי. איך בעט אייך, מאכט
מיר דעם מאָמענט נישט ביליג.
מ א ר ק (לאסצענדיג איהר האַנד). דו ביזט הערליך!
ד ז ש א ה. איך גלויב, מיר קאָנען יעצט געהן.
מ א ר ק. יאָ, מיר וועלען געהן.
ה ע ר מ א. ווילט איהר אָבער נאָרנישט פריהשטיק עסען?
פ ע נ י. אַך, זיי זיינען זאַט.
מ י ר א. דאָס איז אויף אמת.
מ א ר ק (פערבויגט זיך).
פ ע נ י (צו מיראָן). איז ווי איז דאָס געוועזען?
מ י ר א. וואָס מיינסט דו?
פ ע נ י. די ערקלערעניס אין ליעבע. ווי האָט זי דיר גע-

שמעקט?

מ י ר א. ווייסט דו דעם טעם נאָך נישט? איך בענש דיר,
זאָלסט איהם וויסען.
פ ע נ י (מיט אַ קניקס). א דאנק. — הערמאן, האָסט דו עס
געהערט? טו דיין טייל.
ה ע ר מ א. (אין פאָזע, מיט דער האַנד אויף דער ברוסט,
ברילט). פעני! פעני! פעני! און יעצט קום אין מיינע אַרמס,
און קום און קום...

פ ע נ י. אַך, דו מאכסט עס שלעכט!
ה ע ר מ א. (לאַכט). דזשאהן, נעם דיר צו די פעקלעך.
ד ז ש א ה. (וועלכער האָט זיך שוין בעהאנגען מיט'ן געפּעק).

איך האָב עס שוין געטאָן, דו זאָלסט מיר נישט דאַרפֿען הייסען.
האָסט אָבער נישט געקאָרגט.

הערמאן. האָב אלץ פאַראויסגעזעהן, בעזאָרגט. אַ האַק
אפילו וועסט דו דאָרט געפינען, אויף האַלץ צו האַקען, ווען מען
דאַרף.

דזשאהן. עס איז ניש'קשה'דיג גאָר שווער.
מער. גיב מיר דאָך אַ פאַך פעקלעך.
אננא. טאקע, גיב איהר דאָך עטוואָס טראָגען.
דזשאהן (צו מער'ן). קום. (העכטאָן צו געהן).
הערמאן. ווארט, איך געה פאַראויס.
מארטימער. און איך געה פון הינטען נאָך. איך זעה
צו, ער זאָל גאָרנישט פערליערען און אויך — עפעס נישט אוועק-
נאַשען.

דזשאהן. טראָג דאָך דו אליין.
מארטימער. ניין, איך בין דערצו נישט געשאפען.
דזשאהן. ביזט בלויז צום עסען גוט. — מאַרק, האָסט
דו עפעס נייע לייעדער? מיט דייע לייעדער וועט זיך אנדערס מיר
גאָר געהן.

מאַרק. ווי ביזט דו שווער בעלאָדען, דזשאהן!
מירא. גיב אונז דאָך וואָס פון דייע פעקלעך.
דזשאהן. אַך, וואָס! איך בין געזונד פאר אַכט. דו זינג
מיר דייע לייעדער נאָך.

מאַרק. איך וועל, איך וועל. דו וועסט הנאה האָבען. איך
זינג פאַר דיר, איך זינג פאר מיר. (פליסטערט מירא'ן.) און פאר
דיר אם אלערשענסמען.

מארטימער. דו האַלט איהם נאָר נישט אויף מיט דייע
לייעדער.

הערמאן (אויפגעוואכט פון געדאַנקען). אלזאָ, מיר געהען!
(ווענדט זיך צום באַרגוועג.)

פּעני. ווילסט דו מיר דיין אָרם גאָר נישט געבען?

הער מאן. פארדאן, עם האָט מיך א געדאנק...

פעני. דיין געלד מיט מיין געלד...

הער מאן. ווי? יא. איך פיהל מיין קראפט יעצט וואקסען. איך ווייס, וואָס איך וועל אויפטאן, ווי איך וועל מיך פערצווייגען. איך האָב פלענער גרויסע, און גרעסער וועלען זיין די טאמען. פאבריקען, מינען, אייזענבאהנען, שיבען, דאָס גאנצע לאַנד בריינג איך צו מינע פיס....

פעני. אָבער יעצט ווילען מיר דאָך געהן.

הער מאן. יא, יא... ענטשולדיג. דאָ האָסטו יעצט מיין

אַרם. (געהעו.)

מערי (צו דזשאהן, וועלכער העכט אָן צו געהן). אָבער

ווירקליך לאָז מיך עפעס טראָגען.

דזשאהן. איך לאָז דיר גלייך. (כאָפט זי אויף זיין אָרם

און טראָגט זי אַוועק מיט גרויסע, פעסטע שריט.)

מערי (לאַבענדיג). אָבער, דזשאהן! אָבער, דזשאהן!

מאָרטימער. העי, העי, אזוי צושיטסטו דו גאנץ געוויס

די פעקלעך! פאר ליבענים איז יעצט קיין צייט דיר נישט!

ליבענים איז דיר יעצט שטריינג פערבאָטען! (שפרינגט אַרום

דזשאהנען, וועלכער מאַכט זיך פון איהם נישט אויס.)

אננא. דאָס וועט זיין פאר מיר א נאָכלויפענים א ביסעל!

(געהט.)

מאָרק (אַרומכאַפענדיג מירא'ן). מירא!

מירא. איך און דו!

מאָרק. האַנד אין האַנד!

מירא. ווי וועט דער וועג אונז לייכט זיין!

מאָרק. מיר וועלען געטראָגען ווערען איינער דורך דעם

אַנדערן, און אונזער נשמה יובעל וועט אונזערע פיס צו פלינגלען

מאַכען. מירא! (קוסט זי). מירא! (לאָזען זיך ביידע לויפען

מיט אַ גליקעליגען לאַכען.)

צווייטער אקט

א געגענד אין דעם בארגוואַלד, געדיכט אַרומגעשטעלט מיט יונגע בוימד-
לעך, מיט גראַז און שטיינער בעדעקט. רעכטס דער וועג, וועלכער פיהרט
פון אונטען. אין הינטערהינד און לינקס פערשיעדענע פוסוועגען,
וועלכע פיהרען נאָך אויבען. מ א ר ק און מ י ר א קומען אָן
האַנד אין האַנד רעכטס פון אונטען. בלויבען שמעהן און קוקען זיך
אַרום.

מ א ר ק. א סך וועגען פיהרען דאָ נאָך אויבען. וועלכען
זאָלען מיר נעמען?

מ י ר א. מיר וועלען אָבווארטען דאָ די איבריגע, אז נישט
וועלען מיר אונז פאנאנדערטיילען. זיי וועלען נישט וויסען, וואו
מיר זיינען אהינגעקומען.

מ א ר ק. יאָ, מיר וועלען מוזען ווארטען. (קוקט זיך אַרום.)
די בוימדלעך זיינען דאָ געדיכט, מען האָט קיין אויסבליק נישט.
קיין סימן נישט פון דעם טאָל, און די בערג ארום זיינען גאנץ בער-
האלטען, און אויך דער הימעל איז דאָ איינגעאיינגט.

מ י ר א. עס איז אַ גוטער זאמעלפונקט. אין דער איינג-
שאפט פון די בוימער ווערען די אייגענע געדאנקען בעסער איינ-
געזאמעלט, און עס וואקסט אויך דער פערלאנג נאָך דער פעהלענ-
דער געזעלשאפט.

מ א ר ק. יאָ, יאָ. דאָס איז אזוי. זעצען מיר אונז צו.
(זעצט זיך.) דאָך איך בין אַ האָר נישט מיד. אַך, ווי גוט עס איז
זיך אונז גענאנגען. וואָס איז אַ שווערער וועג, ווען מען צעהלט
זיך נישט די טריט, און אָנשטאַט אויף הינטען מיט ביינקענים צו

קוקען און אויף פארנט מיט בייזען שרעק, ווערסט דו געטרעגנען
ווי אין ליידענשאפטליכען טאנץ!

מירא (וועלכע קוקט אראָב און הערט זיך צו צום וועג). די
אנדערע זיינען ווייט נאָך. מען זעהט און הערט זיי נישט. (רופט.)
אוהו! אוהו! אוהו!

הערמאן (ווייט). אוהו! אוהו!

מירא. הערמאן איז עס.

דזשאהן (נאָך ווייטער). אוהו! אוהו!

מירא. און דאָס איז דזשאהן. ער איז נאָך זעהר ווייט.
דער אַרמער, ווי מוז ער מיד און מאט זיין — ער אליין מיט אלע
פעקלעך. און אָהן דינע לייערער נאָך אפילו. (זעצט זיך לעבען
מאַרק'ען.)

מאַרק (לעגט אַוועק זיין קאַפּ אין איהר שוויס און ציהט זיך
אויס אויפ'ן רוקען). איך האָב נישט געקאָנט מעהר. איך בין
געוואָרען מיד.

מירא. דו—מיד?

מאַרק. מיין נשמה האָט זיך פון איהם דערווייטערט, און
איך בין מיד געוואָרען פאר איהם צו זינגען. עס האָט מיך גע-
טריבען ווייטער, ווייטער, און באלד האָב איך איהם גאנץ פער-
געסען.

מירא (שפיעלעריש). האָב איך דיך נישט מיד געמאכט?
האָב איך דיר נישט דערעסען? איז אין דיר נישט וויעדער וואך
געוואָרען דער געדאַנק, דער דיכטער מוז אליין זיין?

מאַרק (שטעלט זיך שנעל אויף אויף די קני). ווי? —
האהא! מיר איז אין וועג מיט דיר געוואָרען קלאָר און קלערער:
דער דיכטער מוז א ברונען האָבען, פון וואנען ער זאָל אייביג שע-
פען, אן אייביגע קוואַל, וואָס זאָל איהם שטענדיג יונג און שאפונגס-
קרעפטיג האלטען. דאָס איז די לייעכע! נישט די אונבעפרייע
דינטע, נישט-דערפילטע, וועלכע קאָן איהם בלויז פערצעהרען און
פערניכטען, נאָר די, אין וועלכער ער זאָל זיך ווי אין מאָרגענטוי

דערפרישען און וועלכע זאָל ווי שטארקער וויין אלע זיינע לעבענס-
קרעפטען צו געמליכער שאפוננסטעטיגקייט אָנשפאנען. אָ, דו,
נאָר דו אליין קאָנסט מיר די דאָזיגע ליעבע געבען! דו ביזט מיר
מיין גאנצע קראפט, דו ביזט מיר מיין בעגייסטערונג. דיין קוס
עפענט אויף פאר מיר די ווייטסטע האַריוואַנטען, דיין לאַסקע גיט
מיר די טיעפסטע טיעפעניסען צו ענטדעקען.

מיר א. ווי בין איך גליקליך!

מאָר. ווי בין איך גליקליך! עס איז מיר, ווי איך
האָב מיך ערסט יעצט געפונען. איך בין אונענדליך רייך געוואָר-
רען. די גאנצע וועלט געהערט צו מיר, און איך בין אזוי רייך, אז
איך קאָן זי דעם ערסטען בעסטען אַרממאָן פּערשיינקען.

מיר א. ווי גרויס דיין ליעבע איז און ווי גרויס דו מאכסט

מיך!

מאָר. איך פיהל מיך גרויס דאָך ערסט דורך דיר.

מיר א. און איך טראכט אלץ: ער זאָל מיר שמענדיג אזוי
בלייבען! און איך ווייס, וואָס איך מוז. יא, איך וועל דער ברוד-
נען זיין, וואָס טריקענט קיינמאָל נישט אויס, די קוואַל, וועלכע
איז שמענדיג ריין און דערפרישענדיג. איך ווייס דינע גרויסע
קרעפטען, און וועל וויסען, ווי זיי צו דערנעהרען, זיי זאָלען גרע-
סער, שטארקער ווערען. דו געהסט דורך דער וועלט מיט ריעזענע
שריט, און עס איז מיין ציעל, דיין שריט זאָל שמענדיג אָנהאלטען
זיין גרויס. דו וועסט נישט דארפען זאָגען: „איז די, די שווערע
דאָ, מיין וועגענלייטערין? וואָס פאר אַ משא איז זי מיר, ווי
לעהמט זי מיר מיין קראפט! זי מוז איך אָבער אָבטרייסלען פון
מיר....“

מאָר. (אַרויפלעגעדיג זיין האַנט אויף איהר מויל). רעד
נישט! רעד נישט! דו בעגעהסט גאָטסלעסטערונג! דו זינט
דיגסט מיט אונגעליכקייטען! דו—דו—דו! (כאַפט זי ליידענ-
שאַפטליך אַרום און קוסט זי. — הערמאָן און פעני קומען אָן פון
רעכטס.)

הערמאן (רעדענדיג שאַרף, נישט קוקענדיג פאר זיך). איך בין דער גרעסטער פיש אין ים און מוז די קלענערע פערשליני-גען. דאָס איז נאטורגעזעץ. ווער רעדט דאָ פון פערברעכען? די אלע קליינע...

פּעני (בעמערקט מאַרק און מירא'ן, שטעלט אָב הערמאנען, אָנ-כאַפענדיג איהם פאַר'ן ארם). ששש, דו קוק דאָס פאַר'ל אָן. עס נעמט אזש אָן אן אפּעטיט.

הערמאן (קוקט זיי אָן, קומט צו זיך פון זיינע געדאַנקען און צולאַכט זיך). האהאהא! (מאַרק און מירא לאָזען זיך איבער-ראַשט אָב.)

מאַרק. העי, פאר וואָס האָט איהר נישט אָנגעקלאַפּט? אזוי געהט מען עס אריין אין א דיכטערס פאלעץ?
מירא. און די בוימער האָבען אונז פון זייער לאכען נישט בעוואָרענט. אָ, איהר שטומע, שטילע שומרים!

פּעני. זי ווערט פּאָעטיש!

מאַרק. איהר טרוקענע מענשען, איהר האָט נאָר ווייז און שפּאַט, איהר האָט נאָר בייזע צינגער. ווען איהר וואָלט פּיין גער-וועזען, האָט איהר געדאַרפּט שטיל צוריקציהען זיך און זיך זאָגען: דער אָרט איז יעצט דאָ הייליג, מיר טרעטען נישט אריין.

הערמאן. אָדער, אריינטרעטענדיג, אראָבנעמען די שטיי-וועל. דאָס דערמאנט מיך גראָד, אז אין רעכטען פּוס דריקט מיך עטוואָס. איהר וועט מיר ענטשולדיגען, מיינע דאמען. (געהט אַריין צווישען די בוימער.)

מאַרק. דו ביזט — —

הערמאן. לאָז הערען.

מירא (לעגט אַרויף איהר האַנד מאַרק'ען אויפ'ן מויל). זיי גוט!

מאַרק (קוקענדיג די האַנד). ביזט געראַטעוועט, הערמאן. וועסט נישט וויסען, וואָס דו ביזט.

הערמאן. קום העלף מיר בעסער מיין שטיוועל אַנצוטאָן צוריק.

מאָר ק. עס האָט גרויסענוואַהן, דאָס פּיה! הערמאן. דיר שטעהט עס אפשר נישט אָן? דאָס דארף נאָך ביי דיר אַ זכּיה זיין. דו קאָנסט דערנאָך אפּילו אַ ווערטער-רייכע אָדע דיכטען, און ווילסט דו, וועל איך זי דיר נאָך גוט בעד צאָהלען.

מירא. עס איז קיין קונץ נישט גראָב צו זיין, ווען מען וויל עס...

מאָר ק. ווען מען איז עס.

מירא. האָט איהר נישט וואָס פּריינדליכעס צו רעדען, איז גלייכער דאָך, איהר שווייגט ביידע.

פעני. וואָס האָסט דו מורא, זיי וועלען זיך צושלאָגען? רעדט ווייטער נאָר, רעדט ווייטער. איך וויל טאקע הערען, ווער פון אייך קאָן בעסער געבען.

מירא. דו גלויב, אז הערמאן איז דער שאַרפּערער. דאָס ווילסט דו דאָך דער עיקר.

פעני (פּערפּיהרעריש אַנקוקענדיג מאַרק'ען). וואָס ווייסט דו, וואָס איך וויל?

מאָר ק. העי, העי, איך לויף בעסער אוועק! עס ווערט מיר דאָ צו היים! (שפּרינגט אויף און ציהט נאָך זיך מירא'ן, אַוועק-לויפענדיג נאָך לינקס.)

פעני. האַהאָהא! (קוקט זיי נאָר, דאן ווענדט זי זיך אָב, ציהט זיך, געניצט. צו הערמאנען, וועלכער איז אַרויסגעקומען פון צווישען די בוימער.) הערמאן, מיר איז לאַנגווייליג!

הערמאן. לאַנגווייליג? דיר? אין מיין געזעלשאַפט? פעני. דו האָסט די גאַנצע צייט גערעדט פון געלד און ציפּער.

הערמאן. און בין געוועזען מעהר דיכטער נאָך פאר

מארק'ען. איז דיר עם לאנגווייליג געוועזען? איך האָב אין צי-
פער דאָך געדיכטעט. האָסט דו עם נישט געפיהלט?
פ ע נ י. ציפער זיינען ציפער.

ה ע ר מ א ון. דו האָסט מיך שלעכט געהערט, דו האָסט מיין
דיכטונג נישט פערשטאנען. ווער איז דער גרעסערער קינסטלער,
זאָג: ווער עם בויט לופטשלעסער אין זיין פאנטאזיע אָדער ווער
עם שטעלט ווירקליך אויף הערליכע פאלאצען, געבויט אויף פּע-
סטען פונדאמענט? איך בין דער גרעסערער גאנץ בעשטימט,
נאָר האָסט דו דאָס נישט איינגעזעהן. ציפער זיינען ציפער, אָבער
נישט ביי מיר אין מויל, נישט, ווען איך בעהאנדעל זיי. די ציפער
לעבען אויף ביי מיר, זיי ווערען אונבעזיעגבארע ארמיען, וועלכע
געהען פרעהליך אין פוס און טאקט צו אייביגע נצחונות. האָסט
דו ביי מיר דעם זעגעסמארש נישט ארויסגעהערט? איך בע-
דויער דינע אויערען. איך פיהל אין מיר אן אונגעהויערע מאַכט,
איך ווייס, איך קאָן די וועלט עראָבערן. מיין טאטענס געלד האָב
איך פערפיעלפאכט, יעצט האָב איך דיין געלד נאָר, און איך פיהל
מיך ווי אַ הערקולעס — קאָנסט די גאנצע וועלט ארויפלאָדען אויף
מיין פלייצע. איך בין א וועלטענרייזע, איך בין אַ הערשער —
האָסט דו דאָס נישט פערשפירט? און דו האָסט דיר געלאנגוויי-
ליגט? וואָס איז דער מאַרק ענטהעגען מיר מיט זיין גאנצען ווער-
טערדייכטום, מיט זיין גאנצען שרייב און מעק, מיט זיין גאנצען
געזינגעל און געקלינגעל?!

פ ע נ י. האסט מיר אָבער קיין איינציגע ליעבעסערקלערונג
נישט געמאכט.

ה ע ר מ א ון. ליעבעסערקלערונג? דו ווייסט, דו ביזט די
מיינע דאָך.

פ ע נ י. דאך ליעבע רעדען, ליעבע טרייבען, אַפטע אומ-
ארמונגען און עפטערע נאָר קוסען, שמיפּעריש ביי יעדעם שריט
ווי עפעס נאָר אַ נייע ארוינ'סור'ען אין אויער: איך ליעב דיר!
ה ע ר מ א ון. ליידער, דאָס איז נישט אין מיין פאָך. איך

מוז קאָפּ און הענד פאר עפעס אנדערס האָבען. איך בין אַ רעאַ-
לער וועלטענבויער, וויל דאָך מיך פערשטעהן.

פּעני. איך פערשטעה דיך גוט. מיר איז עס אָבער לאנג-
וויליג. איך זעה, דו האָסט קראפט און פייער, האָסט גרויסע ליי-
דענשאפט אין זיך, אָבער נאָר פאר ציפערן און געלד. גיב מיר אַ
טייל פון דעם —

הערמאן. איך ליעב דיך דאָך, איך ליעב דיך גאנץ געוויס.
פּעני. ווי טרוקען דו זאָגסט עס מיר ארויס! ליידענדי-
שאפט, דיין ליידענשאפט וואו איז? נעם מיך דאָך ארום, דער-
דריק מיך אין דייןע אָרמס און אָנשטאַט צאָהלען, צאָהלען רעדען
בעדעק מיך מיט אונצעהליגע פייערדיגע קוסען.
הערמאן. דאָס וויל איך אויך! דאָס טו איך! (וואַרפט
זיך צו איהר.)

פּעני (רוקט זיך אָב). נאָר דארף איך דיך דערמאָנען, און
שמענדיג שפעט דערמאָנען. (ווייזט מיט דער האַנד אויף די אַנקור
מענדיגע מאַרטימער און אַננא.)

מאַרטימער. קוים וואָס ער קריכט, דער שליממזל!
יעצט האָט ער נאָך אַ פּוס זיך אויסגעלונקען. ווען איך וואָלט
איהם נישט אונטערגעטריבען, ווער ווייס, וואו ער וואָלט נאָך גע-
וועזען.

הערמאן. פאר וואָס האָסט דו איהם געלאָזען אליין?
וואָס איז דאָרט מיט זיין פּוס? האָסט דו געזעהן, צו האָט ער זיך
נישט שווער וועה געטאָן?

מאַרטימער. ער איז שוין דאָ. ער הינקט שוין גלייך
ארויף.

אַננא. אַ פּאָדריאָד זיך אָנגענומען. די גאנצע צייט האָט
ער נישט אנדערס געהאט צו טאָן, ווי נאָר ווערטלען זיך מיט
דזשאַהנען. אז איך בין לעבען איהם, האָט ער אין גאנצען גאָל
פּערגעסען.

מאַרטימער. האָסט מיך דערמאָנט, נישט קשה, האָסט

מיך נענוג דערמאָנט. נישט אויפגעהערט צו נאָגען, ווי א וועה-
טאָנדיגער צאָן.

א ננא. וואָס האָב איך דען געוואָלט? דו זאָלסט צוריק
מיך נאָגען, אבי איך זאָל וויסען, אז דו געהסט מיט מיר.

פ ע נ י (צו דערמאָנען). ווילען מיר נישט זעהן, וואו מאַרק
און מירא זיינען? קום. (זי ציעהט איהם אוועק אויף א מיטעלסטען
פוסוועג).

ה ע ר מ א ן. ווען דזשאהן וועט קומען, זאָלט איהר אונז אויף
רופען. מיר עסען דאָ אָב און געהען ווייטער. (אָב).

מ א ר ט י מ ע ר (נעמט אַרויס דאָס פלעשעל פון זיין טאַש,
שמעלט עס צו די ליפּען און טרינקט. אַכטרינקענדיג, שמאַפט ער עס
צו און וויל עס צוריק בעהאַלטען).

א נ נ א. נו, און מיר א ביסעל? מיר ווילסט דו גאָר נישט
געבען?

מ א ר ט י מ ע ר. א פרוי זאָל טרינקען? איך בין שטארק
דאָגעגען. בעסער טרינק איך נאָך א מאָל פאר דיר. (טוט עס).

א נ נ א. ביזט א שיינע סחורה. גיב אהער נאָר, גיב!
(העכט זיך אָן מיט איהם צו ראַנגלען. — דזשאהן און מערי קומען אָן,
ביידע בעלאָדען מיט די פעקלעך. דזשאהן הינקט צו אַ ביסעל).

מ א ר ט י מ ע ר. שאַ, אָט זיינען דזשאהן און מערי!
א נ נ א (קוקט זיך אום).

מ א ר ט י מ ע ר (בעהאַלט אויף גיך דאָס פלעשעל).

א נ נ א (דראָהט איהם מיט'ן פינגער).

מ א ר ט י מ ע ר (רופט). אוהו, דאָ איז דזשאהן! יעצט
קאָנען מיר שוין עסען! אוהו! אוהו! דזשאהן איז דאָ און מע-
רי! — דזשאהן, בינד נאָר אויף דעם סענדוויטש-פעקעל.

ד ז ש א ה ן (ווייט הינטען, לאָזט זיך אַראָב אויף דאָס גראַז,
נעמט אַראָב זיין שטיוועל און בעשראכט דעם פּוס).

מ א ר ט י מ ע ר. האָט ער זיך גענומען גאָר צו זיין פּוס!
מערי, טו עס דו, בינד אויף דעם סענדוויטש-פעקעל.

מערי (זיצענדיג מיד אויפ'ן גראז, קרעכצט אָב און נעמט זיך זוכען צווישען די פעקלעד).

מארטימער. זיי קומען נישט. אוהו! אוהו! אוהו!
 די סענדוויטשעס זיינען דאָ! (קומט צו מערו'ן, שטופט די האַנד צווישען די פעקלעד, בעשמעקט זיי.) דאָס זיינען היהנער. — קעז איז דאָ, האָלענדרער. — עפעל. (צו מערו'ן, וועלכע האָט אויסגע- פאָקט די סענדוויטשעס.) נו? דו האָסט די סענדוויטשעס? לאָז, איך העלף דיר אויספאָקען. (זוכט זיך אויס אַ סענדוויטש און העכט אָן צו עסען. ווינקט צו אַנאָ'ן.) נו?
 אַנאָ. וואָס דען נישט? (נעמט אַ סענדוויטש.)

מארטימער (עסט און רופט). אוהו! אוהו! אוהו! — קיינער ענטפערט נישט. — זיי ווילען איינזאמקייט, די פאָרלעד, — קום, מיר געהען זוכען. איך האָב עס אויך ליעב בעהאלטענע פאָרלעד נאָכצוקוקען, אויפצושרעקען, האהא. (ער און אַנאָ געהען אַזעק אויף דעם שטעג, אויף וועלכען פעני און הערמאַן זיינען פריעה אַזעק, און שרייען עסענדיג.) אוהו! אוהו! אוהו!
 מערי (קרעכצט). איך בין אזוי מיד, אז מיר נעמט גאָר נישט צום עסען. (קרעכצט.)

דזשאהן. הער דאָך אויף צו קרעכצען.

מערי. עס קרעכצט זיך אליין.

דזשאהן (כייז). „עס קרעכצט זיך אליין!“

מערי (דערשראָקען). ווי רעדסט דו דאָס צו מיר?

דזשאהן. קרעכצעסט דו, מאכסט דו מיר בלוזן שווערער

און דיר אַ האָר נישט לייכטער.

מערי. ווי קלינגט דיין שטימע הארט!

דזשאהן. אַ הארטער וועג מאכט דעם מענש נישט ווייך.

און קלינגט דיין שטימע און דיין קרעכצען ווייכער?

מערי. אָה, איך בין שרעקליך מיד! עס איז געווען אַ ביי-

סעל נישט פאר מיינע כחות.

דזשאהן. פערפלוכט מיין פוס!

מער י. ער וועט שוין בעסער ווערען.

דזשאהן. און זיי זיינען אלע זיך צולאָפּען, אויך מארק און מירא. פון קיינעם נישט קיין הילף. הערמאן וואָלט נאָך מעהרער פּעקלעך אָנגעלעגט, און כארטימער פּערביטערט נאָר דאָס לעבען. איך האָב געוואוסט, אזוי וועט אונזער נאנג זיין.

מער י. דאָך זיינען מיר אין איינעם, איך און דו.

דזשאהן. נישט אזוי האָב איך געוואָלט מיט דיר אין איינעם זיין. אָט בין איך געדייצט, אין כּעס, מיין שטימע איז הארט, איך זאָג דיר שארפע ווערטער, און דו קרעכצעסט, קרעכצעסט. וואו איז די פרייד און פּרעהליכקייט? וואו איז די זיס-קייט פון דער ליבע?

מער י. אָט יעצט — אָט יעצט — אָט יעצט איז אלץ שוין וויעדער גוט. ביזט וויעדער מיר מיין גוטער דזשאהן, מיין לייע-בער. גלעט דיין שמערן אויס, שמייכל צו מיר. איך וועל מיין קאָפּ אוועקלעגען אין דיין שוים. (זי טוט עס.) איז גוט?

דזשאהן (בוויגט זיך אַראָב און קוסט זי).

מער י. זעהסט דו, זעהסט דו. יעצט קאָנסט דו מיר אויף אַ סענדוויטש נעבען.

דזשאהן (גיש איהר אַ סענדוויטש און נעמט זיך איינעם).

מער י. אַ ביס נאָך אַ ביס און אַ קוס צווישען — עס איז דער בעסטער סענדוויטש.

דזשאהן (איבערגעבוויגט איבער איהר, זינגט צערטליך, שטיי-פּעריש, מיט קוסגרימאָסען):

מיין ברויט איז קיינמאָל טרוקען,

ווען ליבעסטע גיט עס מיר,

און הערליך איז מיין מאָלצייט,

ווען קוסמויל איז מיט מיר — יוכהו!

שאַ, עמיצער קומט! (קוקט זיך איין נאָר לינקס.) מארק און מירא זיינען עס. אוריהו! (מאַרק און מירא קומען אָן.)

מ א ר ק (ארויסקומענדיג פון צווישען די בוימער). האָבען מיר ריכטיג דאָך געטראָפּען.
ד ז ש א ה ן . צום זאמעלפונקט פון עסען. דעם טרעפט מען שטענדיג ריכטיג.

מ א ר ק . דזשאהן איז ביז.
מ י ר א (שטיי). און איז גערעכט.
ד ז ש א ה ן . דו האָסט מיך שנעל פּערגעסען. ווי שנעל האָר בען זיך דיינע ליעדער אויסגענומען פאר מיר! דיינע נייע לייע-דער — — הם! איך האָב דעם קלאנג געהערט, די ווערטער אָבער נישט פּערשטאנען, און אויך די מעלאָדיע איז מיר אזוי פרעמד גע-ווען. יאָ, יאָ. דו ביזט אוועק — און ווי געה איך מיט די פּעקל לעך, האָט דיך וועניג גאָר געארט.

מ א ר ק . איך זאָל מיך שעמען — דאָך איך בין מיך מודה, איך פיהל מיך שולדיג נישט. איך האָב נישט געקאָנט האַל-טען מיט דיר שריט. עס האָט מיך פאַראוים געטריבען, אלץ הער-כער און אלץ שנעלער. מיין טריט, איך האָב איהם נישט געמאָד-סטען, מיינע פים האָבען זיך פון זיך אליין געשמעלט, בעוועגט פון אן אינוועניגסטען טרייבען. הינטער יעדעם בוים און יעדעם פעלזען, הינטער יעדעם וועגפערקער האָב איך נייע פאַראויםגע-פיהלט און נייע געוואָלט ענטדעקען. מיין בעגריף פון הויך האָט זיך אין מיר מיט יעדען שריט געביטען, און וואָס העכער איך בין געשטיגען, אלץ אנדערס האָב איך דעם אונטען אונטער מיר גע-זעהן. דאָס נאָר געהאנטע האָט דייטליך זיך פאר מיר ענטפּלעקט. די שטאָדט — ערסט יעצט האָב איך דערזעהן זי אין איהר גאנצער גרויס און אין איהר גרויסער ווינציגקייט. און שנעלער אלץ בין איך געגאנגען העכער, העכער. פארב און פאָרס האָבען זיך גע-ענדערט, דאָס גרויסע אונטען איז געוואָרען אויבען קליין, דאָס דערפאר האָט זיך דער הימעל הערליכער און ברייטער אויפגעדרעקט פאר מיר. דו ביזט מיר ביז און ביזט גערעכט, דאָך רופ מיך נישט פּייערעטער. איך האָב דיך נישט געוואָלט פּערלאָזען און

פערנעסען, דו ביזט אין מיר אריבערגעשריען געוואָרען פון טויזענ-
דער קולות, וועלכע איך האָב אין מיר נישט פאַראויסגעאַהנט.
קאָנסט דו עס בעגרייפֿען?

דזשאהן. איך בעגרייף עס. דאָך מיר ווערט דערפון
נישט לייכטער. יאָ, יאָ. דער רייטער בעוועגט זיך שנעלער פאר
דעם געהער און פערליערט גאָר שנעל איהם פון די אויגען. און דו
ביזט נאָך געפליענעלט. יאָ, יאָ. — אָבער דו, מירא?
מירא. איך האָב דיך נישט פערנעסען. איך האָב דיך אָפט
דערמאָנט.

דזשאהן. דאָך איהם האָט עס געטריבען, און דו האָסט
געמוזט נאָכלויפֿען נאָך איהם.

מירא. געמוזט? און נאָכלויפֿען? — ניין. מיך האָט
עס אויך געטראָגען. איך האָב אָבגעלערנט פון איהם, וואָס און
ווי איך האָב צו זעהן, און מיינע טריט האָבען לייכט זיך צוגעפאַסט
צו זיינע. און אויסערדעם — —
מערי. שפּאָרנט ליעבע אָן, מאכט ליעבע לייכטער פיעל
דעם גאנג.

מירא. געבענשט זיי דו צו גאָט, ווייל דו ווייסט עס!
דזשאהן. ניין, איהר איז דער וועג נישט אזוי לייכט גע-
וועזען. דער וועג איז באלד פאר איהר גאָר קיין פערנגיגען נישט.
מערי. דאָך, דאָך. דער אָברוה יעצט, מיט מיין קאָפּ אין
דיין שויס, דיין נאָהנטקייט און ווארמקייט, איז ווערט די גאנצע
מיריגקייט, איז ווערט דעם גאנצען וועג.

מירא. דאָס איז דעם לעבענס גאנצער זין. דאָס לעבען
מאָג ווי ביטער זיין, דאָך איינצעלנע גליקזעליגקייטס-מאָמענטען
מאכען עס צו לעבען ווערט. זיי זיינען די געווינשטע סטאנציעס,
צוליעב וועלכע די גאנצע רייזע ווערט געמאכט.

מערי. אזוי איז עס טאקע.

דזשאהן. וועסט דו ווייטער קרעכצען?

מערי. געוויס נישט, ווען איך וועל רוהען אין דיין שויס.

דזשאַהן. אָבער אויך פריער נישט. ווען דו ביזט מיד, טראַכט דאָן פון דעם אַברוה, און פעהל איך דיר, פּרעה דיד אויף דאָס וויעדערזעהן. און איבערהויפט, וואָס נוצט דאָס קרעכצען? מערי. גוט, איך וועל מיך מיהען. (ציהט צו זיך זיין קאַפּ און קוסט איהם.)

מירא (קוקט אַוועק צו מאַרק'ען, וועלכער שניידט עפעס אין דער קארע פון אַ וונגען בוימדעל). וואָס טוסט דו דאָרטין, מאַרק? (געהט צו איהם.)

מאַרק. איך שנייד דיין נאָמען און מיינעם אין מאַרק פון בוים אריין. זעה, דער בוים — ער צאפּעלט זיך אונטער יעדעם שניט. ער לעבט יעצט דורך דעם זיסען שמערץ, וואָס איז אַ חלק פון יעדער גרויסער ליבע. מירא. שמערץ? יעצט האָב איך דיד צום ערסטען מאָל נישט גאנץ פּערשטאנען.

מאַרק. עס איז —

מירא. זאָג עס מיר נישט. איך וויל אליין פּערשטעהן. איך וויל מיך אין מיר אליין פּערטיעפען. — שמערץ — אין גרויסער ליבע — איך גלויב, איך פּערשטעה שוין באלד אַ ביסעל. עס איז די גרויסע אונערזעמליכקייט, עס איז די ביינקער נים נאָך אונערדליכקייט. — דו האָסט טיעפּער פּיעל פאר מיר גע- פּיהלט. איך בין ריעזיג גליקליך אין דעם, וואָס איך האָב.

מאַרק. עס איז אַ קלייניגקייט אונזערע נעמען אין אַ בוים אריינצושניידען. דאָך מיר איז, ווי איך וואָלט איהם אין אונזער ליבע איינגעהייליגט. מיט יעדעם שניט און קרייז ווערט ער אלץ מעהר אונזער מיטפּיהלער און מיטערלעבער.

מירא. לעב אייביג אונז, ליבע קליין בוימדעל!

הערמאַן (צווישען די בוימער אין הינטערגרונד). זיך זיינען דאָ. דאָ איז דער פּלאַץ. (ער, מאַרטימער, פעני און אַנאָ קומען אָן. הערמאַן לאָזט זיך צו דזשאַהנען.) וואָס מאַכט דיין פּוס? לאָז מיך איהם זעהן.

דזשאהן. ער וועט געזונד זיין. א לונק געמאָן.
 הערמאן. מיט דיר דארף אלץ זיך טרעפן.
 דזשאהן. בעפריי מיך פון די פעקלעך, וועט מיין פום
 זיך נישט אויסגליטשען.
 הערמאן (בעטראכטענדיג דעם פוס). א קליין ביסעל מא-
 סאזש. דאָס קאָנסט דו, מערי, מאכען.
 דזשאהן. זי איז שוין מיר גענוג.
 מערי. דאָך, דאָך.
 דזשאהן. ניין, דו ליעגסט מיר רוהיג.
 הערמאן. אננא, ווילסט נישט אזוי פריינדליך זיין?
 דעם פוס א ביסעל רייבען.
 מארטימער. טו עס! טו עס! איך עס דערוויילע נאָך
 א סענדוויטש.
 אננא. ביזט א גומער! ביזט א שיינע סחורה! (העכט-אָן
 צו רייבען דזשאהנס פוס).
 הערמאן (צוגעהענדיג צו מאַרק און מירא'ן). וואו זייט
 איהר געוועזען?
 מאַרק. אויף איינזאמע וועגען.
 פעני. אין ליעבע גאנץ פערקלערט. מיר האָבען אייך
 געזוכט. איך האָב געוואָלט די ליעבע אייך א ביסעל שטערן. איהר
 ליעבט אייך שוין צופיעל.
 מאַרק. קאָנסט עס נישט פערטראַגען.
 פעני. איך וויל זי אייך העלפען טראָגען.
 מאַרק (קוקט זי יאָרף אָן).
 מירא. איך פערשטעה דיך נישט.
 פעני. ברויכסט אויך נישט.
 מירא. דאָך ווייס איך, דו מיינסט עס נישט גוט.
 דזשאהן (שרויט-אויף). אַי! (אַלע קוקען זיך אום.
 דזשאהן שמופּט אָב אַננא'ן). דו רייכסט מיר באלד די הויט אראָב.
 הערמאן. ער מוז מסתמא סאמעט-הענטלעך האָבען.

מארטימער. איך וואָלט מיט דארע צווייגען דעם פום
איהם אָבעריבען.

מירא (צוגעהענדיג). ביזט זעהר פריינדליך. — דארף
איך עם טאָן, דושאהן?

דושאהן. איך וועל דיר הארציג דאנקען.
הערמאן. איך ווינט, איך וואָלט דעם פום מיר אויסגע-
לונקען.

פעני (צו מארק'ען). האָסט דו מיך רעכט פערשטאנען?
מארק. מירא האָט עם דיר שוין געזאָגט. דו מיינסט
נישט גוט.

פעני. מיט איהר. דאָך מיט דיר —
מארק. וואָס ווילסט דו, לילית? וואוהין שטרעכסטו,
זליכה! אוועק פון מיר, דו שטן!

פעני. דו רעדסט אזוי שיין פון ליבע. און הערמאן
רעדט אלץ פון ציפער, און אויך זיין קום איז אויסגערעכענט.
מארק. איך בין קיין בעל צדקה נישט, איך טו קיין טובות
נישט, איך גיב קיין נדבות נישט מיט קוסען.

פעני. זאָל איך דיר זאָגען, אז איך לייעב דיר.
מארק. דאָס קאָנסט דו נישט.
פעני. און ווען איך קאָן? און ווען דאָס איז דער פולער
אמת? איך האָב שטענדיג דיר געליעבט. נאָר ווייל דו האָסט
מירא'ן אויסגעקליעבען —

מארק. און האָב זי יעצט נאָך אויסגעקליעבען.
פעני. אָך, מיר איז אזוי לאַנגווייליג מיט די ציפער. איך
וועל שטארבען פאר ליבע צו דיר. קאָנסט דו מיר גאָר קיין ווארם
וואָרט נישט זאָגען? ווייסט נישט, ווי רייך איך בין אין ליבע.
איך קאָן אַ דיכטער העכסט בעגליקען. מארק, קוק מיך אָן.
מארק. דו זעהסט, איך ענדיג מירא'ס נאָמען שניידען. דו
געה צו הערמאנען, העלף איהם געלד צעהלען און אמוזיר דיר.
איך בין נישט קיין אמוזירונגספלאץ.

פ ע נ י . אך, ביזט גאָר קיין דיכטער נישט!
 מאַר ק. ניין, נישט פאר די, וואָס לאַנגווייליגען זיך.
 פ ע נ י . איך לאַנגווייל מיך מיט הערמאנען, ווייל איך לייע
 דיך.

מ א ר ק. ווייל דו ווילסט אין לייעבע שפיעלען. הערמאן,
 נעם פענין צו פון מיר, זי שטערט מיר אין מיין ארבייט.
 פ ע נ י . ער פיהרט די בוימער איבער, צושניידענדיג די
 קארע. (קאָקעטיש צו מאַרק'ען.) דו שלעכטער, שלעכטער, שלעכ-
 טער!

ד ז ש א הן. יעצט וועט'ס גוט זיין. בעסטען דאנק דיר,
 מירא! (שוטצן דעם שטיוועל.)
 מ י ר א. ביזט געהאַלפּען, וועט עס מיך שטאַרק פּרעהען.
 (געהט'צו צו מאַרק און פענין.)
 פ ע נ י . איך האָב גאָר נישט געוואוסט, דו ביזט א קראַנ-
 קענהיילערין.

מ י ר א. וואָלסט עס אויך געקאָנט, ווען דו וואָלסט מאַרק'ען
 נישט געדאַרפט דערקלערען, וואָס הייסט ביי דיר, די לייעבע העלפּען
 טראָגען.

פ ע נ י . איך האָב בלוז צוגעזעהן, ווי ער פּעראייביגט אייער
 לייעבע אין א יונגען דארען בוימדעל.
 מ י ר א. דאָס בוימדעל וועט וואקסען און ווערען שטאַרק
 און לאנג אונז איבערלעבען.

פ ע נ י . דזשאהן, דו האסט א האק צווישען דיניע פעקלעך,
 נעם און האק דאָס בוימדעל אויס.

מ י ר א. דו וועסט דיך נישט דערוועגען.
 פ ע נ י . דאָס בוימדעל האָט מאַרק'ס און מירא'ס נעמען,
 ווייל איך עס צום אַנדענקען מיר נעמען.

מ י ר א. מיר דארפען דאָך וועלען דיר עס געבען.
 מ א ר ט י מ ע ר. וואָס? ! ער האָט אויף א בוימדעל זייערע
 נעמען אויסגעשנימען? האק עס אויס, דזשאהן! האק עס אויס!

עס איז שטארק אונמאָראַליש. בחור-נאָמען און מיידעל-נאָמען אין דער איינזאמקייט פון וואַלד — דאָס קאָן נאָט ווייס אויף וועלכע מיאוסע געדאנקען דעם פארבייגעהער דאָ בריינגען! האק עס אויס, דזשאהן!

דזשאהן. טו עס דאָך אליין.

מאַרטימער. וואָס? איך? איך זאָל האקען האָלץ?

דזשאהן. צו רעטען די מאָראַל.

פעני. הערמאן, הייס דו עס דזשאהנען.

הערמאן. האק עס אויס, דזשאהן. מיר וועלען אויבען

אויפ'ן קאלטען שפיץ סייוויסיי פיעל האָלץ דארפען האָבען.

דזשאהן. איך טו עס נישט. איהר ווילט בלויז מאַרק

און מירא'ן וועה טאָן.

הערמאן (געלאַסען). דאָס איז נישט דיין דאגה. דו

וועסט עס טאָן, ווען איך האָב דיר געהייסען.

מאַרק (מיט'ן רוקען אַנגעשפּאַרט אַן בוים). וואָס הייסט דו

איהם? דו פרעג דאָך בלויז, צו וועל איך איהם נאָר לאָזען. דער

בוים איז מיינער יעצט, דורך אונזערע נעמען מיר געהייליגט —

איהר וועט איהם נישט אַנרוהרען.

הערמאן. דזשאהן, דו געה און טו, וואָס איך האָב דיר

געזאָגט.

דזשאהן. איך טו עס נישט.

הערמאן. דו פערנעסט דיר, דזשאהן.

מאַרטימער. ער פערנעסט, אז זיין און מערים עקזיסט

טעניץ —

מערי (מיט שרעק). דזשאהן!

דזשאהן. וואָס האָסט דו דיר דערשראָקען?

מערי. אונזער עקזיסטעניץ —

דזשאהן. אונזער עקזיסטעניץ! זאָל איך בעגעהן א גער

מיינהייט? וואָס בין איך דען? אַ לומפ? ארבייט איך אין זיין

פאבריק, בין איך שוין אויך זיין שקלאַף, פערקויפט צו איהם מיט

לייב און זעעל? וויל ער בעגעהן א געמיינהייט, זאל ער אליין זי טאן. זאל ער דעם בוים אויסהאקען און אליין דערנאך איהם טראגען.

מארטימער. אזוי רעדט מען נישט צו א ברויטגעבער!
איך קאן עס נישט פערטראגען.

אננא (בערוהיגענדיג איהם). וואס נעמסט דו דיר עס אזוי צום הארצען?

מארטימער. עס איז א סקאנדאל געגען הערמאנען אזוי צו רעדען!

הערמאן (געלאסען). דזשאהן, דו האקסט אויס דעם בוים און נעמסט איהם מיט ארויפ'ן בארג, אדער — —
מער. מארק און מירא וועלען עס דיר מוחל זיין, דזשאהן.
פערגעס נישט...

דזשאהן. ביזט א נאר! ביזט גאר קיין מענש נישט!
ביזט א שמאטע!

מער. (צואוויינט זיך). דזשאהן! דזשאהן!

מירא. מארק, לאז דזשאהן אויסהאקען דעם בוים.

מארק. איך לאז עס נישט. ווען איך האב אין דעם בוים אונזערע נעמען איינגעשניטען, האב איך געפיהלען דורכגעלעבט, וואס האבען אין מיר געוועקט דאס גרעסטע און דאס בעסטע. דאס לאז איך נישט פערטיליגען דורך דעם קאפריו פון א בורזשוי. ווען ער דארף האלן, איז דער וואלד דא פאר איהם גרויס גענוג. און איהם צום אַנדענקען — האהא! — איז א בלעטעל פון דעם בוים צוגוט!

פעני. צום אַנדענקען — פאה! — דער בוים מיט אייערע נעמען טויג דאך בלויז אויף פייער.

מירא. ווען מארק האט אונזערע נעמען איינגעשניטען, האט ער דעם בוים אין אונזער ליבע איינגעהייליגט, און זיינע גרויסע געפיהלען זיינען דעם בוים דורך מארק און אדערן דורכגע-
דרונגען. האקט אויס דעם בוים און פערברענט איהם. בעפרייט

דורך פיוער די געפיהלען, וועלכע זיינען אין איהם יעצט איינגער-
קערקערט, און זיי וועלען זיך טראָגען אין רויטע פלאמען איבער
דער וועלט, און אונזערע נעמען וועלען ווי שמערען שיינען.

מ א ר ק (נעמט זי ליידענשאפטליך ארום).

פ ע נ י. האהאהא, פאָעטיש! זי פערדיענט דעם קום.

ה ע ר מ א נ (צו פענין). זאָלען מיר זיי דעם בוים דאָך
לאָזען?

פ ע נ י. אויסהאקען! אויסהאקען! אָדער דו —

ה ע ר מ א נ (צו דזשאהנען פעסט). האק אויס!

מ ע ר י. דזשאהן... דזשאהן...

מ א ר ק (אָכטערעטענדיג פון בוים). האק אויס.

ד ז ש א ה ן. פערפלוכט! פערפלוכט! (זוכט אויס די האק

מיט כעס און פאָכעט מיט איהר, ווי ער וואָלט עמיצען געוואָלט הרג'ער
נען.)

מ א ר ט י מ ע ר. דו! דו! פאָרויכטיג! פערנעם נישט,

דאָס איז א האק.

ד ז ש א ה ן (בייז). און א זעהר שארפע אויך. טאָ טראָג

דיך טאקע אָב.

מ א ר ט י מ ע ר. וואָס? מיר דראָהסט דו? מיר?

א נ נ א (פערעכטליך אין דזשאהנס זייט). ער ווייס שוין נישט,

וואָס ער רעדט.

ד ז ש א ה ן (געהמט צום בוים און העכטראָן מיט האַסט צו

האקען).

מ א ר ק. עס טוט מיר וועה, מירא! איך קאָן דאָס האקען

נישט פערטראָגען.

מ י ר א. קום, מיר געהען ווייטער.

מ א ר ק. עס איז א נארישקייט, דאָך מיר איז, ווי זיי האקען

פון מיר וואָס אָב.

מ י ר א. קום! קום! צו נייע הויכען, נייע אויסבליקען!

דו וועסט עם באלד פערנגעסען. און ווען דער בוים וועט ברענען,
 וועט עם מיך פרעהען, וואָס ער וואַרמט. (געהען אוועק נאָך לינקס.)
 פּעני (שרויט זיי נאָך). דאָס בוימדעל וועט דאָ שוין צו-
 פּוילען!

הערמאן. מיין ווילען מוז געשעהן.

דריטער אקט

א פעלזיגע שלובט, א גרויסע שפאלט צווישען בארגפעלזען. רעכטס און לינקס הויכע שטיינערנע ווענד, וועלכע טיילען זיך פערנאנדער מיטען אין הינטערגרונד דורך א שמאלען פוסוועג. די לינקע וואַנד, וועלכע ציעהט זיך פון פאַרנט נאָך הינטען אלץ העכער און העכער, איז אַבער טיילט דורך אַ טיעפען, ווייטען אַבגרונד; אויבען איז אַ שמאלער פוס-וועג, וועלכער פערקערט זיך בוים הינטערגרונד נאָך לינקס און ערגעץ וואו אין דער ווייטענס פערקערט ער זיך צוריק און קומט אַרום אויף דער הינטערגרונד-וואַנד, וועלכע איז שוין פיעל העכער פאר דער לינקער קער; דאָרטין פערקערט ער זיך בוים מיטען און פערשווינדט נאָך אויבען. רעכטס פערשווינדט די וואַנד גאַנץ אין דער הויך. בוים פוס פון דער רעכטער וואַנד געהט פון רעכטס דער אונטערסטער וועג.

מ א ר ק (ערשיינט אויף דעם אויבערסטען פוסוועג לינקס, בלויבט שטעהן בוים פערקער און קוקט זיך אַרום). באַרג און הימעל און שטראהלענדיגע זון. דאָס טאָל איז גאַנץ פערשוואונדען, פערשלונג-גען פון די בערג. איך אהן עם בלוז, ערגעצוואו דאָרט אונטען ליענט עם, און לעבט און אַטעמט און קעמפפט. דאָך ווי ווייט איז עם מיר, קוים לעבט עם נאָך אין מיין זכרון. איך בין פון די בערג פול, און פון דעם הימעל, און פון דער גרויסער שטראהלענ-דיגער זון. מיר איז, ווי איך וואַלט זיי קיינמאָל נאָך נישט געזעהן, ווי איך וואַלט זיי ניי ענטדעקט. אין א שטראהלען-רעגען וואשען זיך די בערג, און אייז און פעלזען, פיעלפארביג, אויגענבלענדענד און האַרץ-דערפרעהענד, אַטמען שטאַרק און ראַמפּען, ווי די ערד אין ערסטען טאָג פון איהר בעשאפונג, און יובלען: לעבען! לעבען! ווי ברייטעט זיך מיין ברוסט און שפאנט זיך אָן מיט גייסט! איך

פיהל דאָס לעבען אין זיין גאנצער גרויס, איך פאס עס גאנץ ארום, און ווי דאָס לעבען דאָרטין אונטער מיר, זעה איך אויך דאָס לעבען איבער מיר. אן אונענדליכקייט פון וועלטען, פול פון לעבען אין שאפען און אייביגער בעוועגונג. איך בין זיי אזוי נאָהנט, איך שפיר זיי אויף מיין רוקען. ווי שטאַלץ דאָס מאכט מיר, ווי רייף און ווי ערהויבען! קליין און נישטיג, ווי דאָס קלענסטע זעמדעל אונטער מינע פיס, עפען איך אויף די ווייטסטע הימלען און דרינג מיר דורך מיט גאָט און אייביגקייט. פון ביידע זייטען ביי מינע פיס איז טיעפער אָבגרונד, א פאלשער שריט בלוין, אן אונגעשיקטע בעוועגונג, און איך ליעג באלד אונטען צושמעטערט און פער-ניכטעט, דאָך אויך אין פאלען זעט עס דורך מיר זינגען: איך האָב דאָס אייביגע, אומערום זייענדיגע לעבען בעגריפען און דורכגע-לעבט. אַך, ווייטער, ווייטער געהן, צו נייערע הויכען און נייערע אויסבליקען און גרעסערער איינזאמקייט. (פערקערט זיך נאָך לינקס און פערשווינדט צווישען די פעלזען.)

פ ע נ י (קומט אַרויף פון רעכטס, קוקט זיך אַרום, אַראָב און אַרויף, געהט-צו צו לינקס, קוקט אַראָב און שפּרינגט אָב דערשראָקען).
וואָס פאַר אַן אָבגרונד!

מיר א (קומט אַרויף אין הינטערגרונד אויפ'ן אויבערסטען פוסוועג, שטופט אַראָב פון זעג עטליכע שווערע שטיינער און געהט ווייטער).

פ ע נ י (איבערראַשט). אה, מירא!

מיר א. פעני!

פ ע נ י. פאַרזיכטיג, ווי דו שטעהסט דאָרט!

מיר א. זעהסט דאָך, איך בין רוהיג.

פ ע נ י. מיר וואָלט דער קאַפּ געשווינדעלט. וואו איז דען

מאַרק?

מיר א. ער געהט! ער געהט!

פ ע נ י. ווי קומט עס, איהר זייט נישט צוזאמען?

מיר א. ער וויל אליין יעצט זיין. זיין נשמה וויל די וועלט

אויפנעמען און מוז די איינזאמקייט האָבען. עפעס זינגט אין איהם אַהן ווערטער און אַהן טענער, און א קליינער זייטיגער גערויש קאָן עס אפשר שטערן. געה איך פאַראויס און רוים דעם וועג איהם אָב, און מאַך דעם וועג איהם לייכטער.

פ ע נ י. איך וואָלט מורא געהאט א פוס דאָרטין צו שטע-
לען. ווי קאָן מען דאָרטין געהן?

מיר א. עס איז מיר דער לייכטסטער וועג. מארק געהט דאָך אויף איהם, מארק האָט איהם אויסגעקליעבען.

פ ע נ י. איך וואָלט איהם נישט געלאָזען און וואָלט אליין נישט געגאַנגען, ווען מען וואָלט מיך זאָגאר שלאָגען.

מיר א. ליעבט מען, איז די שארף פון א מעסער אויך אַ וועג.

פ ע נ י. איז ער נאָך ווייט? זעהסט דו איהם?

מיר א. (נישט אומקוקענדיג זיך). ער קומט! ער קומט! — און וואו זיינען אלע? דו ביזט דאָ גאנץ אליין?

פ ע נ י. אַך, מיר איז שרעקליך לאַנגווייליג! הערמאן און מאַרטימער האָבען אליין צו טאָן מיט דזשאַהנען. ניטאָ מיט וועל-

מען א וואָרט גאָר אויסצורעדען. אויך מיר א שפּאציר!
מיר א. ארמע מענשען! עס פעהלט אייך נאָר א ביסעל

ליעבע.

פ ע נ י. דו און מאַרק האָבען אָבער א סך פון דעם ארטיקעל — פאר וואָס זייט איהר פון אונז ענטלאָמען? פאר וואָס האָט

איהר אונז געלאָזען גאָר אליין? העלפט אונז דאָך, זייט מיט אונז און טיילט אונז אָן מיט אייער ליעבע.

מיר א. דו—ביזט—גערעכט. דאָך מאַרק — — (פלוצלונג שטאַרק דערפרעהט.) אַך, ער קומט! ער קומט! יעצט געה איך

ווייטער! (העכט אָן צו געהן.)

פ ע נ י. פאַרזיכטיג! אַי, ווי קאַנסט דו!

מיר א. (אויף דעם אויבערסטען מיטעלסטען וועג.) מאַרק קאָן עס דאָך. (פערשווינדט.)

פ ע נ י. זי איז משוגע! (קוקט נאך לינקס פון וואָנען מאַרק
דאַרף קומען.) ווי האָט זי איהם געהערט? איך זעה איהם דאָך
נאָך נישט. אורחו! אורחו! מאַרק! — ער ענטפערט נישט.
ער מוז נאָך ווייט זיין. (קוקט זיך ווידער איין.) עס האָט זיך
איהר געוויס בלוזן אויסגערוכט. דאָך איך ווארט איהם דאָ אָב,
אַך, דאָ איז ער אויך! מאַרק!

מ א ר ק (קומט אַרויף אין הינטערגרונד, גאַנץ פערטראַכט. ביל
איהר רוף קוקט ער זיך פּערוואונדערט אום, בעמערקט פעני'ן און רעדט
אַרויס טרוקען, ווי גייסעסאָבוועזענד.) דו האָסט מיך גערופען.

פ ע נ י. ביזט דו גאַנץ ענטוישט. איך האָב צו דיר זאָגאר
געשריען, און דו האָסט נישט געענטפערט.

מ א ר ק. איך האָב דיך נישט געהערט. (געהט ווייטער.)

פ ע נ י. אזוי ביזט דו פערטאָן אין זיך!

מ א ר ק. איך האָב דיך נישט געהערט.

פ ע נ י. ווארט א ווילע, געה נאָך נישט אוועק. זיי דאָן
פריינדליך. איך בעט דיך, איך בעט דיך. דו ווייסט נישט, ווי
איך האָב מיר די אויגען אויסגעקוקט נאָך דיר, ווי איך ביינק נאָך
דיר!

מ א ר ק (צושטרויט). האהא! (שפּרייזט ווייטער און וויל
פּערקערען אויף דעם מיטעלסטען וועג.)

פ ע נ י (שרויט־אויף). איין מאָמענט נאָר!

מ א ר ק (דרעהט זיך אום און קוקט זי אָן, שמעהענדיג ביים
רעכטען ברעג). נו?

פ ע נ י. אַך, שמעה נישט אזוי, עס ווערט מיר שוואַך ביים
הארצען.

מ א ר ק. וואָס האָסט דו מיר צו זאָגען?

פ ע נ י. זעץ דיך כאַטש צו, אזוי קאָן איך מיט דיר נישט
רעדען.

מ א ר ק (זעצט זיך אוועק, די פּיס אַראָבעלאָזען אַראָב דעם
פעלזען). רעד.

פּעני. א דאנק דיר, וואָס דו האָסט דיר אוועקגעזעצט.
דאָך דיין קול —

מאָרק. וואָס האָסט דו מיר צו זאָגען?

פּעני. איך ווייס, איך האָב דיר געקריינקט, אָבער דאָס איז געווען אויס לייעבע צו דיר, אויס אייפערזוכט צו מירא'ן. איך האָב נישט געקאָנט זעהן, איהר נאָמען מיט דיינעם אויף דעם בוימדעל איינגעשניטען.

מאָרק. (מאָכט אַ בעוועגונג אויפצושטעהן).

פּעני (שרויט-אויף). מאָרק, זיץ, זיץ!

מאָרק. וואָס האָסט דו ווייטער מיר צו זאָגען?

פּעני. איך לייעב דיר, מאָרק.

מאָרק. דו לאַנגווייליגסט דיר נאָך אלץ?

פּעני. דו פעהלסט מיר אויף יעדעם שריט. איך ביינק

נאָך דיר.

מאָרק. יעצט קאָן איך ווייטער געהן.

פּעני. דו ביזט שטענדיג צו מיר גוט געוועזען. איך האָב גלויבען געקאָנט, דו לייעבסט מיך. קאָנסט דו נאָך אין דיר נישט ענטדעקען א וואַרמען פּלאַץ פאַר מיר? קוק מיר אָן, ווי שיינ איך בין. און אין מיין גרויסער שיינהייט ברענט א פייער צו דיר, צו דיר! ווי קאַלט דו קוקסט מיך אָן! דו קערסט אַוועק דיין בליק פון מיר. האָב איך דיר אזוי שטאַרק געקריינקט? קאָנסט דו מיר די קריינקונג נישט פּערגעבען?

מאָרק. איך האָב דיר פּערגעסען און דיין קריינקונג. איך

בין געוועזען ווייט פון דיר און דער נאַנצער חברה. איך האָב געלעבט אין אנדערע גאָר וועלטען. ווי א פייער-שומר אין זיין הויז כען טורם, בין איך געגאַנגען אויף מיין איינזאַמען וועג און דורכ-געדרונגען מיט מיין אויג אין דאָס לעבען פון די ווייטסטע וועלט-טען. דו האָסט מיר מיינע געדאַנקען יעצט צושטערט, האָסט מיין בליק מיר אָבגעלענקט. געה דיין וועג, ווייב!

פּעני. איך גלויב, דו האָסט אונטערוועגס געטרונקען און

רעדסט שוין אויסען וועג. דו ווילסט מיך בעלידיגען און ווערסט מיר לאנגווייליג. איך גלויב, איך געניץ באלד. דייע ווייטע וועלטען ווערען מיר גאנץ געפעהרליך. פוי! אדיע! (לויפט אַוועק נאָך רעכטס מיט געלעכטער.)

מ א ר ק (נאָכקוקענדיג איהר). דאָס ווייב! די נקבה, פול ניעדעריגער תאווה, וועלכע האָט נישט מעהר צו געבען ווי איהר קערפער! ווי דרעהט זי מיט איהרע זייטען, די הונגריגע תאווה, וועלכע זוכט זיך זעטינקייט! — וואָס קוק איך איהר נאָך, איך — מאן? דוכט זיך מיר נישט אויס, איך האָב יעצט וואָס פערלאָרען? — אה, גרויזאמע זינליכקייט! אָה, אייביגעס לעבן צען נאָך דער פרוי! איך ווענד מיין בליק צו ווייטע וועלט-פראָבלעמען, און אָט שמעה איך וויעדער הינטער דעם פרויענקלייד אין קאמפף מיט מיר און מיט דעם פרויענקערפער. אוועק! אוועק! (וויל אויפשטעהן.)

מ י ר א (גנב'עט זיך אונטער פון הינטען און לעגט אַרויף איהרע הענד אויף זיינע אויגען).

מ א ר ק. מירא!

מ י ר א (פליסטערט). ניין.

מ א ר ק (בעשאפענדיג איהרע הענד). דאָך. מירא.

מ י ר א (ווי פרויער). ניין. ווער איז דען מירא? די, וועל-כע איז יעצט אוועק פון דיר? אָדער די, וועלכע איז פרויער דאָ ארויפגענאנגען?

מ א ר ק. דו פליסטערסט, דאָך איך דערקען דיין קול.

מ י ר א. איך ווער בעלידיגט און פערשווינד צוריק. איך

בין נישט מירא, דו קענסט מיך נישט.

מ א ר ק. מירא! מירא!

מ י ר א. ווי בעדויער איך, וואָס דו ביזט פון דיין מירא'ן

אזוי פול. יעצט קאָן איך — איך נישט זיין.

מ א ר ק. נעם אראָב דייע הענד און לאָז מיך דיך זעהן.

מירא. דו זאָלסט מיך מיט דיין מירא'ן פּערגלייכען?
 דאָס וויל איך נישט. אַם ליַעבסטען בינד איך דיר די אויגען צו.
 מאַרק. דיין דופט איז ווי דער דופט פון מירא'ן. דו ביזט
 יעצט שפּיעלעריש אויפגעלעגט, מירא.

מירא. איך בין זי נישט. דו גלויב מיר דאָך. איך בין
 נישט מירא. איך בין אַ פאַסטושקע פון די בערג. אויבען פיטערט
 זיך מיין ציגענסטאדע. זיך רוהיג נאָך. פּיעלייכט הערסט דו
 גלויך די גלעקלעך אויף די העלזער פון מיינע אינגסטע ציעגעלעך.
 פּיעלייכט וועסט דו מיין הונד דערהערען. — שטיף איז עס. זיי
 רוהען אלע אין דער הייז פון טאָג. זיי רוהען, מיינע ליַעבע. אָבער
 איך האָב דיך דערזעהן און בין אַראָבגעשפרונגען צו דיר. דו געד
 פּעלסט מיר זעהר גוט. איך האָב שוין לאַנג אזא אַיינעם נישט
 געזעהן.

מאַרק. נעמסט דו נישט די הענד אַראָב פון מיינע אויגען,
 נעם איך זיי אליין אַראָב.

מירא. ניין, ניין! איך שפּרינג אַרויף צוריק און פּערד
 שווינד. וועסט מיך נישט קאָנען כאַפּען. פּלינג בין איך זעהר,
 פּלינקער פּיעל פאַר די ווילדע ציעגען. דאָס וואָלטען דיר די ציע-
 גען פון מיין סטאָדע געקאָנט דערצעהלען. הו, ווי יאָג איך מיך
 נאָך זיי! מיין הונד לויפט מיר נאָך און בעוואונדערט מיינע
 שפּרינג.

מאַרק. איך וויל דיך זעהן.

מירא. איך וויל נישט קיין פּערגלייך. דו שטעל דיר מיך
 נאָך פאָר. מיין וואוקס איז וועניגער ווי מיטעלמעסיג — ריכטיג-
 גער, גאַנץ קליין. איז עס אויך דיין מירא? — מיין געזיכט איז
 ווייס געוועזען, יעצט איז עס אָבער גאַנץ זונפערברענט, און איך
 זעה אויס, ווי אַ טאָכטער פון דעם הייסען דרום. און אויך מיין
 האַלז און מיינע אַרמס זיינען ברוין געוואָרען, דאָך וואו די זונענ-
 שטראַהלען האָבען נישט דערגרייכט, בין איך נאָך גאַנץ אַלעבאַ-
 סטער-ווייס. איך באַד מיך יעדען טאָג אין פּרישען מאָרגענטוי

און אין קאלטען ריינעם וואסער פון די בערגשטראָמען. נאָר זיין
נען מיינע הענד נישט מעהר שיין פון פערשיעדענער ארבייט.

מ א ר ק. דייןע פינגער זיינען נאָר נישט גלאט.

מ י ר א. זיינען עס אויף דיין מירא'ס פינגער ? אָבער נאָך
מיאסער זיינען מיינע נאקטע פיס. זיי זיינען גאנץ צוקראצט און
צושניטען.

מ א ר ק. לאָז מיך זיי אָנטאפען.

מ י ר א. וואָס פאלט דיר איין ! דאָס האָט קיין מאן נאָך
נישט געטאָן, ווי נאָר דער שוסטער, ווען איך האָב אויף פסח-יום-
טוב שיד מיר אָנגעטאָן.

מ א ר ק. איך וויל דיין שוסטער זיין.

מ י ר א. איך האָב פאר דיר א בעסערע פערווענדונג. דו
ביזט מיר יעצט מיין שפיעלצייג. ווילסט דו מעהר נישט הערען
מיין בעשרייבונג ?

מ א ר ק. דייןע האָר זיינען קאסטאניענפארביג.

מ י ר א. ניין, שווארץ.

מ א ר ק. דייןע אויגען בלוי.

מ י ר א. ניין, ברוין. דו מאָלסט דיר אלץ דיין מירא'ן.

זיכער.

מ א ר ק. ווי ביזט דו ניי מיר יעצט ! אָה, מירא ! מירא !

מ י ר א. וויעדער ! יעצט פערשווינד איך אָבער.

מ א ר ק. ניין, ניין. זעהסט דאָך, איך רוק דייןע הענד נישט

אראָב, איך עפען די אויגען מיר נישט אויף. רעד ווייטער נאָך.
רעד ווייטער.

מ י ר א. איך בין זעהר שיין. ווען עס טרעפט מיך עמיץ

מיט אָפענע אויגען, בלייבט ער שטעהן און גלאַצט מיך אָן, ביז איך

געה פארביי, און דרעהט זיך אום און קוקט מיר נאָך, ביז איך
פערשווינד.

מ א ר ק. און לויפט דיר נישט נאָך, דער שוטה ?

מיר א. איך האָב מיין הונד מיט מיר, און ער איז גרויס
און שטארק, און שארפט די ציין אויף יעדען פרעמדען.
מיר ק. וואו איז ער יעצט?
מיר א. ער איז אויבען שטעהן געבליעבען ביין מיין סטאדע,
דאָך ביי יעדען רופ איז ער שוין דאָ.
מיר ק. מיינסט דו, איך האָב מורא פאר אַ הונד?
מיר א. פאר מיין הונד מוז מען שוין מורא האָבען. ער
האָט שוין מיט אַ וואָלף געקעמפּט און מיט אַ בער, און האָט זיי
בעזיענט.
מיר ק. זאָג שוין, מיט אַ לויב און מיט אַ טיגער.
מיר א. איך זאָג דעם אמת דיר. דאָך וויל איך דיר נאָר
נישט שרעקען. דו ביזט מיין שפיעלצייג און וועסט דיר פּערהאלט־
טען, ווי איך וויל. ביזט אויך נישט עהנליך אויף אלע, וועלכע
איך האָב אָנגעטראַפּען, ווען איך האָב געדארפט מיין הונד האַלטען
נעהנטער ביי מיר.
מיר ק. פון וואנען ווייסט דו דאָס?
מיר א. דיין געזיכט האָט עס מיר געזאָגט. איך האָב דיר
לאנג בעקוקט, מוזט דו וויסען. דעם גאנצען שמאָלען וועג ארויף.
מיר ק. פאר וואָס זאָל איך נישט קענען דיר? !
מיר א. דו וועסט מאכען אַ פּערגלייך, און איך האָב מורא,
דיין מירא זאָל מיך נישט בעזיענען אין דינע אויגען. וויפיעל מאָל
זאָל איך עס דיר נאָך זאָגען?
מיר ק. איך בעט דיר, לאָז מיך דיר זעהן.
מיר א. איך בין יונג און שוין, זעהר יונג און זעהר שיין.
פיעלייכט אינגער און שענער פאר דיין מירא'ן. דאָך וועל איך
מיך דיר נישט בעווייזען. דינע אויגען דארפען מיך נישט זעהן,
נאָר דיין פאנטאזיע זאָל מיך דיר אויסמאָלען.
מיר ק. מירא, מירא, עס איז אַ געפּעהרליך שפיעל, איך
קאָן מיך נאָך פּערליעבען אין דיין פאסטושלע.
מיר א. אלץ מירא און מירא! איך קאָן באלד וויינען.

פאר וואָס איז איהר שטימע אזוי ווי מיינע? פאר וואָס דופט
איך אזוי ווי זי? אַך, דו ביזט פון איהר צו פול. איך געה אוועק
און וועל שמענדיג, שמענדיג טרויעריג זיין.

מ א ר ק. פאסטושקע אָדער מירא, ניב מיר יעצט אַ קום!
מירא. אזוי האָט נאָך קיין פרוי א מאן א קום געגעבען.
זאָל מירא קומען און דיר קוסען.

מ א ר ק (אַרומגענענדיג זי אויף הינטען מיט די הענד).
פאסטושקע! פאסטושקע! פאסטושקע!

מירא. ענדליך! ענדליך!

מ א ר ק. דיין קום! דיין קום!

מירא. פאר וואָס ווילסט דו דען מיין קום?

מ א ר ק. האהא, דו פרעג נישט פיעל. איך וויל דיין קום.

עטוואָס איז מיר דורכגעלאָפען, האָט מיך דורכגעצוקט. איך וויל
דיין קום. (אַראַבציהענדיג איהר קאַפּ). דיין קום! דיין קום!
דיין קום!

מירא. דו ביינק נאָך איהם. אַ דיכטער דארף די ביינ-
קענים. אזוי שמעהט עס אין די דיכטער-ביכער.

מ א ר ק. פון וואנען ווייסט דו, איך בין אַ דיכטער.

מירא. איך האָב עס מיר געזאָגט. דינע אויגען האָבען

עס מיר אויפגעדעקט, און ווייל דו ביזט אליין געגאנגען.

מ א ר ק. פון וואנען ווייסט דו, אַ דיכטער געהט אליין?

מירא. איך ווייס עס פון די ביכער און פון קלוגע מענשען.

אַ דיכטער מיינט, ער דארף די מענשען נישט. אַ דיכטער מיינט,

ער ליעבט און דארף בלוז די נאטור און שידט פון איהר די מענ-

שען אויס. אַ דיכטער ליעבט גאָר קיינעם נישט. ער ליעבט בלוז

זיך און זיינע געדאנקען, און געהט דערפאר אליין.

מ א ר ק (שרוייב-אויף). מירא! (וויל אַראַבנעמען איהרע

הענד).

מירא (נישט לאָזענדיג). שוין וויעדער מירא! איך בין זי

נישט. פאר וואָס פרענסט דו מיך נישט, ווי איך הייס?

מ א ר ק (רויסענדיג איהרע הענד פון זיינע אויגען). דאָס
נעהט נישט מעהר!

מ י ר א (ראַנגלענדיג זיך מיט איהם, פליסטערנדיג). איך
היים... איך היים...: „די ביינקעניס נאָך דער אונבעקאנטער
פרוי!“

מ א ר ק (אַראַברויסענדיג איהרע הענד). דאָס איז שוין מעהר
קיין שפיעל!

מ י ר א (לאַכט הארציג, פאטשענדיג און די הענד).
מ א ר ק. דאָס זעהט באלד אויס ווי א פאסטקע, מיך צו

פאנגען!

מ י ר א. דו זעהסט, איך בין נישט טרויעריג, בין אויף דעם
פאסטושקע גאָר נישט אייפערזיכטיג. איך האָב מיר געוויסהייט
בלויז געוואונען: וויל איך דיין ליעבע האָבען, מוז איך דיר איר
מער ניי זיין, מוז איך דיר אייביג בלייבען אן אונבעקאנטע פרוי.
(לאַכט גליקליך). ווי האָסט דו צוגעיובעלט דיין נייער מיראָן!
ווי האָט אין מיר מיין הארץ געטאנצט! גאָט, זיי נישט אזוי אָנ-
גערוקט און ערנסט!

מ א ר ק. און דאָס אנדערע, דייע ווערטער וועגען דיכטער
— האָסט דו נישט אין מיר געציעלט? ביזט דו נישט בעלידיגט,

וואָס איך בין א שטיקעל וועג אליין געגאנגען?

מ י ר א. ניין, איך בין געוועזען איבערגליקליך, וואָס דו גע-
ניסט אזוי די איינזאמקייט דיר צום נוצען און גייסטיגען געוויזן,
און האָב די שטיינער אָבגערוימט פון וועג, דו זאָלסט עס לייכטער
האָבען אין דיין גאנג. דאָך —

מ א ר ק. דאָך —

מ י ר א. איך בין דערמאָנט געוואָרען אָן אונזערע חברים.
מאָרק, דער גאנצער וועג איז זיי פארגאַלט דורך רייסערייען. און
טראַכט איך נאָך פון דזשאהן און מערי'ן — מאָרק, זיי מוזען
געהאַלפען ווערען, זיי דארפען ליעבע האָבען. ווער זאָל זי זיי
בריינגען, אויב נישט דו?

מ א ר ק. איך? ! איך בין גאנץ ווייט פון זיי! וואָס גע-
הען זיי מיך אָן? טאָג־מענשען, ברואים, וועלכע לעבען מיט אל-
טעגליכקייט. זיי קאָנען בלויז אראָבציעהען צו זייערע רייסע־רייען.
איך קאָן מיט זיי נישט אָטמען אין איין לופט.

מ י ר א. איך רעד פון ליעבע, מאַרק. זי בערייכערט און
דערהעבט. דו קאָנסט נישט אראָבגעצויגען ווערען, ווען דו קומסט
צו זיי מיט א ליעבענדיגען האַרץ.

מ א ר ק. איך האָב עס נישט פאַר זיי. איך בין זיי פרעמד
נעוואָרען. די פעלזען דאָ זייגען מיר נעהנטער א סך.

מ י ר א. דו ביזט דיכטער, דו העכסט דיך אויף און לעבסט
דיך אריין אין די פרעמדסטע וועלטען, העב־אויף דיך אויך צו
ליעבע.

מ א ר ק. אויפהעבען זיך צו ליעבע! ווער זאָגט, איך מוז
גאָר ליעבען! דאָס איז פיליסטעריי!

מ י ר א. מיין דיכטער, העב דיך צו דער קראפט אויף, וועל-
כע ליענט און שאפט אין ליעבע. זיי אַ שטורם, וועלכער עפענט
אויף דעם שויס פון דער ערד מיט דונערן און בליצען און בריינגט
איהר די הערליכסטע בעפרוכטונג. זיי די זון, וועלכע זיהט מיט
איהרע ברענענדיגע שטראלען קראפט און לעבען.

מ א ר ק. ניין, איך האָב זיי נישט וואָס צו בריינגען, וואָס
צו זאָגען!

מ י ר א. אָה, דו וועסט דיך שוין געפינען. בעדענק, באלד
העבט זיך אָן דער שווערסטער טייל פון וועג, מיר זיינען שוין נישט
ווייט פון דעם גלעטשער — וואָס פאַר א גליק וועט עס זיין פאַר
אונז אלעמען, דעם שווערען וועג האַנד אין האַנד צו געהן, אייניג,
העלפֿענדיג, ליעבענדיג. קום, א ביסעל ווייטער אויבען טיילט אָב אַ
וועג זיך, וועלכער פיהרט צו דיעזען וועג דאָ אונטען. מיר וועלען
איהם בעטרעטען און געהן צו זיי ענטגעגען.
מ א ר ק. דו ווילסט מיין אונטערנאנג.

מירא. איך וויל דיין אויפשטראלען, איך וויל דיין אויפ-
שטייגען צו העכסטער מאכט.
מאָרָק. דו האָסט מיך פון אלע הימלען אראָבגעריסען.
מירא. איך וויל אין העכערע דיר פּערזעצען.
מאָרָק (מיט פּעראַכטונג). ליעבען! אַ געזעלשאַפטס-
רעטער ווערען!
מירא (מיט עקסטאַזע). ליעבען! אַ געזעלשאַפטס-רעטער
זיין! קום, דו וועסט דער גרעסטער דיכטער ווערען!
מאָרָק (זיפּצט-אויף). געה, איך געה דיר נאָך.
מירט. ניין, דו מוזט דער פיהרער זיין! (קוקט איהם אָן
מוט בעגייסטערטע אויגען, כּעפּעהלעריש אויסשטרעקענדיג די האַנד
צום וועג.)
מאָרָק (קוקט זי אָן אַ וויילע, אַ שמויכעל צולעגט זיך אויף
זיינע ליפען). פּאַסטושקע!
מירא (לעגט איהר ארם אַרום איהם מיט גליקליכען לאַכען און
העכט אָן מיט איהם צו געהן). דאָרט אונטען בלאַנדזשעט אום מיין
סטאדע.
מאָרָק. ווי ביזט דו אויף דאָס פּאַסטושקע-שפּיעל גע-
קומען?
מירא. דו זעהסט, איך האָב דערפון דאָך פּיעל געוואונען.
מאָרָק. מאַך איך די אויגען צו, איז מיר, ווי איך וואָלט
ווירקליך אַ פּאַסטושקע געהאַלטען אין מיינע ארמס און פון איהר אַ
קום געפאָרדערט. דו, זיי אייפּערזיכטיג, אַ נייע געליעבטע האָט
אין האַרץ ביי מיר זיך איינגענעסטעט.
מירא. האהא, אָט בין איך מירא דיר, אָט בין איך דיר
פּאַסטושקע! יוכהו, דו ליעבסט מיך דאָפּעלט! (לויפען אַרויף.
אַ וויילע איז די געגענד לעדיג. באלד קומען אַרויף דזשאהן און מערי
פון רעכטס, גאַנץ שטויב בעדעקט, מידע, אַכגעמאַטערטע, געעלטערטע, אַנ-
געלאָרען מיט פּעקלעך. דזשאהן טראָגט נאָך אויף זיך אַ גרויס בונדעל
האַלץ.)

דזשאהן (ווארפט זיך אויף דער ערד). איך טראָג נישט מעהר. איך געה נישט ווייטער. איך סטרייק.

מ ע ר י . דו סטרייקסט ?

דזשאהן (בייז). איך סטרייק! איך סטרייק!

מ ע ר י . דו ווילסט דיך וויעדער אָנהעבען מיט הערמאנען ? דזשאהן. און וועל אויך מיט איהם ענדיגען.

מ ע ר י . וואָס ווילסט דו טאָן ? דיך און מיך רואינירען ? ער טרייבט דיך פון דער פאבריק ארויס, און איך וועל אויך מיין אָרט פערליערען.

דזשאהן. זאָל זיין! איך טו נישט מעהר. מ ע ר י . זאָל זיין, זאָנסט דו ? זאָל זיין ? ארט דיך נישט פאר מיר ?

דזשאהן. און דיך ארט דען פאר מיר ?

מ ע ר י . איך העלף דיר מיט דאָך, ווי איך קאָן. איך העלף דיר דאכט זיך איבער מיינע כחות.

דזשאהן. ניין, איך מיין נישט דאָס. דער מענש אין מיר ווערט גאנץ פערניכטעט און בעלדיגט, דער מענש אין מיר שרייט און רעוואָלטירט, דאָך דאָס פערשמעהסט דו נישט, דאָס ארט דיך נישט, דו האָסט בלויז מורא פאר דאָס שטיקעל ברויט.

מ ע ר י . ליידיט אין מיר דער מענש נישט ? און דאָך —

דזשאהן. דער מענש אין דיר מוז גאנץ — קליין זיין.

מ ע ר י . ווי רעדסט דו דאָס צו מיר ? !

דזשאהן. איך קאָן דיך זידלען יעצט און שילטען !

מ ע ר י . דזשאהן !

דזשאהן. דאָס האָבען מיר פון אונזער זיין אין איינעם ! וואָס איז געוואָרען פון אונזער שיינעם טאָג ! דו ביזט מיר יעצט געוואָרען א שווערע משא. ווען נישט דו, וואָלט איך אנדערס גאָר געהאנדעלט מיט דער גאנצער חברה. איך וואָלט מיך נישט גע-לאָזען אזוי טרעטען.

מערי (וויינט). איך בין א שווערע משא שוין! איך בין
א שווערע משא!

דזשאהן. בעגרייף: נאך מעהר ווי דו, וויל איך, די
זאָלסט נישט הונגערן. עס איז געווען מיין טרוים און איו, דו
זאָלסט קיין נויט נישט ליידען, זאָלסט פון דאגות און פון דחכות
קיינמאָל נישט וויסען. איך בין בערייט צו טאָן די שווערסטע
ארבייט און די שלעכטסטע. דאָך דעם מענש אין מיר לאָז איך
מיר נישט צוטרעטען, און דאָס האָסט דו אויך געדארפט וועלען
און מיר אין דעם העלפען.

מערי. מען מוז ארונטער, ווען מען קאָן נישט אריבער.
וואָס איז דער גאנצער מענש, ווען ער פּערהונגערט?
דזשאהן. פוי איבער דיין פּילאָזאָפּיע! איך קאָן מיט
דיר נישט מעהר רעדען.

מערי. דאָס לייעבסט דו מיך אזוי?
דזשאהן. דערמאָן מיך יעצט נישט פון אונזער לייעבע.
איך קאָן מיר דעם קאָפּ צושמעטערן.

מערי (פאלט איהם אויף דער ברוסט). דזשאהן! דזשאהן!
דזשאהן. „דזשאהן! דזשאהן!“ וויינען קאָנסט דו!
הער דאָך אויף מיט דייע טרערען.

מערי. זיי דאָך גוט צו מיר.
דזשאהן. איך טו נישט מעהר, איך סטרייק. — דאָ קור
מען זיי, די טרפה'נע פרצופים!

מערי (זעצט זיך שנעל אויף און טריקענט זיך די טרערען. —
הערמאן און פעני, א ביסעל הינטער זיי מאַרטימער און אַננא קומען
ארויף פון רעכטס).

הערמאן. איך וויל און קאָן נישט אנדערס. אם בעסטען
דער איך גאָר נישט. אָן מיינע אויגען זאָל מען מיר ארויסזעהן,
צו בין איך ביזן צו פריינדליך אויפגעלעגט.
פעני (צולאָכט זיך נערוועז).

אננא (אנצייגענדיג אויף דו שאהנען). זעה, ער זיצט שוין וויעדער.

מארטימער (היצויג). וואָס זיצסט דו וויעדער שוין? דזשאהן (קוקט איהם פעסט אָן).

מער (דערשראָקען פון הערמאַנ'ס בליקען). מיר וועלען אונז אַ ביסעל נאָר פּערווהען, דערנאָך וועלען מיר ווייטער געהן. דזשאהן. ניין.

מארטימער. וואָס הייסט ניין? ! וואָס טיימטש, ניין? ! אננא (אנכאָפּענדיג איהם פאר דער האַנד). דו היצסט דיך וויעדער שוין.

מארטימער. דו גרויסער נאָר, ווי הייסט, איך היץ מיך וויעדער שוין? עס איז פון איהם דאָך צו צופלאַצען! דזשאהן. טו עס.

מארטימער (אויפּגערגט, זוכט ווערטער). הערמאַן (געלאַסען). וואָס מיינסט דו מיט דיין „ניין“? דזשאהן. ניין איז ניין. פּערשטעהסט נישט, וואָס „ניין“ הייסט? איך געה נישט ווייטער, איך טראָג נישט מעהר אלע דינע פעקלעך. איך סטרייק.

הערמאַן. דו לאַכסט.

מארטימער. דו וועסט ביי אונז אויף אלע פיער קריכען! דזשאהן. מיט דיר רעד איך איבערהויפּט נישט.

מארטימער. איך פיהל ווירקליך, ווי צו געבען איהם מיט מיינ שטעקען.

דזשאהן. וואָס?

מארטימער (טרעט אָב הינטער אננאָן).

אננא. העב דיך בעסער נישט אָן מיט איהב.

הערמאַן. נא, מיר געהען גלייך, אז נישט וועלען מיר קיינמאָל נישט קומען צו אונזער ציעל. יטטעה-אויף און קום. מאך דיך נישט נאריש.

דזשאהן. איך געה נישט ווייטער.

הערמאן. ווילסט דוקא דײך ארומרייסען מיט מיר?
 דזשאהן. איך בין א ברייער מענש צוגעשטאנען צו אייער
 חברה, א גלויכער צווישען גלויכע, א חבר פון די קינדסהייטס-און די
 חדר-יאָהרען. און אזוי אויך זי. און וואָס זיינען מיר ביי אייך גע-
 וואָרען? עזלעך בלויז די משאות אייך צו טראָגען, הענד בלויז די
 ארבייט אייך צו טאָן. דער שיינער טאָג איז מיר און איהר גע-
 מיינ פערדאָרבען געוואָרען. מיר זיינען צו מיר אַ לעבליכען בליק
 זיך צו צואוואַרפען, און אזוי גערייצט, אז מיר קאָנען זיך שוין
 קריענען.

מער (צואוויינט זיך).

דזשאהן. אָט דאָס, איהר זעהט, נאָר וויינען, וויינען טוט
 זי. האָט באלד פערנעסען, ווי צו לאכען, ווי צו שמייכלען. ניין,
 ערגער קאָן נישט ווערען מעהר. איך סטרויק. געהט אליין דעם
 וועג. איך שטעה פון חברה אָב.

מארטימער. מיר ברויכען געוואלט. מיר צווינגען דײך!
 דזשאהן. דו צווינגסט מיך? איך וויל עס זעהן.
 (שפּרונגט-אויף, כאַפט דעם שטעקען, וואַרפט דעם שטעקען און נעמט די
 האַק.)

מער (אויפּשפּרונגענדיג). דזשאהן! דזשאהן!

אננא. מארטימער, טרעט אָב!

מארטימער (אַכטדעיענדיג). איך האָב פאר איהם קיין

מורא נישט!

הערמאן (רוהיג ארויסנעמענדיג אַ רעוואָלווער פון הינד-
 טערקעיענע). דאָ, האָסט דו, מארטימער, א רעוואָלווער. איך האָב
 אַ צווייטען. (נעמט אַרויס אַ צווייטען.)

מארטימער (נעמענדיג דעם רעוואָלווער). הא, יעצט וועל
 איך מיט איהם לערנען בלאַק! (מאַכט אַ שריט פאַראַויס און צוויי
 צוריק, מיט דעם אָנגעשטעלטען רעוואָלווער.) דו נעמסט די פעקלעך!
 געהסט ארויף!

דזשאהן. איך טו עס נישט. איך סטרויק.

מארטימער. דו בונטעוועסט דרך געגען דיין ברויטגע-
 בער — איך קאָן דרך דערשיעסען ווי א הונד!
 דזשאהן. איהר צווינגט מיך נישט! איך סטרייק.
 מארטימער (מאכט בעוועגונגען, ווי ער ציעלט זיך).
 מערי (אין גרויסען שרעק). אַי, אַי, שיעסען זיי, ווארף
 איך מיך אונטער די קוילען.
 דזשאהן. זיינען מיר ביידע טויט.
 מערי. ווילסט דו ביידענס טויט? ווילסט דו, איך זאָל
 שטארבען?
 מארטימער (שיעסט אויס אין דער לופט).
 מערי (שרייט אויף און פאלט). אַי! ... אַי! ... עם איז
 מיין טויט! עם איז מיין טויט! גולנים! מערדער!
 דזשאהן (וויל אַ וואַרף טאָן די האַק אויף מאַרטימער'ן).
 אַננא (שפּרינגט אַרײַן צווישען). אוי, זעה! זעה!
 פעני (הינטען אויפ'ן וועג). דאָס פּובליקום פּערגרעסערט
 זיך. מאַרק און מירא קומען.
 הערמאן (לעגט אַרײַן זײַן רעוואָלױער אין קעשענע, מרעט
 אַב עטליכע טריט פּון די קעמפּענדיגע, פּערוויכערט אַ פּאַפּיראַס און
 קוקט רוהיג אויף דזשאהן און מארטימער).
 פעני (רופט צו די אַנקומענדיגע). שנעלער, שנעלער!
 עם איז דער אינטערעסאַנטסטער מאַמענט, עם איז דער קלימאַקס.
 נאָר ששש! רעדט נאָר נישט אַרײַן אין מיטען שפּיעל.
 מירא (כמעט אַראַבלויפּענדיג). מיר קומען נישט אהער
 בלויז אלס צוזעהער.
 פעני. נאָר אלס מיטקעמפּפּער! ? בראווא! דאָס שפּיעל
 וועט ווערען אינטערעסאַנטער.
 מאַרק (בלויבט שטעחן אויבען, בעקוקענדיג די קעמפּענדיגע).
 מלחמה אין פּולען גאַנג.
 מירא (צולויפּענדיג צו דזשאהן און מארטימער). ווי ווילדע

חיות, אָהן מענשליך געפיהל אין הארצען! לאָזט אראָב די וואַ-
פען שנעל! דעם רעוואָלווער דו, און דו די האַק!

מ א ר ט י מ ע ר. זאָל ער די האַק אראָבלאָזען צוערסט!

ד ז ש א ה ן (שפויט אויס מיט פּעראכטונג, לאָזט אראָב די הענד,
וואַרפט צו די האַק צום געפּעק און קערט זיך אַוועק).

מ א ר ט י מ ע ר. און יעצט זאָל ער די פּעקלעך נעמען און
געהן מיט זיי ארויף!

מ י ר א. מיר וועלען אלע געהן ארויף אין איינעם און אלע
טראָגען פּעקלעך.

מ א ר ט י מ ע ר. וואָס? פּעקלעך? אפשר איך? אפשר
הערמאן?

מ י ר א. אלע.

מ א ר ט י מ ע ר. פּיעלייכט נאָך אויך דאָס האַלץ? האהא,
מיד קריגסט דו נישט צום טראָגען. קאָנסט עס גאנץ אליין.

מ י ר א. דאָס וועל איך. (איילט צום געפּעק.) א יעדער זאָל
א פּעקל נעמען, אָדער איך נעם אויף מיר די גאנצע משא.

פ ע נ י. הערקולעס אין יובקע!

מ א ר ט י מ ע ר. פון מיינעטוועגען! איך קאָן נאָך עפעס
צולעגען.

א נ נ א. זי וועט דאָס האַלץ אליין קוים פון אַרט דאָך ריה-

רען.

מ י ר א. איך וועל מיר שוין אן עצה געבען. (העכט אָן
אַראָבצוינעמען דעם גרויסען שמריק, מיט וועלכען דאָס האַלץ איז אי-
בערגעבונדען.)

מ א ר ק (פּערלאָזט זיין פּלאַץ און געהט אראָב רעכטס איבער'ן
וועג און בלויבט שטעהן כּוים פּאַרנסטען פּעלזען, נישט אַבווענדענדיג די
אויגען פון מירא'ו).

ד ז ש א ה ן (צו מירא'ו). לאָז גוט זיין. איך נעם ווייטער

דאָס געפּעק.

מיר א. ניין, א יעדערער א פעקעל אָדער איך טראָג אלץ
אליין.

דזשאהן. דו וועסט עס נישט קאָנען.
מערי. אך, דו רעדסט דך איין! לאָז אונז דאָך עטוואָס
טראָגען.

מיר א. ניין, האָב איך געזאָגט. אלע אָדער איך אליין.
(בעפרייט דעם שטריק און צוהאַקט איהם מיט דער האַק אויף צוויי גלויב-
כע טיילען.) פון איין שטריק מאַך איך צוויי, און איין גרויס בינד-
דעל האַלץ ווערט קליינע פיער. — יעצט בינד איך זיי אין די
שטריקדעקען איין, צו צוויי אין יעדעם שטריק. — און אָט שמעל
איך מיך אריין אין מיטען, לאָז מיך אויף די קני אראָב, העב אויף
איין שטריק אויף איין אקסעל, — יעצט דעם צווייטען אויף די
צווייטע אקסעל — דאָס איז גוט געגאנגען. יעצט קומען די
אנדערע פעקלעך — זיי זיינען פארטיג איבערגעבונדען צו צוויי
און צוויי. גוט. אויף איין אקסעל — און אויף די צווייטע.
אזוי. — יעצט קומט דאָס שווערסטע. יעצט מוז איך מיך
אויפהעבען. (פעני, מאַרטימער און אַנאָ צולאָכען זיך.)

מארטימער. א נו! א נו! א העב! א העב!

פעני. אורזו, דו גבור'טע!

מיר א. איהר לאַכט נאָר נישט צו פריה. איך וועל מיך
אויפהעבען און וועל עס טראָגען. און קאָן איך עס נישט, בלייב
איך שטעהן אויף מיניע קני און ריהר מיך נישט פון אָרט, ביז די
פעקלעך זיינען ריכטיג איינגעטיילט. דאָך — דאָך — (ציעהענדיג
זיך אויף איהר שמעקען, וועלכען זי האָט אַרױנגעשטעקט אין דער ערד,
העבט זי זיך ענדליך אויף.) אַהא! אויפגעשטאנען!

דזשאהן (אונטערצופענדיג זי). גיב מיר דאָס געפעק.

מיר א (אומווענדענדיג זיך צום פוסוועג נאָך אויבען). קומט,

מיר געהען!

דזשאהן. גיב מיר דאָך א טייל.

מערי. אויך מיר גיב וואָס צו טראָגען.

מירא. איהר קריגט'ס, ווען די אנדערע וועלען זיך מעל-
דען. (העכט אָן לאַנגזאַם צו געהן.)

הערמאן (איילט פלוצלונג צו איהר צו). וועסט מיר ער-
לויבען? עם ליגעט אין מיר אן אלטער ריטער בעגראָבען. דאמענ-
עהרע איז דאָס העכסטע מיר געזעץ. (נעמט אַראָב פֿון איהר רעכטער
אַקסעל צוויי פעקלעד און לעגט זיי אַרויף אויף זיך.)

מירא. איז דאָס אַלץ, וואָס בעוועגט דיך?
הערמאן. איך ווייס, אַ ביסעל, דוכט זיך, פיהל איך מיר
בעשעמט.

מירא. דאָס איז אַ גוטער אָנהעב צו עטוואָס בעסערס.
דזשאהן. יעצט קאָן איך מיר מיין טייל דאָך נעמען.
מירא. נאָר נעם דיר נישט צופיעל. נעם דאָס האַלץ אַראָב
פֿון מיין לינקער אַקסעל.

דזשאהן (נעמט עס אַראָב און לעגט אויף זיך אַרויף).
הערמאן (נעמט אַראָב דאָס האַלץ פֿון איהר רעכטער אַקסעל).
מירא. דאָס ווילסט דו אויך נאָך?
הערמאן. מאַרטימער, דאָס איז פֿאַר דיר.

מאַרטימער. ווי? וואָס? איך ריהר מיר נישט פֿון
אַרט. (פערלוערט זיך, ווערט נערוועז אונטער הערמאַנ'ס שטריינגען,
בעפעהלענדען בליק.) פֿאַר וואָס זאָל איך גאָר טראָגען, ווען דזשאהן
וויל אַליין דאָס נאַנצענע געפעק? און אַט איז מאַרק — זאָל
מאַרק עס איבערנעמען.

מירא. דו נעם נאָר בלויז דיין טייל.
מאַרטימער. מיין טייל! מיין טייל איז גאַרנישט. גאָר-
נישט קאָן איך טראָגען. איך שוויץ שוין, ווען איך זעה אנדערע
מיט געפעק. (ווערט אַלץ נערוועזער אונטער הערמאַנ'ס בליק.) האַלץ!
האַלץ זאָל איך גאָר טראָגען! אַ האַלצטרענער זאָל איך גאָר ווע-
רען! איך וועל עס גאָר אויפהעבען נישט קאָנען! איך וועל פֿאַ-
לען אונטער דעם! (צו אַננאָ'ן.) קום העלף דאָך מיר! וואָס
שטעהסט דו?!

אננא. שריי דאָך נישט! איך העלף דיר שוין. (העלפט
 איהם אַרױפֿלעגען אויף זיך די בינדלעך האַלץ.)
 מאַרטימער. מאַנסט נעמען אויך אויף זיך אַ בינדעל!
 צו וואָס האָט מען געדארפט אזױפֿיעל האַלץ? מען קאָן די העלפט
 דאָ רוהיג לאָזען... וואָס דזשאהן טראַגט, וועט אונז זיין גענוג.
 הערמאַן. יעצט געהען מיר. (דזשאהן און מערי העכען
 אָן צו געהן.)

פּעני. דאָס איז געווען אַ ביסעלע צושטרויאונג. יעצט
 העכט זיך אָן די לאַנגווייל. אַר, אַם בעסטען געה איך נאָר צוריק.
 הערמאַן. מיר זיינען באלד ביים ציעל. יעצט גיט נישט
 קיין צוריק. קום, גיב דיין האַנד מיר. (נעמט זי פאַר דער האַנד און
 געהט.) פון וואָס, ווילסט דו, זאָל איך מיט דיר רעדען? באלד
 הומט דער אייזוועג, מיר וועלען אונז אַרומבינדען מיט אַ שטריק
 און געהן פאַמעלעך טריט ביי טריט. איך וועל דיך אַמוזירען,
 אונטערהאַלטען: ליעבע-זאכען, קינדער־מעשוח...
 פּעני. און געלד, געלד, געלד! (געהען.)

מאַרטימער. אַי, עס ברעכט מיין פֿלייצע מיר! איך
 וועל מיך נישט דערשלעפען! (שלעפט זיך, קוים שטעלענדיג די פיס.)
 אננא. דו מאַך נאָר נישט קיין אַנשטעל!
 מאַרטימער (שרױט־אױף). אן אַנשטעל! (העכער.)
 אן אַנשטעל! (העכט־אָן צו לױפען, פול כּעס.)
 אננא. זעהסט דו! זעהסט דו! איך קאָן איהם קוים
 דעריאָגען. (אױלט איהם נאָך.)

מאַרק (געהט־צו פון הינטען צו מיראַן און נעמט זי אָן פאַר
 דער האַנד). מיראַ! (פאַלט־צו צו דער האַנד מיט אַ לאַנגען קום.)
 מיראַ (ווענדט זיך אום צו איהם). מאַרק, דו האָסט גע-
 שוויגען. געשטאַנען, צוגעקוקט, געשוויגען.
 מאַרק (אַברױסענדיג ענדליך זױנע לױפען פון איהר האַנד).
 און דיך אָנגעקוקט און דיך ערלעבט. (נעמט אַראָב פון איהר די
 לעצטע צױי פּעקלעך.) ווי ביזט דו הויך געוואקסען, ווי ביזט דו

הויך געשטיגען, און דאָס איז געוועזען ליבע דאָך, וואָס האָט דיך אזוי הויך אויפגעהויבען. יעצט קאָן איך דיין מענשענליעבע דיכטען .

מיר א. קאָנסט דו עס ?

מאָר ק. יאָ, איך קאָן מיך אין דיין מענשענליעבע שוין פערטיעפען. זי שטעהט פאר מיר אין דיין געשטאלט, געפעק בע-לאָדען, און שטארק און שטארקער קלאפט מיין דיכטער-הארץ. עס בויען פערזען זיך אין מיר אין שטאַלענע ריטמען, באלד קאָן איך זינגען, זינגען !

מיר א. און אויך טאָן ? און אויך נאָך דיין זינגען לעבען ?
מאָר ק. טיילווייז, גלויב איך. די מענשען העלפען, אָבער דאָך אליין און איינזאם בלייבען. אליין זיין, דאָס איז מיין אייניג-סטער בעגעהר. אליין — דאן בין איך, דער דיכטער, דאָך אַם שטאַרקסטען. דאָס האָב איך אויף די איינזאמע באַרגהויכען היינט אַרויסגעפונען. אליין — און מיט דיר ! מיט דיר ! קום, מיר וועלען געהן נאָך זיי, מיט זיי, מיר וועלען אלע געהן אין איינעם, דאָך אין דער נשמה ווייטער, ווייטער שטרעבען. (הענגט אויף זיך אַרויף די פעקלעד.)

מיר א. איז דאָס נישט א ריס אין דיין נשמה ?

מאָר ק. אַ ניין, מיין נשמה האָט זיך בלויז דערווייטערט. קום, איך קאָן יעצט זאָגאר פיהרער ווערען !
מיר א (אין עקסטאזע). אההה ! דאָס האָסט דו גוט

געזאָגט !

פערטער אקט.

א שניי- און אייז-כעדעקטע געבענד. רעכטס און לינקס צום הינטער- גרונד מעהר ריעזיגע פעלזען, ערשערווייז בעדעקט מיט שניי און אייז, ערשערווייז גאנץ נאקעט און פערשיעדענפארביג: רויטליך, גרינליך, גרוי; דער רעכטער פעלזען ציעהט זיך ביז גאנץ נאך פארנט, דער לינ- קער ציעהט זיך נאך ביז צום סימען און קוקט נאך פארנט מיט א טייל- ווייז אייזבעדעקטער טיילווייז רויטליכער פלעק. דעהינטערגרונד איז גאנץ פערדעקט מיט נעפעל. דער גאנצער פראנט איז א משפע'דיגער אייז- ים, וועלכער פלועסט נאך לינקס און אין וועלכען פערשיעדענע שטייבער העבען זיך אויף ווי כוואליעס. — עס איז זונאונטערגאנג, און אייז און פעלז און נעפעל שפיגלען זיך אָב רויזענרוים.

מ א ר ק (אָרומגעוויקעלט עטליכע מאָל מיט אַ גרויסען שטרויך איבער דער לינקער אַקסעל און אונטער דעם רעכטען אָרם, מיט דער לינ- קער האַנד אַנשפארענדיג זיך אָן זיין שטעקען, מיט דער רעכטער האַנקענ- דיג אין אייז, בעווייזט זיך לינקס אונטען). האלט אייך! האלט אייך! נאָך אַ טריט און נאָך אַ שפּרייז, מיר געהען לאַנגזאָם, דאָך פאַראַויס. דאָס גלאַטע אייז גיט זיך שנעל דער שאַרפּער האַק, און אין גליטש דאָ ווערען טרעפלעך. וואו געפעהרליך איז געוועזען, פאסט דער פוס א זיכערען אנהאלט. קוקט נאך קיינער נישט ארונטער, שטעלט רוחיג שטאָק און פוס און שפרייזט נאך פאָר- ווערטס.

מ י ר א (ווערט קענטיג הינטער איהם). מוזט שוין מיר זיין, מאַרק.

מ א ר ק. דו הערסט, איך האק, און האק גאנץ מונטער. עס איז די ארכייט מיר א פרייד. מערקסט דו נישט, איך האק אין טאקט? איך דיכטע דאך און מאך מיר פערזען. עטוואָס זינגט

אין מיר אָהן אויפהער, אַ יובעל-ליעד, אַ זיעגעסמארש. הייס מיין בלוט און שטאַל די מוסקלען. איך — — (בלויבט שטעהן און קוקט זיך אַרום. ער איז יעצט אין מיטען פּלאַץ.)

הער מאַן (ווערט קענטיג הינטער מיר'אָן). וואָס ביזט דו שטעהן געבליעבען, מאַרק? פאַר וואָס האַקסט דו ווייטער נישט? מאַרק. איך זעה דעם וועג נישט ווייטער. הויכער פעלן און דיקער נעפעל — איך גלויב, מיר וועלען מוזען דעם נעפעל איבערוואַרטען, ביז מיר געהען ווייטער צום האַטעל. (אייגע נאָך די אַנדערע העכען זיי אָן צוצוקומען צו מאַרק'ען. נאָך הערמאַנ'ען — פעני, נאָך פעני'ן — דזשאַהן און מערי. אַלע זיינען זיי אַרומגעבונדען אַרום דער טאליע מיט מאַרק'ס שטריק.)

אננא (וועלכע קומט נאָך מערי'ן). אַי, שרעקליך, קוק איך נאָך אַראָב, ווערט מיר גלייך נישט גוט.

מאַרטימער (הינטער איהר). ווער הייסט דיר אַראָבקר קען? קוק דאָך נישט אַרונטער... זעהסט, איבער דיר האָב איך אויך אַראָבגעקוקט — האַלט מיך! איך גלייטש מיך אַראָב! דער אָבגרונד אונטען וויל מיך באַלד פערשלינגען!

דזשאַהן, מערי און אננא (ציעהען דעם שטריק און שלעפען מאַרטימער'ן אַרויף).

מאַרטימער. פאַר וואָס געה איך דער לעצטער? ! איך פּראָטעסטיר!

אננא. ווילסט דו אפשר געהן פאַראַויס? ווילסט דו זיין דער ערסטער?

מאַרטימער. איך וויל דער ערסטער נישט, איך וויל נישט זיין דער לעצטער. איך לייך פון קאַפּשווינדעל, איך קאָן מיך אויסגלייטשען, און מיין פעקעל אויפ'ן רוקען וועט מיך גאַנץ בער שטימט אַראָבציעהען אין אָבגרונד.

מיראַ. זיי רוהיג דאָך און שטיל. זעה, וואָס פאַר אַ הער-ליכער זונאוונטערגאַנג. קוק דאָך און געניס. ער איז ווערט די גאַנצע מיה פון וועג.

מארטימער. איך פיהל די זון אין רוקען!
מירא. טיך דרעה דיך אום און קוק.
מארטימער. א דאנק דיר פאר דער עצה! איך האָב
גענוג פון קוקען א הינטער מיר. עס שווינדעלט מיר אזוי שוין
גוט אין קאָפּ.

אננא. דו ארמער! האָסט מסתמא פון דיין פלעשעל...
מארטימער. וואָס? ווי האָב איך גאָר געקאָנט! איך
וועל מיך יעצט צו איהר ערסט נעמען, און דיר טאקע אויף צו
להכעיס!

מאָרק (מיט אַ לוידענדען געזיכט). הערט-אויף! הערט-
אויף! זייט א וויילע שטיל!

מירא. מארטימער, איך בעט דיך. (אלע, מיט דער אויסנאָם
פון מארטימער, שמעהען אין האַלבקרײז מיט'ן רוקען צום געפעל און
די פעלזען און קוקען אַראָב. בעלויכטען פון די שטראהלען, זעהען זיין
אויס רױט פערפארבט.)

דזשאָהן. מען זעהט גאָרנישט פון דער שטאָרט. פיעלליכט
זיינען מיינע אויגען פון זון און אייז געבלענדט. ליענט זי דאָרטין
נישט? קאָנסט דו דורך דיין גלאָז זעהן, הערמאן?
הערמאן (קוקענדיג אין זיין פעלדגלאָז). אויך איך זעה
גאָר נישט. מיינע אויגען זעהען שלעכט יעצט. דאָך די שטאָרט
מוז דאָרטין טאקע ליעגען.

דזשאָהן. איך פיהל זי. עס איז מיר, ווי איך וואָלט זי
געהערט. און קוק איך שאַרף מיך איין, איז מיר, ווי איך וואָלט
געזעהן די לאַנגע שוואַרצע שורות אַרבייטער, וועלכע געהען יעצט
פון פאַבריק און ווערקשטאַט, די אַרבייט פיהלענדיג אין די מידע
גליעדער. איך גלויב, איך הער די טריט און א געזומ פון פיעלע
שטימען. קורץ, וואָרט-קאַרג איז זייער געשפרעך, דאָס רוב געהען
זיי אין פינסטערן שווייגען, און זעלטען הערט מען א געלעכטער.
א היים! אַ היים! צו טיש און בעט. קוים אַבעסען, קוים אויס-
רעדען אַ פאָר ווערטער מיט די ליעבע, קוים אַ שפיעל טאָן זיך מיט

די קליינינקע, אויסהערען דעם טאָג־בעריכט פון דער מוטער, פון איין קינד גליקליך אַנקוועלען, דאָס אנדערע בעשטראַפּען מיט אַ בייזען בליק, אַ בייזען וואָרט אָדער אויך מיט דער מידער האַנד, און גלייך אין דאָס גאָט־געבענשטע בעט, אויסציעהען זיך, אויס־ציעהען זיך — אההה! — און שלאָפּען, און שלאָפּען. גוטע נאכט! נאָך אַ טאָג אוועק! ניב גאָט כחות אויף מאָרגען וויערער! מער י. האָסט מיר אַ בעט דערמאָנט — ווי גערן וואָלט איך מיך יעצט אוועקגעלעגט. (זעצט זיך אויף דעם בינדעל האַלץ בוי דזשאהנען צופּוסען.)

הערמאן. יא, די ארכייט איז שלאָפּען גענאנגען. דעך רויך פון די פאבריקען האָט אויפגעהערט, די מאשינען שטעהען שטיל. ווי ווערט מיר זעלטזאם נאנץ צו מוט. שאפענדיגע קראפט האָט זיך געלעגט שלאָפּען! עס ווילט זיך מיר אויסשרייען: שטעה־אויף! שטעה־אויף! שלאָפּען איז פערברעכען! ניטאָ קיין צייט צו רוהען, ניטאָ קיין רעכט גאָר מיר צו זיין. וועב און שאף אָהן רוה און אויפהער. טאָרסט קיין צייט אויף שלאָפּען פּער־ליערען! צייט איז געלד, און געלד איז מאכט!

פעני. הם!... געלד! געלד!

הערמאן. איך רעד פון מאכט, מאכט איז מיר דער עיקר. שטעהן דאָ אויפ'ן שפיץ פון בארג, די גאנצע ערד אונטער מייע פיס, און ווארפען בעפעהל נאָך בעפעהל איבער שטאָדט און לאַנד, קורץ, שארף, אָדער גאָר אָהן ווערטער — מיט די אויגען בלויז. פעני. מיר איז קאלט. איך פריער.

דזשאהן. איך מאך אַ פּייער גלייך. (לעגט אַרויף האַלץ אויף אַ נאַקענען שטויב און בלאָזט פּערנאָנדער אַ פּייער. מערי, פעני, אַננא און מאַרטימער רוקען זיך צו צום פּייער, צוזעצענדיג זיך אויף פּעקלעך. מאַרק און מירא געהען אַריבער לינקס, לאָזענדיג דאָס פּייעל הינטער זיך. מירא שפּאַרט זיך אָן אַן מאַרק'ס אַקסעל. זוי פּערשלינגען מיט די אויגען דאָס בילד, וואָס דעקט זיך פאַר זוי אויף.)

מער י. אַך, די וואַרמקייט טוט גוט.

פעיני. קומט נישט פון אינוועניג קיין ווארמקייט, זאל זי קומען כאָטש פון דרויסען.

מארטימער. בעסער נאָך, איך ווארם מיד פון דרויסען און פון אינוועניג. (פרינקט.)

מירא (פליסטערט בעגייסטערט). דיעזע שיינהייט! דיעזע פארבענפראכט! איך קאָן וויינען יעצט, און די טרערען וועלען זיך דאָך גייעסען איבער דעם גליקזעליגסטען שמייכלעך, און איך קאָן אויך שרייען פאר גליק און ענטציקונג. העהא! (אָטעמט שטאַרק אויף.)

מארטימער. איך האָב נישט וואָס צו זעהן און האָב נישט וואָס צו זאָגען. איך האָב קאָרטען דאָ מיט מיר. וויל ווער פון אייך א שפיעלכעל?

אננא. איך שפיעל מיט דיר א זעקס און זעכציג. (העבען אָן צו שפיעלען.)

מארק (נאָך אַ קלוינער פאוזע). ווי אלץ איז אינגעטונקט אין פייער. דאָס לאַכט די זון און פרעהט זיך איבער זיך אליין, איבער דעם טאָג און אלע טעג און אלע הערליכקייט, וועלכע זי שיינקט אונז. זעה, אויף אלע בערג האָט זי פריידענפייער אָנגע-צונדען, און אין גאָלדיגע שטראַלען צוגעהט זיך איבער דער וועלט אַ יובעלנדיגער פייער-טאָנץ, אַ פייערדיג געלעכטער. עס ברענט און לאַכט דאָס קאלטע אייז, עס לאַכען די נאקטע, שטריינגע פעל-זען, געקיצעלט פון די שטראַלען, און וואלד און וויעזע פערפור-רען זיך פאר פרייד. — (עס זוערט דונקלער.) דאָך שוין מישט אריין די נאכט איהר גרויען ערנסט צווישען די פרייד-פייער-טענצער. דאָס לאַכען פעהילכט, פעהגעהט אין אַ זאנפטער שטיקקייט, ווע-ניגער ווערען אלץ די טענצער. אין גרויען טוליעט זיך די וועלט איין, ערנסט-רעטזעלהאפט העבען אָן אראַבצוקוקען די אייביגע פעלזען, און דאָס ווייסע אייז פערדעקט זיך מיט אַ גרויער דעקע, ווי צום שלאָפּען-געהן. דאָך ווער עס האָט אויערן, קאָן דעם געלעכ-

טער נאָך ארויסהערען און די פרעהליכקייט פערנעמען. אויך אין דונקעלען כיכעט די נאטור. זי געדענקט די זון און לאכט. מאַרטימער. דו ווערסט באלד אַ פרעהליכקייטס־אפּאָסטעל.

מאַרק (צוגעהענדיג מיט מירא'ן צום פייער). יאָ, איך וויל אייך לערנען פרעהליך זיין.

דזשאַהן. מערי, הער דיך צו.

מערי. איך בין מיר. אַך, דער נעפעל פערנעהט נאָך נישט.

פעני (ביטער). פרעהליך זיין! פרעהליך זיין!

מאַרק. יאָ, פרעהליך זיין! פון זיך אליין, פון דער נשמה

טיעף ארויס. די פרעהליכקייט זאָל אין אייך זיצען און אייך אויס־פילען און אייך גליקליך מאכען, ווי אייער קינדער־גלויבען.

דזשאַהן. די פרעהליכקייט, פון וואנען זאָל זי קומען?

איך בין געוויס קיין מרה שחורה נישט, אָבער אום שטענדיג פרעה־ליך זיין, מוז איך שטענדיגע ארבייט האָבען און שטענדיגע פרנסה.

מאַרטימער. טרינק, וועסט דו שוין פרעהליך זיין.

הערמאַן. פון זיך אליין, פון דער נשמה טיעף ארויס —

איך קען זי, די פרעהליכקייט, איך קען זי גוט.

פעני. איך האָב זי נישט פערשפירט אין דיר.

הערמאַן. עס איז די פרייד מיט דעם, וואָס מען קאָן.

עס זינגט אין מיר אָהן אויפהער דאָס בעוואוסטזיין פון מיין

מאכט, עס יובעלט אין מיר דאָס אייביגע ווייטער־וועלען און וויי־

טער־קאָנען. ווייטער, ווייטער, צו גרעסערער מאכט און אומפא־

סענדערער טעטיגקייט. ווי מאכט עס פרעהליך מיך, ווי בערוישט

עס מיך מעהר אלס דער שטארקסטער וויין.

מיראַ. אָה, דאָס האָט מאַרק זיכער נישט געמיינט. דיין

פרעהליכקייט געהערט נאָר דיר, געהערט דעם איינצעלנעם, דעם

אויסגעוועהלטען, מעכטיגען, און וואָס נאָך מעהר — זי שטרויט

אומעט ארום זיך. דיין פרעהליכקייט איז די פרעהליכקייט פון

דעם זיענער, וועלכער טרעט איבער טויטע, ארומגערינגעלט פון

אבלים. אָבער מיר ווילען אלע פרעהליך זיין, מיר דארפען אלע אַ פרעהליכקייט, וואָס זאָל אונז טיעף אין דער נשמה זיצען, און לייכטען און ווארעמען אין אונז ווי אַ פריידענפיוער. דאָס איז די פרייד, וואָס גוטסקייט גיט אונז איין. זייט גוט, און איהר וועט שטענדיג פרעהליך זיין!

מ א ר ק. ניין, איך געה פיעל ווייטער. פרעהט אייך, ווייל איהר לעבט, יובעלט, ווייל איהר זייט א טייל פון לעבען!
ד ז ש א ה. אה, דאָס איז לייכט געזאָגט! דו קום נאָר מיט דיין פרעהליכקייטסגעבאָט צום הונגריגען ארמאָן, צום עלענדען און קראַנקען — זיי מיינען געוויס, דו לאכסט זיי אויס.

מ א ר ק. דאָס לעבען איז אַ געגעבען טעמא, וואונדערבאר אַן און פאר זיך, אָנגעזעהן פון דער בעארבייטונג. איז אַרמקייט אַ פאַרטאַטשערי, אַ בעארבייטונג, שלעכט ווי שלעכט קאָן זיין — דאָס טעמא אליין איז דאָך וואונדערבאר נישט מינדער און מוז אונז שטענדיג פרעהען. דאָס נאַקעטע לעבען אליין, דער פאַקט, אַז מען לעבט, אַז מען האָט געהאַט די זכיה ארויסצוגעהן פון אַן אונ-בעקאַנטען עפעס און ווערען אַ טייל פון דעם גרויסען לעבען, איז דאָס העכסטע גליק, איז די העכסטע פרייד. פרעהען מיר אונז, אָרם און עלענד, קראַנק און ענטטוישט — מיר לעבען! פרעהען מיר אונז יעדען טאָג מיט'ן לעבען, און אונזער לעצטער אָטעם זאָל אַן אויפובלען זיין, וואָס מיר האָבען געלעבט!

מ א ר ט י מ ע ר (צעהלט). 41, 52, 62, 66 — איך האָב גע-וואונען. האָהאָהאָ, איך פרעה מיך! איך קאָן אפילו מאַכען נאָך אַ שנאַפּס. (עמוצער הוכט הינטען אַב. זיי קוקען זיך אום שנעל און איבערראַשט. דער געפעל איז טיילווייז פערשוואונדען. טרעפלעך ווערען קענטיג, וועלכע פיהרען צו אַ גרויסער טיר. ביים אויבערסטען טרעפעל שטעהט דער קרעטשמער — אַ קרעפטיגע געשטאַלט, אין אַ דיקען שוואַר-צען סוועטער, אומגעבונדען מיט אַ פארטוד, דאָס געזיכט אָבער אונקענטיג דורך פאַרנאַכטיגע דונקעלהייט און געפעל, וועלכער פערדעקט נאָך דאָס גאַנצע געכוידע.)

דער קרעטשמער (מעהר בעפעהלענדיג ווי פרעגענדיג).
וויילט איהר אין האַטעל? (זיי קוקען זיך אָן, ווי זיי וואָלטען איבער-
געלעגט.)

מערי (שטעהט-אויף). איך געה טאקע. אָה, ווי וויל איך
מיך אויסרוהען, ווי גערן וועל איך אויסציעהען מיינע מידע גליע-
דער. גוטע נאכט איך אלעמען! דו קאָנסט דאָ בלייבען, דושאהן.
(קוסט איהם.)

דזשאהן (קלאַפט איהר צערטליך אויפ'ן רוקען און קוסט זי).
גוטע נאכט דיר, מערי! שלאָף גוט. דו דארפסט די רוה. איהן
קום דיר שוין נאָך. איך דעררויכער נאָך מיין שיפקע.
מאַרק (וויקעלט אָב פון זיך דעם שטריק, און אלע אנדערע
וויקלען זיך פון איהם אַרויס).

מערי (געהט צו די טרעפלעד). אַך, שלאָפען! שלאָפען!
מיראַ (בעגלייט זי). ארמע מערי! ביזט אָבער ווירקליך
מיד. דאָך זאָג, דער טאָג איז גוט געוועזען, האָסט קיין חרטה
נישט אויף איהם.

מערי. אָבער ווירקליך ניין. גוט און שלעכט געמישט. דאָך
דאָס גוטע געדיינקט זיך בעסער. גוטע נאכט דיר, גוטע מיראַ!
מיראַ (קוסט זי). גוטע נאכט.
מערי (געהט אַרויף אויף די טרעפלעד).

דער קרעטשמער (מאַכט אויף פאר איהר די טיר, וועלכע
געהט אויף זעהר שנעל, אָבער מיט אַ מון קוויטש. מערי געהט אַרוין,
און דער קרעטשמער מאַכט צו הינטער איהר די טיר און קערט זיך אום
צוריק צו זיין פלאַץ).

מאַרטימער. וואָס האָט ער זיך דאָרטין אוועקגעשטעלט
און שטעהט? וואָס קוקט ער אזוי? וואָס איז ער אזוי אונגע-
דולדיג? מיר וועלען שוין קומען! מיר וועלען שוין אַריין! מיר
וועלען דרויסען דאָ נישט בלייבען!

אַננאַ. דו האָסט דאָך ליעב צו שלאָפען, ווי קאָנסט דו
יעצט נאָך זיצען?

מארטימער. איך האָב פיינט, אז מען איז אונגעדולדיג,
אז מען טרייבט מיך אונטער. איך בין נאָך גאָר נישט שלעפעריג.
איך וויל מיך ערסט ארומזעהן. (שמעהט-אויף און קוקט זיך אַרום.)
אננא. ארומזעהן! יעצט! אין דער דונקעלהייט!

מארטימער (צושרוייט זיך גאנץ צורויצט). דו ווילסט
שלאָפען, טיק געה! דו לויפסט מיר שמענדיג נאָך, דאָס מאַל לאַז
מיך נאָכלויפען נאָך דיר. געה, איך וועל שוין קומען! (צום
קרעטשמער.) און דו דארפסט מיך אזוי נישט אָנקוקען! איך
פערבאָט עם דיר!

אננא. עם איז גלייכער, איך געה שלאָפען. וועל איך האָר
בען א ביסעל רוה פון איהם.

מארטימער. געה! איך האַלט דיך נישט! דו געה!
אננא. איך וועל דען קאָנען איינליעגען? איך מוז איהם
ווי א קינד דאָך שלאָפען לעגען.

מארטימער. עם ווערט מיר שלעכט שוין פון זיין קור-
קען! צום טייפעל אויך! — און דאָס פלעשעל איז אויך שוין
לעדיג! אין אל'די רוחות! (צום קרעטשמער.) האָסט דו משקה?
האָסט דו וואָס צו טרינקען?

אננא. האָסט געטרונקען שוין גענוג.

מארטימער. וואָס שווייגסט דו דאָרט?

אננא. דו וועסט שוין מעהר נישט טרינקען.

מארטימער. האָסט דו דאָרטין בעטען בלויז? ווערט
ביי דיר געשלאָפען נאָר? ! ווי ער קוקט מיך אָן! (איילט אויף די
טרעפלעך.) דו זאָלסט מיך נישט אָנקוקען, האָב איך דיר געזאָגט!
איך קום, איך געה! דו זעהסט דאָך, אז איך געה!

דער קרעטשמער (מאכט פאַר איהם אויף די מיר).

מארטימער (צו אננא'ן). וואָס זיצסט דו נאָך? וואָס
ביזט דו געבליעבען זיצען?

אננא. ער פערגינט מיר נישט, טאָמער וואַלט איך א וויילע

נאך געזעסען. אף, א גוטע נאכט אייך אלעמען. (געחט פוועק נאך
מארטימער'ן.)

דער קרעטשמער (מאכט צו די טיר הינטער זיי ביידען
און שטעלט זיך ווידער אויף זיין פלאץ).

דזשאהן. מיין פיפקע איז אויס. עס ווערט אויך פינ-
טמער. איך האב א ביסעל רוה און פריעדען אין מיר אריינגע-
אטעמט, יעצט קאן איך שלאפען געהן. גוטע נאכט אייך אלע מיט
איינאנדער. (ציעהט זיך.) אההה! דאס טעמא איז געוועזען
וואונדערבאר, דאך די בעארבייטונג, וואס איז אויסגעפאלען אויף
מיין חלק — (שאקעלט מיט'ן קאפ).

מירא (זיפצט-אויף). איך האב א בעסערען טאג געווינט

דיר.

דזשאהן. נא, בעסטען דאנק אויך פאר דאס טעמא.

מארק (פאשטט בראווא).

דזשאהן. גוטע נאכט! (מירא, מארק און הערמאן רופען

איהם צו „גוטע נאכט“.)

דער קרעטשמער (עפענט-אויף פאר איהם די טיר, פער-

מאכט זי און קערט זיך אום צוריק).

מירא. ארמער דזשאהן! דו, הערמאן, ביזט ווירקליך גע-

גען איהם — —

הערמאן. נאך קיין מוסר נישט. קענסט דו רי בעציעהונג-

גען צווישען האמעה און קאווידלא? איך בין דער האמער. ווילסט

דו דעם האמער מוסר זאגען?

מירא. ביזט דו א בלינדע מאכט?

הערמאן. רעדען מיר יעצט דערפון נישט. וואס אונטער-

געמען מיר עפעס בעסער? איך בין נישט שלעפריג און מיר איז

דא צו שטיל. נו, פעני, וואס זיצסט דו אזוי שטיל?

פעני. האסט מיך דאך ענדליך בעמערקט.

הערמאן. גאנץ צונויפגעקארטשעט. פריערט דיך אזוי

שטארק? ווילסט דו שלאפען געהן? ווארט, איך ווארף מעהרער

האַלץ נאָך צו. (טוט עס.) אזוי. (בלויבט מיט איין שויט שמעקן און קוקט זיך אין איהר איין.) ווארט, וואָס זעה איך! דאָ איז דאָס האַלץ מיט אייערע ביידענס נעמען.

מירא. ווירקליך? דאָס איז אונז א הערליכע בעגרי- סוננ!

הערמאן. זאָל איך עס זיי אוועקגעבען, פעני? האָסט עס דאָך געוואָלט דיר צום אַנדענקען.

פעני. (שטעהט פלוצלונג אויף, קעמפּענדיג מיט וויינען, און יוענדט זיך צו די טרעפלעך).

הערמאן. (איבערראשט.) וואָס איז דיר? וואָס פעהלט דיר? (צו מאַרק און מירא.) וואָס זאָל דאָס בעדייטען?

מירא. זי האָט אָהן ליעבע זיך דעם נאנצען וועג גע- לאנגווייליגט. האָסט עס אָבער נישט געזעהן.

פעני. (ברעכט אויס אין אַ יאָמער און איילט אַרויף די טרעפלעך).

הערמאן. (כאפט זי אַן פאַר דער האַנד.) איז דאָס די אור- זאך פון דיין וויינען? ענטשולדיג ווירקליך. דו ווייסט, איך האָב דיך ליעב, איך האָב עס דיר געזאָגט. פיעלייכט נישט אזוי אָפט, איך האָב אָבער נישט געקאָנט אויף יעדען שריט אין ליעבע מיך ערקלערען, האָב נישט געקאָנט דעם נאנצען טאָג פון ליעבע און ליעבען רעדען. בעגרייפסט דאָך —

פעני. (רויסט אַרויס איהר האַנד און איילט אַרײַן אין דער טיר, יועלכע דער קרעטשמער האָט אויפגעמאַכט פאַר איהר.)

הערמאן. (צום קרעטשמער.) ווארט, מאַך נישט צו, איך קום גלייך נאָך. (וואַרפט צו שויט צו מאַרק און מירא.) דאָ האָט איהר אייער האַלץ. גוטע נאַכט אייך. איך געה יעצט שלאָפען. איך וואָלט ליינגער נאָך געזעסען, דאָך... יא, דער טאָג איז הער- ליך גאנץ געוועזען. איך האָב איהם ווירקליך גוט גענאָסען. מיט אלע חושים האָב איך איהם אויסגענאָסען און אויסגעלעבט. נא, אַ גוטע נאַכט אייך ביידען! (געהט אַרײַן.)

מאָרק אין מירא. גוטע נאכט, הערמאן, גוטע נאכט!
 דער קרעטשמער (קערט זיך אום צו זיין פלאץ).
 מירא (האַלטענדיג די שייט). מאָרק, דאָס האָלץ מיט אונ-
 זערע נעמען! איך גלויב, דאָס לעבט אין מיינע הענר. עס איז
 אין יעדער אָדער פון אונזער ליעבע פול. איך פיהל, זי אָטעמט
 פון איהם ארויס.

מאָרק (נעמענדיג ביי איהר דאָס האָלץ). לאָז זעהן, האָט עס
 נישט געבלוטטיגט? ווי האָט עס זיך געמוזט קרימען אונטער דער
 האַק!

מירא. דאָך יעצט אין פייער. איך וויל זעהן, ווי הערליך
 דאָס וועט אויפפלאקערן, איך וויל אין די פייערצונגען אונזערע
 געפיהלען דערמנען.

מאָרק. יאָ. איך קריץ נאָך „פאסטושקע“ אין איהם אריין.
 (טוט עס מיט זיין שאַשענמעסערל.) און, ווי אַ קראנץ ארום די נעמען,
 קריץ איך „ליעבע, ליעבע, ליעבע“ אויס. — אזוי. — און יעצט
 אין פייער. (טוט עס.) דאָס פייער פלאקערט אויף. זיי שרייען ביידען
 אויס: „אה!“ און ווארפען זיך איינער דעם אַנדערן אין די אָרמס.
 געאַרעמט געהען זיי אויף די טרעפלעך. אויבען דרעהען זיי זיך נאָך
 אַ מאָל צום פייער אום און ווארפען זיך וויעדער אין די אָרמס און געהען
 אַזוי אַרײַן אין דער טיר, וועלכע דער קרעטשמער האָט שוין אויפגעמאַכט
 פאַר זיי.)

דער קרעטשמער (צומאָכענדיג הינטער זיי די טיר, געהאַ
 אַראָב צום פייער, רויבענדיג זיך די הענר). פאַר דעם פייער וויל
 איך מיך אויך אָנווארמען! (ביים שוין פון פייער ווערט קענטיג זיין
 סקעלעטענגעזיכט.)

